ROZDZIAŁ VIII

SPRAWOZDANIA FINANSOWE

1 OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SPRAWOZDANIU FINANSOWYM POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2003 ROKU

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku („sprawozdanie finansowe") Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Bank") z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Puławskiej 15, obejmującego:

   - wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
   - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2003 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 84.371.642 tysiące złotych (słownie: osiemdziesiąt cztery miliardy trzysta siedemdziesiąt jeden milionów sześćset czterdzieści dwa tysiące złotych),
   - współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2003 roku,
   - zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2003 roku sumę 78.430.603 tysiące złotych (słownie: siedemdziesiąt osiem miliardów czterysta trzydzieści milionów sześćset trzy tysiące złotych),
   - rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku, wykazujący zysk netto w wysokości 1.228.194 tysiące złotych (słownie: jeden miliard dwieście dwadzieścia osiem milionów sto dziewięćdziesiąt cztery tysiące złotych),
   - zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitału własnego o kwotę 912.266 tysięcy złotych (słownie: dziewięćset dwanaście milionów dwieście sześćdziesiąt sześć tysięcy złotych),
   - rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 1.069.622 tysiące złotych (słownie: jeden miliard sześćdziesiąt dziewięć milionów sześćset dwadzieścia dwa tysiące złotych),
   - dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Porównywalne dane finansowe za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku („porównywalne dane finansowe") zostały sporządzone na podstawie sprawozdań finansowych Banku za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku. Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony 31 grudnia 2001 roku było badane przez biegłego rewidenta działającego w imieniu innego podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych. Opinie z badania sprawozdań finansowych za lata 2002 i 2001 zostały zamieszczone w punktach 2.1 i 2.2 Rozdziału VIII Prospektu.

3. Za rzetelność, prawidłowość i jasność załączonego sprawozdania finansowego i porównywalnych danych finansowych jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Banku. Naszym zadaniem było zbadanie załączonego sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.

4. Forma prezentacji i zakres danych ujawnionych w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku, oraz w porównywalnych danych finansowych za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku są zgodne z wymogami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz. U. nr 139, poz. 1568, z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie").

5. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:

   - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa"),
   - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

   w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wyrywkową - dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

6. Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez biegłego rewidenta działającego dla innego podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, który wydał opinię bez zastrzeżeń o tym sprawozdaniu finansowym datowaną dnia 12 kwietnia 2002 roku, zwracając uwagę na dwie kwestie. Pierwsza z tych kwestii dotyczyła realizacji przez Bank programu naprawczego, której obecny status został opisany w punkcie 7 poniżej. Druga kwestia dotyczyła braku możliwości określenia wartości rynkowej na dzień bilansowy posiadanych przez Bank obligacji restrukturyzacyjnych i nie ma wpływu na załączone sprawozdanie finansowe. W załączonym sprawozdaniu finansowym obligacje te są wyceniane zgodnie z właściwymi przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. Nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami).

7. Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku było przedmiotem naszego badania i wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o tym sprawozdaniu finansowym datowaną dnia 15 kwietnia 2003 roku, zwracając uwagę na dwie kwestie. Pierwsza z tych kwestii dotyczyła zmian zasad rachunkowości wprowadzonych przez Bank począwszy od 2002 roku i nie ma wpływu na załączone sprawozdanie finansowe. Druga kwestia dotyczyła realizacji przez Bank programu naprawczego i wystąpienia przez Bank w dniu 19 listopada 2002 roku do Komisji Nadzoru Bankowego („KNB") o przedterminowe zakończenie realizacji programu naprawczego. W dniu 9 czerwca 2003 roku KNB wyraziła zgodę na zakończenie programu naprawczego.

8. Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:

   - przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanego Banku na dzień 31 grudnia 2003 roku;
   - sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie i wydanymi na jej podstawie przepisami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
   - jest zgodne z powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami i postanowieniami statutu Banku, wpływającymi na jego treść.

9. Porównywalne dane finansowe zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości we wszystkich prezentowanych okresach, zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok 2003 oraz przez ujęcie korekt błędów podstawowych w okresach, których one dotyczą, bez względu na okres, w którym zostały ujęte w księgach rachunkowych, z wyjątkiem ujęcia zmian zasad rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych w danych porównywalnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku, wykazanych jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku – jak opisano szerzej w punkcie 9 Wprowadzenia do załączonego sprawozdania finansowego. Uzgodnienie porównywalnych danych finansowych do pozycji zbadanych sprawozdań finansowych rzetelnie odzwierciedla dokonane przekształcenie, zaś porównywalne dane finansowe wynikają ze zbadanych sprawozdań finansowych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do porównywalności z tytułu zmian zasad rachunkowości z wyżej wymienionym wyjątkiem zmian zasad rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych.

Biegły rewident

Nr 9291/6975

w imieniu

Ernst & Young Audit Sp. z o.o.

ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa

Nr ewidencyjny 130

Tomasz Bieske

Iwona Kozera

Biegły rewident Nr 9528/7104

Warszawa, dnia 5 lipca 2004 roku

Informacje na temat miejsca zamieszkania biegłego rewidenta i osoby fizycznej działającej w imieniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zostały objęte wnioskiem o niepublikowanie.

2 ŹRÓDŁA INFORMACJI STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ PORÓWNYWALNYCH DANYCH FINANSOWYCH

Prezentowane w Prospekcie sprawozdanie finansowe Emitenta za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 r. zostało sporządzone na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego Emitenta za ten rok.

Badanie sprawozdania finansowego Emitenta za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku zostało przeprowadzone przez Ernst & Young Audit Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Z datą 14 kwietnia 2004 roku podmiot ten wydał opinię bez zastrzeżeń z przeprowadzonego badania.

Prezentowane w Prospekcie porównywalne dane finansowe za lata zakończone dnia 31 grudnia 2001 roku oraz dnia 31 grudnia 2002 roku zostały sporządzone w oparciu o uprzednio zatwierdzone sprawozdania finansowe za te okresy.

Badanie sprawozdania finansowego Emitenta za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku zostało przeprowadzone przez Ernst & Young Audit Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Z datą 15 kwietnia 2003 roku podmiot ten wydał opinię bez zastrzeżeń ze zwróceniami uwagi z przeprowadzonego badania. Pełna treść tej opinii została zamieszczona w punkcie 2.1 niniejszego Rozdziału.

Badanie sprawozdania finansowego Emitenta za okres od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku zostało przeprowadzone przez Arthur Andersen Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Z datą 12 kwietnia 2002 roku podmiot ten wydał opinię bez zastrzeżeń ze zwróceniami uwagi z przeprowadzonego badania. Pełna treść tej opinii została zamieszczona w punkcie 2.2 niniejszego Rozdziału.

2.1 Opinia biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku

ERNST & YOUNG

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
ul. Sienna 39
00-121 Warszawa

Tel. +48 22 528 37 77
Fax +48 22 528 72 34
Audit.Warsaw@pl.ey.com
www.ey.com/pl

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Bank") z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Puławskiej 15, obejmującego:

   - wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
   - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 82.018.071 tysięcy złotych (słownie: osiemdziesiąt dwa miliardy osiemnaście milionów siedemdziesiąt jeden tysięcy złotych),
   - współczynnik wypłacalności,
   - zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2002 roku sumę 76.973.785 tysięcy złotych (słownie: siedemdziesiąt sześć miliardów dziewięćset siedemdziesiąt trzy miliony siedemset osiemdziesiąt pięć tysięcy złotych),
   - rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zysk netto w wysokości złotych 1.051.092 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard pięćdziesiąt jeden milionów dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych),
   - zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujące zwiększenie stanu kapitału własnego o kwotę 1.622.920 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard sześćset dwadzieścia dwa miliony dziewięćset dwadzieścia tysięcy złotych),
   - rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 3.174.077 tysięcy złotych (słownie: trzy miliardy sto siedemdziesiąt cztery miliony siedemdziesiąt siedem tysięcy złotych), oraz
   - dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność załączonego sprawozdania finansowego, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd Banku. Naszym zadaniem było zbadanie załączonego sprawozdania finansowego i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe jest, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.

3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:

   - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości ("ustawa"),
   - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce,

   w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność co do tego, czy sprawozdanie to oraz księgi rachunkowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wyrywkową - dokumentacji, z której wynikają kwoty

1

ERNST & YOUNG

i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Zarząd zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o sprawozdaniu finansowym traktowanym jako całość.

4. Sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku było przedmiotem badania przez biegłego rewidenta działającego dla innego podmiotu, który z dniem 12 kwietnia 2002 roku wydał opinię zawierającą dwa zwrócenia uwagi o tym sprawozdaniu finansowym. Pierwsze zwrócenie uwagi dotyczyło kwestii opisanej w punkcie 6 (b) niniejszej opinii. Drugie zwrócenie uwagi nie wymaga powtórzenia w niniejszej opinii.

5. Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:

   - przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanego Banku na dzień 31 grudnia 2002 roku,
   - sporządzone zostało zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie i wydanymi na jej podstawie przepisami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
   - jest zgodne z powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami i postanowieniami statutu Banku wpływającymi na jego treść.

6. Nie zgłaszając zastrzeżeń, zwracamy uwagę na następujące kwestie:

   (a) W dniu 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2000 roku o zmianie ustawy o rachunkowości. Bank wprowadził w związku z powyższym zmiany w stosowanych zasadach (polityce) rachunkowości jak szerzej przedstawiono w nocie 5 oraz w nocie 9 wprowadzenia załączonego sprawozdania finansowego.

   (b) Poniesienie w roku 1998 straty netto zobligowało Bank, zgodnie z artykułem 142 Prawa Bankowego, do przedstawienia Komisji Nadzoru Bankowego („KNB") programu naprawczego. Program naprawczy Banku na lata 1999 – 2003 został ostatecznie zaakceptowany przez KNB w dniu 6 grudnia 2000 roku. Jak to zostało opisane w nocie 59 dodatkowych informacji i objaśnień załączonego sprawozdania finansowego, w związku z osiągnięciem przez Bank podstawowych celów programu naprawczego przed jego planowanym zakończeniem, Zarząd Banku wystąpił w dniu 19 listopada 2002 roku do KNB o przedterminowe zamknięcie realizacji programu naprawczego.

ERNST & YOUNG

7. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem z działalności Banku w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku ("sprawozdanie z działalności") i uznaliśmy, że informacje pochodzące z załączonego sprawozdania finansowego są z nim zgodne. Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 ustawy.

Biegły rewident
Nr 9291/6975

Tomasz Bieske

w imieniu
Ernst & Young Audit Sp. z o.o.,
ul. Sienna 39, 00-121 Warszawa
nr ewidencyjny 130

Jadwiga Włodarska
Biegły rewident Nr 9161/6245

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2003 roku

3

2.2 Opinia biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku

ANDERSEN

OPINIA BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej

1. Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (zwanej dalej Bankiem) z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15 obejmującego:
   - bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2001 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 79.254.587,88 tysięcy złotych,
   - pozycje pozabilansowe, które na dzień 31 grudnia 2001 roku wykazują sumę 37.078.080,80 tysięcy złotych,
   - rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku wykazujący zysk netto w wysokości 1.059.863,48 tysięcy złotych,
   - sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 5.582.214,79 tysięcy złotych,
   - informację dodatkową.
2. Zarząd Banku ponosi odpowiedzialność za sporządzenie sprawozdania finansowego. Naszym obowiązkiem jest wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania.
3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:
   - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości,
   - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

   w taki sposób, aby uzyskać racjonalną, wystarczającą podstawę do stwierdzenia czy sprawozdanie to nie zawiera istotnych nieprawidłowości. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wyrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, poprawności zastosowanych przez Bank zasad rachunkowości i znaczących szacunków, jak i ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.
4. Sprawozdanie finansowe za poprzedni okres sprawozdawczy kończący się dnia 31 grudnia 2000 roku, przedstawione dalej dla celów porównawczych, było przedmiotem naszego badania i z dniem 6 kwietnia 2001 roku wydaliśmy opinię ze zwróceniem uwagi na szereg kwestii dotyczących tego sprawozdania finansowego.

   Zwrócenie uwagi dotyczyło kwestii opisanych w punkcie 7 niniejszej opinii bądź kwestii, które ostatecznie nie miały wpływu na rzetelność i prawidłowość sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku.

1

5. Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe sporządzone zostało, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z określonymi w powołanej wyżej ustawie zasadami rachunkowości oraz zgodnie z Uchwałami Komisji Nadzoru Bankowego (KNB) Nr 1/98 z dnia 3 czerwca 1998 roku, Nr 8/99 z dnia 22 grudnia 1999 roku oraz Nr 75/2000 z dnia 20 lipca 2000 roku, stosowanymi w sposób ciągły na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

   Jest ono zgodne co do formy i treści z obowiązującymi w Polsce przepisami prawa i statutem Banku i przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny rentowności oraz wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanego Banku na dzień 31 grudnia 2001 roku.

6. Zapoznaliśmy się ze sprawozdaniem Zarządu z działalności Banku w roku obrotowym i uznaliśmy, że informacje w nim zawarte są zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym.

7. Nie zgłaszając zastrzeżeń co do prawidłowości i rzetelności zbadanego sprawozdania finansowego zwracamy uwagę na następujące kwestie:

   a. Poniesienie w roku 1998 straty netto zobligowało Bank, zgodnie z artykułem 142 Prawa Bankowego, do przedstawienia KNB programu naprawczego. Program naprawczy Banku na lata 1999 – 2003 został ostatecznie zaakceptowany przez KNB w dniu 6 grudnia 2000 roku. Program ten jest obecnie realizowany, a jego najważniejsze elementy zostały opisane w punkcie 54 informacji dodatkowej.

   b. Jak opisano w punkcie 2.g) oraz 9.a) informacji dodatkowej, w ramach ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków, Bank otrzymał obligacje restrukturyzacyjne o wartości nominalnej 573.420,00 tysięcy złotych. Obligacje te oprocentowane są według stopy kredytu redyskontowego ustalanej przez Radę Polityki Pieniężnej. Zgodnie z Uchwałą KNB Nr 1/98 z dnia 3 czerwca 1998 roku obligacje te wykazywane są w księgach i sprawozdaniu finansowym Banku na dzień 31 grudnia 2001 roku w wartości nominalnej, powiększonej o odsetki skapitalizowane i naliczone, w łącznej wysokości 1.216.328,74 tysięcy złotych. Począwszy od dnia 16 grudnia 1996 roku obligacje restrukturyzacyjne mogą być przedmiotem obrotu na rynku wtórnym bez specjalnej zgody Ministra Finansów. Pomimo tego rynek wtórny obrotu obligacjami restrukturyzacyjnymi nie rozwinął się i w związku z tym nie jest możliwe określenie ich wartości rynkowej na dzień 31 grudnia 2001 roku. W przypadku, gdyby Bank decydował się na zbycie części lub całości portfela obligacji restrukturyzacyjnych przed upływem terminu ich wykupu, ich przyszła wartość rynkowa będzie uzależniona od cen transakcji tych obligacji na rynku wtórnym oraz relacji między wysokością stopy kredytu redyskontowego, stopą inflacji i efektywną stopą zwrotu dla porównywalnych instrumentów finansowych w danym momencie i prawdopodobnie będzie różna od ich wartości księgowej.

Biegły rewident

Tomasz Bieske
nr ewidencyjny 9291/6975

Arthur Andersen Sp. z o.o.
00-113 Warszawa,
ul. Emilii Plater 53
nr ewidencyjny 66

Krzysztof Kucharski

Warszawa, 12 kwietnia 2002 roku

3 SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2003 ROKU ORAZ PORÓWNYWALNE DANE FINANSOWE ZA LATA ZAKOŃCZONE DNIA 31 GRUDNIA 2002 ROKU ORAZ DNIA 31 GRUDNIA 2001 ROKU

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz z danymi porównywalnymi za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO BP SA", „Bank") została utworzona na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku w sprawie przekształcenia banku państwowego Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (Dz. U. z 2000 roku nr 5, poz. 55) z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000026438. Kapitał zakładowy wynosi 1 000 000 tysięcy złotych.

1. Działalność Banku

Czynności szczegółowo opisane w punktach poniżej odpowiadają następującym przedmiotom działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności:

- pozostała działalność bankowa – PKD 65.12.A,
- działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi PKD 67.20.Z,
- działalność maklerska i zarządzanie funduszami – PKD 67.12.Z,
- pozostałe pośrednictwo finansowe gdzie indziej nie sklasyfikowane – PKD 65.23.Z,
- działalność pomocnicza finansowa, gdzie indziej nie sklasyfikowana – PKD 67.13.Z,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych – PKD 65.12.A,
- pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju z nierezydentami – PKD 65.12.B.

Zakres prowadzonej działalności – PKO BP SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym, obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO BP SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Według statutu przedmiotem działalności PKO BP SA jest wykonywanie następujących czynności:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub w oznaczonym terminie i prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- udzielanie gwarancji i poręczeń bankowych,
- przeprowadzanie rozliczeń bankowych w formach stosowanych w obrocie krajowym i zagranicznym,
- prowadzenie operacji czekowych i wekslowych,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- prowadzenie terminowych operacji finansowych z bankami krajowymi, zagranicznymi i innymi instytucjami finansowymi,

- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- wykonywanie czynności obrotu dewizowego i przeprowadzanie rozliczeń związanych z tym obrotem,
- wykonywanie czynności związanych z emisją papierów wartościowych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- wykonywanie czynności bankowych na zlecenie innych banków,
- prowadzenie kasy mieszkaniowej,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju z nierezydentami.

Ponadto przedmiotem działalności jest:

- prowadzenie obsługi pożyczek państwowych i obligacji,
- zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- przyjmowanie gwarancji i poręczeń,
- prowadzenie działalności maklerskiej na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- świadczenie usług finansowych polegających na prowadzeniu działalności akwizycyjnej w rozumieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- wykonywanie funkcji depozytariusza na podstawie przepisów ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- prowadzenie obrotu papierami wartościowymi wyemitowanymi w kraju lub za granicą w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz prowadzenie depozytu tych papierów,
- prowadzenie szkolnych kas oszczędności,
- świadczenie usług powierniczych,
- świadczenie usług pośrednictwa w zakresie dopuszczonym przepisami ustawy,
- działalność ubezpieczeniowa,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych,
- świadczenie usług w zakresie transportu wartości,
- organizowanie i obsługiwanie leasingu finansowego,
- kupowanie i sprzedawanie na rachunek własny udziałów i wierzytelności oraz
- świadczenie usług faktoringowych.

Ponadto Bank może:

- obejmować lub nabywać akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej, a także nabywać jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych,
- lokować środki pieniężne w papierach wartościowych krajowych i zagranicznych,
- nabywać i zbywać nieruchomości oraz rzeczy ruchome, a także oddawać je w najem lub dzierżawę,
- świadczyć usługi finansowo-rozliczeniowe i doradcze w zakresie instrumentów rynków finansowych,
- dokonywać obrotu papierami wartościowymi.

Bank działa na następujących rynkach:

- rynek walutowy,
- rynek pieniężny,

- rynek papierów wartościowych, w tym dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa i NBP,
- rynek klientów instytucjonalnych i przedsiębiorców indywidualnych bez względu na skalę prowadzonej działalności,
- rynek klientów detalicznych (ludność).

2. Czas trwania Banku

Czas trwania Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej jest nieoznaczony.

3. Okresy, za które prezentowane jest sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie finansowe Banku prezentowane jest za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku wraz z porównywalnymi danymi finansowymi za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku i od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

4. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2003 roku:

Andrzej Podsiadło	Prezes Zarządu
Kazimierz Małecki	Wiceprezes l Zastępca Prezesa Zarządu
Danuta Demianiuk	Wiceprezes Zarządu
Jerzy Gapiński	Członek Zarządu
Piotr Kamiński	Członek Zarządu
Jacek Obłękowski	Członek Zarządu

- dnia 19 grudnia 2002 roku Rada Nadzorcza Banku powołała z dniem 2 stycznia 2003 roku Danutę Demianiuk na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
- dnia 13 lutego 2003 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z dniem 28 lutego 2003 roku, z funkcji Wiceprezesa Zarządu Krzysztofa Markowskiego i Krzysztofa Mazura oraz powołała z dniem 10 marca 2003 r. Piotra Kamińskiego na stanowisko Członka Zarządu,
- dnia 13 maja 2004 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z funkcji Członka Zarządu Jerzego Gapińskiego oraz powołała z dniem 14 maja 2004 roku Krystynę Szewczyk na stanowisko Członka Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2003 roku:

Bazyl Samojlik	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Ryszard Kokoszczyński	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Arkadiusz Kamiński	Sekretarz Rady Nadzorczej
Andrzej Giryn	Członek Rady Nadzorczej
Jerzy Osiatyński	Członek Rady Nadzorczej
Władysław Szymański	Członek Rady Nadzorczej
Stanisław Kasiewicz	Członek Rady Nadzorczej

- dnia 25 sierpnia 2003 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Bazyla Samojlika na stanowisko Przewodniczącego Rady Nadzorczej.
- dnia 25 sierpnia 2003 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Stanisława Kasiewicza na stanowisko Członka Rady Nadzorczej.

5. Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2003 r., wraz z porównywalnymi danymi finansowymi, zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych wchodzących w skład Banku, za których pośrednictwem Bank

prowadzi działalność. Na dzień 31 grudnia 2003 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, BDM - Bankowy Dom Maklerski, COK - Centrum Operacji Kartowych, COI - Centrum Obsługi Inteligo (od 1 listopada 2002 roku), 12 oddziałów regionalnych (w 2002 roku 12, w 2001 roku 13), 143 oddziały centra (w 2002 roku 143, w 2001 roku 154), 497 oddziałów operacyjnych (w 2002 roku 494, w 2001 roku 471), 586 ekspozytur (w 2002 roku 616, w 2001 roku 631) oraz 3 574 agencje (w 2002 roku 4 227, w 2001 roku 4 682). Wymienione jednostki, poza BDM, nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

6. Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Bank PKO BP SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku PKO BP SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek podporządkowanych i powiązanych z nimi, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO BP SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmujące dane finansowe tych jednostek.

7. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2003 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

8. Format sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz z danymi porównywalnymi zostało sporządzone w formacie określonym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 r. w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

9. Porównywalne dane finansowe

Porównywalne dane finansowe za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone przy zastosowaniu jednolitych zasad rachunkowości w odniesieniu do zasad stosowanych w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2003 roku, w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

Dane za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku zostały przekształcone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2003 roku i dnia 31 grudnia 2002 roku, za wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku. Wyjątek ten jest zgodny z obowiązującymi przepisami, tj. Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. Nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami). Przepisy wyżej wymienionego Rozporządzenia nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych. W konsekwencji zasady rachunkowości opisane w punkcie 11 poniżej w zakresie instrumentów finansowych dotyczą danych za lata kończące się dnia 31 grudnia 2003 r. i 31 grudnia 2002 roku. Opis zastosowanych zasad rachunkowości oraz prezentacji instrumentów finansowych w sprawozdaniu finansowym Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku został przedstawiony w punktach 32 i 33 Dodatkowych not objaśniających.

Dokonane przekształcenia sprawozdań finansowych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2002 roku i 31 grudnia 2001 roku zostały przedstawione w punkcie 32 Dodatkowych not objaśniających.

10. Opinie audytora z badania sprawozdań finansowych

Opinie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za lata 2001, 2002 i 2003 nie zawierały zastrzeżeń i w związku z tym nie było potrzeby dokonywania korekt do zatwierdzonych sprawozdań finansowych za te lata.

w tys. zł

11. Opis przyjętych zasad rachunkowości

Podstawę sporządzania sprawozdania finansowego stanowią:

- Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 1997 roku nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 10 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 roku nr 106, poz. 482 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1569 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2001 r. nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie określenia wzorcowego planu kont dla banków (Dz. U. z 2001 roku nr 152, poz. 1727);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 10 grudnia 2001 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami)
- W odniesieniu do danych finansowych za rok kończący się 31 grudnia 2001 roku Uchwała nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43);
- Zarządzenie Nr 102 Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 1993 roku w sprawie emisji obligacji restrukturyzacyjnej serii B (Dz. Urz. MF z 1993 roku nr 23, poz. 99);
- Uchwała Nr 75/KNB/2000 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 20 lipca 2000 roku w sprawie ustalenia innej metody klasyfikacji należności z tytułu kredytów mieszkaniowych Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA, udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, które są spłacane na warunkach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłacanych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, na realizację budownictwa towarzyszącego i kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom fizycznym;
- Ustawa z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku nr 122, poz. 1310);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie trybu i warunków rozliczeń z bankami z tytułu poręczeń Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 roku nr 85, poz. 928);
- Uchwała nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz. 43 z późniejszymi zmianami); w odniesieniu do danych finansowych za rok kończący się 31 grudnia 2001 roku: Zarządzenie nr 5/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 2 grudnia 1998 roku w sprawie sposobu wyliczania współczynnika wypłacalności banku oraz procentowych wag ryzyka przypisanych poszczególnym kategoriom aktywów i zobowiązań pozabilansowych (Dz. Urz. NBP z 1998 roku nr 26, poz. 61).

w tys. zł

Po dniu 31 grudnia 2003 roku weszły w życie zmiany wynikające z następujących przepisów:

- Nowelizacji Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2003 roku nr 218, poz. 2147);
- Uchwały Nr 1/2003 Komisji Nadzoru Bankowego z 4 czerwca 2003 roku zmieniającej uchwałę 5/2001 KNB z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. Urz. NBP z 2003 roku nr 11, poz. 16);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lutego 2004 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2004 roku nr 31, poz. 266);

Zmiany przepisów po dniu 31 grudnia 2003 roku zostały opisane w punkcie 28 Dodatkowych not objaśniających –„Znaczące zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym".

Podstawowe zasady i metody rachunkowości stosowane przez PKO BP SA

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami);

a) Podstawa księgowa

Ewidencja księgowa jest prowadzona według Planu kont PKO BP SA z zastosowaniem obowiązujących zasad rachunkowości, zasady kompletności i chronologii zapisów księgowych, zasady memoriału, zasady współmierności przychodów i kosztów, zasady istotności, zasady ostrożności, zasady ciągłości w zakresie grupowania operacji gospodarczych, zasady powtórzonego zapisu w zakresie ewidencji analitycznej.

Sprawozdanie finansowe przygotowane zostało w oparciu o konwencję kosztu historycznego zgodnie z polskimi przepisami rachunkowości. Konwencja kosztu historycznego została zmodyfikowana w wypadku sald bilansowych wyrażonych w walutach obcych, udziałów i instrumentów finansowych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych.

Aktywa i pasywa wyceniane są według rzeczywiście poniesionych kosztów, z uwzględnieniem zachodzących zmian w poszczególnych składnikach.

b) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych i wynik z pozycji wymiany

Aktywa i pasywa stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe wykazane są w złotych po przeliczeniu według średniego kursu, ustalonego dla poszczególnych walut przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe oraz odpisy aktualizujące inne należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

c) Należności od sektora finansowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora finansowego wykazane są w bilansie według wartości nominalnej powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o utworzone rezerwy celowe. Rezerwy celowe zostały utworzone w oparciu o Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą i straconą. Wielkość podstawy do wyliczenia rezerwy korygowana jest o wartość zabezpieczeń zgodnie z powyższym rozporządzeniem. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, PKO BP SA dokonała również pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 roku nr 72, poz. 665, z późniejszymi zmianami).

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z Uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43).

d) Należności od sektora niefinansowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora niefinansowego wykazywane są w bilansie według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o wartość rezerw celowych utworzonych w celu zabezpieczenia ściągalności należności zakwalifikowanych jako należności normalne i zagrożone. Rezerwy na ryzyko z tytułu udzielonych kredytów są tworzone w oparciu o dokonywaną ocenę jakości portfela kredytowego.

Rezerwy na ekspozycje kredytowe od sektora niefinansowego, z uwzględnieniem specyfiki kredytów mieszkaniowych „starego" portfela, zostały utworzone w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą i straconą. Wielkość podstawy do wyliczenia rezerwy korygowana jest o wartość zabezpieczeń zgodnie z powyższym rozporządzeniem. Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów obliczono według następujących stawek:

Kategoria kredytu	Stawka rezerw
w zakresie kredytów konsumpcyjnych	
Normalny	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%
w zakresie kredytów gospodarczych oraz mieszkaniowych „nowego" portfela	
Normalny	0%
Pod obserwacją	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, PKO BP SA dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe normalne (dla kredytów konsumpcyjnych) i pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z Uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43),

Zasady klasyfikacji należności „starego" portfela kredytów mieszkaniowych oraz tworzenia rezerw celowych wynikają z uchwały Nr 75/KNB/2000 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 20 lipca 2000 roku w sprawie ustalenia innej metody klasyfikacji należności z tytułu kredytów mieszkaniowych PKO BP SA udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, które są spłacane na warunkach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłacanych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, na realizację budownictwa towarzyszącego i kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom fizycznym.

W celu zastosowania szczegółowych zasad klasyfikacji należności do poszczególnych kategorii dokonuje się rozróżnienia należności z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w podziale na należności od spółdzielni mieszkaniowych i osób prywatnych. Przy ustalaniu ryzyka bankowego z tytułu należności w spłacie „starego" portfela kredytów mieszkaniowych wykorzystuje się:

- W odniesieniu do należności od spółdzielni mieszkaniowych - dwa niezależne od siebie kryteria:

  i) terminowość spłaty kapitału i odsetek, rozumianą jako wnoszenie w terminie, zgodnym z umową kredytową lub w terminie umożliwiającym bankowi przedstawienie niespłaconej za dany kwartał części odsetek do wykupu ze środków budżetu państwa, wymaganych rat spłaty kredytu,

ii) sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika.

- W odniesieniu do należności od osób fizycznych - kryterium terminowości spłaty kapitału i odsetek.

Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów mieszkaniowych „starego" portfela obliczono według następujących stawek:

Kategoria kredytu	Stawka rezerw
Normalny	0%
Pod obserwacją	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%

Do kategorii pod obserwacją kwalifikowane są wyłącznie kredyty spłacane przez spółdzielnie mieszkaniowe.

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami Banku określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

e) Należności od sektora budżetowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora budżetowego wykazywane są w bilansie według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o wartość rezerw celowych utworzonych w celu zabezpieczenia ściągalności należności zakwalifikowanych jako należności normalne i zagrożone. Rezerwy na ryzyko z tytułu udzielonych kredytów są tworzone w oparciu o dokonywaną ocenę jakości portfela kredytowego. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) PKO BP SA dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

Rezerwy na należności od sektora budżetowego zostały utworzone w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą i straconą. Wielkość podstawy naliczania rezerwy korygowano o wartość zabezpieczeń przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów obliczono według następujących stawek:

	Kategoria kredytu	Stawka rezerw
w zakresie należności od Skarbu Państwa		
	Normalny	0%
	Wątpliwy	50%
	Stracony	100%
w zakresie należności od jednostek samorządu terytorialnego		
	Normalny	0%
	Pod obserwacją	1,5%
	Poniżej standardu	20%
	Wątpliwy	50%
	Stracony	100%

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z Uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43).

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami Banku określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

f) Dłużne papiery wartościowe

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek - według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:

   a) metodą wartości aktywa referencyjnego,

   b) metodą krzywej dochodowości na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych,

   c) jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji, a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Skutki zmiany wartości godziwej zaliczane są odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek - według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:

   a) metodą wartości aktywa referencyjnego,

   b) metodą krzywej dochodowości na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych,

   c) według wartości, w jakiej papier został wyceniony w chwili początkowego ujęcia, powiększonej o przychody naliczone oraz pomniejszonej o naliczone koszty i odpisy aktualizujące z tytułu ryzyka emitenta.

Skutki zmiany wartości godziwej w odniesieniu do skorygowanej ceny nabycia, odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

g) Obligacje restrukturyzacyjne

Obligacje restrukturyzacyjne wykazano według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki skapitalizowane, nie wypłacone przez budżet państwa na koniec okresu oraz odsetki naliczone na koniec okresu. Zgodnie z zarządzeniem Nr 102 Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 1993 roku w sprawie emisji obligacji restrukturyzacyjnej serii B (Dz. Urz. MF z 1993 roku nr 23, poz. 99), wartość kapitału obligacji restrukturyzacyjnych powiększana jest o kwotę odsetek podlegających kapitalizowaniu (niespłaconych) przy użyciu stopy redyskontowej weksli ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej.

h) Papiery wartościowe z prawem do kapitału

Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do papierów przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek:

   a) w zakresie papierów zarządzanych przez Bank - według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:

      - jako otrzymana bieżąca oferta kupna,

      - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,

- na podstawie wartości aktywów ogółem jednostki emitującej dany papier, pomniejszonych o zobowiązania, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne, z uwzględnieniem bieżącego wyniku oraz ogólnej sytuacji ekonomiczno-finansowej tej jednostki (w przypadku, gdy jednostka emitująca papier wartościowy wykaże stratę przewyższającą sumę: kapitału zapasowego, kapitałów rezerwowych i 1/3 części kapitału zakładowego, wartość tego papieru w bilansie Banku wykazywana jest w wartości zerowej), jednak nie wyższej niż pierwotna cena nabycia,

b) w zakresie papierów zarządzanych przez Bankowy Dom Maklerski jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu zaliczono odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.

Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży odniesiono na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

Udziały lub akcje w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych wyceniono metodą praw własności.

Udziały mniejszościowe wykazano w bilansie po koszcie nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

i) Efektywna stopa procentowa

PKO BP SA skorzystała z zapisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, w części dotyczącej możliwości wprowadzenia wyceny instrumentów finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej od 1 stycznia 2005 roku.

Bank podjął działania związane z przystosowaniem swoich systemów księgowych do wdrożenia zasady zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej w terminie do 1 stycznia 2005 r.

j) Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne wykazane są według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne a także odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

k) Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość rzeczowych aktywów trwałych wyceniono na dzień bilansowy według cen nabycia lub kosztów wytworzenia lub w wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych) pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne a także o odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

l) Odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z szacowanym okresem ich ekonomicznej użyteczności, który w głównych grupach odpowiada okresom przyjętym dla ustalenia stawek wynikających z przepisów podatkowych. Wysokość stosowanych stawek amortyzacyjnych odzwierciedla ekonomiczny okres użytkowania i uwzględnia zużycie fizyczne i ekonomiczne środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Przyjęte okresy i stawki amortyzacyjne podlegają okresowej weryfikacji pod względem poprawności ich stosowania. Odpisy amortyzacyjne dokonywane są od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych o jednostkowej wartości początkowej przekraczającej kwotę 3 500 złotych, a w przypadku sprzętu komputerowego bez względu na wartość. Rozpoczęcie amortyzacji środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych następuje od pierwszego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym przyjęto je do używania, a jej zakończenie, nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z ich wartością początkową lub przeznaczenia ich do likwidacji. Amortyzacji nie podlegają grunty, dzieła sztuki i eksponaty muzealne.

w tys. zł

Stawki amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych stosowane w PKO BP SA:

Środki trwałe	Stawki
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu	1,5% -10%
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10%*
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	4% - 50%**
Zespoły komputerowe	30%**
Środki transportu	17% -20%

* Dla ulepszeń w obcych środkach trwałych stosuje się stawki wynikające z okresu trwania umowy. Dla ulepszeń w obcych budynkach i lokalach, w przypadku umów najmu zawartych na czas nieokreślony, indywidualna stawka wynosi 10%.

** Dla środków trwałych wprowadzonych do ewidencji od dnia 1 stycznia 2003 roku z grupy maszyn, urządzeń technicznych, narzędzi i przyrządów oraz zespołów komputerowych, poddanych szybkiemu postępowi technicznemu, zastosowano stawki amortyzacyjne podwyższone współczynnikiem 2,0.

Stawki amortyzacyjne dla wartości niematerialnych i prawnych stosowane w PKO BP SA:

Wartości niematerialne i prawne	Stawki
Licencje na programy komputerowe	20% - 50%
Prawa autorskie	20% - 50%
Wartość firmy, pozostałe wartości niematerialne i prawne	20%

Na dzień bilansowy PKO BP SA każdorazowo ocenia, czy wartość bilansowa wykazanych aktywów nie przekracza wartości przewidywanych przyszłych korzyści ekonomicznych. Jeżeli istnieją przesłanki, które by na to wskazywały, wartość bilansowa aktywów jest obniżana o trwałą utratę wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych są ujmowane w pozostałych kosztach operacyjnych.

m) Aktywa przejęte do zbycia

Aktywa przejęte za długi wykazano w wartości godziwej. Na różnicę pomiędzy kwotą długu a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów tworzone są rezerwy celowe lub dokonuje się odpisów aktualizujących wartość tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

n) Zasady spisywania należności

Spisywanie ekspozycji kredytowych następuje w ciężar rezerw celowych, natomiast innych należności w ciężar odpisów aktualizujących ich wartość. W przypadku ekspozycji kredytowych, gdy nie utworzono rezerw celowych lub ich wartość jest mniejsza od ekspozycji kredytowej, to spisywanie następuje bezpośrednio w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Analogicznie postępuje się w przypadku innych należności, jeśli odpisy aktualizujące nie pokrywają w 100% spisywanej należności, to pozostała kwota bezpośrednio obciąża koszty.

o) Ustalanie wyniku finansowego

PKO BP SA uznaje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i pasywów, tworzenia rezerw celowych, wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

- Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek obejmują należne odsetki zapadłe i niezapadłe oraz odsetki skapitalizowane i naliczone do skapitalizowania od należności normalnych, z wyjątkiem odsetek przewidzianych do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą, odsetki otrzymane (przypadające za bieżący okres sprawozdawczy), odsetki otrzymane w poprzednich okresach, w tym dyskonto, przypadające na bieżący okres sprawozdawczy.

Koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki z tytułu zobowiązań od sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego.

- Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji obejmują kwoty inne niż odsetki otrzymane od kredytów, gwarancji, akredytyw, prowadzenia rachunków bankowych i wykonywania operacji bankowych, obsługi kart płatniczych. Koszty z tytułu prowizji obejmują głównie kwoty prowizji płaconych agentom.

- Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP.

- Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty nie związane bezpośrednio z działalnością bankową. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

p) Odsetki zastrzeżone, odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym, pozostałe odsetki skapitalizowane

Odsetki niezapadłe oraz odsetki zapadłe od kredytów w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone". Odsetki naliczone oraz skapitalizowane ustawowo (niezapadłe i zapadłe) - od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej, z wyłączeniem 90% odsetek skapitalizowanych ustawowo do 31 grudnia 1999 roku od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela (część objęta poręczeniem Skarbu Państwa na mocy ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych), oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone" (odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym).
Odsetki podlegające kapitalizacji na podstawie odrębnych umów - naliczone oraz skapitalizowane umownie (niezapadłe i zapadłe) - od kredytów w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej, wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone" jako „Pozostałe odsetki skapitalizowane".

q) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

Udzielone zobowiązania pozabilansowe wykazywane są według wartości nominalnej. Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. W przypadku niewykorzystanych kwot kredytów, zgodnie z obowiązującym do 31 grudnia 2003 roku, rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami), rezerwy są tworzone jeśli zobowiązanie ma charakter bezwarunkowy. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, PKO BP SA dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na udzielone zobowiązania pozabilansowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43),

r) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obliczany jest w oparciu o zysk księgowy brutto skorygowany o: przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia oraz rezerwy na należności, zobowiązania pozabilansowe i inne aktywa.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym uwzględniono przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego, terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz.U. z 2001 roku nr 43, poz. 481).

s) Podatek dochodowy odroczony

Z uwagi na odmienność momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu ustawy z 29 września 1994 roku, o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku, nr 121, poz. 591, z późniejszymi zmianami) i przepisów podatkowych tworzone są: rezerwa oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego ustala się przy wykorzystaniu metody bilansowej jako zmiana stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego za wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na kapitał z aktualizacji wyceny, gdzie zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są rozliczane z kapitałem z aktualizacji wyceny. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy. Z uwagi na obowiązek ustalania wartości aktywa i rezerwy na odroczony podatek dochodowy z zastosowaniem stawki podatkowej, która będzie obowiązywała w latach realizacji korzyści z tytułu aktywa lub zmniejszenia korzyści z tytułu rezerwy dla ustalenia wartości odroczonego podatku dochodowego przyjęto, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 1994 roku, nr 121, poz. 591, z późniejszymi zmianami) obowiązujące w następnych latach rozliczeniowych stawki podatku dochodowego od osób prawnych.

t) Środki pieniężne

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych do kwoty wykazanej w pozycji „F" sprawozdania „Środki pieniężne na początek okresu" i pozycji „G" „Środki pieniężne na koniec okresu" PKO BP SA zaliczyła: środki pieniężne w kasie, środki pieniężne znajdujące się na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, środki a'vista na rachunkach nostro w innych bankach, a także środki Bankowego Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy.

u) Rezerwa na ryzyko ogólne

Zgodnie z artykułem 130 ust. 2 ustawy Prawo bankowe, Bank może tworzyć w ciężar kosztów rezerwę na ryzyko ogólne służącą pokryciu ryzyk związanych z prowadzeniem działalności bankowej. Bank dokonuje systematycznej analizy adekwatności poziomu rezerwy ogólnej.

v) Rezerwa na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym, pracownicy PKO BP SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalno-rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę.
Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

w) Rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze

PKO BP SA tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązanie Banku z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów.

x) Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe po stronie aktywów wykazywane są w wysokości wydatków poniesionych w okresie bieżącym, a dotyczących kolejnych okresów następujących po tym okresie. Rozliczenia międzyokresowe kosztów po stronie pasywów wykazywane są w wysokości kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie.

y) Kapitały własne

Kapitały własne wykazuje się z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa oraz postanowieniami statutu. Kapitał zakładowy PKO BP SA wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem według wartości nominalnej. Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem, z odpisów z zysku, z dopłat, które uiszczają akcjonariusze w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom oraz nadwyżek osiągniętych przy wydawaniu akcji powyżej ich wartości nominalnej, a pozostałych po pokryciu kosztów wydania akcji. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych. Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje wartość aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych, wycenę portfela dostępnego do sprzedaży wraz z efektem podatkowym dotyczącym powyższej wyceny.

z) Instrumenty pochodne

Pochodne instrumenty finansowe o charakterze spekulacyjnym wykazane są w wartości godziwej. W przypadku, gdy tak oszacowana wartość godziwa jest niższa bądź wyższa od ceny nabycia lub sprzedaży instrumentu, różnicę zaliczono odpowiednio w koszty lub przychody z tytułu operacji instrumentami finansowymi w korespondencji odpowiednio z innymi aktywami finansowymi/innymi zobowiązaniami z tytułu instrumentów finansowych. Wynik ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku operacji finansowych. Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania. Pozycje pozabilansowe wyrażone w walutach obcych podlegają przeszacowaniu na koniec każdego dnia według średniego kursu NBP.
Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa, pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji. W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pobrano z aktywnego rynku.

aa) Wbudowane instrumenty pochodne

W Banku występują wbudowane instrumenty pochodne, które stanowią składniki złożonych umów zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym, a całość lub część przepływów pieniężnych związanych z takimi umowami zmienia się w sposób podobny do tego, jaki wbudowany instrument pochodny powodowałby samodzielnie. Wbudowany instrument pochodny wykazuje się odrębnie od umowy zasadniczej, gdy spełnione są następujące warunki:

- instrument finansowy, z którego wydzielany jest wbudowany instrument pochodny, nie jest zaliczany do aktywów przeznaczonych do obrotu lub dostępnych do sprzedaży, a skutki przeszacowania takiego instrumentu odnoszone są do przychodów lub kosztów z tytułu operacji instrumentami finansowymi okresu sprawozdawczego.

  Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami), instrumenty finansowe zaliczane do aktywów/zobowiązań dostępnych do sprzedaży wyceniane są do wartości godziwej. Zgodnie z powołanym rozporządzeniem, skutki przeszacowania wartości takiego instrumentu ujmowane są w bilansie w pozycji „Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny", co nie zwalnia z wydzielania i odrębnego ujmowania instrumentu pochodnego wbudowanego w taki instrument.

- charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,

- odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego,

- możliwe jest wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego.

Przy określeniu czy charakter wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi Bank wykorzystuje zapisy MSR 39 „Instrumenty finansowe - ujmowanie i wycena" oraz Wskazówek Implementacyjnych do tego standardu.
Instrumenty pochodne podlegające wydzielaniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w bilansie po stronie aktywów w pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe", jeżeli wartość godziwa jest dodatnia, a po stronie pasywów w pozycji „Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych", jeżeli wartość godziwa jest ujemna. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".
Umowa zasadnicza będąca instrumentem finansowym, z której został wydzielony wbudowany instrument pochodny, wykazywana jest w księgach odrębnie od wbudowanego instrumentu pochodnego i klasyfikowana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 r., Nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami). Umowy, które nie są instrumentem finansowym, a z których zostały wydzielone wbudowane instrumenty pochodne, klasyfikowane są zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. Korekta przedmiotu umowy zasadniczej z tytułu wydzielania wbudowanego instrumentu pochodnego jest ujmowana w bilansie w korespondencji z rachunkiem zysków i strat lub jako reklasyfikacja pomiędzy pozycjami rachunku zysków i strat typowymi dla umowy zasadniczej a pozycją „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".

Instrumenty finansowe z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego nie jest możliwe, zalicza się w całości do aktywów lub zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu.

bb) Zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami), aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się odpowiednio na kapitał z aktualizacji wyceny.

cc) Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Bank może stosować rachunkowość zabezpieczeń, tylko w przypadku jeżeli spełnione są określone warunki, a w szczególności w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Bank cel zarządzania ryzykiem, strategię ustanowienia zabezpieczenia oraz wyznaczono instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję i określono ryzyka, przed którym się zabezpiecza. W okresach objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym Bank nie stosował zasad rachunkowości zabezpieczeń.

12. Różnice pomiędzy zasadami rachunkowości stosowanymi przy sporządzeniu sprawozdania finansowego PKO BP SA a Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)

Poniżej przedstawiono opis istotnych różnic pomiędzy podstawowymi pozycjami sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości (PSR) oraz Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF).

Wycena aktywów i pasywów finansowych

MSSF

MSR 39 zobowiązuje do wyceny niektórych aktywów i pasywów finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od dnia 1 stycznia 2001 roku.

PSR

PSR wprowadziły od 1 stycznia 2002 roku wymóg wyceny niektórych aktywów i pasywów finansowych zgodnie z MSR 39. Jednakże Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku (Dz. U. Nr 211, poz. 2061) zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, przedłuża do dnia 1 stycznia 2005 roku termin wprowadzenia wyceny aktywów i pasywów finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

PKO BP SA skorzystała z zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, w części dotyczącej możliwości wprowadzenia wyceny instrumentów finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej od 1 stycznia 2005 roku.

PKO BP SA podjęła działania związane z przystosowaniem swoich systemów księgowych do wdrożenia zasady zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej w terminie do 1 stycznia 2005 roku.

Utrata wartości aktywów

MSSF

Zgodnie z MSR 39 utrata wartości składnika aktywów finansowych występuje, jeżeli jego wartość bilansowa jest wyższa niż jego szacowana wartość ekonomiczna. Na każdy dzień bilansowy jednostka gospodarcza jest obowiązana ocenić, czy istnieją obiektywne dowody na utratę wartości przez dany składnik aktywów.

Do dowodów takich zaliczane są między innymi informacje dotyczące znaczących trudności finansowych emitenta lub faktycznego niedotrzymania warunków umowy, np.: niespłacenia odsetek lub kapitału albo zalegania ze spłatą. W przypadku, gdy nastąpiła utrata wartości, kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

PSR

Zgodnie z PSR banki nie rzadziej niż raz na kwartał dokonują przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do tzw. grup ryzyka (należności normalne, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe i stracone). Klasyfikacji dokonuje się w oparciu o kryterium terminowości spłaty należności i kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw dla poszczególnych grup ryzyka (od 1,5% do 100% podstawy tworzenia rezerw celowych).

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami Banku określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

PKO BP SA dokonuje systematycznych przeglądów i oszacowania wartości aktywów i tworzy rezerwy zabezpieczające przed utratą wartości lub dokonuje odpisów z tytułu trwałej utraty wartości w przypadku wystąpienia przesłanek uzasadniających takie pomniejszenie wartości.

Wycena udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych

MSSF

Podstawowym sprawozdaniem finansowym jest sprawozdanie skonsolidowane, obejmujące jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone, sporządzone z zastosowaniem odpowiednich metod konsolidacji.

PSR

Zgodnie z wymogami PSR Bank sporządza jednostkowe i skonsolidowane sprawozdanie finansowe. W sprawozdaniu jednostkowym Bank wycenia udziały w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych z zastosowaniem metody praw własności.

Rozliczanie i ewidencja prowizji otrzymanych od kredytów

MSSF

Prowizje rozliczane są w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

PSR

Od dnia 1 stycznia 2002 roku Polskie Standardy Rachunkowości wprowadziły wymóg rozliczania prowizji w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Jednakże zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, obowiązek stosowania efektywnej stopy procentowej przy rozliczaniu prowizji został przesunięty do dnia 1 stycznia 2005 roku. Prowizje uznawane są w dacie ich wymagalności.

Wartość firmy

MSSF

Wartość firmy jest liczona jako nadwyżka ceny zakupu nad wartością godziwą wszystkich zakupionych aktywów i pasywów. Zakłada się, że okres użytkowania wartości firmy nie przekracza 20 lat. Jeżeli jednak uzasadniony jest dłuższy okres użytkowania, wartość firmy może być amortyzowana przez dłuższy okres, pod warunkiem, że podlega to corocznemu przeglądowi.

PSR

Wartość firmy jest zdefiniowana jako różnica pomiędzy ceną nabycia określonej jednostki lub zorganizowanej jej części a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów netto. Wartość firmy podlega odpisom amortyzacyjnym w okresie 5 lat, przy czym na każdy dzień bilansowy dokonywana jest ocena czy nie wystąpiła trwała utrata wartości firmy.

Efekt gospodarki inflacyjnej

MSSF

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 29 „Sprawozdawczość w gospodarkach inflacyjnych" (MSR 29) wymaga, aby wykazywane w okresie hiperinflacji wartości aktywów i pasywów były wyrażone w cenach bieżących na koniec hiperinflacyjnego okresu sprawozdawczego i stanowiły podstawę do wyceny aktywów i pasywów w sprawozdaniach finansowych następnych okresów. Powyższy standard odnosi się jedynie do niemonetarnych pozycji bilansu. Istotne dla Banku pozycje niemonetarne to środki trwałe i kapitały własne.

PSR

Gospodarka polska do końca 1996 roku spełniała kryteria gospodarki hiperinflacyjnej, natomiast od roku 1997 nie spełnia tych kryteriów. Bank nie zastosował MSR 29 w latach ubiegłych, dokonując tylko zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, przeszacowania środków trwałych na dzień 1 stycznia 1995 roku w celu odzwierciedlenia skutków inflacji na ich wartość bilansową poprzez zastosowanie wskaźników przeszacowania ustalonych przez Ministerstwo Finansów dla poszczególnych grup środków trwałych. Przeszacowanie to nie zostało dokonane zgodnie z wymogami MSR 29, ponieważ PKO BP SA nie korzystała ze wskaźników ogólnego wzrostu cen oraz nie dokonała przeszacowania środków trwałych na dzień 31 grudnia 1996 roku.

Odsetki zastrzeżone

MSSF

Przychody naliczone z tytułu odsetek od należności zagrożonych rozpoznawane są w wyniku odsetkowym oraz są objęte rezerwą pomniejszającą aktywa i obciążającą wynik z tytułu rezerw.

PSR

Naliczone odsetki dotyczące należności zagrożonych oraz pod obserwacją są wykazywane jako odsetki zastrzeżone w pasywach i nie znajdują odzwierciedlenia w rachunku zysków i strat. Różnica ta nie wpływa na wynik finansowy netto, a jedynie na wartość sumy bilansowej.

Zastosowanie po raz pierwszy MSSF jako podstawy rachunkowości

Zastosowanie MSSF po raz pierwszy jako podstawy rachunkowości wymaga, by spółki, które w dotychczas sporządzonych sprawozdaniach finansowych nie złożyły wyraźnego oświadczenia o ich zgodności z MSSF, traktować jako jednostki po raz pierwszy przechodzące na stosowanie MSSF jako podstawy rachunkowości. PKO BP SA nigdy nie sporządzała sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF.

MSSF 1 wymaga, by zasady (politykę) rachunkowości obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego spółki zastosowały w odniesieniu do bilansu otwarcia i prezentowanych okresów sprawozdawczych. MSSF 1 dopuszcza jednak pewne zwolnienia z tego obowiązku i przy ustalaniu bilansu otwarcia spółki mogą skorzystać z jednego lub kilku takich zwolnień.

W związku z tym, termin przyjęcia MSSF jako podstawy rachunkowości może mieć wpływ na uzgodnienia pomiędzy PSR i MSSF z uwagi na następujące przykładowe kwestie:

- połączenia jednostek gospodarczych zrealizowane przed wejściem w życie znowelizowanej ustawy o rachunkowości nie zostały przekształcone zgodnie z MSR 22,
- ujęcie środków trwałych, których wartość przeszacowano przy użyciu wskaźników GUS lub praw wieczystego użytkowania gruntu otrzymanych za darmo.

Ponadto, powyższe uzgodnienie pomiędzy PSR i MSSF opiera się na standardach MSSF, które obowiązują w roku obrotowym zaczynającym się w dniu 1 stycznia 2004. PKO BP SA będzie zobowiązana sporządzić swoje pierwsze sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF za rok 2005. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) wprowadziła wiele zmian do obowiązujących standardów rachunkowości oraz zapowiada wydanie nowych standardów przed 2005 rokiem. W związku z tym, może okazać się, że standardy MSSF które Bank zastosuje przy sporządzaniu swojego pierwszego sprawozdania finansowego zgodnego z MSSF będą różnić się od obecnie obowiązujących i wystąpią inne różnice niż te wykazane.

Zakres informacji dodatkowej i formatu sprawozdania finansowego

Zakres informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego i formatu sprawozdania finansowego zgodnie z wymogami PSR i MSSF różni się istotnie. Różnice te dotyczą w szczególności zakresu ujawnianych informacji w odniesieniu do instrumentów finansowych, działalności kredytowej oraz podatku dochodowego od osób prawnych.

Bank prowadzi prace umożliwiające raportowanie zgodnie z MSSF od 1 stycznia 2005 roku.

w tys. zł

13. Kursy walut przyjęte przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

EUR	01.01.03-31.12.03	01.01.02-31.12.02	01.01.01-31.12.01
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	4,7170	4,0202	3,5219
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	4,4474	3,8697	3,6509
Najwyższy kurs w okresie	4,7170	4,2116	3,9569
Najniższy kurs w okresie	3,9773	3,5015	3,3564

Do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2003 roku na euro przyjęto kurs 4,7170 PLN/EUR będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski obowiązujący na dzień bilansowy, natomiast do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2002 roku na euro przyjęto kurs 4,0202 PLN/EUR (na dzień 31 grudnia 2001 roku 3,5219 PLN/EUR) będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski obowiązujący na dzień bilansowy.

Główne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za 2003 rok przeliczono na euro według kursu 1 EUR = 4,4474 PLN stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego sprawozdaniem finansowym. Natomiast dane finansowe dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za 2002 rok przeliczono na euro według kursu 1 EUR = 3,8697 PLN (za 2001 rok według kursu 1 EUR = 3,6509) stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego porównywalnymi danymi finansowymi.

w tys. zł

14. Wybrane pozycje bilansu, rachunku zysków i strat oraz podstawowe pozycje rachunku przepływów środków pieniężnych w złotych oraz przeliczone na euro według kursów przedstawionych w punkcie nr 13 Wprowadzenia do załączonego sprawozdania finansowego

	w tys. złotych			w tys. euro		
	2003	2002	2001	2003	2002	2001
I. Przychody z tytułu odsetek	5 133 594	6 711 268	10 274 164	1 154 291	1 734 312	2 814 146
II. Przychody z tytułu prowizji	1 606 340	1 279 084	1 093 043	361 186	330 538	299 390
III. Wynik działalności bankowej	5 442 531	5 564 258	5 380 168	1 223 756	1 437 904	1 473 655
IV. Wynik działalności operacyjnej	1 686 951	1 397 765	1 408 050	379 312	361 207	385 672
V. Zysk (strata) brutto	1 687 352	1 397 805	1 407 662	379 402	361 218	385 566
VI. Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775	276 160	271 621	242 892
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(6 064 573)	(2 525 009)	3 218 228	(1 363 622)	(652 508)	881 489
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	5 393 935	(472 811)	1 785 412	1 212 829	(122 183)	489 033
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(398 984)	(176 257)	578 574	(89 712)	(45 548)	158 474
X. Przepływy pieniężne netto, razem	(1 069 622)	(3 174 077)	5 582 214	(240 505)	(820 239)	1 528 997
XI. Aktywa razem	84 371 642	82 018 071	79 125 152	17 886 717	20 401 490	22 466 610
XII. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
XIII. Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 098 505	1 488 070	2 198 963	232 882	370 148	624 368
XIV. Zobowiązania wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	71 552 963	70 142 560	68 861 356	15 169 167	17 447 530	19 552 331
XV. Kapitał własny	6 392 685	5 480 419	3 959 394	1 355 244	1 363 220	1 124 221
XVI. Kapitał akcyjny	1 000 000	1 000 000	1 000 000	211 999	248 744	283 938
XVII. Liczba akcji (w szt.)	100 000 000	100 000 000	100 000 000	x	x	x
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	63,93	54,80	39,59	13,55	13,63	11,24
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	63,93	54,80	39,59	13,55	13,63	11,24
XX. Współczynnik wypłacalności	15,04	13,15	10,43	x	x	x
XXI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	12,28	10,51	9,24	2,76	2,72	2,53
XXII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	12,28	10,51	8,87	2,76	2,72	2,43
XXIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-	-	-

w tys. zł

Bilans

	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
AKTYWA				
I. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	**1,13**	**3 807 487**	**4 752 376**	**8 769 087**
II. Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym		-	-	-
III. Należności od sektora finansowego	**2,13**	**8 554 860**	**11 496 679**	**10 180 896**
1. W rachunku bieżącym		911 407	1 036 140	193 506
2. Terminowe		7 643 453	10 460 539	9 987 390
IV. Należności od sektora niefinansowego	**3,13**	**31 035 282**	**27 623 555**	**26 308 030**
1. W rachunku bieżącym		5 562 220	5 519 273	5 391 566
2. Terminowe		25 473 062	22 104 282	20 916 464
V. Należności od sektora budżetowego	**4,13**	**7 243 182**	**5 269 309**	**4 381 969**
1. W rachunku bieżącym		24 413	64 643	34 189
2. Terminowe		7 218 769	5 204 666	4 347 780
VI. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	**5,13**	**283 713**	**545 961**	**-**
VII. Dłużne papiery wartościowe	**6,13**	**29 587 425**	**28 083 600**	**25 720 181**
VIII. Udziały lub akcje w jednostkach zależnych	**7,10**	**299 657**	**193 444**	**130 361**
IX. Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych	**8,10**	**44 119**	**47 571**	**35 532**
X. Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych	**9,10**	**214**	**327**	**355**
XI. Udziały lub akcje w innych jednostkach	**11,13**	**386 712**	**286 527**	**260 750**
XII. Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	**12,13**	**200 454**	**616 414**	**412 982**
XIII. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	**14**	**265 941**	**286 367**	**312 341**
- wartość firmy		-	-	-
XIV. Rzeczowe aktywa trwałe	**15**	**2 066 421**	**2 273 370**	**1 958 577**
XV. Inne aktywa	**16**	**566 571**	**516 931**	**632 069**
1. Przejęte aktywa - do zbycia		-	74 518	21 475
2. Pozostałe		566 571	442 413	610 594
XVI. Rozliczenia międzyokresowe	**17**	**29 604**	**25 640**	**22 022**
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-	-	-
2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe		29 604	25 640	22 022
AKTYWA RAZEM		**84 371 642**	**82 018 071**	**79 125 152**

w tys. zł

PASYWA	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
I. Zobowiązania wobec Banku Centralnego		**-**	**-**	**-**
II. Zobowiązania wobec sektora finansowego	**19**	**1 098 505**	**1 488 070**	**2 198 963**
1. W rachunku bieżącym		37 738	47 716	131 524
2. Terminowe		1 060 767	1 440 354	2 067 439
III. Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	**20**	**68 374 173**	**67 940 919**	**67 521 617**
1. Rachunki oszczędnościowe, w tym:		29 527 874	32 521 674	34 318 303
a) bieżące		2 528 782	2 782 267	2 909 894
b) terminowe		26 999 092	29 739 407	31 408 409
2. Pozostałe, w tym:		38 846 299	35 419 245	33 203 314
a) bieżące		18 758 236	16 184 467	14 334 130
b) terminowe		20 088 063	19 234 778	18 869 184
IV. Zobowiązania wobec sektora budżetowego	**21**	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**
1. Bieżące		1 772 258	1 871 259	1 099 745
2. Terminowe		1 406 532	330 382	239 994
V. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	**22**	**-**	**-**	**-**
VI. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	**23**	**-**	**-**	**-**
1. Krótkoterminowe		-	-	-
2. Długoterminowe		-	-	-
VII. Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych		**113 965**	**99 633**	**4 302**
VIII. Fundusze specjalne i inne zobowiązania	**24**	**879 804**	**825 726**	**901 594**
IX. Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	**25**	**3 032 986**	**2 541 360**	**1 966 610**
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów		110 356	101 758	53 579
2. Ujemna wartość firmy		18	-	-
3. Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone		2 922 612	2 439 602	1 913 031
X. Rezerwy	**26**	**1 300 734**	**1 440 303**	**1 232 933**
1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		441 173	713 495	639 812
2. Pozostałe rezerwy		859 561	726 808	593 121
XI. Zobowiązania podporządkowane	**27**	**-**	**-**	**-**
XII. Kapitał zakładowy	**28**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
XIII. Należne wpłaty na poczet kapitału zakładowego (wielkość ujemna)		**-**	**-**	**-**
XIV. Akcje własne (wielkość ujemna)	**29**	**-**	**-**	**-**
XV. Kapitał zapasowy	**30**	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**
XVI. Kapitał z aktualizacji wyceny	**31**	**220 664**	**539 047**	**155 355**
XVII. Pozostałe kapitały rezerwowe	**32**	**2 160 000**	**1 947 000**	**1 573 034**
XVIII. Zysk (strata) z lat ubiegłych		**-**	**136 701**	**3 983**
XIX. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
PASYWA RAZEM		**84 371 642**	**82 018 071**	**79 125 152**

w tys. zł

	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Współczynnik wypłacalności (w %)	33	15,04	13,15	10,43
Wartość księgowa		6 392 685	5 480 419	3 959 394
Liczba akcji		100 000 000	100 000 000	100 000 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	34	63,93	54,80	39,59
Rozwodniona liczba akcji		100 000 000	100 000 000	100 000 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		63,93	54,80	39,59

POZYCJE POZABILANSOWE

	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
I. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	35	**19 206 832**	**17 399 856**	**12 358 249**
1. Zobowiązania udzielone:		14 317 584	12 161 613	6 828 203
a) finansowe		13 926 208	11 561 141	6 574 256
b) gwarancyjne		391 376	600 472	253 947
2. Zobowiązania otrzymane:		4 889 248	5 238 243	5 530 046
a) finansowe		84 906	711	230 228
b) gwarancyjne		4 804 342	5 237 532	5 299 818
II. Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży		**59 126 416**	**59 446 747**	**30 179 409**
III. Pozostałe (z tytułu)		**97 355**	**127 182**	**70 606**
- zobowiązania nieodwołalne		97 355	127 182	70 606
POZYCJE POZABILANSOWE RAZEM		**78 430 603**	**76 973 785**	**42 608 264**

w tys. zł

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	2003	2002	2001
I. Przychody z tytułu odsetek	**36**	**5 133 594**	**6 711 268**	**10 274 164**
II. Koszty odsetek	**37**	**(1 667 171)**	**(3 265 190)**	**(6 478 782)**
III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)		**3 466 423**	**3 446 078**	**3 795 382**
IV. Przychody z tytułu prowizji	**38**	**1 606 340**	**1 279 084**	**1 093 043**
V. Koszty prowizji		**(231 250)**	**(224 201)**	**(204 096)**
VI. Wynik z tytułu prowizji (IV-V)		**1 375 090**	**1 054 883**	**888 947**
VII. Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	**39**	**4 401**	**3 052**	**46 375**
1. Od jednostek zależnych		-	-	-
2. Od jednostek współzależnych		-	-	-
3. Od jednostek stowarzyszonych		-	-	-
4. Od innych jednostek		4 401	3 052	46 375
VIII. Wynik operacji finansowych	**40**	**378 172**	**868 521**	**481 047**
IX. Wynik z pozycji wymiany		**218 445**	**191 724**	**168 417**
X. Wynik działalności bankowej		**5 442 531**	**5 564 258**	**5 380 168**
XI. Pozostałe przychody operacyjne	**41**	**239 052**	**93 502**	**285 074**
XII. Pozostałe koszty operacyjne	**42**	**(135 687)**	**(63 451)**	**(53 101)**
XIII. Koszty działania banku	**43**	**(3 109 319)**	**(3 090 205)**	**(2 842 116)**
XIV. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych		**(469 829)**	**(409 767)**	**(381 809)**
XV. Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	**44**	**(1 372 427)**	**(1 851 275)**	**(1 952 342)**
1. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe		(1 369 971)	(1 838 302)	(1 952 342)
2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		(2 456)	(12 973)	-
XVI. Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	**45**	**1 092 630**	**1 154 703**	**972 176**
1. Rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe		1 088 882	1 152 190	972 176
2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		3 748	2 513	-
XVII. Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV + XVI)		**(279 797)**	**(696 572)**	**(980 166)**
XVIII. Wynik działalności operacyjnej		**1 686 951**	**1 397 765**	**1 408 050**
XIX. Wynik operacji nadzwyczajnych		**401**	**40**	**(388)**
1. Zyski nadzwyczajne	46	739	507	463
2. Straty nadzwyczajne	47	(338)	(467)	(851)
XX. Zysk (strata) brutto		**1 687 352**	**1 397 805**	**1 407 662**
XXI. Podatek dochodowy	**48**	**(406 336)**	**(377 986)**	**(473 237)**
1. Część bieżąca		(552 446)	(471 389)	(470 399)
2. Część odroczona		146 110	93 403	(2 838)
XXII. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	**49**	**-**	**-**	**-**
XXIII. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	**50**	**(52 822)**	**31 273**	**(47 650)**
XXIV. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**

Zysk (strata) netto (zannualizowany)		1 228 194	1 051 092	886 775
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		100 000 000	100 000 000	95 972 603
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**51**	12,28	10,51	9,24
Średnia ważona przewidywana liczba akcji zwykłych		100 000 000	100 000 000	100 000 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**52**	12,28	10,51	8,87

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okres	2003	2002	2001
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	**5 480 419**	**3 857 499**	**2 461 521**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	385 065	274 983
b) korekty błędów zasadniczych	-	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**5 480 419**	**4 242 564**	**2 736 504**
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	**1 000 000**	**1 000 000**	**700 000**
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	**-**	**-**	**300 000**
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	300 000
- emisji akcji	-	-	-
- dokapitalizowania w formie aportu niepieniężnego	-	-	300 000
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
- umorzenia	-	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-
2.1. Zmiana stanu należnych wpłat na kapitał zakładowy	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
3.1. Akcje własne na koniec okresu	-	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	**806 579**	**340 247**	**971 491**
4.1. Zmiany kapitału zapasowego	**977 248**	**466 332**	**(631 244)**
a) zwiększenia (z tytułu)	977 248	737 332	417 030
- zasilenia kapitału zapasowego aportem	-	-	86 115
- zasilenia kapitału zapasowego funduszem na działalność maklerską	-	-	30 000
- podziału zysku z lat ubiegłych	136 701	-	-
- podziału zysku	838 092	735 897	300 000
- zbycia, likwidacji środków trwałych	2 455	1 435	915
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	(271 000)	(1 048 274)
- pokrycia straty	-	(271 000)	(1 048 274)
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM (cd.)

za okres	2003	2002	2001
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	**539 047**	**155 355**	**156 270**
-zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	248 364	-
a) Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**539 047**	**403 719**	**156 270**
5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	**(318 383)**	**135 328**	**(915)**
a) zwiększenia (z tytułu)	-	136 763	-
- skutków wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	136 763	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(318 383)	(1 435)	(915)
- skutków wyceny odnoszonej w kapitał z aktualizacji wyceny	(315 928)	-	-
- zbycia, likwidacji środków trwałych	(2 455)	(1 435)	(915)
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	**220 664**	**539 047**	**155 355**
6. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na początek okresu	**597 000**	**446 597**	**346 597**
6.1. Zmiany funduszu ogólnego ryzyka bankowego	**203 000**	**150 403**	**100 000**
a) zwiększenia (z tytułu)	203 000	150 403	100 000
- odpisu z zysku na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	203 000	150 403	100 000
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
- przeksięgowania	-	-	-
6.2. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na koniec okresu	**800 000**	**597 000**	**446 597**
7. Inne pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	**1 350 000**	**1 126 437**	**853 405**
7.1. Zmiany innych pozostałych kapitałów rezerwowych	**10 000**	**223 563**	**273 032**
a) zwiększenia (z tytułu)	10 000	223 563	303 032
- odpisu z zysku	10 000	173 563	303 032
- przeniesienia funduszu na działalność maklerską z funduszu specjalnego	-	50 000	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(30 000)
- zasilenia kapitału zapasowego funduszem na działalność maklerską	-	-	(30 000)
7.2. Inne pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	**1 360 000**	**1 350 000**	**1 126 437**
8. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	**1 187 793**	**788 863**	**(566 242)**
8.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	**1 187 793**	**1 059 863**	**753 032**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	**-**	**136 701**	**274 983**
b) korekty błędów podstawowych	**-**	**-**	**-**
8.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**1 187 793**	**1 196 564**	**1 028 015**
8.3. Zmiana zysku z lat ubiegłych	**(1 187 793)**	**(1 059 863)**	**(753 032)**
a) zwiększenia (z tytułu)	**-**	**-**	**-**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(1 187 793)**	**(1 059 863)**	**(753 032)**
- odpis z zysku na kapitał zapasowy	**(838 092)**	**(735 897)**	**(300 000)**
- odpis z zysku na kapitał rezerwowy	**(10 000)**	**(173 563)**	**(303 032)**
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka	**(203 000)**	**(150 403)**	**(100 000)**
- odpis na fundusz na działalność maklerską	**-**	**-**	**(50 000)**
- przeniesienie zysku z lat ubiegłych na kapitał zapasowy	**(136 701)**	**-**	**-**
8.4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	**-**	**136 701**	**274 983**

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM (cd.)

za okres	2003	2002	2001
8.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	**-**	**(271 000)**	**(1 319 274)**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	**-**	**-**	**-**
b) korekty błędów podstawowych	**-**	**-**	**-**
8.6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**-**	**(271 000)**	**(1 319 274)**
8.7. Zmiana straty z lat ubiegłych	**-**	**271 000**	**1 048 274**
a) zwiększenia (z tytułu)	**-**	**-**	**-**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**-**	**271 000**	**1 048 274**
- pokrycia straty z kapitału zapasowego	**-**	**271 000**	**1 048 274**
8.8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	**-**	**-**	**(271 000)**
8.9. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	**-**	**136 701**	**3 983**
9. Wynik netto	**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
a) zysk netto	**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
b) strata netto	**-**	**-**	**-**
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	**6 392 485**	**5 480 419**	**3 959 394**

w tys. zł

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH – metoda pośrednia

	Nota	2003	2002	2001
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
I. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
II. Korekty razem:		**(7 292 767)**	**(3 576 101)**	**2 331 453**
1. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		52 822	(31 273)	47 650
2. Amortyzacja		469 829	409 767	381 809
3. Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		-	-	-
4. Odsetki i udział w zyskach (dywidendy)		(4 401)	(3 052)	(13 755)
5. Zysk/strata z działalności inwestycyjnej		(19 610)	3 472	2 015
6. Zmiana stanu rezerw		41 714	530 342	758 950
7. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych		(8 349 949)	(2 338 214)	(571 184)
8. Zmiana stanu należności od sektora finansowego		2 822 959	(474 723)	(3 686 684)
9. Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego		(5 446 544)	(2 666 707)	(2 706 024)
10. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu		262 248	(545 961)	-
11. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		393 249	(200 334)	(378 658)
12. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego		(149 311)	(560 893)	998 578
13. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego		1 410 403	1 281 204	6 781 076
14. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu		-	-	-
15. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych		-	-	-
16. Zmiana stanu innych zobowiązań		47 029	(33 010)	(47 933)
17. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		4 634	44 561	(135 792)
18. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów i zastrzeżonych		483 010	526 571	245 808
19. Inne korekty	**55**	689 151	482 149	655 597
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I + II)		**(6 064 573)**	**(2 525 009)**	**3 218 228**

w tys. zł

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH – metoda pośrednia - c.d

	Nota	2003	2002	2001
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
I. Wpływy		**5 908 633**	**218 221**	**2 976 384**
1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		-	-	4 503
2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych		-	6 868	-
3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	-	46 180
4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		5 884 622	202 898	2 908 808
5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		19 610	5 403	3 138
6. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz w wartości niematerialne i prawne		-	-	-
7. Inne wpływy inwestycyjne	**56**	4 401	3 052	13 755
II. Wydatki		**(514 698)**	**(691 032)**	**(1 190 972)**
1 . Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		(165 303)	(65 342)	(15 500)
2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych		-	(13 848)	-
3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		(4 600)	-	(30 018)
4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		(234)	(1 090)	(383 826)
5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(344 561)	(610 752)	(761 628)
6. Inwestycje w nieruchomości oraz w wartości niematerialne i prawne		-	-	-
7. Inne wydatki inwestycyjne		-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I + II)		**5 393 935**	**(472 811)**	**1 785 412**
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
I. Wpływy		**59 746**	**-**	**600 000**
1 . Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków		9 434	-	600 000
2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki podmiotów sektora finansowego		50 312	-	-
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych		-	-	-
4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych		-	-	-
5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału		-	-	-
6. Inne wpływy finansowe		-	-	-

w tys. zł

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH – metoda pośrednia - c.d

	Nota	2003	2002	2001
II. Wydatki z tytułu działalności finansowej		**(458 730)**	**(176 257)**	**(21 426)**
1 . Spłaty długoterminowych kredytów na rzecz innych banków		-	-	-
2. Spłaty długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki podmiotów sektora finansowego		(458 730)	(176 257)	(21 426)
3. Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	-	-
4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych		-	-	-
5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		-	-	-
6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych		-	-	-
7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-	-	-
8. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku		-	-	-
9. Nabycie akcji własnych		-	-	-
10. Inne wydatki finansowe		-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I + II)		**(398 984)**	**(176 257)**	**578 574**
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+B.III+C.III)		**(1 069 622)**	**(3 174 077)**	**5 582 214**
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:		**(1 069 622)**	**(3 174 077)**	**5 582 214**
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-	-	-
F. Środki pieniężne na początek okresu		**5 788 516**	**8 962 593**	**3 380 379**
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+ D), w tym:	**54**	**4 718 894**	**5 788 516**	**8 962 593**
- o ograniczonej możliwości dysponowania				

w tys. zł

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

NOTY OBJAŚNIAJĄCE

NOTA 1A

KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	3 807 487	4 752 376	4 622 490
b) rezerwa obowiązkowa	-	-	-
c) środki Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-	-	-
d) inne środki	-	-	4 146 597
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym, razem	**3 807 487**	**4 752 376**	**8 769 087**

NOTA 1B

ŚRODKI PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	3 496 205	4 385 889	8 057 965
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	311 282	366 487	711 122
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	28 500	35 464	23 386
tys. zł	106 605	136 139	93 224
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	3 310	3 134	3 199
tys. zł	22 070	19 368	18 465
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	3 548	2 483	3 414
tys. zł	10 744	6 872	8 112
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	35 748	49 719	153 242
tys. zł	168 623	199 880	539 704
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	3 240	4 228	51 617
Środki pieniężne, razem	**3 807 487**	**4 752 376**	**8 769 087**

NOTA 2A

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) rachunki bieżące	911 527	1 037 282	173 216
b) kredyty, lokaty i pożyczki, w tym:	7 573 852	10 445 663	9 990 533
- lokaty w innych bankach i innych podmiotach finansowych	6 973 256	9 966 223	9 650 152
c) skupione wierzytelności	10 642	9 347	12 325
d) zrealizowane gwarancje i poręczenia	-	-	-
e) inne należności (z tytułu)	22 019	22 672	20 334
- pozostałe należności od podmiotów sektora finansowego	22 019	22 672	20 334
f) odsetki:	108 206	58 974	60 173
- niezapadłe	100 895	51 513	53 925
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 626 246**	**11 573 938**	**10 256 581**
g) rezerwa utworzona na należności od sektora finansowego (wielkość ujemna)	(71 386)	(77 259)	(75 685)
Należności (netto) od sektora finansowego, razem	**8 554 860**	**11 496 679**	**10 180 896**

w tys. zł

Na dzień 31.12.2003 PKO BP SA posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujące lokaty stracone w Animex Bank S.A. w wysokości 1.250 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

Na dzień 31.12.2002 PKO BP SA posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujące lokaty stracone w Banku Drexel Paris w wysokości 1.933 tysięcy złotych, w Animex Bank S.A. w wysokości 1.250 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych oraz lokaty poniżej standardu w Gospodarczym Banku Wielkopolskim S.A. w wysokości 58 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

Na dzień 31.12.2001 PKO BP SA posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujące lokaty stracone w Banku Drexel Paris w wysokości 2.007 tysięcy złotych, w Animex Bank S.A. w wysokości 1.374 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych, w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. w wysokości 49 tysięcy złotych oraz lokaty poniżej standardu w Gospodarczym Banku Wielkopolskim S.A. w wysokości 127 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

NOTA 2B

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) w rachunku bieżącym	911 527	1 037 282	173 216
b) należności terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	7 606 513	10 477 682	10 023 192
- do 1 miesiąca	3 068 940	7 675 186	7 490 513
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 068 774	1 302 358	940 326
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 974 587	608 272	611 595
- powyżej 1 roku do 5 lat	390 812	804 231	929 345
- powyżej 5 lat	20 135	1 869	9 202
- dla których termin zapadalności upłynął	83 265	85 766	42 211
c) odsetki	108 206	58 974	60 173
- niezapadłe	100 895	51 513	53 925
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 626 246**	**11 573 938**	**10 256 581**

NOTA 2C

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) w rachunku bieżącym	911 527	1 037 282	173 216
b) należności terminowe o okresie spłaty:	7 606 513	10 477 682	10 023 192
- do 1 miesiąca	3 408 881	5 759 643	5 396 404
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	592 275	2 444 655	3 067 377
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 044 440	1 234 597	490 752
- powyżej 1 roku do 5 lat	414 060	1 021 856	1 040 137
- powyżej 5 lat	146 857	16 931	28 522
c) odsetki	108 206	58 974	60 173
- niezapadłe	100 895	51 513	53 925
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 626 246**	**11 573 938**	**10 256 581**

w tys. zł

NOTA 2D

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	5 030 589	2 786 596	2 106 489
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 595 657	8 787 342	8 150 092
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	667 840	2 075 016	1 881 394
tys. zł	2 498 056	7 965 572	7 499 801
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	29 385	23 164	20 279
tys. zł	195 959	143 158	117 054
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	2 569	3 279	3 982
tys. zł	7 779	9 075	9 461
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	187 425	164 675	146 938
tys. zł	884 084	662 026	517 501
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	9 779	7 511	6 275
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 626 246**	**11 573 938**	**10 256 581**

NOTA 2E

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1 . Należności normalne	8 196 707	11 176 093	9 821 649
2. Należności pod obserwacją	223 036	217 081	234 985
3. Należności zagrożone, w tym:	98 297	121 790	139 774
a) poniżej standardu	135	31 122	15 417
b) wątpliwe	19 329	4 071	27 916
c) stracone	78 833	86 597	96 441
4. Odsetki	108 206	58 974	60 173
a) niezapadłe	100 895	51 513	53 925
b) zapadłe	7 311	7 461	6 248
- od należności normalnych i pod obserwacją	-	1	127
- od należności zagrożonych	7 311	7 460	6 121
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 626 246**	**11 573 938**	**10 256 581**

NOTA 2F

WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) pod obserwacją	15 883	13 034	54 445
b) zagrożonych	22 340	37 106	51 404
- poniżej standardu	46	545	11 171
- wątpliwych	12 045	21 835	11 838
- straconych	10 249	14 726	28 395
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora finansowego, razem	**38 223**	**50 140**	**105 849**

w tys. zł

NOTA 2G

STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) pod obserwacją	-	-	-
b) zagrożone	71 386	77 259	75 685
- poniżej standardu	18	84	849
- wątpliwe	3 642	6 199	8 039
- stracone	67 726	70 976	66 797
Rezerwy na należności od sektora finansowego, razem	**71 386**	**77 259**	**75 685**

NOTA 2H

ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Stan rezerw na należności od sektora finansowego na początek okresu	77 259	75 685	42 105
a) zwiększenia (z tytułu)	22 561	35 042	77 244
- utworzenia rezerwy celowej w ciężar rachunku wyników	22 561	35 042	77 244
b) wykorzystanie (z tytułu)	(2 877)	(4 663)	(5 939)
- pokrycia rezerwą	(2 877)	(4 663)	(5 939)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(25 557)	(28 805)	(37 725)
- rozwiązanie rezerwy celowej	(25 557)	(28 805)	(37 725)
2. Stan rezerw na należności od sektora finansowego na koniec okresu	**71 386**	**77 259**	**75 685**
3. Wymagany poziom rezerw na należności od sektora finansowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	71 386	77 259	75 685

NOTA 3A

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) kredyty i pożyczki	30 779 684	27 751 645	26 363 229
b) skupione wierzytelności	123 940	114 415	163 918
c) zrealizowane gwarancje i poręczenia	9 932	9 119	7 247
d) inne należności (z tytułu)	-	-	9 786
- należności z tytułu dopłat do oprocentowanych kredytów preferencyjnych	-	-	9 786
e) odsetki	2 618 478	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 497 074	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 404	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 532 034**	**30 060 841**	**28 282 165**
f) rezerwa utworzona na należności od sektora niefinansowego (wielkość ujemna)	(2 496 752)	(2 437 286)	(1 974 135)
Należności (netto) od sektora niefinansowego, razem	**31 035 282**	**27 623 555**	**26 308 030**

w tys. zł

NOTA 3B

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	5 551 657	5 618 507	5 507 571
b) należności terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	25 361 899	22 256 672	21 036 609
- do 1 miesiąca	515 668	601 582	159 466
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 025 814	862 681	560 971
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 249 262	3 417 332	2 961 025
- powyżej 1 roku do 5 lat	8 316 759	6 895 144	6 658 407
- powyżej 5 lat	9 601 963	8 267 640	8 460 723
- dla których termin zapadalności upłynął	2 652 433	2 212 293	2 236 017
c) odsetki	2 618 478	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 497 074	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 404	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 532 034**	**30 060 841**	**28 282 165**

NOTA 3C

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	5 551 657	5 618 507	5 507 571
b) należności terminowe, o okresie spłaty:	25 361 899	22 256 672	21 036 609
- do 1 miesiąca	46 677	44 396	45 664
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	44 464	57 742	92 760
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 551 926	2 113 196	2 184 964
- powyżej 1 roku do 5 lat	7 161 805	6 251 683	6 922 061
- powyżej 5 lat	16 557 027	13 789 655	11 791 160
c) odsetki	2 618 478	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 497 074	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 404	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 532 034**	**30 060 841**	**28 282 165**

w tys. zł

NOTA 3D

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	26 473 172	23 498 402	23 657 973
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	7 058 862	6 562 439	4 624 192
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	388 066	373 636	262 999
tys. zł	1 451 561	1 434 314	1 048 392
b2. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	644 359	498 185	280 098
tys. zł	1 951 183	1 378 727	665 514
b3. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	775 094	932 565	809 162
tys. zł	3 656 118	3 749 098	2 849 787
b4. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	300	60 499
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 532 034**	**30 060 841**	**28 282 165**

NOTA 3E

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Należności normalne	24 988 137	21 827 268	21 177 248
2. Należności pod obserwacją	1 296 263	1 379 311	1 417 283
3. Należności zagrożone, w tym:	4 629 156	4 668 600	3 949 649
a) poniżej standardu	794 163	901 713	835 811
b) wątpliwe	686 577	616 678	821 887
c) stracone	3 148 416	3 150 209	2 291 951
4. Odsetki	2 618 478	2 185 662	1 737 985
a) niezapadłe	2 497 074	2 084 321	1 644 185
b) zapadłe	121 404	101 341	93 800
- od należności normalnych i pod obserwacją	7 955	11 582	9 617
- od należności zagrożonych	113 449	89 759	84 183
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 532 034**	**30 060 841**	**28 282 165**

NOTA 3F

WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalnych	-	-	-
b) pod obserwacją	546 653	467 810	305 313
c) zagrożonych	1 434 407	1 322 245	835 919
- poniżej standardu	338 712	336 130	242 619
- wątpliwych	438 164	246 456	227 438
- straconych	657 531	739 659	365 862
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora niefinansowego, razem	**1 981 060**	**1 790 055**	**1 141 232**

w tys. zł

NOTA 3G

STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalne	-	-	-
b) pod obserwacją	9 724	6 585	1 750
c) zagrożone	2 487 028	2 430 701	1 972 385
- poniżej standardu	61 943	94 185	98 513
- wątpliwe	106 869	160 367	249 320
- stracone	2 318 216	2 176 149	1 624 552
Rezerwy na należności od sektora niefinansowego, razem	**2 496 752**	**2 437 286**	**1 974 135**

NOTA 3H

ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerw na należności od sektora niefinansowego na początek okresu	2 437 286	1 974 135	1 486 175
a) zwiększenia (z tytułu)	1 123 648	1 641 836	1 514 990
- utworzenia rezerwy celowej w ciężar rachunku wyników	1 123 648	1 641 836	1 514 990
b) wykorzystanie (z tytułu)	(81 349)	(73 864)	(133 382)
- odpisów w ciężar rezerw	(81 349)	(73 864)	(133 382)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(982 833)	(1 104 821)	(893 648)
- rozwiązanie rezerw	(982 833)	(1 104 821)	(893 648)
2. Stan rezerw na należności od sektora niefinansowego na koniec okresu	**2 496 752**	**2 437 286**	**1 974 135**
3. Wymagany poziom rezerw na należności od sektora niefinansowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	2 496 752	2 419 809	1 972 162

NOTA 4A

NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) kredyty i pożyczki	7 211 041	5 240 484	3 001 310
b) skupione wierzytelności	6 209	6 262	8 046
c) zrealizowane gwarancje i poręczenia	-	-	-
d) inne należności (z tytułu)	-	-	1 354 429
- pozostałe należności od klientów sektora budżetowego	-	-	1 354 429
e) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**
f) rezerwa utworzona na należności od sektora budżetowego (wielkość ujemna)	(8 751)	(7 273)	(6 582)
Należności (netto) od sektora budżetowego, razem	**7 243 182**	**5 269 309**	**4 381 969**

w tys. zł

NOTA 4B

NALEŻNOŚCI BRUTTO OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	24 258	64 462	33 820
b) należności terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	7 192 992	5 182 284	4 329 965
- do 1 miesiąca	36 768	4 769	1 458 987
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	44 291	57 476	17 403
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 163 056	2 462 830	1 745 660
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 750 430	1 358 589	646 490
- powyżej 5 lat	1 114 804	1 246 971	436 189
- dla których termin zapadalności upłynął	83 643	51 649	25 236
c) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

NOTA 4C

NALEŻNOŚCI BRUTTO OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	24 258	64 462	33 820
b) należności terminowe, o okresie spłaty:	7 192 992	5 182 284	4 329 965
- do 1 miesiąca	7 000	-	1 359 842
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 827	-	1 492
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 889 413	1 544 479	1 719 900
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 592 581	2 326 668	623 571
- powyżej 5 lat	1 697 171	1 311 137	625 160
c) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

NOTA 4D

NALEŻNOŚCI BRUTTO OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	7 195 344	5 208 789	4 336 507
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	56 589	67 793	52 044
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	2 345	2 500	1 159
tys. zł	8 772	9 597	4 619
b2. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	233	578	875
tys. zł	708	1 600	2 080
b3. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	9 987	14 078	12 875
tys. zł	47 109	56 596	45 345
b4. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	-
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

w tys. zł

NOTA 4E

NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Należności normalne	7 187 423	5 232 789	4 352 895
2. Należności pod obserwacją	192	2 782	1 979
3. Należności zagrożone, w tym:	29 635	11 175	8 911
a) poniżej standardu	4 834	937	708
b) wątpliwe	18 544	3 976	1 876
c) stracone	6 257	6 262	6 327
4. Odsetki:	34 683	29 836	24 766
a) niezapadłe	34 477	29 060	24 429
b) zapadłe	206	776	337
- od należności normalnych i pod obserwacją	203	776	318
- od należności zagrożonych	3	-	19
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

NOTA 4F

WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalnych	-	-	-
b) pod obserwacją	-	644	1 508
c) zagrożonych	16 746	2 329	1 610
- poniżej standardu	2 171	-	-
- wątpliwych	14 527	2 329	1 570
- straconych	48	-	40
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora budżetowego, razem	**16 746**	**2 973**	**3 118**

NOTA 4G

STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalnych	.	-	-
b) pod obserwacją	-	-	-
c) zagrożonych	8 751	7 273	6 582
- poniżej standardu	533	187	142
- wątpliwych	2 009	824	153
- straconych	6 209	6 262	6 287
Rezerwy na należności od sektora budżetowego, razem	**8 751**	**7 273**	**6 582**

w tys. zł

NOTA 4H

ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerw na należności od sektora budżetowego na początek okresu	7 273	6 582	6 563
a) zwiększenia (z tytułu)	5 982	1 366	1 504
- utworzenie rezerwy celowej w ciężar rachunku wyników	5 982	1 366	1 504
b) wykorzystanie (z tytułu)	-	-	-
- odpisy w ciężar rezerw	-	-	-
c) rozwiązanie (z tytułu)	(4 504)	(675)	(1 485)
- rozwiązanie rezerw	(4 504)	(675)	(1 485)
2. Stan rezerw na należności od sektora budżetowego na koniec okresu	**8 751**	**7 273**	**6 582**
3. Wymagany poziom rezerw na należności od sektora budżetowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	8 751	7 273	6 582

NOTA 5

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) od sektora finansowego	280 997	542 501	-
b) od sektora niefinansowego	-	-	-
c) od sektora budżetowego	-	-	-
d) odsetki	2 716	3 460	-
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, razem	**283 713**	**545 961**	-

NOTA 6A

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) emitowane przez banki centralne, w tym:	2 826 890	8 408 483	9 969 229
- obligacje wyrażone w walutach obcych	-	-	-
b) emitowane przez pozostałe banki, w tym:	-	-	260 959
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
c) emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	89 294	63 342	49 180
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
d) emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	754 875	604 829	509 697
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
e) emitowane przez Budżet Państwa, w tym:	25 085 350	18 325 096	14 563 813
- wyrażone w walutach obcych	44 350	3 882	12 162
f) emitowane przez budżety terenowe, w tym:	831 016	681 850	367 303
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
g) odkupione własne dłużne papiery wartościowe	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe, razem	**29 587 425**	**28 083 600**	**25 720 181**

w tys. zł

NOTA 6B

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE (WEDŁUG RODZAJU)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Emitowane przez Budżet Państwa, w tym:	25 085 350	18 325 096	14 563 813
a) obligacje	20 030 773	13 040 651	9 732 297
b) bony skarbowe	5 054 577	5 284 445	4 831 516
c) inne (według rodzaju):	-	-	-
2. Emitowane przez jednostkę dominującą, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (według rodzaju):	-	-	-
3. Emitowane przez znaczącego inwestora, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (według rodzaju):	-	-	-
4. Emitowane przez jednostki zależne, w tym:	89 294	43 416	48 845
a) obligacje	87 352	-	-
b) bony wekslowe	1 942	43 416	48 845
5. Emitowane przez jednostki współzależne, w tym:	.	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (według rodzaju):	-	-	-
6. Emitowane przez jednostki stowarzyszone, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (według rodzaju):	-	-	-
7. Emitowane przez inne jednostki, w tym:	4 412 781	9 715 088	11 107 523
a) obligacje	991 469	845 775	826 362
b) inne (według rodzaju):	3 421 312	8 869 313	10 281 161
- bony pieniężne	180 443	3 979 680	8 963 535
- bony komercyjne	-	-	-
- bony wekslowe	594 422	460 830	311 932
- obligacje NBP	2 646 447	4 428 803	1 005 694
Dłużne papiery wartościowe, razem	**29 587 425**	**28 083 600**	**25 720 181**

w tys. zł

NOTA 6C

ZMIANA STANU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	28 083 600	25 720 181	27 623 447
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	345 305	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	28 083 600	26 065 486	27 623 447
a) zwiększenia (z tytułu)	96 599 113	167 710 934	137 090 585
- zakupu	93 060 596	156 968 192	62 297 685
- przejęcia	128 861	4 619 609	3 204 214
- naliczenia odsetek	562 718	1 012 456	654 119
- rozliczenia dyskonta	633 028	1 515 911	2 534 811
- dochodów	-	2 840	136
- różnic kursowych	188	21	152
- przekwalifikowania	2 212 058	3 144 613	68 398 628
- wzrostu wartości aktywów	1 450	446 275	284
- inne zwiększenia	214	1 017	556
b) zmniejszenia (z tytułu)	(95 095 288)	(165 692 820)	(138 993 851)
- sprzedaży	(59 561 427)	(61 265 372)	(18 883 015)
- wykupu	(32 783 113)	(101 827 331)	(111 845 859)
- różnic kursowych	(836)	(243)	(482)
- rozliczonej premii	(51 777)	(8 950)	(6 959)
- spadku wartości aktywów	(411 263)	(138 330)	(11 220)
- odsetek zapadłych	(63 784)	(67 598)	(24 642)
- przekwalifikowania	(2 221 857)	(2 345 699)	(8 221 490)
- straty na sprzedaży	-	(2 044)	(137)
- przekazania	-	(6 900)	-
- inne zmniejszenia	(1 231)	(30 353)	(47)
Stan dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	**29 587 425**	**28 083 600**	**25 720 181**

NOTA 7A

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	110 755	20 111	12 532
c) w podmiotach sektora niefinansowego	188 902	173 333	117 829
Udziały lub akcje w jednostkach zależnych, razem	**299 657**	**193 444**	**130 361**

w tys. zł

NOTA 7B

ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Stan na początek okresu	193 444	130 361	142 066
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	(2 664)	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	193 444	127 697	142 066
a) zwiększenia (z tytułu)	205 385	91 789	40 794
- zakupu udziałów lub akcji	75 765	302	7 500
- objęcia akcji w podwyższonym kapitale	51 300	48 000	-
- dopłaty do kapitału	40 560	5 540	-
- wzrostu wartości aktywów	-	3 359	-
- wzrostu wartości z tytułu udziału Banku w zysku spółki	17 474	12 896	33 294
- ujemnej wartości firmy	3 912	4 662	-
- inne (przeklasyfikowanie)	16 374	17 030	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(99 172)	(26 042)	(52 499)
- sprzedaży udziałów lub akcji	-	-	
- spadku wartości aktywów	(2 300)	(340)	(3 359)
- spadku wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(83 431)	(14 025)	(30 489)
- rozliczenia amortyzacji wartości firmy	(13 441)	(11 677)	(18 651)
Stan udziałów lub akcji w jednostkach zależnych na koniec okresu	**299 657**	**193 444**	**130 361**

NOTA 7C

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- wartość firmy - jednostki zależne	59 915	20 434	32 111
- ujemna wartość firmy - jednostki zależne	-	3 912	-

w tys. zł

NOTA 7D

ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI ZALEŻNE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	65 178	65 178	58 384
b) zwiększenia (z tytułu)	52 922	-	6 794
- nabycia	52 922	-	6 794
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	118 100	65 178	65 178
e) odpis wartości firmy na początek okresu	(44 744)	(33 067)	(14 596)
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	(13 441)	(11 677)	(18 471)
- odpisu dodatniej wartości firmy	(13 441)	(11 677)	(18 471)
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	(58 185)	(44 744)	(33 067)
h) wartość firmy netto na koniec okresu	59 915	20 434	32 111

	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.
Aktywa netto na dzień nabycia	51 207	1 413	45 686
% nabytego udziału	32,26	50	50
Udział Banku w aktywach netto na dzień nabycia	16 520	706	22 843
Cena nabycia	74 904	7 500	75 765
Wartość firmy brutto na dzień nabycia	58 384	6 794	52 922
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2001 roku	26 273	6 794	x
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2001 roku	32 111	-	x
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2002 roku	37 950	6 794	x
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2002 roku	20 434	-	x
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2003 roku	49 627	6 794	1 764
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2003 roku	**8 757**	**-**	**51 158**

NOTA 7E

ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI ZALEŻNE	2003	2002	2001
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	8 574	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	8 574	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	8 574	8 574	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	(4 662)	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres (z tytułu)	(3 912)	(4 662)	-
-udział w stracie	(3 912)	(4 662)	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	(8 574)	(4 662)	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	**-**	**3 912**	-

w tys. zł

Inteligo Financial Services S.A.	
Aktywa netto na dzień nabycia	16 876
% nabytego udziału	100
Udział Banku w aktywach netto na dzień nabycia	16 876
Cena nabycia	8 302
Ujemna wartość firmy na dzień nabycia	**8 574**
Odpis ujemnej wartości firmy na dzień 31 grudnia 2002 roku	(4 662)
Ujemna wartość firmy do rozliczenia na dzień 31 grudnia 2002 roku	**3 912**
Odpis ujemnej wartości firmy na dzień 31 grudnia 2003 roku	(3 912)
Ujemna wartość firmy do rozliczenia na dzień 31 grudnia 2003 roku	-

NOTA 8A

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH WSPÓŁZALEŻNYCH	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	30 379	33 430	30 642
c) w podmiotach sektora niefinansowego	13 740	14 141	4 890
Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych, razem	**44 119**	**47 571**	**35 532**

NOTA 8B

ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH WSPÓŁZALEŻNYCH	**2003**	**2002**	**2001**
Stan na początek okresu	47 571	35 532	49 861
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	1 915	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	47 571	37 447	49 861
a) zwiększenia (z tytułu)	13 325	27 662	57 471
- zakupu udziałów lub akcji	-	-	-
- objęcia akcji w podwyższonym kapitale	-	13 848	30 000
- wzrostu wartości aktywów	-	1 926	26 958
- wzrostu wartości z tytułu udziału Banku w zysku spółki	13 325	11 888	495
- ujemnej wartości firmy	-	-	-
-inne	-	-	18
b) zmniejszenia (z tytułu)	(16 777)	(17 538)	(71 800)
- sprzedaży udziałów lub akcji	-	(6 868)	-
- spadku wartości aktywów	-	-	(27 437)
- spadku wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(403)	(10 670)	(44 363)
- nabycia dodatkowych udziałów w spółce i konsolidacji metodą pełną	(16 374)	-	-
Stan udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych na koniec okresu	**44 119**	**47 571**	**35 532**

w tys. zł

NOTA 8C

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH WSPÓŁZALEŻNYCH, W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- wartość firmy - jednostki współzależne	-	-	-
- ujemna wartość firmy - jednostki współzależne	-	-	-

NOTA 8D

ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI WSPÓŁZALEŻNE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

NOTA 8E

ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI WSPÓŁZALEŻNE	2003	2002	2001
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

NOTA 9A

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	-	-	-
c) w podmiotach sektora niefinansowego	214	327	**355**
Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych, razem	**214**	**327**	**355**

w tys. zł

NOTA 9B

ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	327	355	32 650
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	(1)	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	327	354	32 650
a) zwiększenia (z tytułu)	4 600	-	15 775
- zakup udziałów lub akcji	-	-	-
- objecie akcji w podwyższonym kapitale	4 600	-	-
- wzrost wartości aktywów	-	-	13
- wzrost wartości z tytułu udziału Banku w zysku spółki	-	-	101
- ujemna wartość firmy	-	-	-
- inne	-	-	15 661
b) zmniejszenia (z tytułu)	(4 713)	(27)	(48 070)
- sprzedaż udziałów lub akcji	-	-	(35 996)
- spadek wartości aktywów	(4 691)	-	(1 826)
- spadek wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(22)	(22)	(64)
- rozliczona amortyzacja wartości firmy	-	-	-
- inne	-	(5)	(10 184)
Stan udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	**214**	**327**	**355**

NOTA 9C

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH, W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- wartość firmy - jednostki stowarzyszone	-	-	-
- ujemna wartość firmy - jednostki stowarzyszone	-	-	-

NOTA 9D

ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
- odpis wartości firmy	-	-	-
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

w tys. zł

NOTA 9E

ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	2003	2002	2001
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenie (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

w tys. zł

Nota 10 A

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Lp	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli /współkontroli / znaczącego wpływu
1	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Łódź	Działalność leasingowa	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	25 lutego 1999	30 000	(10 759)	19 241	100,00%	100,00%	-
2	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	11 listopada 1998 30 października 2003	205 765	(115 757)	90 008	100,00%	100,00%	-
3	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Gdańsk	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 kwietnia 1998	11 470	(11 470)	-	100,00%	100,00%	-
4	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	1 500	6	1 506	75,00%	75,00%	-
5	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja lokali użytkowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 sierpnia 1995	128 288	28 347	156 635	100,00%	100,00%	-
6	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	Warszawa	Pośrednictwo pieniężne	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	6 października 1999	55 500	(55 500)	-	100,00%	100,00%	-
7	Inteligo Financial Services S.A.	Warszawa	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	4 grudnia 2002	59 601	(55 490)	4 111	100,00%	100,00%	-
8	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa obiektów usługowo--handlowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
9	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót nieruchomościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	52 133	(23 977)	28 156	100,00%	100,00%	-
10	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
11	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	16 379	30 379	50,00%	50,00%	-
12	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	13 865	(125)	13 740	35,40%	35,40%	-
13	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	185	214	22,31%	22,31%	-
14	Ekogips S.A. (w upadłości)	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
15	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu „Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
16	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	15 531	(15 531)	-	38,64%	37,22%	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A. (w likwidacji)	Wrocław	Spedycja transportem krajowym i zagranicznym	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(200)	-	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**593 843**	**(249 853)**	**343 990**			

w tys. zł

Nota 10 B

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH - na dzień 31 grudnia 2003 roku cd.

Lp.	a	m							n			o			p	r	s	t
	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji/udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał zakładowy	Należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		-krótko-terminowe	- długo-terminowe		-krótko-terminowe	- długo-terminowe				
1	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	19 241	30 000	-	-	(10 759)	(11 564)	805	453 553	244 411	209 142	44 711	27 250	17 461	472 882	59 474	-	-
2	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	31 650	260 000	-	-	(228 350)	(227 510)	(875)	3 571	3 106	465	3 377	2 912	465	35 420	22 736	-	-
3	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	1 550 ***	2 850	-	-	(4 375)	-	(4 375) **	257	257	-	1 641	1 641	-	2 085	4 286	-	-
4	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	2 009	2 000	-	226	(217)	(8)	(209)	14	13	1	127	117	10	2 114	51	-	-
5	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	148 851	78 808	-	449	69 594	-	25 063	209 109	49 580	159 529	7 514	3 708	3 806	357 960	82 525	-	8 000
6	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	(2 273)	56 000	-	-	(58 273)	(49 718)	(8 555)	42 578	11 545	31 033	8 608	8 481	127	40 400	53 940	-	-
7	Inteligo Financial Services S.A.	4 111	99 528	-	32 786	(128 203)	(68 800)	(59 403)	14 145	13 874	271	4 126	4 097	29	18 256	20 438	-	-
8	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji) *	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-
9	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	41 063	4 500	-	221	36 342	(9 655)	(1 634)	8 255	8 014	241	2 483	2 483	-	49 769	16 928	-	-
10	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	60 760	18 000	-	1 809	40 951	-	40 951	4 882	4 882	-	7 180	6 708	472	66 185	92 990	-	7 151
12	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	38 816	39 167	-	792	(1 143)	(624)	(519)	78 275	11 260	67 015	2 863	2 738	125	117 189	63	-	-
13	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	957	501	-	138	318	-	312	3 459	3 459	-	1 167	1 082	85	4 893	19 244	-	76
14	Ekogips S.A. (w upadłości) *	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-
15	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	(203 979)	864	-	25 007	(229 850)	(187 684)	(42 555)	344 116	3 780	340 336	13 613	2 712	10 901	142 202	54 640	-	-
16	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	23 114	40 194	-	-	(17 080)	(17 355)	269	12 390	684	11 706	618	618	-	35 590	7 752	-	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* W odniesieniu do spółek podporządkowanych będących w likwidacji lub upadłości - brak danych;

** Kwota obejmuje wynik Spółki za okres od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku;

*** Kwota kapitału uwzględnia wynik za okres od 8 sierpnia 2003 roku do 31 grudnia 2003.

w tys. zł

Nota 10 C

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

Lp.	a nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b siedziba	c przedmiot przedsiębiorstwa	d charakter powiązania kapitałowego	e zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	f data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	g wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	h korekty aktualizujące wartość (razem)	i wartość bilansowa akcji/ udziałów	j procent posiadanego kapitału zakładowego	k udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Łódź	Działalność leasingowa	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	25 lutego 1999	30 000	(11 564)	18 436	100,00%	100,00%	-
2	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Gdańsk	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 kwietnia 1998	6 500	(6 500)	-	100,00%	100,00%	-
3	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	1 500	175	1 675	75,00%	75,00%	-
4	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja lokali użytkowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 sierpnia 1995	128 288	23 355	151 643	100,00%	100,00%	-
5	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	Warszawa	Pośrednictwo pieniężne	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	6 października 1999	55 500	(49 218)	6 282	100,00%	100,00%	-
6	Inteligo Financial Services S.A.	Warszawa	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	4 grudnia 2002	8 302	-	8 302	100,00%	100,00%	-
7	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa obiektów usługowo-handlowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
8	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót nieruchomościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	16 543	(9 437)	7 106	100,00%	100,00%	-
9	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
10	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	11 listopada 1998	130 000	(113 625)	16 375	50,00%	50,00%	-
11	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	3 055	17 055	50,00%	50,00%	-
12	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	13 865	276	14 141	35,00%	35,00%	-
13	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	203	232	22,31%	22,31%	-
14	Ekogips S.A. (w upadłości)	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
15	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu „Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
16	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	10 931	(10 931)	-	35,48%	35,48%	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	Wrocław	Spedycja transportem krajowym i zagranicznym	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(105)	95	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**421 619**	**(180 277)**	**241 342**			

w tys. zł

Nota 10 D

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODOPRZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku - cd.

	a	m							n			o			p	r	s	t
Lp.	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym*:			należności jednostki, w tym *:			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji /udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał zakładowy	należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny, w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		-krótko-terminowe	-długo-terminowe		-krótko-terminowe	- długo-terminowe				
1	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	18 436	30 000	-	-	(11 564)	(17 482)	5 861	333 606	222 975	109 582	21 840	11 427	-	352 043	58 877	-	-
2	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	340	1 500	-	5 000	(6 160)	(3 141)	(3 019)	3 616	3 423	-	290	256	-	4 885	8 927	-	-
3	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	2 233	2 000	-	225	8	-	8	17	17	-	104	102	-	2 253	135	-	-
4	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	189 031	78 808	-	449	109 774	64 165	44 205	264 091	48 715	214 698	5 213	2 295	-	465 668	90 751	-	-
5	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	6 282	56 000	-	-	(49 718)	(32 698)	(17 020)	39 479	7 114	27 491	11 369	10 936	-	50 304	35 347	-	-
6	Inteligo Financial Services S.A.	12 214	48 228	-	32 786	(68 800)	(63 647)	(58 724)	29 642	23 951	4 594	14 411	13 278	-	41 856	8 151	-	-
7	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	7 106	4 500	-	12 261	(9 655)	(5 769)	(3 886)	7 006	2 325	4 510	900	890	-	14 112	9 714	-	-
9	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o.	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
10	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	32 748	260 000	-	-	(227 252)	(206 423)	(21 087)	3 212	1 659	6	2 435	2 298	39	37 049	33 247	-	-
11	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	34 109	18 000	-	-	16 109	(6 500)	22 609	5	3	-	11 602	10 261	-	39 996	52 668	-	-
12	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	39 954	39 167	-	-	787	(4)	791	12 073	804	11 269	474	470	-	52 027	7	-	-
13	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	1 047	501	-	102	444	-	437	4 194	4 166	-	1 547	961	-	5 866	22 023	-	58
14	Ekogips S.A. (w upadłości)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	(133 229)	864	-	25 004	(159 097)	(140 258)	(19 230)	311 259	4 871	276 664	46 233	2 226	-	179 111	66 727	-	-
16	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	15 289	30 810	(416)	-	(15 105)	(14 153)	(958)	20 028	5 028	14 615	351	290	-	35 316	6 305	-	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	736	1 571	-	-	(835)	(499)	(336)	6	6	-	63	60	-	743	3	-	-

* Zobowiązania i należności jednostek podporządkowanych, w podziale na krótko- i długoterminowe, nie zawierają rozliczeń międzyokresowych.

w tys. zł

Nota 10 E

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycena metoda praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość akcji/ udziałów wg ceny nabycia	odpisy aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału akcyjnego/ zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. i) lub j), podstawy dominacji
1	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja lokali użytkowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 sierpnia 1995	128 288	6 738	135 026	100,00%	100,00%	-
2	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Łódź	Prowadzenie działalności w zakresie leasingu, najmu, dzierżawy	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	25 lutego 1999	30 000	(17 637)	12 363	100,00%	100,00%	-
3	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót wierzytelnościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	4 503	(5 551)	(1 048)	100,00%	100,00%	-
4	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Gdańsk	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 kwietnia 1998	1 500	(1 500)	-	100,00%	100,00%	-
5	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i eksploatacja obiektów usługowo--biurowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
6	Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
7	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	Poznań	Udzielanie poręczeń prawa cywilnego i wekslowego	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	23 grudnia 1999	1 500	169	1 669	75,00%	75,00%	-
8	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	Warszawa	Obsługa kart płatniczych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	6 października 1999	15 500 *	(33 149)	(17 649)	100,00%	100,00%	-
9	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	11 listopada 1998	130 000	(104 922)	25 078	50,00%	50,00%	-
10	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	(8 435)	5 565	50,00%	50,00%	-
11	Group 4 Polska Sp. z o.o.	Warszawa	Usługi w zakresie zabezpieczenia mienia	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	23 kwietnia 1993	6 868	(1 996)	4 872	50,00%	50,00%	-
12	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	17	-	17	35,00%	35,00%	-
13	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	10 931	(10 931)	-	35,48%	35,48%	-
14	Ekogips S.A.	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
15	Syrena International Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu „Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
16	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza, handlowa i usługowa na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	190	219	22,31%	22,31%	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	Wrocław	Spedycja transp. krajowym i zagranicznym, składy celne	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(64)	136	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**349 297**	**(183 049)**	**166 248**			

***** na dzień 31 grudnia 2001 roku Bank wykazywał w pozycji „Inne aktywa" wpłatę w wysokości 20 mln zł na kapitał spółki, która nie była zarejestrowana na dzień bilansowy.

w tys. zł

Nota 10 F

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku - cd.

Lp.	a	m							n			o			p	r	s	t
	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji /udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał akcyjny /zakładowy	należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny, w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		-krótko-terminowe	- długo-terminowe		-krótko-terminowe	- długo-terminowe				
1	Centrum Finansowe Puławska Sp. z.o.o.	148 717	78 808	-	449	69 460	19 445	48 612	308 542	44 380	264 162	7 537	7 537	-	461 272	97 765	-	1 355
2	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	12 363	30 000	-	5 654	(23 291)	(16 673)	(6 618)	259 536	111 962	147 574	21 491	21 480	11	278 298	44 825	-	-
3	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	5 452	4 500	-	6 721	(5 769)	(3 319)	(2 450)	2 718	1 710	1 008	1 574	375	1 199	8 170	4 401	-	-
4	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	1 788	1 500	-	5 000	(4 712)	(3 294)	(1 418)	553	553	-	456	456		4 238	12 356	-	-
5	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	2 226	2 000	-	174	52	-	52	24	24	-	23	23	-	2 254	62	-	-
8	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eSERVICE" S.A.	(17 469)	16 000	-	-	(33 469)	(9 507)	(23 962)	39 585	39 585	-	6 269	5 785	484	32 819	9 632	-	-
9	PKO Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	50 154	260 000	-	-	(209 846)	(121 121)	(88 725)	2 118	2 064	54	960	906	54	52 646	30 950	-	-
10	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	11 130	18 000	-	10 000	(16 870)	(17 861)	991	2 320	2 320	-	8 046	8 046	-	13 451	8 695	-	-
11	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	15 289	30 810	(416)	-	(15 105)	(14 153)	(958)	20 027	5 097	14 930	351	351	-	35 316	6 305	-	-
12	Group 4 Polska Sp. z o.o.	10 072	13 735	-	-	(3 663)	(3 043)	(630)	22 251	22 251	-	7 380	7 380	-	35 034	122 027	-	-
13	Ekogips S.A.	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Syrena International Sp. z o.o.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	1 724	130	-	43	810	-	741	4 629	4 629	-	1 270	1 270	-	6 506	30 132	-	46
16	Wawel Hotel Development Sp. z.o.o.	46	50	-	-	(4)	-	(4)	6	6	-	-	-	-	51	-	-	-
17	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	1 072	1 572	-	4	(504)	-	(504)	15	15	-	68	68	-	1 087	(224)	-	-

w tys. zł

NOTA 11A

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w podmiotach sektora finansowego	90 357	118 374	83 557
b) w podmiotach sektora niefinansowego	296 355	168 153	177 193
Udziały lub akcje w innych jednostkach, razem	**386 712**	**286 527**	**260 750**

NOTA 11B

ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W INNYCH JEDNOSTKACH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	286 527	260 750	153 756
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	420	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	286 527	261 170	153 756
a) zwiększenia (z tytułu)	227 594	161 187	574 115
- zakup udziałów lub akcji	52 441	12 190	514 150
- objęcie akcji w podwyższonym kapitale	-	67	-
- objęcie akcji w drodze konwersji	13 361	-	-
- wzrost wartości aktywów	143 161	148 009	51 748
- pozostałe	18 631	921	8 217
b) zmniejszenia (z tytułu)	(127 409)	(135 830)	(467 121)
- sprzedaż akcji i udziałów	(43 099)	(30 423)	(269 345)
- spadek wartości aktywów	(84 278)	(104 987)	(193 554)
- pozostałe	(32)	(420)	(4 222)
Stan udziałów lub akcji w innych jednostkach na koniec okresu	**386 712**	**286 527**	**260 750**

w tys. zł

Nota 11 C

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku										
Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy S.A.	Warszawa	Bankowość	89 900	1,19%	1,19%	5 946 967	522 638	-	2 882
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,91%	2,91%	5 019	7 500	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	313	5,74%	5,74%	74 702	5 445	-	1 438
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	-	4,55%	6,40%	22 183	88 000	-	-
5	Wschodni Bank Cukrownictwa S.A. **	Lublin	Bankowość	-	25,13%	25,13%	109 980	200 191	-	-
6	Inne			144	-	-	-	-	-	-
	Razem			**90 357**						**4 320**

Nota 11 D

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku										
Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	-	18,55%	6,35%	10 578	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A. *	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	1 685	14,95%	14,95%	12 243	15 550	-	-
3	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	275 126	5,25%	5,25%	4 006 502	2 000 000	-	-
4	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż hurtowa metali i rud metali	13 702	7,10%	7,10%	(56 412)	215 524	-	-
5	Śnieżka S.A.	Lubzina	Produkcja farb i lakierów	1 455	0,36%	0,32%	118 342	14 200	-	-
6	Inne			4 387	-	-	-	-	-	5
	Razem			**296 355**						**5**

* Wysokość kapitału własnego spółki oraz kapitału zakładowego zostały wykazane na podstawie niezweryfikowanych danych finansowych.

** Spółka nie została zaklasyfikowana do kategorii jednostek podporządkowanych, ponieważ Bank nie wywiera znaczącego wpływu na tę jednostkę.

w tys. zł

NOTA 11 E

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy S.A.	Warszawa	Bankowość	116 076	1,24%	1,24%	5 727 389	500 902	-	1 948
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,91%	2,91%	4 025	7 500	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	312	5,74%	5,74%	76 399	5 445	-	625
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	1 831	4,55%	6,40%	27 681	88 000	-	-
5	Inne			155	-	-	-	-	-	15
	Razem			**118 374**						**2 588**

NOTA 11 F

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	-	18,55%	6,35%	10 004	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	-	14,95%	14,95%	8 182	15 550	-	-
3	Centrum Zaufania i Certyfikacji „CENTRAST" S.A.	Warszawa	Usługi na rzecz rynku finansowego w zakresie elektronicznych nośników	695	4,05%	4,05%	15 089	21 000	-	-
4	FITCH Polska S.A.	Warszawa	Badanie i ocena rynków finansowych	-	2,31%	2,31%	(524)	7 300	-	-
5	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	141 750	5,25%	5,25%	4 010 925	2 000 000	-	-
6	Kompap S.A.	Łódź	Produkcja papieru	2 147	13,69%	13,69%	25 408	2 808	-	31
7	LZZ Lubella S.A.	Lublin	Produkcja spożywczo-młynarsko-piekarnicza	10 340	12,52%	12,52%	84 027	8 505	-	270
8	Polnord SA	Gdańsk	Budownictwo	2 029	10,92%	10,92%	45 949	3 440	-	82
9	Rafako S.A.	Racibórz	Produkcja maszyn i urządzeń energetycznych	2 138	2,81%	2,81%	134 184	34 800	-	-
10	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż hurtowa metali i rud metali	2 382	13,96%	13,96%	(367 352)	25 668	-	-
11	Zakład Produkcji Urządzeń Elektrycznych S.A.	Włoszczowa	Produkcja aparatury rozdzielczej i kontrolnej energii elektrycznej	2 855	5,10%	16,21%	30 522	9 726	-	-
12	Inne			3 817	-	-	-	-	-	23
	Razem			**168 153**						**406**

w tys. zł

NOTA 11 G

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku										
Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy S.A.	Warszawa	Bankowość	80 677	1,45%	1 ,45%	5 472 365	430 308	-	1 558
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,71%	6,01%	3 080	5 574	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	313	5,74%	5,74%	59 347	5 445	-	188
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	2 117	4,55%	6,40%	45 796	88 000	-	-
5	Inne			450	-	-	-	-	-	-
	Razem			**83 557**						**1 746**

NOTA 11 H

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku										
Lp.	a	b	c	d	e	f	g		h	i
	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	- kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	1 530	18,55%	6,35%	16 649	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	-	14,95%	14,95%	4 796	15 550	-	-
3	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	134 715	5,25%	5,25%	3 623 678	2 000 000	-	10 744
4	Polnord S.A.	Gdańsk	Budownictwo	2 813	11,92%	11,92%	44 822	3 440	-	82
5	Kompap S. A.	Łódź	Produkcja papieru	1 762	8,81%	8,81%	28 500	2 808	-	-
6	Rafako S.A.	Racibórz	Dział. dotycząca maszyn i urządzeń energetycznych	4 486	4,05%	4,05%	127 272	34 800	-	-
7	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż metali i rud metali	4 263	13,96%	13,96%	(86 764)	128 338	-	-
8	LZZ Lubella S.A.	Lublin	Produkcja spożywczo-młynarsko-piekarnicza	9 587	12,52%	12,52%	77 189	8 505	-	-
9	Inne			18 037	-	-	-	-	-	1 131
	Razem			**177 193**					**-**	**11 957**

w tys. zł

NOTA 12A

POZOSTAŁE PAPIERY WARTOŚCIOWE I INNE AKTYWA FINANSOWE (WEDŁUG RODZAJU)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) prawa poboru	-	-	-
b) prawa pochodne	-	-	-
c) inne (według rodzaju)	200 454	616 414	412 982
- jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych	-	209 408	165 845
- rozliczenie różnic z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	139 068	340 878	247 137
- wartość godziwa wbudowanych instrumentów pochodnych	61 386	66 128	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe, razem	**200 454**	**616 414**	**412 982**

NOTA 12B

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	616 414	412 982	199 586
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	63 086	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	616 414	476 068	199 586
a) zwiększenia (z tytułu)	-	152 639	223 279
- wyceny	-	152 639	223 279
b) zmniejszenia (z tytułu)	(415 960)	(12 293)	(9 883)
- sprzedaż	(209 408)	(6 393)	(3 607)
- wyceny	(206 552)	(5 900)	(6 276)
Stan pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych na koniec okresu	**200 454**	**616 414**	**412 982**

NOTA 12C

POZOSTAŁE PAPIERY WARTOŚCIOWE I INNE AKTYWA FINANSOWE (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a. w walucie polskiej	139 113	296 056	165 980
b. w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	61 341	320 358	247 002
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	16 395	82 684	48 973
tys. zł	61 325	317 407	195 221
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	-	1
tys. zł	-	-	4
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	8 102
tys. zł	-	-	19 251
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	-	734	9 235
tys. zł	-	2 951	32 526
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	16	-	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe, razem	**200 454**	**616 414**	**412 982**

w tys. zł

NOTA 13A

AKTYWA FINANSOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	4 882 977	5 886 447	10 105 756
b) kredyty i pożyczki udzielone przez bank i wierzytelności własne, nieprzeznaczone do obrotu	46 833 324	44 389 543	40 870 895
c) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	5 051 053	11 266 100	11 188 379
d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	24 331 761	17 132 331	13 868 865
Aktywa finansowe, razem	**81 099 115**	**78 674 421**	**76 033 895**

NOTA 13B

AKTYWA FINANSOWE (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a. w walucie polskiej	70 113 245	63 270 317	62 522 044
b. w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	10 985 870	15 404 104	13 511 851
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	1 112 659	2 551 307	2 214 767
tys. zł	4 161 901	9 793 957	8 828 725
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	32 695	26 298	23 479
tys. zł	218 031	162 522	135 523
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	646 592	493 075	291 032
tys. zł	1 957 946	1 364 586	691 492
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	982 607	1 012 637	1 078 181
tys. zł	4 634 957	4 071 002	3 797 243
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	13 035	12 037	58 868
Aktywa finansowe, razem	**81 099 115**	**78 674 421**	**76 033 895**

NOTA 13 C

AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	294 894	188 358	78 092
a) akcje (wartość bilansowa):	3 013	7 586	11 426
- wartość godziwa	3 013	7 586	11 426
- wartość rynkowa	3 013	7 586	11 426
- wartość według cen nabycia	2 628	10 112	13 214
b) obligacje (wartość bilansowa):	291 881	180 772	66 666
- wartość godziwa	291 881	180 772	66 666
- wartość rynkowa	291 881	180 772	66 666
- wartość według cen nabycia	288 805	180 181	64 066
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-	-

w tys. zł

NOTA 13 C – cd.

AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU (WG ZBYWALNOŚCI) cd.	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	249	20	34
a) akcje (wartość bilansowa):	2	20	34
- wartość godziwa	2	20	35
- wartość rynkowa	2	20	35
- wartość według cen nabycia	4	56	52
b) obligacje (wartość bilansowa):	247	-	-
- wartość godziwa	247	-	-
- wartość rynkowa	247	-	-
- wartość według cen nabycia	239	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych	4 387 380	5 081 655	9 614 648
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 387 380	5 081 655	9 614 648
a1) bony skarbowe	579 893	329 279	845 561
- wartość godziwa	579 893	329 279	845 561
- wartość rynkowa	579 893	329 279	845 561
- wartość według cen nabycia	579 134	328 913	810 845
a2) pozostałe	3 807 487	4 752 376	8 769 087
- wartość godziwa	3 807 487	4 752 376	8 769 087
- wartość rynkowa	3 807 487	4 752 376	8 769 087
- wartość według cen nabycia	3 807 487	4 752 376	8 769 087
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	200 454	616 414	412 982
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	200 454	616 414	412 982
a1) jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych	-	209 408	165 845
- wartość godziwa	-	209 408	165 845
- wartość rynkowa	-	209 408	165 845
- wartość według cen nabycia	-	209 408	165 845
a2) wycena instrumentów pochodnych (wartość bilansowa):	200 454	407 006	247 137
- wartość godziwa	200 454	407 006	247 137
- wartość rynkowa	200 454	407 006	247 137
- wartość według cen nabycia	200 454	407 006	247 137
Wartość według cen nabycia, razem	**4 878 751**	**5 888 052**	**10 070 246**
Wartość na początek okresu, razem *	**5 886 447**	**10 169 617**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem *	**1 180**	**(2 511)**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**4 882 977**	**5 886 447**	**10 105 756**

* Jak to opisano w punkcie 9 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 zostały przekształcone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2003 roku i dnia 31 grudnia 2002 roku z wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji aktywów oraz zobowiązań finansowych, w stosunku do których obowiązujące przepisy nie nakazywały ujęcia retrospektywnego.

w tys. zł

NOTA 13D

AKTYWA FINANSOWE UTRZYMYWANE DO TERMINU ZAPADALNOŚCI (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	3 830 980	3 939 586	1 480 670
a) obligacje (wartość bilansowa):	3 821 074	2 209 763	3 798
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	2 209 763	3 798	-
- wartość według cen nabycia	3 626 964	2 136 859	3 445
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	9 906	1 729 823	1 476 872
b1) bony skarbowe (wartość bilansowa):	9 906	1 729 823	1 476 872
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 729 823	1 476 872	.
- wartość według cen nabycia	9 493	1 692 505	1 376 877
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	-	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych (wartość bilansowa)	283 713	4 525 641	-
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	283 713	4 525 641	-
a1) bony pieniężne (wartość bilansowa):	-	3 979 680	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	3 979 680	-	-
- wartość według cen nabycia	-	3 970 139	-
a2) papiery wartościowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	283 713	545 961	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	545 961	-	-
- wartość według cen nabycia	280 997	542 501	-
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	936 360	2 800 873	9 707 709
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	936 360	2 800 873	9 707 709
a1) bony pieniężne (wartość bilansowa):	-	-	7 473 524
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	-	7 473 524	-
- wartość według cen nabycia	-	-	7 234 708
a2) obligacje NBP (wartość bilansowa):	-	1 689 568	1 005 694
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 689 568	1 005 694	-
- wartość według cen nabycia	-	1 679 476	998 691
a3) obligacje denominowane w USD (wartość bilansowa):	-	3 882	12 162
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	3 882	12 162	-
- wartość według cen nabycia		1 107	3 322
a4) obligacje restrukturyzacyjne (wartość bilansowa):	936 360	1 107 423	1 216 329
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 107 423	1 216 329	-
- wartość według cen nabycia	934 101	1 103 971	1 209 784
Wartość według cen nabycia, razem	**4 851 555**	**11 126 558**	**10 826 827**
Wartość na początek okresu, razem *	**11 266 100**	**11 188 379**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres) razem *	**-**	**-**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**5 051 053**	**11 266 100**	**11 188 379**

*patrz uwaga do noty 13C

w tys. zł

NOTA 13E

AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	15 361 070	9 511 812	8 466 682
a) akcje (wartość bilansowa):	379 612	263 857	232 993
- wartość godziwa	379 612	263 857	232 993
- wartość rynkowa	379 612	263 857	232 993
- wartość według cen nabycia	377 953	385 854	399 656
b) obligacje (wartość bilansowa):	14 981 458	9 247 955	8 233 689
- wartość godziwa	14981 458	9 247 955	8 233 689
- wartość rynkowa	14 981 458	9 247 955	8 233 689
- wartość według cen nabycia	14 556 950	8 093 082	7 651 305
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	4 208 747	3 302 582	2 521 511
a) akcje (wartość bilansowa):	.	-	36
- wartość godziwa	-	-	36
- wartość rynkowa	-	-	36
- wartość według cen nabycia	-	2	458
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 208 747	3 302 582	2 521 475
b1) bony skarbowe (wartość bilansowa):	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość godziwa	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość rynkowa	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość według cen nabycia	4 094 504	3 053 695	2 418 058
b2) obligacje komunalne	30 929	77 239	12 392
- wartość godziwa	30 929	77 239	12 392
- wartość rynkowa	30 929	77 239	12 392
- wartość według cen nabycia	30 486	77 000	12 000
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych (wartość bilansowa)	4 474 984	4 027 081	2 681 019
a) akcje (wartość bilansowa):	4 085	15 064	16 262
- wartość godziwa	4 085	15 064	16 262
- wartość rynkowa	4 085	15 064	16 262
- wartość według cen nabycia	70 007	31 663	31 804
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 470 899	4 012 017	2 664 757
b1) bony pieniężne	180 443	-	1 490 012
- wartość godziwa	180 443	-	1 490 012
- wartość rynkowa	180 443	-	1 490 012
- wartość według cen nabycia	180 392	-	1 486 697
b2) obligacje NBP	2 646 447	2 739 235	-
- wartość godziwa	2 646 447	2 739 235	-
- wartość rynkowa	2 646 447	2 739 235	-
- wartość według cen nabycia	2 522 220	2 522 220	-
b3) obligacje komunalne	799 840	604 611	354 911
- wartość godziwa	799 840	604 611	354 911
- wartość rynkowa	799 840	604 611	354 911
- wartość według cen nabycia	799 231	590 821	343 844
b4) bony wekslowe	596 364	504 010	360 777
- wartość godziwa	596 364	504 010	360 777
- wartość rynkowa	596 364	504 010	360 777
- wartość według cen nabycia	616 572	526 080	390 675
b5) obligacje korporacyjne	247 805	164 161	459 057
- wartość godziwa	247 805	164 161	459 057
- wartość rynkowa	247 805	164 161	459 057
- wartość według cen nabycia	267 574	188 390	450 689

w tys. zł

NOTA 13E – cd.

AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY (WG ZBYWALNOŚCI) – cd.	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	286 960	290 856	199 653
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-	-
- wartość godziwa	-	-	-
- wartość rynkowa	-	-	-
- wartość według cen nabycia	.	-	-
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	286 960	290 856	199 653
b1) papiery skarbowe będące zabezpieczeniem BFG (wartość bilansowa):	286 960	290 856	199 653
- wartość godziwa	286 960	290 856	199 653
- wartość rynkowa	286 960	290 856	199 653
- wartość według cen nabycia	274 312	277 900	196 310
Wartość według cen nabycia, razem	**23 790 201**	**15 746 707**	**13 381 496**
Wartość na początek okresu *	**17 132 331**	**14 213 815**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem *	**(107 566)**	**288 878**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**24 331 761**	**17 132 331**	**13 868 865**

*patrz uwaga do noty 13C

NOTA 14A

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	-	-	-
b) wartość firmy	-	-	-
c) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym:	124 475	121 431	85 419
- oprogramowanie komputerowe	124 475	121 431	85 419
d) inne wartości niematerialne i prawne	6 150	6 963	1 503
e) zaliczki na wartości niematerialne i prawne	135 316	157 973	225 419
Wartości niematerialne i prawne, razem	**265 941**	**286 367**	**312 341**

w tys. zł

NOTA 14B

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH w 2003 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c		d	e	f
	koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym:		inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki oraz nakłady na wartości niematerialne i prawne	wartości niematerialne i prawne razem
				oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	32	371 134	371 134	9 969	157 973	539 108
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	113 294	113 294	663	112 284	226 241
- przejęcie z inwestycji	-	-	110 805	110 805	656	-	111 461
- zakupy	-	-	192	192	7	109 304	109 503
- inne zwiększenia	-	-	2 297	2 297	-	2 980	5 277
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(9 306)	(9 306)	(198)	(134 941)	(144 445)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	(2 698)	(2 698)	(197)	(72 963)	(75 858)
- inne zmniejszenia	-	-	(6 608)	(6 608)	(1)	(61 978)	(68 587)
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	32	475 122	475 122	10 434	135 316	620 904
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(32)	(249 703)	(249 703)	(3 006)	-	(252 741)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	-	(100 944)	(100 944)	(1 278)	.	(102 222)
- amortyzacja	-	-	(103 485)	(103 485)	(1 454)	-	(104 939)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	2 568	2 568	176		2 744
- inne zmiany	-	-	(27)	(27)	-	-	(27)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(32)	(350 647)	(350 647)	(4 284)	-	(354 963)
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	-
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	-	**124 475**	**124 475**	**6 150**	**135 316**	**265 941**

w tys. zł

NOTA 14C

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH 1 PRAWNYCH w 2002 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c		d	e	f
	koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym:		inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki oraz nakłady na wartości niematerialne i prawne	wartości niematerialne i prawne razem
				oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	32	262 439	262 439	2 719	225 419	490 609
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	110 458	110 458	7 309	264 563	382 330
- przejęcie z inwestycji	-	-	110 441	110 441	3 235	678	114 354
- zakupy	-	-	-	-	-	138 677	138 677
- inne zwiększenia	-	-	17	17	4 074	125 208	129 299
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(1 763)	(1 763)	(59)	(332 009)	(333 831)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	(256)	(256)	--	-	(256)
- inne zmniejszenia	-	-	(1 507)	(1 507)	(59)	(332 009)	(333 575)
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	32	371 134	371 134	9 969	157 973	539 108
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(32)	(177 020)	(177 020)	(1 216)	-	(178 268)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	-	(72 683)	(72 683)	(1 790)	-	(74 473)
- amortyzacja	-	-	(73 741)	(73 741)	(1 229)	-	(74 970)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	249	249		-	249
- inne zmiany	-	-	809	809	(561)	-	248
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(32)	(249 703)	(249 703)	(3 006)	-	(252 741)
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	-
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	**-**	**-**	**121 431**	**121 431**	**6 963**	**157 973**	**286 367**

w tys. zł

NOTA 14D

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH l PRAWNYCH w 2001 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c		d	e	f
	koszty zakończo-nych prac rozwojowych	Wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości w tym:		inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki oraz nakłady na wartości niematerialne i prawne	wartości niematerialne i prawne razem
				oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	32	184 216	184 216	42 620	-	226 868
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	79 850	79 850	1 731	225 419	307 000
- przejęcie z inwestycji	-	-	79 549	79 549	1 136	-	80 685
- zakupy	-	-		-	-	-	-
- inne zwiększenia	-		301	301	595	225 419	226 315
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(1 627)	(1 627)	(41 632)	-	(43 259)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	(502)	(502)	(1)	-	(503)
- inne zmniejszenia	-	-	(1 125)	(1 125)	(41 631)	-	(42 756)
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	32	262 439	262 439	2 719	225 419	490 609
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(32)	(109 324)	(109 324)	(5 280)	-	(114 636)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	-	(67 696)	(67 696)	4 064	-	(63 632)
- amortyzacja	-	-	(69 158)	(69 158)	(1 198)	-	(70 356)
- sprzedaż i likwidacja	-	-	499	499	-	-	499
- inne zmiany	-	-	963	963	5 262	-	6 225
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	(32)	(177 020)	(177 020)	(1 216)	.	(178 268)
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	--	-	-	-	-	-
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-		**85 419**	**85 419**	**1 503**	**225 419**	**312 341**

w tys. zł

NOTA 14E

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) własne	265 941	286 367	312 341
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	-	-	-
Wartości niematerialne i prawne, razem	**265 941**	**286 367**	**312 341**

NOTA 15A

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Rzeczowe aktywa trwałe	2 066 421	2 273 370	1 958 577
a) środki trwałe, w tym:	1 863 335	1 974 676	1 705 704
- grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	15 832	13 524	10 783
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 317 085	1 247 087	1 153 898
- urządzenia techniczne i maszyny	428 741	536 875	479 738
- środki transportu	13 835	20 209	16 703
- inne środki trwałe	87 842	156 981	44 582
b) środki trwałe w budowie	203 086	298 694	252 873
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	-	-	-
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	**2 066 421**	**2 273 370**	**1 958 577**

w tys. zł

NOTA 15B

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2003 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c	d	e	f	g
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	środki trwałe razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	15 089	1 547 212	2 013 447	43 433	421 125	298 694	4 339 000
b) zwiększenia (z tytułu)	2 833	151 711	180 620	1 672	24 062	236 070	596 968
- przejęcia z inwestycji na majątek	2 577	131 243	178 102	1 441	10 979	-	324 342
- ujawnienie środka trwałego	-	161	170		240	-	577
- inne zwiększenia	256	20 307	2 348	225	12 843	236 070	272 049
c) zmniejszenia (z tytułu)	(149)	(27 060)	(88 435)	(3 959)	(84 856)	(330 995)	(535 454)
- sprzedaż i likwidacja	(10)	(6 453)	(86 250)	(3 671)	(6 583)	(2)	(102 969)
- inne zmniejszenia	(139)	(20 607)	(2 185)	(288)	(78 273)	(330 993)	(432 485)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	17 773	1 671 863	2 105 632	41 146	360 331	203 769	4 400 514
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 565)	(300 125)	(1 476 572)	(23 224)	(264 136)	-	(2 065 622)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	(376)	(54 532)	(200 319)	(4 087)	(8 345)	-	(267 659)
- amortyzacja	(288)	(57 432)	(285 246)	(6 847)	(15 077)	-	(364 890)
- sprzedaż i likwidacja	-	2 721	85 252	2 763	6 421	-	97 157
- inne zmiany	(88)	179	(325)	(3)	311	-	74
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 941)	(354 657)	(1 676 891)	(27 311)	(272 481)	-	(2 333 281)
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	(8)	-	(8)
- zwiększenia	-	(121)	-	-	-	(683)	(804)
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(121)	-	-	(8)	(683)	(812)
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**15 832**	**1 317 085**	**428 741**	**13 835**	**87 842**	**203 086**	**2 066 421**

w tys. zł

NOTA 15C

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2002 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c	d	e	f	g
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	środki trwałe razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	12 099	1 402 669	1 737 880	36 366	285 755	252 873	3 727 642
b) zwiększenia (z tytułu)	3 295	181 526	305 727	11 594	141 258	458 016	1 101 416
- przejęcia z inwestycji na majątek	2 093	149 376	303 384	9317	31 225	-	495 395
- ujawnienie środka trwałego	440	115	350	-	299	-	1 204
- inne zwiększenia	762	32 035	1 993	2277	109 734	458 016	604 817
c) zmniejszenia (z tytułu)	(305)	(36 983)	(30 160)	(4 527)	(5 888)	(412 195)	(490 058)
- sprzedaż i likwidacja	(154)	(6 119)	(27 213)	(4 484)	(5 527)	-	(43 497)
- inne zmniejszenia	(151)	(30 864)	(2 947)	(43)	(361)	(412 195)	(446 561)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	15 089	1 547 212	2 013 447	43 433	421 125	298 694	4 339 000
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 316)	(248 771)	(1 258 142)	(19 663)	(241 165)	-	(1 769 057)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	(249)	(51 354)	(218 430)	(3561)	(22 971)	-	(296 565)
- amortyzacja	(145)	(52 643)	(244 909)	(6 379)	(30 721)	-	(334 797)
- sprzedaż i likwidacja	-	1 620	26 674	3 030	5 305	-	36 629
- inne zmiany	(104)	(331)	(195)	(212)	2 445	-	1 603
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 565)	(300 125)	(1 476 572)	(23 224)	(264 136)	-	(2 065 622)
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	(8)	-	(8)
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	(8)	-	(8)
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**13 524**	**1 247 087**	**536 875**	**20 209**	**156 981**	**298 694**	**2 273 370**

w tys. zł

NOTA 15D

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2001 roku (wg grup rodzajowych)							
	a	b	c	d	e	f	g
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	środki trwałe razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	12 104	1 209 251	1 413 024	36 583	255 722	252 873	3 179 557
b) zwiększenia (z tytułu)	758	207 273	342 229	3 545	38 157	-	591 962
- przejęcia z inwestycji na majątek	650	153 375	333 223	2 728	37 287	-	527 263
- ujawnienie środka trwałego	1	202	169		139	-	511
- inne zwiększenia	107	53 696	8 837	817	731	-	64 188
c) zmniejszenia (z tytułu)	(763)	(13 855)	(17 373)	(3 762)	(8 124)	-	(43 877)
- sprzedaż i likwidacja	(38)	(2 485)	(16 710)	(3 589)	(4 989)	-	(27 811)
- inne zmniejszenia	(725)	(11 370)	(663)	(173)	(3 135)	-	(16 066)
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	12 099	1 402 669	1 737 880	36 366	285 755	252 873	3 727 642
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 304)	(198 096)	(1 043 866)	(15 964)	(214 340)	-	(1 473 570)
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	(12)	(50 675)	(214 276)	(3 699)	(26 825)	-	(295 487)
- amortyzacja	(164)	(46 041)	(227 516)	(5 435)	(32 297)	-	(311 453)
- sprzedaż i likwidacja	-	1 310	14 731	1 913	6 552	-	24 506
- inne zmiany	152	(5 944)	(1 491)	(177)	(1 080)	-	(8 540)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 316)	(248 771)	(1 258 142)	(19 663)	(241 165)	-	(1 769 057)
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-
- zwiększenia	-	-	-	-	(8)	-	(8)
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	(8)	-	(8)
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**10 783**	**1 153 898**	**479 738**	**16 703**	**44 582**	**252 873**	**1 958 577**

NOTA 15E

ŚRODKI TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) własne	2 059 495	2 263 593	1 952 626
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	6 926	9 777	5 951
Środki trwałe bilansowe, razem	**2 066 421**	**2 273 370**	**1 958 577**

w tys. zł

NOTA 15F

ŚRODKI TRWAŁE (WYKAZYWANE POZABILANSOWO)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, umowy leasingu, w tym:	188 761	388 748	386 126
- wartość gruntów użytkowanych wieczyście	167 336	378 787	375 670
Środki trwałe pozabilansowe, razem	**188 761**	**388 748**	**386 126**

NOTA 16A

INNE AKTYWA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) przejęte aktywa do zbycia	7 575	75 534	22 186
b) pozostałe, w tym:	669 684	512 334	668 748
- rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	352 464	270 925	333 006
- należności z tytułu działalności finansowej wyodrębnionej na ZFŚS	73 993	67 596	61 105
- należności z tytułu niedoborów i szkód	68 627	59 918	47 530
- należności od odbiorców	44 283	18 049	15 473
- należności od innych banków i pozabankowych punktów sprzedaży z tytułu znaków wartościowych	15 890	16 250	17 635
- zapasy związane z działalnością eksploatacyjną i uboczną	15 030	20 318	-
- należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków wartościowych	12 489	14 526	11 434
- rozliczenia w operacjach papierami wartościowymi i instrumentami finansowymi	6 013	1 333	2 230
- rozliczenia środków z tytułu obrotu papierami wartościowymi	2 353	959	20 615
- rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe	4 692	2 341	5 533
- należności z zakresu gospodarki własnej	733	828	129 192
- rozliczenia publicznoprawne	552	13 598	2 176
- zapasy do zbycia przejęte za wierzytelności	49	49	-
- należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi	11	881	-
- pozostałe	72 505	24 763	22 819
Inne aktywa (brutto), razem	**677 259**	**587 868**	**690 934**
Odpis aktualizujący przyjęte aktywa do zbycia	(7 575)	(1 016)	(711)
Odpis aktualizujący inne aktywa	(103 113)	(69 921)	(58 154)
Inne aktywa (netto), razem	**566 571**	**516 931**	**632 069**

NOTA 16B

PRZEJĘTE AKTYWA - DO ZBYCIA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki trwałe w budowie	-	-	-
b) nieruchomości	-	15 563	16 409
c) inne	-	58 955	5 066
Przejęte aktywa - do zbycia, razem	-	**74 518**	**21 475**

w tys. zł

NOTA 16C

ZMIANA STANU PRZEJĘTYCH AKTYWÓW - DO ZBYCIA (WEDŁUG TYTUŁÓW)	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	74 518	21 475	17 036
a) zwiększenia w okresie (z tytułu)	4 841	62 187	14 070
- przejęte za długi	4 841	62 187	13 783
- inne	-	-	287
b) zmniejszenia w okresie (z tytułu)	(79 359)	(9 144)	(9 631)
- sprzedaż i likwidacja	(62 612)	(5 901)	(7 630)
- przejęcie z inwestycji na majątek	(2 506)	(1 572)	(700)
- inne	(14 241)	(1 671)	(1 301)
Stan przejętych aktywów - do zbycia na koniec okresu	**-**	**74 518**	**21 475**

NOTA 17A

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) długoterminowe	7 021	9 866	-
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe	7 021	9 866	-
b) krótkoterminowe, w tym:	22 583	15 774	22 022
- koszty zapłacone z góry	22 583	15 774	22 022
Rozliczenia międzyokresowe, razem	**29 604**	**25 640**	**22 022**

w tys. zł

NOTA 17B

ZMIANA STANU AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan aktywów na początek okresu, w tym:	-	-	-
a) odniesionych na wynik finansowy	-	-	-
b) odniesionych na kapitał własny	-	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
2. Zwiększenia	-	-	-
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu ujemnych różnic przejściowych (z tytułu)	-	-	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
3. Zmniejszenia	-	-	-
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	-	-	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	-	-	-
a) odniesionych na wynik finansowy	-	-	-
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	-	-	-
b) odniesionych na kapitał własny	-	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-

NOTA 17C

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	20 040	25 490	22 022
- koszty zapłacone z góry	20 040	25 490	22 022
b) inne rozliczenia międzyokresowe, w tym:	9 564	150	-
- przychody do otrzymania	9 564	150	-
Rozliczenia międzyokresowe, razem	**29 604**	**25 640**	**22 022**

w tys. zł

NOTA 18

POŻYCZKI PODPORZĄDKOWANE				
a	b		c	d
Nazwa jednostki	**Wartość pożyczki**		**Warunki oprocentowania**	**Termin wymagalności**
-	**waluta**	**tys. zł**		
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
RAZEM		-		

NOTA 19A

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) środki na rachunkach i depozyty	1 022 269	1 020 518	1 559 384
- depozyty banków i innych podmiotów finansowych	1 022 269	1 020 518	1 559 384
b) kredyty i pożyczki otrzymane	59 746	450 000	600 000
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	12 143	10 185	20 001
- zabezpieczeń pieniężnych	525	33	24
- pozostałe	11 618	10 152	19 977
f) odsetki	4 347	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 098 505**	**1 488 070**	**2 198 963**

NOTA 19B

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) zobowiązania bieżące	37 738	47 716	131 524
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	1 056 420	1 432 987	2 047 861
- do 1 miesiąca	128 520	349 862	650 179
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	155 100	5 090	73 250
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	721 984	25 005	196 146
- powyżej 1 roku do 5 lat	50 816	1 053 030	1 128 286
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 347	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 098 505**	**1 488 070**	**2 198 963**

w tys. zł

NOTA 19C

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	37 738	47 716	131 524
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	1 056 420	1 432 987	2 047 861
- do 1 miesiąca	148 548	177 370	391 485
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	150 000	177 582	281 945
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	50 318	475 005	846 145
- powyżej 1 roku do 5 lat	707 554	603 030	528 286
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 347	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 098 505**	**1 488 070**	**2 198 963**

NOTA 19D

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	376 962	772 825	1 266 444
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	721 543	715 245	932 519
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	205	15 049	54 724
tys. zł	768	57 770	218 146
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	6	4	5
tys. zł	34	25	29
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	1	3	1
tys. zł	3	8	2
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	152 796	163 505	202 785
tys. zł	720 738	657 323	714 187
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	119	155
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 098 505**	**1 488 070**	**2 198 963**

NOTA 20A

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki na rachunkach i depozyty	66 436 789	65 660 867	64 703 532
b) kredyty i pożyczki otrzymane	-	-	-
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	20 106	28 414	21 150
- zabezpieczeń pieniężnych	19 472	27 816	21 150
- pozostałe	634	598	-
f) odsetki	1 917 278	2 251 638	2 796 935
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, razem	**68 374 173**	**67 940 919**	**67 521 617**

w tys. zł

NOTA 20B

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	2 528 570	2 782 267	2 909 876
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	25 308 807	27 777 351	28 926 365
- do 1 miesiąca	5 908 163	5 844 399	5 617 326
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 364 513	8 708 667	9 094 311
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 650 010	12 177 623	12 905 160
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 230 964	982 268	1 227 022
- powyżej 5 lat do 10 lat	10 314	4 983	37 968
- powyżej 10 lat do 20 lat	8 033	199	200
- powyżej 20 lat	7 706	7	7
- dla których termin wymagalności upłynął	129 104	59 205	44 371
c) odsetki	1 690 497	1 962 056	2 482 062
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**29 527 874**	**32 521 674**	**34 318 303**

NOTA 20C

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO – LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	2 528 570	2 782 267	2 909 876
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	25 308 807	27 777 351	28 926 365
- do 1 miesiąca	2 142 700	1 335 340	615 537
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 252 950	7 873 426	8 526 290
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	13 698 100	16 326 035	17 908 163
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 215 057	2 242 550	1 876 375
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	1 690 497	1 962 056	2 482 062
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**29 527 874**	**32 521 674**	**34 318 303**

w tys. zł

NOTA 20D

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - POZOSTAŁE (WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	18 757 295	16 180 855	14 334 130
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	19 862 223	18 948 808	18 554 311
- do 1 miesiąca	8 435 260	8 714 944	8 252 850
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 928 628	5 091 623	4 989 899
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	6 163 926	4 301 416	4 703 002
- powyżej 1 roku do 5 lat	320 160	840 825	485 044
- powyżej 5 lat do 10 lat	11 972	-	123 516
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	2 277	-	-
c) odsetki	226 781	289 582	314 873
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - pozostałe, razem	**38 846 299**	**35 419 245**	**33 203 314**

NOTA 20E

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - POZOSTAŁE (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	18 757 295	16 180 855	14 334 130
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	19 862 223	18 948 808	18 554 311
- do 1 miesiąca	5 989 739	5 529 522	5 797 619
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 018 212	5 028 026	5 237 016
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	8 469 881	6 514 256	6 887 095
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 384 391	1 877 004	632 581
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	226 781	289 582	314 873
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - pozostałe, razem	**38 846 299**	**35 419 245**	**33 203 314**

w tys. zł

NOTA 20F

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	62 967 101	63 150 394	63 163 026
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	5 407 072	4 790 525	4 358 591
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	764 213	732 514	693 140
tys. zł	2 858 540	2 811 975	2 763 063
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	31 801	25 884	23 709
tys. zł	212 065	159 968	136 850
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	15 586	14 222	9 994
tys. zł	47 196	39 359	23 746
b4. jednostka/waluta 978/EUR(w tys.)	485 180	442 391	396 931
tys. zł	2 288 592	1 778 500	1 397 952
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	679	723	36 980
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, razem	**68 374 173**	**67 940 919**	**67 521 617**

NOTA 21A

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki na rachunkach i depozyty	2 903 739	2 007 170	1 209 435
b) kredyty i pożyczki otrzymane	-	-	-
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	270 688	193 418	128 719
- zabezpieczeń pieniężnych	290	60	-
- pozostałe	270 398	193 358	128 719
f) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

NOTA 21B

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	-	-	-
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	-	-	-
- do 1 miesiąca	-	-	-
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	-	-
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**-**	**-**	-

w tys. zł

NOTA 21 C

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	-	-	-
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	-	-	-
- do 1 miesiąca	-	-	-
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	-	-
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**-**	**-**	**-**

NOTA 21D

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - POZOSTAŁE (WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	1 772 245	1 871 247	1 099 607
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	1 402 182	329 341	238 547
- do 1 miesiąca	1 033 599	306 268	214 822
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	355 101	14 081	16 844
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 588	6 063	5 209
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 894	2 929	1 672
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - pozostałe, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

w tys. zł

NOTA 21E

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - POZOSTAŁE (WEDŁUG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	1 772 245	1 871 247	1 099 607
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	1 402 182	329 341	238 547
- do 1 miesiąca	1 380 873	306 268	216 014
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	15 241	14 081	16 279
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 230	6 063	4 497
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 838	2 929	1 757
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - pozostałe, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

NOTA 21F

ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO (WEDŁUG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	3 168 797	2 195 458	1 336 727
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	9 993	6 183	3 012
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	234	706	19
tys. zł	874	2 710	76
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	1 933	864	832
tys. zł	9 119	3 473	2 932
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	4
Zobowiązania wobec sektora budżetowego, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

NOTA 22

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) wobec sektora finansowego	-	-	-
b) wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, razem	-	-	-

w tys. zł

NOTA 23A

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) obligacji	-	-	-
b) certyfikatów	-	-	-
c) pozostałych (wg rodzaju)	-	-	-
d) odsetki	-	-	-
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	**-**	**-**	**-**

NOTA 23B

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	**-**	**-**	**-**

NOTA 23C

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH DŁUŻNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH							
a	b	c	d	e	f	g	h
dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	wartość nominalna	warunki oprocentowania	termin wykupu	gwarancje / zabezpieczenia	dodatkowe prawa	rynek notowań	inne
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

w tys. zł

NOTA 24

FUNDUSZE SPECJALNE I INNE ZOBOWIĄZANIA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) fundusze specjalne (z tytułu)	82 098	75 049	117 907
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	82 098	75 049	67 907
- Fundusz na działalność maklerską	-	-	50 000
b) inne zobowiązania (z tytułu)	797 706	750 677	783 687
- rozliczenia międzybankowe	118 417	124 381	267 292
- rozliczenia publiczno-prawne	158 320	233 956	75 537
- zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	163 603	-	-
- zobowiąznia w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	86 728	96 686	81 938
- zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	55 990	54 360	47 153
- zobowiązania z tytułu sprzedanych znaków wartościowych	25 266	24 742	26 995
- zobowiązania wobec dostawców	22 350	23 723	31 178
- rozliczenia z tytułu środków na wypłatę świadczeń Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie”	14 212	73 379	-
- zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	11 615	6 935	36 574
- rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	6 952	16 581	95 735
- zobowiązania z tytułu przekazów bankowych do wypłaty w walucie polskiej	4 820	30 167	33 136
- różne kredytowe zobowiązania operacyjne	4 558	2 906	4 174
- rozliczenia z tytułu obsługi zastępczej z Pocztą Polską	4 314	53	7 347
- zobowiązania wobec RUP z tytułu wypłat zasiłków dla bezrobotnych	2 707	5 965	3 665
- zobowiązania wobec budżetu państwa z tyt. odsetek od kredytów	18	17 718	26 647
- pozostałe	117 836	39 125	46 316
Fundusze specjalne i inne zobowiązania, razem	**879 804**	**825 726**	**901 594**

NOTA 25A

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe, w tym:	110 356	101 758	53 579
- rezerwy na premie pracownicze	51 708	46 283	37 844
- rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów pracowniczych	10 846	10 627	2 377
- inne koszty dotyczące gospodarki własnej	47 802	44 848	13 358
b) długoterminowe, w tym:	-	-	-
- rezerwy na premie pracownicze	-	-	-
- rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów pracowniczych	-	-	-
- inne koszty dotyczące gospodarki własnej	-	-	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, razem	**110 356**	**101 758**	**53 579**

w tys. zł

NOTA 25B

ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	-		
a) zwiększenia (z tytułu)	18		
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
Stan ujemnej wartości firmy na koniec okresu	**18**	-	-

NOTA 25C

POZOSTAŁE PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW ORAZ ZASTRZEŻONE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe, w tym:	464 877	439 809	506 472
- odsetki zastrzeżone do otrzymania	167 353	172 590	212 955
- odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym	57 455	56 804	44 549
- pozostałe odsetki skapitalizowane	157 257	187 091	245 542
- pozostałe przychody do rozliczenia	82 812	23 324	3 426
b) długoterminowe, w tym:	2 457 735	1 999 793	1 406 559
- odsetki zastrzeżone do otrzymania	2 340 942	1 864 228	1 248 841
- odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym	26 584	41 916	73 730
- pozostałe odsetki skapitalizowane	90 209	93 649	83 988
- pozostałe przychody do rozliczenia	-	-	-
Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone, razem	**2 922 612**	**2 439 602**	**1 913 031**

w tys. zł

NOTA 26A

ZMIANA STANU REZERWY Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	**713 495**	**639 812**	**636 974**
a) odniesionej na wynik finansowy	571 051	639 812	636 974
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	571 051	639 812	636 974
b) odniesionej na kapitał własny	142 444	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	142 444	-	-
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	121 228	-
- odniesione na wynik finansowy	-	24 642	-
- odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	96 586	-
1a. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych, w tym:	713 495	761 040	636 974
a) odniesionej na wynik finansowy	571 051	664 454	636 974
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	571 051	664 454	636 974
b) odniesionej na kapitał własny	142 444	96 586	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	142 444	96 586	-
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
2. Zwiększenia	**-**	**45 858**	**2 838**
a) odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych (z tytułu)	-	-	2 838
b) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	45 858	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	45 858	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
3. Zmniejszenia	**(272 322)**	**(93 403)**	**-**
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	(146 110)	(93 403)	-
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	(146 110)	(93 403)	-
b) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	(126 212)	-	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	(126 212)	-	-
c) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi (z tytułu)	-	-	-
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu razem, w tym:	**441 173**	**713 495**	**639 812**
a) odniesionych na wynik finansowy	424 941	571 051	639 812
- z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	424 941	571 051	639 812
b) odniesionych na kapitał własny	16 232	142 444	-
- z tyt. wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	16 232	142 444	-
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-

w tys. zł

NOTA 26 B

REZERWA Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	441 173	713 495	639 812
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-	-
b1. jednostka/waluta (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b2. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, razem	**441 173**	**713 495**	**639 812**

NOTA 26C

POZOSTAŁE REZERWY (WG TYTUŁÓW), W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- rezerwa na pozabilansowe zobowiązania warunkowe	13 221	12 873	12 215
- rezerwa na ryzyko ogólne	661 597	566 597	446 597
- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	173 257	138 659	125 684
- rezerwa na potencjalne zobowiązanie z tytułu niewykorzystanego wyroku w sprawie sądowej	5 614	5 614	5 614
- rezerwa na inne zobowiązania pozabilansowe	2 474	3 065	3 011
- pozostałe rezerwy	3 398	-	-
Pozostałe rezerwy, razem	**859 561**	**726 808**	**593 121**

NOTA 26D

POZOSTAŁE REZERWY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe (wg tytułów)	24 707	21 552	20 840
- rezerwa na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne	13 221	12 873	12 215
- rezerwa na potencjalne zobowiązanie z tytułu niekorzystnego wyroku w sprawie sądowej	5 614	5 614	5 614
- rezerwa na inne zobowiązania pozabilansowe	2 474	3 065	3 011
- pozostałe rezerwy	3 398	-	-
b) długoterminowe (wg tytułów)	834 854	705 256	572 281
- rezerwa na ryzyko ogólne	661 597	566 597	446 597
- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	173 257	138 659	125 684
Pozostałe rezerwy, razem	**859 561**	**726 808**	**593 121**

w tys. zł

NOTA 26E

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	21 552	20 840	29 274
a) zwiększenia (z tytułu)	14 608	7 692	8 780
- utworzenia rezerwy na pozostałe zobowiązania warunkowe	11 211	7 692	8 780
- utworzenia pozostałych rezerw	3 397	-	-
b) wykorzystanie (z tytułu)	-	-	(653)
-inne	-	-	(653)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(11 453)	(6 980)	(16 561)
- rozwiązania rezerwy na pozostałe zobowiązania warunkowe	(11 453)	(6 980)	(16 561)
- rozwiązania rezerwy na ryzyko ogólne	-	-	-
- rozwiązania rezerwy na gwarancje	-	-	-
Stan rezerw na koniec okresu	**24 707**	**21 552**	**20 840**

NOTA 26F

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	705 256	572 281	472 281
a) zwiększenia (z tytułu)	129 598	132 975	100 000
- utworzenia rezerwy na ryzyko ogólne	95 000	120 000	100 000
- utworzenia rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	34 598	12 975	-
b) wykorzystanie (z tytułu)	-	-	-
c) rozwiązanie (z tytułu)	-	-	-
- rozwiązania rezerwy na ryzyko ogólne	-	-	-
Stan rezerw na koniec okresu	**834 854**	**705 256**	**572 281**

NOTA 26G

POZOSTAŁE REZERWY (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	859 547	726 471	593 121
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	14	337	-
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	50	-
tys. zł	-	309	-
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	3	7	-
tys. zł	14	28	-
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	-
Pozostałe rezerwy, razem	**859 561**	**726 808**	**593 121**

w tys. zł

NOTA 27A

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE						
a	b		c	d	e	f
Nazwa jednostki	Wartość	pożyczki	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań	Odsetki
	wg walut	tys. zł.				
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	-	-	-	-	-	-

NOTA 27B

ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
- otrzymanej pożyczki podporządkowanej	-	-	-
- naliczonych odsetek	-	-	-
- różnic kursowych z przeliczenia pożyczki podporządkowanej w walucie	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
- odsetek zapłaconych	-	-	-
- spłaty pożyczki podporządkowanej	-	-	-
- różnic kursowych z przeliczenia pożyczki podporządkowanej w walucie	-	-	-
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	**-**	**-**	**-**

NOTA 28

KAPITAŁ ZAKŁADOWY			Wartość nominalna jednej akcji 10 zł					
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość (w tys.zł) serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne	brak	brak	70 000 000	700 000	z przekształ-cenia funduszu statutowego	12.04.2000	1 .05.2000
B	imienne	brak	brak	30 000 000	300 000	aport	19.02.2001	1.01.2001
Liczba akcji razem				**100 000 000**				
Kapitał zakładowy razem					**1 000 000**			

Pomiędzy 31 grudnia 2001 roku a 31 grudnia 2003 roku nie wystąpiły zmiany kapitału zakładowego

NOTA 29A

AKCJE WŁASNE				
a	b	c	d	e
liczba	wartość wg ceny nabycia	wartość bilansowa	cel nabycia	przeznaczenie
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

w tys. zł

NOTA 29B

AKCJE EMITENTA BĘDĄCE WŁASNOŚCIĄ JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH			
a	b	c	d
nazwa (firma) jednostki, siedziba	liczba akcji	wartość wg ceny nabycia	wartość bilansowa
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

NOTA 30

KAPITAŁ ZAPASOWY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	-	-	-
b) utworzony ustawowo	333 333	333 333	333 333
c) utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	1 448 039	471 811	-
d) z dopłat akcjonariuszy	-	-	5 999
e) inny	2 455	1 435	915
Kapitał zapasowy razem	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**

NOTA 31

KAPITAŁ (FUNDUSZ) Z AKTUALIZACJI WYCENY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) z tytułu aktualizacji wyceny środków trwałych	151 465	153 920	155 355
b) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(16 232)	(142 444)	
c) inny	85 431	527 571	-
w tym wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
Kapitał z aktualizacji wyceny razem	**220 664**	**539 047**	**155 355**

NOTA 32

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE (WEDŁUG CELU PRZEZNACZENIA), W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	800 000	597 000	446 597
- Fundusz na działalność maklerską	50 000	50 000	-
- Pozostałe kapitały rezerwowe	1 310 000	1 300 000	1 126 437
Pozostałe kapitały rezerwowe razem	**2 160 000**	**1 947 000**	**1 573 034**

w tys. zł

NOTA 33A

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002
Kwota wymogu kapitałowego, w tym:	**2 593 355**	**2 404 370**
a) ryzyko kredytowe aktywów	2 413 191	2 235 975
b) ryzyko kredytowe zobowiązań pozabilansowych	53 321	70 425
c) ryzyko rynkowe	126 843	97 970
Fundusze własne netto, w tym:	**4 876 908**	**3 952 141**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny środków trwałych	151 465	153 920
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000
- akcje i udziały w podmiotach finansowych	(78 375)	(38 518)
- wartości niematerialne i prawne	(140 009)	(53 541)
- wynik lat ubiegłych	-	136 701
- emisja własnych papierów wartościowych	-	-
- brakująca kwota wymaganych rezerw celowych	-	-
WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	**15,04**	**13,15**

NOTA 33B*

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	31.12.2001
Ważona wartość aktywów i zobowiązań pozabilansowych, w tym:	**26 447 185**
a) ważona wartość aktywów	25 751 759
b) ważona wartość zobowiązań pozabilansowych	695 426
Fundusze własne netto, w tym:	**2 757 859**
- kapitał zakładowy	1 000 000
- kapitał zapasowy	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	155 355
- pozostałe kapitały rezerwowe	1 573 034
- zobowiązania podporządkowane	-
- akcje i udziały w podmiotach finansowych	(30 930)
- wartości niematerialne i prawne	(8 847)
- niepodzielony zysk lub strata z lat ubiegłych	(271 000)
- strata bieżącego okresu	-
- brakująca kwota wymaganych rezerw celowych	-
WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	**10,43**

* Współczynnik wypłacalności Banku na dzień 31 grudnia 2001 roku został wyliczony na podstawie przepisów obowiązujących na dzień 31 grudnia 2001 roku.

w tys. zł

NOTA 34

WARTOŚĆ KSIĘGOWA NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Wartość księgowa, w tym:	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, w tym:	220 664	539 047	155 355
- aktualizacja wartości środków trwałych	151 465	153 920	155 355
- odroczony podatek dochodowy na wycenie portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 232)	(142 444)	-
- wycena portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000	1 573 034
- zysk/(strata) z lat ubiegłych	-	136 701	3 983
- zysk netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Liczba akcji	**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
Wartość księgowa na jedna akcję zwykłą (w zł)	**63,93**	**54,80**	**39,59**

ROZWODNIONA WARTOŚĆ KSIĘGOWA NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Wartość księgowa, w tym:	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, w tym:	220 664	539 047	155 355
- aktualizacja wartości środków trwałych	151 465	153 920	155 355
- odroczony podatek dochodowy na wycenie portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 232)	(142 444)	-
- wycena portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000	1 573 034
- niepokryta strata z lat ubiegłych	-	136 701	3 983
- zysk netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Przewidywana liczba akcji	**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
- liczba akcji na dzień bilansowy	100 000 000	100 000 000	100 000 000
- liczba akcji wyemitowanych po dniu bilansowym do dnia sporządzenia sprawozdania	-	-	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję zwykłą (w zł)	**63,93**	**54,80**	**39,59**

w tys. zł

NOTA 35A

UDZIELONE POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE NA RZECZ JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym:	13 264	-	-
- jednostkom zależnym	13 071	-	-
- jednostkom współzależnym	193	-	-
- jednostkom stowarzyszonym	-	-	-
- pozostałym jednostkom	-	-	-
b) pozostałe (linie kredytowe), w tym:	93 250	128 861	33 677
- jednostkom zależnym	15 845	29 892	31 699
- jednostkom współzależnym	77 405	98 969	1 978
- jednostkom stowarzyszonym	-	-	-
- pozostałym jednostkom	-	-	-
Udzielone zobowiązania warunkowe na rzecz jednostek powiązanych, razem	**106 514**	**128 861**	**33 677**

NOTA 35B

OTRZYMANE POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE OD JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) gwarancje i poręczenia, w tym:	-	-	-
- jednostek zależnych	-	-	-
- jednostek współzależnych	-	-	-
- jednostek stowarzyszonych	-	-	-
- pozostałych jednostek	-	-	-
b) pozostałe, w tym:	-	-	-
- jednostek zależnych	-	-	-
- jednostek współzależnych	-	-	-
- jednostek stowarzyszonych	-	-	-
- pozostałych jednostek	-	-	-
Otrzymane zobowiązania warunkowe od jednostek powiązanych, razem	-	-	-

w tys. zł

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

NOTA 36

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	2003	2002	2001
a) od sektora finansowego	496 108	586 337	1 521 254
b) od sektora niefinansowego	2 037 311	2 430 576	3 626 259
c) od sektora budżetowego	611 024	702 785	924 471
d) od papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 989 151	2 991 570	4 202 180
e) pozostałe	-	-	-
Przychody z tytułu odsetek, razem	**5 133 594**	**6 711 268**	**10 274 164**

NOTA 37

KOSZTY ODSETEK	2003	2002	2001
a) od sektora finansowego	(52 132)	(80 778)	(115 933)
b) od sektora niefinansowego	(1 516 011)	(3 118 630)	(6 254 076)
c) od sektora budżetowego	(99 028)	(65 782)	(108 773)
e) pozostałe	-	-	-
Koszty odsetek, razem	**(1 667 171)**	**(3 265 190)**	**(6 478 782)**

NOTA 38

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI	2003	2002	2001
a) prowizje z tytułu działalności bankowej	1 587 505	1 270 028	1 079 837
b) prowizje z tytułu działalności maklerskiej	18 835	9 056	13 206
Przychody z tytułu prowizji, razem	**1 606 340**	**1 279 084**	**1 093 043**

NOTA 39

PRZYCHODY Z UDZIAŁÓW LUB AKCJI, POZOSTAŁYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, O ZMIENNEJ KWOCIE DOCHODU	2003	2002	2001
a) od jednostek zależnych	-	-	-
b) od jednostek współzależnych	-	-	-
c) od jednostek stowarzyszonych	-	-	-
d) od pozostałych jednostek	4 401	3 052	46 375
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu, razem	**4 401**	**3 052**	**46 375**

NOTA 40

WYNIK OPERACJI FINANSOWYCH	2003	2002	2001
a) wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	387 005	834 794	607 408
- przychody z operacji papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	2 405 360	7 186 165	3 807 776
- koszty operacji papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	(2 018 355)	(6 351 371)	(3 200 368)
b) pozostałych	(8 833)	33 727	(126 361)
Wynik operacji finansowych, razem	**378 172**	**868 521**	**481 047**

w tys. zł

NOTA 41

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	2003	2002	2001
a) z tytułu działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	51 770	10 945	46 521
b) z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów do zbycia	116 362	4 565	2 760
c) z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	3 851	3 708	2 352
d) otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	3 825	4 007	134 567
e) otrzymane darowizny	4	309	-
f) inne (z tytułu)	63 240	69 968	98 874
- przychody uboczne banku	37 439	38 487	38 244
- przychody z tytułu nie wyjaśnionych nadwyżek w środkach pieniężnych	3 130	7 251	16 484
- przychody z tytułu zwrotu zaliczek komorniczych	8 033	9 686	9 230
- przychody z tytułu sprzedaży monet na cele kolekcjonerskie	1 516	848	791
- inne przychody operacyjne *	13 122	13 696	34 125
Pozostałe przychody operacyjne, razem	**239 052**	**93 502**	**285 074**

* Inne przychody operacyjne obejmują między innymi przychody z tytułu: nadpłat z tytułu kredytów, zwrotu kosztów sądowych, likwidacji rachunków.

NOTA 42

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	2003	2002	2001
a) z tytułu działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	(4 046)	(3 946)	(6 864)
b) z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów do zbycia	(84 504)	(6 955)	(4 510)
c) z tytułu odpisanych należności	(263)	(234)	(399)
d) zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(1 482)	(1 811)	(6 453)
e) przekazane darowizny	(6 581)	(8 086)	(7 167)
f) inne (z tytułu)	(38 811)	(42 419)	(27 708)
- koszty nakładów inwestycyjnych bez efektu gospodarczego	(12 927)	-	(823)
- nieplanowane odpisy amortyzacyjne	(4 589)	(1 544)	(723)
- koszty wypłaconych zaliczek komorniczych	(9 076)	(13 275)	(18 488)
- inne koszty operacyjne *	(8 578)	(24 519)	(4 937)
- koszty uboczne banku	(3 641)	(3 081)	(2 737)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	**(135 687)**	**(63 451)**	**(53 101)**

* Inne koszty operacyjne obejmują między innymi koszty z tytułu: niedopłaty kredytów oraz umów kredytowych nie podlegających rozliczeniu, likwidacji z urzędu rachunków ROR, koszty sądowe i opłaty egzekucyjne.

w tys. zł

NOTA 43

KOSZTY DZIAŁANIA BANKU	2003	2002	2001
a) wynagrodzenia	(1 534 982)	(1 437 634)	(1 315 831)
b) ubezpieczenia i inne świadczenia	(306 178)	(322 232)	(271 795)
c) koszty rzeczowe	(636 293)	(734 713)	(696 475)
d) podatki i opłaty	(50 213)	(52 220)	(45 644)
e) składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(14 575)	(10 358)	(18 304)
f) pozostałe, w tym:	(567 078)	(533 048)	(494 067)
- usługi lokalowe	(187 757)	(188 708)	(118 715)
- usługi w zakresie obiegu pieniężnego i ochrony mienia	(50 026)	(66 112)	(75 618)
- usługi informatyczne	(71 458)	(59 449)	(28 031)
- usługi porządkowe	(36 902)	(41 351)	(36 400)
- opłaty licencyjne za użytkowanie oprogramowania	(43 787)	(23 283)	(3 769)
- składki na ubezpieczenia majątkowe i osobowe	(7 350)	(6 546)	(6 110)
- koszty badań lekarskich	(4 976)	(5 168)	(3 929)
- inne *	(164 822)	(142 431)	(221 495)
Koszty działania banku, razem	**(3 109 319)**	**(3 090 205)**	**(2 842 116)**

* Inne koszty działania banku obejmują między innymi koszty z tytułu: promocji, usług firm zewnętrznych i konsultacyjno-doradczych.

NOTA 44

ODPISY NA REZERWY I AKTUALIZACJA WARTOŚCI	2003	2002	2001
a) odpisy na rezerwy na:	(1 369 971)	(1 838 302)	(1 952 342)
- należności normalne	(243 664)	(180 210)	(95 945)
- należności pod obserwacją	(34 658)	(18 235)	(49 868)
- należności zagrożone	(993 345)	(1 512 165)	(1 487 855)
- ogólne ryzyko bankowe	(95 000)	(120 000)	(100 000)
- inne	(3 304)	(7 692)	(218 674)
b) aktualizacja wartości:	(2 456)	(12 973)	-
- aktywów finansowych	(2 456)	(12 973)	-
- inne	-	-	-
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości, razem	**(1 372 427)**	**(1 851 275)**	**(1 952 342)**

w tys. zł

NOTA 45

ROZWIĄZANIE REZERW I AKTUALIZACJA WARTOŚCI	2003	2002	2001
a) rozwiązanie rezerw na:	1 088 882	1 152 190	972 176
- należności normalne	204 447	175 927	106 186
- należności pod obserwacją	31 319	13 400	37 818
- należności zagrożone	852 888	955 884	798 690
- ogólne ryzyko bankowe	-	-	-
-inne	228	6 979	29 482
b) aktualizacja wartości:	3 748	2 513	-
- aktywów finansowych	3 748	2 513	-
-inne	-	-	-
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości, razem	**1 092 630**	**1 154 703**	**972 176**

NOTA 46

ZYSKI NADZWYCZAJNE	2003	2002	2001
a) losowe	739	507	455
b) pozostałe (z tytułu)	-	-	8
-inne	-	-	8
Zyski nadzwyczajne, razem	**739**	**507**	**463**

NOTA 47

STRATY NADZWYCZAJNE	2003	2002	2001
a) losowe	(338)	(464)	(708)
b) pozostałe (z tytułu)	-	(3)	(143)
-inne	-	(3)	(143)
Straty nadzwyczajne, razem	**(338)**	**(467)**	**(851)**

w tys. zł

NOTA 48A

PODATEK DOCHODOWY BIEŻĄCY	2003	2002	2001
1. Zysk (strata) brutto	1 687 352	1 397 805	1 407 662
2. Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym, wg tytułów:	358 746	285 726	270 368
a) trwałe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	(1 000 401)	(755 666)	(1 157 935)
b) przejściowe różnice pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	1 364 322	1 048 143	1 435 119
c) inne różnice pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	(5 175)	(6 751)	(6 816)
3. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	2 046 098	1 683 531	1 678 030
4. Podatek dochodowy wg stawki (27% w 2003 roku i 28% w 2002 i 2001 roku)	552 446	471 389	469 848
5. Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	-	-	551
6. Podatek dochodowy bieżący ujęty (wykazany) w deklaracji podatkowej okresu, w tym:	552 446	471 389	470 399
- wykazany w rachunku zysków i strat	552 446	471 389	470 399
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły kapitał własny	-	-	-
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły wartości firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
7. Pozostałe podatki dochodowe (oddziałów, spółek zagranicznych oraz pobierane przez płatników)	-	-	-

NOTA 48B

PODATEK DOCHODOWY ODROCZONY, WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	2003	2002	2001
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	(32 813)	72 253	(2 838)
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu zmiany stawek podatkowych	178 923	21 150	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu z poprzednio nieujętej straty podatkowej, ulgi podatkowej lub różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku	-	-	-
- inne składniki podatku odroczonego (wg tytułów)	-	-	-
Podatek dochodowy odroczony, razem	**146 110**	**93 403**	**(2 838)**

NOTA 48C

ŁĄCZNA KWOTA PODATKU ODROCZONEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- ujętego w kapitale własnym	16 232	142 444	-
- ujętego w wartości firmy lub ujemnej wartości firmy	-	-	-
- ujętego w wartości przychodów przyszłych okresów	-	-	-

w tys. zł

NOTA 48D

PODATEK DOCHODOWY WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT DOTYCZĄCY	2003	2002	2001
- działalności zaniechanej	-	-	-
- wyniku na operacjach nadzwyczajnych	118	54	-

NOTA 49

POZOSTAŁE OBOWIĄZKOWE ZMNIEJSZENIA ZYSKU (ZWIĘKSZENIA STRATY)	2003	2002	2001
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-	-
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty), razem	-	-	-

NOTA 50

UDZIAŁ W ZYSKACH (STRATACH) NETTO JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI, W TYM:	2003	2002	2001
- odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych	(13 441)	(11 677)	(18 471)
- odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych	3 912	4 662	-
- odpis różnicy w wycenie aktywów netto	(43 293)	38 288	(29 179)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, razem	**(52 822)**	**31 273**	**(47 650)**

NOTA 51

ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	2003	2002	2001
Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	100 000 000	100 000 000	95 972 603
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**12,28**	**10,51**	**9,24**

NOTA 52

ROZWODNIONY ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	2003	2002	2001
Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Przewidywana liczba akcji zwykłych	100 000 000	100 000 000	100 000 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**12,28**	**10,51**	**8,87**

w tys. zł

NOTA 53

PODZIAŁ ZYSKU/POKRYCIE STRATY	2003	2002	2001
	Podział zysku za 2003 rok	Podział zysku za 2002 rok	Podział zysku za 2001 rok
Zysk netto za okres przeznaczony na:	**1 228 194**	**1 051 092**	**1 059 863**
- kapitał (fundusz) zapasowy	1 017 994	838 092	735 897
- kapitał (fundusz) rezerwowy	10 000	10 000	173 563
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	200 000	203 000	150 403
- fundusze specjalne	200	-	-

Podział zysku za okres od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001 roku został zatwierdzony Uchwałą nr 5 z dnia 20 czerwca 2002 roku przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKO BP SA. Zysk netto za okres od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001 roku został podzielony na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2001 roku, sporządzonego zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2001 roku. Zysk netto za okres kończący się 31 grudnia 2001 roku, przedstawiony w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako dane porównywalne, uwzględnia skutki wprowadzenia zmian w ustawie o rachunkowości.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Dla celów sprawozdania z przepływu środków pieniężnych do kwoty wykazanej w pozycji „F" sprawozdania „Środki pieniężne na początek okresu" i pozycji „G" „Środki pieniężne na koniec okresu" PKO BP SA zaliczyła: środki pieniężne w kasie, środki pieniężne znajdujące się na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, środki a vista na rachunkach nostro w innych bankach oraz środki Bankowego Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy.

NOTA 54

Środki pieniężne	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Kasa, środki w Banku Centralnym	3 807 487	4 752 376	8 769 087
Należności od innych instytucji finansowych	910 964	1 031 419	192 668
Środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy	443	4 721	838
Razem środki pieniężne	**4 718 894**	**5 788 516**	**8 962 593**

NOTA 55

Przepływy z działalności operacyjnej - pozostałe pozycje	2003	2002	2001
Zmiana stanu innych aktywów i funduszy specjalnych	(87 135)	72 280	139 224
Spłata odsetek od długoterminowej pożyczki	8 730	26 257	21 426
Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość udziałów lub akcji	13 810	(14 776)	210 608
Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość dłużnych papierów wartościowych z portfela przeznaczonego do obrotu	(1 129)	-	-
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	754 483	314 581	278 147
Pozostałe	392	83 807	6 192
Razem	**689 151**	**482 149**	**655 597**

w tys. zł

NOTA 56

Wpływy z działalności inwestycyjnej - pozostałe pozycje	2003	2002	2001
Otrzymane dywidendy od jednostek stowarzyszonych, zależnych i mniejszościowych	4 401	3 052	13 755

Objaśnienie podziału działalności Banku na działalność operacyjną i finansową, przyjętego w rachunku przepływu środków pieniężnych

Działalność operacyjna - to podstawowy rodzaj działalności nie zaliczany do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna - to działalność, której przedmiotem jest zakup lub sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, akcji, udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz innych aktywów finansowych (w tym dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności) oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści.

Działalność finansowa - to działalność, której przedmiotem jest pozaoperacyjne pozyskiwanie źródeł finansowania lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści.

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu niektórych pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w rachunku przepływu środków pieniężnych

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych - obejmuje zmianę w cenie nabycia stanu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2001 roku - obejmuje zmianę stanu dłużnych papierów wartościowych handlowych).

Zmiana stanu należności od sektora finansowego - obejmuje zmianę stanu należności od sektora finansowego skorygowanych o pozycje zaliczane do środków pieniężnych.

Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych - obejmuje zmianę stanu udziałów lub akcji wycenionych według ceny nabycia oraz pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych.

Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego - obejmuje zmianę stanu zobowiązań wobec sektora finansowego z wyłączeniem: zaciągnięcia/spłaty długoterminowych kredytów, pożyczek od banków oraz od innych niż banki podmiotów sektora finansowego oraz płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego.

w tys. zł

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

5 lipca 2004	Andrzej Podsiadło	Prezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Kazimierz Małecki	Wiceprezes I Zastępca Prezesa Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Danuta Demianiuk	Wiceprezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Piotr Kamiński	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Jacek Obłękowski	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

5 lipca 2004
(data)

Krystyna Szewczyk
(imię i nazwisko)

Członek Zarządu Główny Księgowy
(podpis)

w tys. zł

Dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz z danymi porównywalnymi za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku

1. Informacje z zakresu struktury koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe, segmenty branżowe i geograficzne.

a) Struktura portfela kredytowego

	31.12.2003	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2001
Analiza należności od klientów i sektora budżetowego:	Należności (wartość brutto)	Rezerwy	Należności (wartość brutto)	Rezerwy	Należności (wartość brutto)	Rezerwy
Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela	1 333 475	(13 982)	1 510 795	(17 085)	1 698 110	(23 673)
Kredyty mieszkaniowe „nowego" portfela	10 375 299	(333 475)	7 638 885	(228 692)	5 905 851	(160 211)
Kredyty dla ludności	8 682 536	(893 209)	8 398 897	(969 254)	8 247 610	(839 364)
Kredyty na działalność gospodarczą	8 308 846	(1 256 086)	7 975 500	(1 222 255)	8 145 159	(950 887)
Należności od budżetu	7 217 250	(8 751)	5 246 746	(7 273)	4 363 785	(6 582)
Odsetki skapitalizowane	2 213 400		2 351 102		2 537 662	
Odsetki naliczone niezapadłe	299 159	-	336 413	-	403 032	-
Odsetki zapadłe niespłacone	121 610	-	102 117	-	94 137	-
Odsetki przeterminowane	2 221 616	-	1 760 694	-	1 229 733	-
Odsetki naliczone do umownego skapitalizowania	10 712	-	16 267	-	35 801	-
Odsetki od preferencyjnych kredytów rolniczych płatne przez kredytobiorcę	39	-	2	-	48	-
Pozostałe	25	-	5	-	9 788	-
Razem	**40 783 967**	**(2 505 503)**	**35 337 423**	**(2 444 559)**	**32 670 716**	**(1 980 717)**

w tys. zł

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów mieszkaniowych „starego" portfela:

- na dzień 31 grudnia 2003 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 306 441	1 861 334	3 167 775	(8 862)	3 158 913
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	12 461	4 149	16 610	(3 967)	12 643
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	1 917	77 738	79 655	(112)	79 543
Kredyty na budownictwo towarzyszące	12 512	110 921	123 433	(1 009)	122 424
Pozostałe	144	168	312	(32)	280
Razem	**1 333 475**	**2 054 310**	**3 387 785**	**(13 982)**	**3 373 803**

- na dzień 31 grudnia 2002 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 474 737	1 902 751	3 377 488	(10 917)	3 366 571
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	16 285	4 907	21 192	(4 662)	16 530
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	4 000	117 280	121 280	(115)	121 165
Kredyty na budownictwo towarzyszące	15 622	133 317	148 939	(1 362)	147 577
Pozostałe	151	170	321	(29)	292
Razem	**1 510 795**	**2 158 425**	**3 669 220**	**(17 085)**	**3 652 135**

- na dzień 31 grudnia 2001 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 642 649	1 936 127	3 578 776	(14 142)	3 564 634
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	23 579	5 421	29 000	(5 012)	23 988
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	10 255	151 322	161 577	(185)	161 392
Kredyty na budownictwo towarzyszące	21 209	182 552	203 761	(4 039)	199 722
Pozostałe	418	501	919	(295)	624
Razem	**1 698 110**	**2 275 923**	**3 974 033**	**(23 673)**	**3 950 360**

w tys. zł

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela były generalnie udzielane spółdzielniom mieszkaniowym do dnia 31 maja 1992 roku oraz po tym terminie, incydentalnie na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1994 roku i dnia 27 lutego 1996 roku, natomiast osobom fizycznym do dnia 31 marca 1995 roku.

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela (poza kredytami hipotecznymi) mają wprawdzie określony umowny termin zapadalności, jednakże dla przeważającej części tego portfela, system ich spłaty nie wiąże się wprost z tym terminem.

W dniu 1 stycznia 1996 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz.U. z 2003 roku Nr 119, poz. 1115, z późniejszymi zmianami),

która zdecydowanie zmieniła ocenę problemów realności spłaty kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w umownych terminach spłaty. Ustawa ta umożliwiła między innymi:

- przejściowy wykup niespłaconych odsetek ze środków budżetu państwa (w tym od kredytów hipotecznych),
- proces urealnienia wartości zadłużenia Banku i budżetu obciążającego kredytowane mieszkania,
- umorzenie części lub całości zadłużenia wobec budżetu,
- anulowanie odsetek za dany rok naliczonych od zadłużenia wobec budżetu i okresowe zachowanie prawa do ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych,

i w konsekwencji spowodowała, iż kredyty przedmiotowe odzyskały realną możliwość spłaty w terminach przewidzianych w umowach.
Rozwiązania przyjęte w tej ustawie stworzyły również możliwość spłaty kredytów tzw. „1% i 2%" poprzez wprowadzenie formuły spłaty „ilorazowej". Niezależnie od powyższego ustawodawca umożliwił kredytobiorcom zmianę zasad spłaty na „normatywną", z czego skorzystała znaczna część kredytobiorców spłacających do dnia 31 grudnia 1995 roku kredyty na zasadach „1% i 2%".

Kredyty spłacane według formuły „normatywnej", która określa wysokość spłaty jako iloczyn powierzchni użytkowej lokalu i stawki normatywu ustalonego zgodnie z artykułem 7 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, stanowią zasadniczą część portfela. Odsetki bieżące od tych kredytów wykupywane są przez budżet państwa.

Kredyty spłacane według formuły „ilorazowej" dotyczą kredytobiorców, którzy mieli zawarte umowy pierwotne z czterdziestoletnim okresem spłaty, a roczna rata spłaty obliczana była jako 1% lub 2% wartości mieszkania. Aktualnie roczna spłata kredytu nie może być niższa od ilorazu kwoty zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek, w tym odsetek przejściowo wykupionych ze środków budżetu państwa, na koniec roku poprzedniego oraz liczby lat, jaka pozostała do zakończenia okresu spłaty kredytu.

Kredyty spłacane według formuły dochodowej charakteryzują się wymaganą spłatą w wysokości 25% miesięcznych dochodów brutto gospodarstwa domowego. Odsetki bieżące od tych kredytów są również wykupywane ze środków budżetu państwa.

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego" portfela spowodowało ograniczenie ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w sytuacji niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

Kredyty mieszkaniowe „nowego" portfela

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów mieszkaniowych „nowego" portfela:

- na dzień 31 grudnia 2003 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	9 933 265	97 585	10 030 850	(182 062)	9 848 788
z odroczoną spłatą części należności	1 044 164	86 389	1 130 553	(77 367)	1 053 186
hipoteczne	8 888 805	11 195	8 900 000	(104 695)	8 795 305
pozostałe	296	1	297	-	297
Kredyty „Nowy dom"	373 500	34 705	408 205	(129 323)	278 882
Kredyty komercyjne	18 651	4 272	22 923	(7 140)	15 783
Kredyty budowlane	15 131	2 310	17 441	(6 262)	11 179
Pozostałe	34 752	4 310	39 062	(8 688)	30 374
Razem	**10 375 299**	**143 182**	**10 518 481**	**(333 475)**	**10 185 006**

- na dzień 31 grudnia 2002 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	7 145 974	127 167	7 273 141	(124 758)	7 148 383
z odroczoną spłatą części należności	1 466 958	119 771	1 586 729	(71 083)	1 515 646
hipoteczne	5 678 618	7 395	5 686 013	(53 675)	5 632 338
pozostałe	398	1	399	-	399
Kredyty „Nowy dom"	414 917	34 501	449 418	(82 921)	366 497
Kredyty komercyjne	26 880	4 885	31 765	(6 739)	25 026
Kredyty budowlane	18 861	2 505	21 366	(6 470)	14 896
Pozostałe	32 253	3 653	35 906	(7 804)	28 102
Razem	**7 638 885**	**172 711**	**7 811 596**	**(228 692)**	**7 582 904**

- na dzień 31 grudnia 2001 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	5 387 277	191 398	5 578 675	(90 750)	5 487 925
z odroczoną spłatą części należności	2 071 215	186 400	2 257 615	(69 097)	2 188 518
hipoteczne	3 315 571	4 996	3 320 567	(21 653)	3 298 914
pozostałe	491	2	493	-	493
Kredyty „Nowy dom"	418 601	35 407	454 008	(44 798)	409 210
Kredyty komercyjne	42 798	5 154	47 952	(9 756)	38 196
Kredyty budowlane	24 389	2 634	27 023	(9 225)	17 798
Pozostałe	32 786	4 318	37 104	(5 682)	31 422
Razem	**5 905 851**	**238 911**	**6 144 762**	**(160 211)**	**5 984 551**

w tys. zł

Kredyt mieszkaniowy „Własny kąt" przeznaczony jest dla klientów indywidualnych i udzielany na finansowanie inwestycji mieszkaniowych (budowa, przebudowa, remont) oraz na cele niezwiązane z realizacją inwestycji (zakup lub zamiana).

Standardowo Bank finansuje do 80% kosztów zakupu/budowy domu/mieszkania oraz do 100% kosztów inwestycji (czyli bez wkładu własnego kredytobiorcy), w przypadku m.in. remontu, dokończenia budowy, przebudowy czy refinansowania poniesionych kosztów inwestycji. Jeżeli kredytobiorca ubezpieczy wkład własny lub jego brakującą część, kredyt może być udzielony w wysokości do 100% kosztów inwestycji.

Spłata kredytu może się odbywać wg formuły malejącej (równe raty kapitałowe i malejące odsetki) oraz annuitetowej (równe raty kapitałowo – odsetkowe). Kredyt i odsetki spłacane są w ratach miesięcznych, w formie gotówkowej lub bezgotówkowej (polecenie przelewu, zlecenie płatnicze). Do czasu całkowitej wypłaty kredytu kredytobiorca korzysta z karencji w spłacie kapitału, odsetki mogą być kapitalizowane lub spłacane na bieżąco.

Kredyt może być udzielony w złotych, dolarach amerykańskich, frankach szwajcarskich oraz euro. Oprocentowanie kredytu jest ustalane według zmiennej stopy procentowej, której wysokość stanowi suma stawki referencyjnej oraz stałej, w okresie umownym marży.

Stawką referencyjną dla kredytów udzielanych w walucie polskiej jest WIBOR - S 3M – ustalany na podstawie średniej arytmetycznej 3-miesięcznych depozytów na rynku międzybankowym. Stawką referencyjną dla kredytów udzielanych w walutach wymienialnych są odpowiednio: LIBOR dla dolara amerykańskiego lub franka szwajcarskiego dla międzybankowych depozytów jednomiesięcznych – w przypadku kredytów udzielanych w dolarach amerykańskich lub frankach szwajcarskich, EURIBOR dla międzybankowych depozytów jednomiesięcznych - w przypadku kredytów lub pożyczek udzielanych w euro.

W przypadku kredytów udzielanych w walucie polskiej, wysokość marży jest uzależniona od wysokości wkładu własnego kredytobiorcy w kosztach inwestycji; w przypadku kredytów udzielanych w walutach wymienialnych wysokość oferowanej marży jest uzależniona od długości okresu kredytowania.

Kredyty dla ludności

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów dla ludności:

- na dzień 31 grudnia 2003 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 669 657	-	3 669 657	(149 562)	3 520 095
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	695 421	121	695 542	(217 517)	478 025
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	665 371	320	665 691	(175 004)	490 687
Kredyty edukacyjne i dla studentów	960 679	537	961 216	(3 173)	958 043
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	112 761	-	112 761	(77 712)	35 049
Debety na ROR	457 951	-	457 951	(208 229)	249 722
Pożyczka hipoteczna	823 100	887	823 987	(6 358)	817 629
Pozostałe	1 297 596	19	1 297 615	(55 654)	1 241 961
Razem	**8 682 536**	**1 884**	**8 684 420**	**(893 209)**	**7 791 211**

- na dzień 31 grudnia 2002 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 638 906	-	3 638 906	(132 243)	3 506 663
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	1 037 556	173	1 037 729	(241 840)	795 889
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	763 803	350	764 153	(206 629)	557 524
Kredyty edukacyjne i dla studentów	863 569	912	864 481	(2 704)	861 777
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	222 952	1	222 953	(101 715)	121 238
Debety na ROR	464 678	1	464 679	(228 972)	235 707
Pożyczka hipoteczna	446 684	155	446 839	(501)	446 338
Pozostałe	960 749	11	960 760	(54 650)	906 110
Razem	**8 398 897**	**1 603**	**8 400 500**	**(969 254)**	**7 431 246**

- na dzień 31 grudnia 2001 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 395 127	-	3 395 127
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	1 443 137	189	1 443 326
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	1 036 267	365	1 036 632
Kredyty edukacyjne i dla studentów	731 402	1 189	732 591
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	422 106	3	422 109
Pozostałe	1 219 571	14	1 219 585
Razem kredyty dla ludności brutto	8 247 610	1 760	8 249 370
Rezerwa			(839 364)
Razem kredyty dla ludności netto			**7 410 006**

Kredyty na działalność gospodarczą

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów na działalność gospodarczą:

- na dzień 31 grudnia 2003 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty inwestycyjne	3 560 171	7 403	3 567 574	(343 967)	3 223 607
Kredyty obrotowe	2 501 485	6 583	2 508 068	(520 432)	1 987 636
Kredyty w rachunku bieżącym	1 423 668	-	1 423 668	(206 154)	1 217 514
Kredyty preferencyjne	478 556	38	478 594	(66 828)	411 766
Pozostałe	344 966	-	344 966	(118 705)	226 261
Razem	**8 308 846**	**14 024**	**8 322 870**	**(1 256 086)**	**7 066 784**

w tys. zł

- na dzień 31 grudnia 2002 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty inwestycyjne	3 186 869	10 332	3 197 201	(314 402)	2 882 799
Kredyty obrotowe	2 430 665	7 921	2 438 586	(519 302)	1 919 284
Kredyty w rachunku bieżącym	1 514 922	-	1 514 922	(198 912)	1 316 010
Kredyty preferencyjne	541 255	35	541 290	(64 002)	477 288
Pozostałe	301 789	75	301 864	(125 637)	176 227
Razem	**7 975 500**	**18 363**	**7 993 863**	**(1 222 255)**	**6 771 608**

- na dzień 31 grudnia 2001 roku

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty finansujące gospodarkę krajową	4 010 616	13 687	4 024 303	(310 223)	3 714 080
Kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych	1 504 250	6 488	1 510 738	(170 176)	1 340 562
Kredyty w rachunku bieżącym	1 647 703	-	1 647 703	(39 296)	1 608 407
Kredyty preferencyjne dla rolników	380 524	23	380 547	(33 936)	346 611
Pozostałe	602 066	870	602 936	(397 256)	205 680
Razem	**8 145 159**	**21 068**	**8 166 227**	**(950 887)**	**7 215 340**

b) Koncentracja ryzyka kredytowego

Największe zaangażowanie kredytowe bilansowe i pozabilansowe PKO BP SA w stosunku do indywidualnych podmiotów (z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych) odnosiło się do następujących kredytobiorców:

- na dzień 31 grudnia 2003 roku

Podmiot	**Saldo zaangażowania**
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	2 949 840
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (podmiot A)	2 301 577
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (podmiot B)	980 739
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	717 868
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	563 988
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	532 239
Wynajem pozostałych maszyn i urządzeń	440 355
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	429 496
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka C)	373 497
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka D)	309 021
Górnictwo i wzbogacanie węgla kamiennego	300 030
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	270 397
Wytwarzanie i dystrybucja paliw gazowych	235 850
Leasing finansowy	200 978

w tys. zł

- na dzień 31 grudnia 2002 roku

Podmiot	Saldo zaangażowania
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	1 884 005
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (podmiot A)	1 804 166
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (podmiot B)	838 771
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	589 605
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	445 607
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	401 874
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka C)	337 339
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka D)	308 178
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	291 000
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	287 029
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot C)	260 896
Wynajem pozostałych maszyn i urządzeń	237 763
Produkcja i naprawa statków	224 672
Leasing finansowy	201 705

- na dzień 31 grudnia 2001 roku

Podmiot	Saldo zaangażowania
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot D)	911 193
Fundusze emerytalno - rentowe	724 000
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	637 549
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	486 002
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	446 662
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	306 583
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	291 461
Telekomunikacja	274 362
Budowa i naprawa statków	272 386
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot C)	263 888

c) Limity koncentracji kredytów

Zgodnie z artykułem 71 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, limity koncentracji kredytów kształtowały się następująco:

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Dla wierzytelności PKO BP SA w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie			
– do 20% funduszy własnych Banku, jeżeli podmiot jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo jest zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku,	975 382	790 428	551 572
- do 25% funduszy własnych Banku, jeżeli podmiot nie jest powiązany z Bankiem	1 219 227	988 035	689 465
Dla wierzytelności PKO BP SA przekraczających 10% funduszy własnych - do 800% funduszy własnych Banku	39 015 264	31 617 128	22 062 874

Na dzień 31 grudnia 2003 roku zaangażowanie PKO BP SA wobec dwóch podmiotów wyniosło odpowiednio 2 949 840 tysięcy złotych, 2 301 577 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2002 roku zaangażowanie PKO BP SA wobec trzech podmiotów wyniosło odpowiednio 1 884 005 tysięcy złotych, 1 804 166 tysięcy złotych i 838 771 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2001 roku zaangażowanie PKO BP SA wobec dwóch podmiotów wyniosło odpowiednio 911 193 tysięcy złotych i 724 000 tysięcy złotych. Zgodnie z art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe, limity koncentracji nie mają zastosowania w stosunku do tych zaangażowań.

w tys. zł

d) Struktura koncentracji według branż

PKO BP SA posiadała znaczące zaangażowanie kredytowe wobec następujących gałęzi gospodarki (poniższe dane dotyczą jedynie kredytów na działalność gospodarczą oraz kredytów udzielonych jednostkom budżetowym):

Lp.	Przedmiot działalności	31.12.2003 Zaangażowanie (%)	31.12.2003 Liczba podmiotów (%)	31.12.2002 Zaangażowanie (%)	31.12.2002 Liczba podmiotów (%)	31.12.2001 Zaangażowanie (%)	31.12.2001 Liczba podmiotów (%)
A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	2,06	10,01	2,50	10,71	3,01	10,96
B	Rybołówstwo, rybactwo	0,02	0,09	-	0,08	0,03	0,09
C	Górnictwo, kopalnictwo	2,68	0,31	2,00	0,26	2,49	0,25
D	Działalność produkcyjna	15,60	21,48	16,70	21,61	21,22	22,26
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	11,93	0,73	13,00	0,74	13,22	0,75
F	Budownictwo	2,94	8,73	3,90	8,97	5,41	9,65
G	Handel	8,80	33,44	10,30	33,86	13,89	34,42
H	Hotele i restauracje	1,31	1,89	1,30	1,96	0,78	1,98
I	Transport, łączność	2,63	8,69	2,20	7,25	4,39	6,53
J	Pośrednictwo finansowe	0,90	1,01	2,50	1,13	3,35	1,32
K	Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	5,72	4,67	3,90	4,87	4,53	4,59
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	43,83	5,45	40,20	5,05	25,77	4,14
M	Edukacja	0,32	0,47	0,30	0,49	0,35	0,37
N	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	0,36	1,78	0,40	1,78	0,54	1,57
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	0,90	1,25	0,80	1,24	1,02	1,12
Razem		**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

PKO BP SA zarządza ryzykiem kredytowym poprzez monitorowanie zaangażowania kredytowego zarówno w stosunku do indywidualnych kredytobiorców, jak i poszczególnych gałęzi gospodarki. Zdaniem Zarządu PKO BP SA koncentracja kredytów udzielonych indywidualnym kredytobiorcom i poszczególnym gałęziom gospodarki nie niesie ze sobą nadmiernego ryzyka kredytowego.

w tys. zł

e) Struktura koncentracji geograficznej

Region	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Mazowiecki	11 098 234	28,7	8 698 310	25,9	6 927 389	22,6
Śląsko-opolski	4 916 779	12,7	4 304 336	12,8	3 707 279	12,1
Wielkopolski	3 571 324	9,2	3 214 453	9,6	3 099 335	10,1
Dolnośląski	3 223 414	8,3	3 092 412	9,2	2 710 971	8,8
Lubelsko-podkarpacki	2 852 997	7,4	2 618 597	7,8	2 436 742	7,9
Małopolsko-świętokrzyski	2 563 148	6,6	2 326 035	6,9	1 963 755	6,4
Łódzki	2 482 011	6,4	2 346 975	7,0	2 209 293	7,2
Zachodniopomorski	2 298 140	5,9	1 994 835	5,9	1 652 463	5,4
Kujawsko-pomorski	2 003 070	5,2	1 757 508	5,2	1 564 919	5,1
Pomorski	1 566 004	4,0	1 354 285	4,0	1 198 505	3,9
Warmińsko-mazurski	1 308 312	3,4	1 188 963	3,5	1 117 478	3,6
Podlaski	862 870	2,2	725 842	2,2	626 523	2,0
Oddział internetowy	2 682	-	2 770	-	-	-
Centrala	-	-	-	-	1 486 578	4,9
Razem	**38 748 985**	**100,0**	**33 625 321**	**100,0**	**30 701 230**	**100,0**

Portfel kredytowy jest zdywersyfikowany regionalnie. Największy udział portfela kredytowego koncentruje się w regionie Mazowieckim, w tym przeważają należności od podmiotów budżetu centralnego (w 2003 roku 42,1%, w 2002 roku 36%, w 2001 roku 23,3%), które są niewrażliwe na ryzyko związane z położeniem geograficznym. Przedstawione dane obejmują portfel kredytowy o zaangażowaniu powyżej 100 tysięcy złotych.

2. Dane o źródłach pozyskania depozytów, z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku

a) zobowiązania według segmentów geograficznych

Region	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Mazowiecki	18 607 544	25,62	18 034 396	25,18	17 654 398	24,84
Śląsko-opolski	9 172 027	12,62	9 042 115	12,62	9 052 048	12,74
Wielkopolski	7 180 954	9,88	7 119 089	9,94	6 939 414	9,77
Małopolsko-świętokrzyski	6 641 667	9,14	6 601 888	9,22	6 633 920	9,34
Łódzki	5 286 076	7,28	5 234 931	7,31	5 313 367	7,48
Dolnośląski	5 209 762	7,17	5 134 249	7,17	5 167 846	7,27
Lubelsko-podkarpacki	5 113 114	7,04	4 987 530	6,96	4 892 573	6,88
Kujawsko-pomorski	2 838 079	3,91	3 145 862	4,39	2 940 207	4,14
Pomorski	3 200 063	4,40	3 126 617	4,36	3 124 184	4,40
Zachodniopomorski	3 061 934	4,21	2 884 262	4,03	2 889 078	4,07
Warmińsko-mazurski	2 120 815	2,92	2 106 222	2,94	2 048 369	2,88
Podlaski	2 078 197	2,86	2 002 204	2,79	1 962 257	2,76
Centrala	1 322 426	1,82	1 684 315	2,35	2 395 838	3,37
Centrum Obsługi Inteligo	726 801	1,00	498 789	0,70	-	-
Bankowy Dom Maklerski	92 005	0,13	28 157	0,04	46 816	0,06
Centrum Operacji Kartowych	4	0,00	4	0,00	4	0,00
Razem	**72 651 468**	**100,00**	**71 630 630**	**100,00**	**71 060 319**	**100,00**

w tys. zł

b) zobowiązania według branż

Wyszczególnienie	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
przedsiębiorstwa i spółki państwowe	597 847	0,82	458 203	0,65	328 911	0,46
przedsiębiorstwa i spółki prywatne, spółdzielnie	3 495 747	4,81	2 860 013	3,99	2 242 303	3,16
przedsiębiorcy indywidualni	1 897 832	2,61	1 649 656	2,30	1 687 290	2,37
rolnicy indywidualni	32 041	0,04	28 254	0,04	21 663	0,03
instytucje niekomercyjne	1 427 799	1,97	1 418 120	1,98	1 257 601	1,77
osoby prywatne	60 922 907	83,86	61 526 673	85,89	61 983 849	87,23
budżet	3 178 790	4,38	2 201 641	3,07	1 339 739	1,89
sektor finansowy	1 098 505	1,51	1 488 070	2,08	2 198 963	3,09
Razem	**72 651 468**	**100,00**	**71 630 630**	**100,00**	**71 060 319**	**100,00**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku 94,11% (31 grudnia 2002 roku 94,85%, 31 grudnia 2001 roku 95,02%) zobowiązań ogółem koncentruje się w sektorze niefinansowym, w tym 89,10% (31 grudnia 2002 roku 90,56%, 31 grudnia 2001 roku 91,80%) tych zobowiązań dotyczy osób fizycznych.

3. Informacje o zmianach wartości dotacji dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek okresu, zwiększeń i zmniejszeń z podziałem na poszczególne podmioty oraz stanu na koniec okresu.

Bank PKO BP SA nie posiada oddziałów zagranicznych.

4. Instrumenty finansowe

Jak to opisano w punkcie 9 Wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku za wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji aktywów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku. Wyjątek ten jest zgodny z obowiązującymi przepisami, tj. Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami). W związku z powyższym Bank po raz pierwszy zaprezentował dane dotyczące podziału oraz wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych w odniesieniu do danych finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku. Przepisy wyżej wymienionego Rozporządzenia nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

w tys. zł

a) Podział instrumentów finansowych

- **Zmiana stanu instrumentów finansowych w 2003 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**510 051**	**7 606**	**616 414**	**4 752 376**	**5 886 447**
a) zwiększenia (z tytułu)	**51 681 282**	**5 077**	**-**	**-**	**51 686 359**
- zakupu	49 460 981	2 133	-	-	**49 463 114**
- przekwalifikowania	2 212 058	-	-	-	**2 212 058**
- naliczenia odsetek	6 986	-	-	-	**6 986**
- rozliczenia dyskonta	971	-	-	-	**971**
- wzrostu wartości aktywów	178	2 944	-	-	**3 122**
- pozostałe	108	-	-	-	**108**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(51 319 312)**	**(9 668)**	**(415 960)**	**(944 889)**	**(52 689 829)**
- sprzedaży	(51 163 719)	(9 668)	(209 408)	-	**(51 382 795)**
- wykupu	(152 841)	-	-	-	**(152 841)**
- odsetek zapadłych	(2 059)	-	-	-	**(2 059)**
- spadku wartości aktywów	(239)	-	(206 552)	-	**(206 791)**
- pozostałe	(454)	-	-	-	**(454)**
- zmiany salda pozycji „Kasa, operacje z Bankiem Centralnym”	-	-	-	(944 889)	**(944 889)**
Stan aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2003 r.	**872 021**	**3 015**	**200 454**	**3 807 487**	**4 882 977**

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Stan na 01.01.2003	**99 633**
- wycena instrumentów pochodnych	14 332
Stan zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2003 r.	**113 965**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe	Zakupione papiery wartościowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**10 720 139**	**545 961**	**11 266 100**
a) zwiększenia (z tytułu)	**5 131 478**	**-**	**5 131 478**
- zakupu	4 924 491	-	4 924 491
- różnic kursowych	188	-	188
- naliczonych odsetek	45 129	-	45 129
- rozliczenia dyskonta	161 670	-	161 670
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(11 084 277)**	**(262 248)**	**(11 346 525)**
- wykupu	(11 078 209)	-	(11 078 209)
- rozliczenia premii	(6 068)	-	(6 068)
- zmiana salda pozycji „Zakup papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu”	-	(262 248)	(262 248)
Stan aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na 31.12.2003 r.	**4 767 340**	**283 713**	**5 051 053**

w tys. zł

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**16 853 410**	**278 921**	**17 132 331**
a) zwiększenia (z tytułu)	**39 786 353**	**222 518**	**40 008 871**
- zakupu	38 675 124	50 308	38 725 432
- odsetek naliczonych	510 603	-	510 603
- przejęcia	128 861	-	128 861
- wzrostu wartości aktywów	1 272	140 217	141 489
- rozliczenia dyskonta	470 388	-	470 388
- objęcia akcji w drodze konwersji	-	13 361	13 361
- pozostałe	105	18 632	18 737
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(32 691 699)**	**(117 742)**	**(32 809 441)**
- sprzedaży	(8 397 708)	(33 432)	(8 431 140)
- wykupu	(21 552 063)	-	(21 552 063)
- spadku wartości aktywów	(411 024)	(84 278)	(495 302)
- przekwalifikowania	(2 221 857)	-	(2 221 857)
- rozliczenia premii	(45 709)	-	(45 709)
- odsetek zapadłych	(61 725)	-	(61 725)
- różnic kursowych	(836)	-	(836)
- pozostałe	(777)	(32)	(809)
Stan aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31.12.2003 r.	**23 948 064**	**383 697**	**24 331 761**

- **Zmiana stanu instrumentów finansowych w 2002 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**912 227**	**11 460**	**412 982**	**8 769 087**	**10 105 756**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	355	420	63 086	-	63 861
Stan na 01.01.2002 r.	**912 582**	**11 880**	**476 068**	**8 769 087**	**10 169 617**
a) zwiększenia (z tytułu)	**45 851 492**	**20 555**	**152 639**	**-**	**46 024 686**
- zakupu	42 674 610	12 190	**-**	**-**	**42 686 800**
- przekwalifikowania	3 144 613	-	**-**	**-**	**3 144 613**
- naliczenia odsetek	1 780	-	**-**	**-**	**1 780**
- rozliczenia dyskonta	7 964	-	**-**	**-**	**7 964**
- wzrostu wartości aktywów	22 525	6 993	152 639	**-**	**182 157**
- pozostałe	-	1 372	**-**	**-**	**1 372**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(46 254 023)**	**(24 829)**	**(12 293)**	**(4 016 711)**	**(50 307 856)**
- sprzedaży	(46 208 861)	(20 042)	(6 393)	**-**	**(46 235 296)**
- wykupu	(44 895)	**-**	-	**-**	**(44 895)**
- odsetek zapadłych	-	**-**	-	**-**	**-**
- spadku wartości aktywów	-	(4 787)	(5 900)	**-**	**(10 687)**
- rozliczenie premii	(267)	**-**	-	**-**	**(267)**
- zmiany salda pozycji „Kasa, operacje z Bankiem Centralnym”	**-**	**-**	-	(4 016 711)	**(4 016 711)**
Stan aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2002 r	**510 051**	**7 606**	**616 414**	**4 752 376**	**5 886 447**

w tys. zł

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Stan na 01.01.2002 r.	**4 302**
- wycena instrumentów pochodnych	95 331
Stan zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2002 r.	**99 633**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe	Zakupione papiery wartościowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**11 188 379**	**-**	**11 188 379**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	-	-
stan na 01.01.2002 r.	**11 188 379**	**-**	**11 188 379**
a) zwiększenia (z tytułu)	**42 788 064**	**545 961**	**43 334 025**
- zakupu	42 412 551	-	42 412 551
- naliczonych odsetek	71 226	-	71 226
- rozliczenia dyskonta	304 287	-	304 287
- zmiana salda pozycji „Zakup papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu”	-	545 961	545 961
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(43 256 304)**	**-**	**(43 256 304)**
- wykupu	(43 253 183)	-	(43 253 183)
- rozliczenia premii	(1 917)	-	(1 917)
- inne	(1 204)	-	(1 204)
Stan aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na 31.12.2002 r.	**10 720 139**	**545 961**	**11 266 100**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**13 619 575**	**249 290**	**13 868 865**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	**344 950**	**-**	**344 950**
Stan na 01.01.2002 r.	**13 964 525**	**249 290**	**14 213 815**
a) zwiększenia (z tytułu)	**79 071 378**	**141 083**	**79 212 461**
- zakupu	71 881 031	-	71 881 031
- odsetek naliczonych	939 450	-	939 450
- przejęcia	4 619 609	-	4 619 609
- wzrostu wartości aktywów	423 750	141 016	564 766
- rozliczenia dyskonta	1 203 660	-	1 203 660
- objęcia akcji w podwyższeniu kapitału	-	67	67
- różnic kursowych	21	-	21
- pozostałe	3 857	-	3 857
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(76 182 493)**	**(111 452)**	**(76 293 945)**
- sprzedaży	(15 056 511)	(10 381)	(15 066 892)
- wykupu	(58 529 253)	-	(58 529 253)
- spadku wartości aktywów	(138 330)	(100 200)	(238 530)
- przekwalifikowania	(2 345 699)	-	(2 345 699)
- rozliczenia premii	(6 766)	-	(6 766)
- odsetek zapadłych	(67 598)	-	(67 598)
- różnic kursowych	(243)	-	(243)
- pozostałe	(38 093)	(871)	(38 964)
Stan aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31.12.2002 r.	**16 853 410**	**278 921**	**17 132 331**

w tys. zł

- **Instrumenty finansowe według terminów zapadalności**

  - **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	3 807 487	-	-	-	-	-	-	**3 807 487**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	1 902	158 449	528 306	145 210	37 907	-	-	**871 774**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	-	-	-	-	247	-	-	**247**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	3 015	**3 015**
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	980	18 360	137 625	43 489	-	-	-	**200 454**
Razem	**3 810 369**	**176 809**	**665 931**	**188 699**	**38 154**	**-**	**3 015**	**4 882 977**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	-	9 906	3 821 074	-	936 360	-	-	**4 767 340**
Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu	103 921	179 792	-	-	-	-	-	**283 713**
Razem	**103 921**	**189 698**	**3 821 074**	**-**	**936 360**	**-**	**-**	**5 051 053**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	242 514	1 502 924	8 728 981	8 970 227	1 590	-	-	**19 446 236**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	1 006	2 421	51 962	465 689	309 691	-	-	**830 769**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	180 443	-	89 294	-	2 646 447	-	-	**2 916 184**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki niefinansowe	440 281	116 052	42 141	155 101	-	1 300	-	**754 875**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	383 697	**383 697**
Razem	**864 244**	**1 621 397**	**8 912 378**	**9 591 017**	**2 957 728**	**1 300**	**383 697**	**24 331 761**

w tys. zł

• na dzień 31 grudnia 2002 roku

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	4 752 376	-	-	-	-	-	-	**4 752 376**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	46 616	38 076	395 550	26 479	3 330	-	-	**510 051**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	7 606	**7 606**
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	-	147 939	468 475	-	-	-	-	**616 414**
Razem	**4 798 992**	**186 015**	**864 025**	**26 479**	**3 330**	**-**	**7 606**	**5 886 447**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	149 700	156 673	2 157 907	1 479 187	1 107 424	-	-	**5 050 891**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	3 979 680	-	-	-	1 689 568	-	-	**5 669 248**
Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu	545 961	-	-	-	-	-	-	**545 961**
Razem	**4 675 341**	**156 673**	**2 157 907**	**1 479 187**	**2 796 992**	-	-	**11 266 100**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	- o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	42	1 779 598	5 287 306	5 562 335	134 873	-	-	**12 764 154**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	-	-	7 346	337 273	337 231	-	-	**681 850**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	-	9 837	33 579	-	2 739 236	65	-	**2 782 717**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki niefinansowe	360 297	98 841	6 149	156 893	-	2 509	-	**624 689**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	278 921	**278 921**
Razem	**360 339**	**1 888 276**	**5 334 380**	**6 056 501**	**3 211 340**	**2 574**	**278 921**	**17 132 331**

w tys. zł

b) Charakterystyka instrumentów finansowych

- Charakterystyka dłużnych papierów wartościowych

Bony skarbowe i bony pieniężne NBP

NBP emituje obecnie bony pieniężne o 14-dniowym terminie do wykupu. Minimalna dochodowość bonów NBP określana jest przez stopę interwencyjną ustaloną przez Radę Polityki Pieniężnej. Stopa interwencyjna na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 5,25% (na dzień 31 grudnia 2002 roku 6,75%, na dzień 31 grudnia 2001 roku 13%). Portfel bonów skarbowych składał się głównie z bonów o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym 52-tygodnie. Średnia arytmetyczna dochodowość tych bonów skarbowych w 2003 wynosiła 5,342% (w 2002 roku 5,693%, w 2001 roku 11,10%). W portfelu bonów skarbowych na dzień 31 grudnia 2003 roku wykazane są bony stanowiące zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG). Wartość bonów skarbowych stanowiących zabezpieczenie BFG wynosiła 286 960 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2003 roku.

Obligacje restrukturyzacyjne

W grudniu 1993 roku, zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18, poz. 82, z późniejszymi zmianami), Bank otrzymał obligacje restrukturyzacyjne o wartości nominalnej 573 420 tysięcy złotych. Zostały one przyznane na zwiększenie funduszy własnych Banku oraz na utworzenie dodatkowych rezerw celowych na należności w sytuacji nieregularnej do poziomu wymaganego przez NBP. Są one oprocentowane według stopy procentowej ustalonej dla poszczególnych okresów odsetkowych jako średnia arytmetyczna z obowiązujących szesnastego dnia w miesiącu stóp kredytu redyskontowego NBP. Począwszy od czerwca 1995 roku, część naliczonych odsetek jest co pół roku wypłacana PKO BP SA do wysokości kwoty wyliczonej w oparciu o bazową stopę oprocentowania, która wynosi nie mniej niż 5% w stosunku rocznym. Wartość obligacji restrukturyzacyjnych na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 936 360 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 1 107 423 tysiące złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku 1 216 329 tysięcy złotych).

Pozostała część naliczonych odsetek jest kapitalizowana. Wykup kapitału i odsetek skapitalizowanych rozpoczął się w czerwcu 1995 roku i będzie kontynuowany co pół roku do grudnia 2008 roku.

Obligacje Skarbu Państwa

W portfelu PKO BP SA znajdowały się 2, 5, 10-letnie obligacje Skarbu Państwa. Wśród obligacji 10-letnich dominowały obligacje o zmiennym oprocentowaniu emitowane w poprzednich latach. Oprocentowanie tych obligacji zależy od dochodowości bonów skarbowych 52 tygodniowych – na przetargach poprzedzających dany okres odsetkowy. Wartość obligacji Skarbu Państwa na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 19 094 413 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2002 roku 11 929 346 tysięcy złotych, w tym 290 856 tys. zł stanowiących zabezpieczenie BFG, na dzień 31 grudnia 2001 roku 8 503 806 tys. zł, w tym 199 653 tys. zł stanowiących zabezpieczenie BFG)

Na dzień 31 grudnia 2003 roku obligacje o stałym oprocentowaniu, 2 i 5–letnie stanowiły 97,49% (na dzień 31 grudnia 2002 roku 96,28%, na dzień 31 grudnia 2001 roku 91,83%) wszystkich obligacji skarbowych (bez restrukturyzacyjnych i w USD). Średnia dochodowość obligacji 2 i 5–letnich sprzedawanych na przetargach w 2003 roku wynosiła odpowiednio 5,49% i 5,44%. (w 2002 roku 5,74%, 5,51%, w 2001 roku 10,02%, 9,68%)

Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA posiadała obligacje skarbowe wyemitowane w dolarach amerykańskich o wartości nominalnej 11 103 tysięcy USD, wycenione według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2003 roku, których oprocentowanie w skali roku wynosiło 7,125%.

W 1989 i 1990 roku miała miejsce istotna dewaluacja złotego w stosunku do walut obcych. W 1991 roku Bank otrzymał obligacje Skarbu Państwa denominowane w dolarach amerykańskich o łącznej wartości 23 milionów USD w ramach częściowej rekompensaty strat powstałych w wyniku tej dewaluacji. Na dzień 31 grudnia 2002 roku PKO BP SA posiadała obligacje Skarbu Państwa o wartości nominalnej 1 milion USD (na dzień 31 grudnia 2001 roku 3 miliony USD), wycenione według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2002 roku. Obligacje te mogą być przedmiotem obrotu tylko pomiędzy bankami krajowymi. Obligacje te są oprocentowane według stawki 6 miesięcznego oprocentowania LIBOR+0,5%. Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA nie posiadała powyższych obligacji.

w tys. zł

Obligacje NBP

W 1999 roku Narodowy Bank Polski, w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez banki, wyemitował obligacje sześcio-, siedmio-, ośmio-, dziewięcio-, i dziesięcioletnie. Wartość zakupionych w dniu 30 września 1999 roku przez PKO BP SA obligacji wyniosła 4 198 690 tysięcy złotych. Kwota ta została wyliczona zgodnie z przepisami uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 1999 r. nr 15, poz. 23). Obligacje te były oprocentowane według stopy procentowej ustalonej na podstawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych dwunastu miesiącach (od sierpnia danego roku do lipca następnego roku).

Wykup poszczególnych serii obligacji według ich wartości nominalnej, zgodnie z warunkami emisji, nastąpić miał dla każdej serii jednorazowo, w dniu 30 września odpowiednio 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009 roku. W dniu 21 grudnia 2000 roku została zawarta umowa pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim, a PKO BP SA w sprawie warunków i form pomocy NBP dla PKO BP SA w związku z realizacją przez PKO BP SA programu postępowania naprawczego. Stosownie do zapisów umowy NBP odkupił od PKO BP SA w dniu 2 stycznia 2001 roku część obligacji NBP o łącznej kwocie 3 200 000 tysięcy złotych. Z dniem 16 stycznia 2002 roku wygasła umowa z dnia 21 grudnia 2000 roku w sprawie warunków i form pomocy NBP dla PKO BP SA w związku z realizacją przez PKO BP SA programu postępowania naprawczego. Stosownie do postanowień niniejszej umowy, PKO BP SA ponownie nabyła odkupione przez NBP obligacje wyemitowane na podstawie uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej.

W dniu 11 lutego 2002 roku weszła w życie uchwała Nr 5/6/PPK/2002 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 8 lutego 2002 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych na zamianę części obligacji nabytych przez banki w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 2002 roku nr 3, poz. 5). Przepisy uchwały umożliwiły dokonanie zamiany sześcio-, siedmio- i ośmioletnich obligacji Narodowego Banku Polskiego wyemitowanych przez NBP na podstawie uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu NBP z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 15, poz. 23) na dziesięcioletnie obligacje o oprocentowaniu zmiennym i terminie wykupu w dniu 1 marca 2012 roku, w proporcji 1:1. Zamiana nastąpiła w dniu 28 lutego 2002 roku.

W dniu 2 kwietnia 2003 roku weszła w życie uchwała Nr 1/9/OK/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 4 marca 2003 roku w sprawie wcześniejszego wykupu przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 2003 roku nr 6, poz. 7). Wcześniejszym wykupem, który nastąpił 3 kwietnia 2003 roku, objęte zostały obligacje dziewięcio- i dziesięcioletnie, o terminach wykupu odpowiednio 30 września 2008 roku i 30 września 2009 roku. Wartość nominalna tych obligacji wynosiła 1 679 476 tysięcy złotych. W tym samym terminie nastąpiła również, za pośrednictwem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., wypłata należnych Bankowi, za okres od 1 października 2002 roku do 3 kwietnia 2003 r., odsetek od przedmiotowych obligacji NBP. PKO BP SA otrzymała z tego tytułu kwotę 18 716 tys. zł.

Bony wekslowe

Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA posiadała największe zaangażowanie z tytułu bonów wekslowych wyemitowanych przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., które zostały wystawione w dziesięciu transzach o wartości nominalnej 318 000 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku w dwunastu transzach o wartości nominalnej 296 000 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku w dziesięciu transzach o wartości nominalnej 289 000 tysięcy złotych) oraz wyemitowanych przez Elektrownię Bełchatów S.A. w sześciu transzach o wartości nominalnej 230 000 tysięcy złotych.

- Podział i charakterystyka zobowiązań pozabilansowych związanych z realizacją operacji kupna/sprzedaży

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Bieżące operacje wymiany	1 578 279	10 237 771	5 095 560
Terminowe operacje wymiany	11 858 041	25 118 694	23 997 779
Operacje papierami wartościowymi	522 611	546 730	386 070
Operacje instrumentami finansowymi	45 167 485	23 543 552	700 000
Razem	**59 126 416**	**59 446 747**	**30 179 409**

w tys. zł

Bieżące operacje wymiany

- zakup

waluta	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	w walucie	w złotych	w walucie	w złotych	w walucie	w złotych
USD	40 572	151 758	655 499	2 516 331	345 351	1 376 673
EUR	28 198	133 009	33 950	136 486	76 000	267 665
CHF	48 000	145 349	15 000	41 512	30 000	71 280
CZK	28 900	4 185	-	-	-	-
SEK	700	363	-	-	-	-
AUD	-	-	-	-	100	203
GBP	-	-	-	-	850	4 906
PLN		354 863	-	2 424 256	-	829 304
		789 527		**5 118 585**		**2 550 031**

- sprzedaż

waluta	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	w walucie	w złotych	w walucie	w złotych	w walucie	w złotych
USD	134 125	501 696	669 255	2 569 137	291 716	1 162 870
GBP	530	3 534	100	618	200	1 154
EUR	44 984	212 187	33 810	135 923	33 400	117 631
CHF	300	908	500	1 384	4 200	9 979
SEK	2 700	1 402	2 500	1 094	300	114
CZK	14 300	2 071	-	-	-	-
DKK	230	146	-	-	400	190
NOK	800	448	-	-	-	-
PLN	-	66 360	-	2 411 030	-	1 253 591
		788 752		**5 119 186**		**2 545 529**

W pozycji „Bieżące operacje wymiany" są wykazywane operacje, przy których zobowiązania pozabilansowe trwają nie dłużej niż 48 godzin liczonych według kalendarza dni roboczych. Saldo pozycji „Bieżące operacje wymiany-zakup" reprezentuje zakupione środki pieniężne w dniu zawarcia transakcji, natomiast saldo pozycji „Bieżące operacje wymiany-sprzedaż" dotyczy sprzedanych środków pieniężnych w dniu zawarcia transakcji.

Terminowe operacje wymiany i operacje instrumentami finansowymi

PKO BP SA zawiera szereg transakcji pochodnych typu swap walutowy, forward walutowy oraz transakcji forward stopy procentowej (FRA), IRS, futures, sell-by-back oraz opcje walutowe. Transakcje pochodne są zawierane w celu:

a) regulacji płynności Banku,

b) spekulacji,

c) arbitrażu pomiędzy rynkami finansowymi.

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

▪ zakup	**w walucie**	**w złotych**
USD	270 297	1 011 046
EUR	25 150	118 633
PLN		4 814 200
Razem		**5 943 879**

▪ sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**
USD	505 979	1 892 615
EUR	346 899	1 636 321
CHF	678 000	2 053 052
NOK	1 000	560
PLN		331 614
Razem		**5 914 162**

W pozycji „Operacje instrumentami finansowymi" zostały wykazane salda transakcji: FRA w wysokości 29 125 000 tysięcy złotych, IRS w wysokości 12 855 000 tysięcy złotych, futures w wysokości 3 471 tys. zł, wbudowane instrumenty pochodne w wysokości 1 894 275 tysięcy złotych, opcje w wysokości 949 684 tysięcy złotych, sell-by-back w wysokości 340 055 tysięcy złotych.
Z transakcjami typu swap, forward, FRA, IRS oraz futures związane jest ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2003 rok Bank wykazał z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych przychód w wysokości 418 861 tysięcy złotych, w szczególności kwotę (zysk) 292 212 tysięcy złotych z tytułu operacji swap, (zysk) 3 041 tysięcy złotych z tytułu operacji FRA, (zysk) 40 tysięcy złotych z tytułu operacji futures, (zysk) 110 284 tysiące złotych tytułu operacji IRS, (zysk) 13 284 tysiące złotych z tytułu wbudowanych instrumentów pochodnych w pozycji „Wynik operacji finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za rok 2003 w pozycji „Wynik operacji finansowych" ujęto łączną kwotę netto (zysk) 25 268 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, w szczególności z tytułu wyceny dla transakcji swap walutowy (zysk) 22 609 tysięcy złotych, forward walutowy (strata) 1 100 tysięcy złotych, IRS (zysk) 26 313 tys. zł, FRA (strata) 15 560 tys. zł, sell-buy-back (zysk) 693 tysiące złotych, opcje (zysk) 995 tys. zł, wbudowane instrumenty pochodne (strata) 8 682 tys. zł.

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

▪ zakup	**w walucie**	**w złotych**
USD	557 013	2 138 263
EUR	13 474	54 168
PLN		10 530 257
Razem		**12 722 688**

▪ sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**
USD	2 279 432	8 750 282
CHF	500 000	1 383 750
EUR	533 887	2 146 332
PLN		115 642
Razem		**12 396 006**

W pozycji „Operacje instrumentami finansowymi" zostały wykazane salda transakcji: FRA w wysokości 21 345 000 tysięcy złotych, IRS w wysokości 200 000 tysięcy złotych, futures 915 tysięcy złotych, Superobligacje w wysokości 1 068 441 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne w wysokości 686 544 tysięcy złotych i pozostałe w kwocie 242 652 tysięcy złotych.

w tys. zł

Z transakcjami typu swap, forward, FRA, IRS oraz futures związane jest ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2002 rok Bank wykazał z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych przychód w wysokości 364 362 tysięcy złotych, w szczególności kwotę (zysk) 360 992 tysięcy złotych z tytułu operacji swap, (strata) 615 tysięcy złotych z tytułu operacji FRA, (zysk) 8 tysięcy złotych z tytułu operacji futures, (zysk) 3 982 tysięcy złotych z tytułu wbudowanych instrumentów pochodnych w pozycji „Wynik operacji finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za rok 2002 w pozycji „Wynik operacji finansowych" ujęto łączną kwotę netto (strata) 636 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, w szczególności z tytułu wyceny dla transakcji swap walutowy (strata) 7 673 tysięcy złotych, forward walutowy (zysk) 138 tysięcy złotych, IRS (zysk) 174 tysięcy złotych, FRA (strata) 1 078 tys. zł, Superobligacje (zysk) 7 799 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne (zysk) 1 551 tys. zł.

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

▪ zakup

	w walucie	**w złotych**
USD	653 080	2 603 373
EUR	5 114	18 011
PLN		9 515 925
Razem		**12 137 309**

▪ sprzedaż

	w walucie	**w złotych**
USD	2 127 866	8 482 312
CHF	300 948	715 051
EUR	550 258	1 937 954
GBP	35	203
PLN		724 950
Razem		**11 860 470**

Saldo otwartej transakcji FRA wynosiło 700 000 tysięcy złotych i zostało wykazane pozabilansowo w pozycji „Operacje instrumentami finansowymi".

Z transakcjami typu swap i forward oraz FRA związane jest ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2001 rok Bank wykazał z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych łączną kwotę przychodu 569 042 tysięcy złotych, z tego kwotę 568 939 tysięcy złotych z tytułu operacji swap oraz forward walutowy w pozycji „Wynik z pozycji wymiany" oraz kwotę 103 tysięcy złotych z tytułu rozliczenia transakcji FRA (zysk) w pozycji „Wynik na operacjach finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za rok 2001 ujęto łączną kwotę netto (zysk) 45 996 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, z czego dla transakcji swap walutowy (zysk) 45 793,13 tysięcy złotych, forward walutowy (zysk) 203 tysięcy złotych, w pozycji „Wynik z pozycji wymiany".

Operacje papierami wartościowymi

Na dzień 31 grudnia 2003 roku w pozycji „Operacje papierami wartościowymi" Bank wykazał kwotę 510 282 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 546 730 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2001 r. 30 469 tysięcy złotych) z tytułu papierów wartościowych do wydania oraz do otrzymania 12 329 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2001 roku 355 601 tysięcy złotych).

Wbudowane instrumenty pochodne

W Banku występują wbudowane instrumenty pochodne, które stanowią składniki złożonych umów zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym, a całość lub część przepływów pieniężnych związanych z takimi umowami zmienia się w sposób podobny do tego, jaki wbudowany instrument pochodny powodowałby samodzielnie. Wbudowane instrumenty pochodne powodują, że część lub całość przepływów

środków pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej, jest indeksowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę papieru wartościowego lub towaru, kurs wymiany waluty obcej, indeks cen lub stóp, ocenę wiarygodności kredytowej lub indeksu kredytowego albo innej podobnej wielkości.
Bank dokonał analizy umów pod kątem konieczności wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych. Analizowane umowy/instrumenty należały do następujących kategorii:

a) umowy kredytowe i depozytowe, gwarancje i inne pozycje pozabilansowe,
b) instrumenty dłużne,
c) instrumenty z prawem do kapitału,
d) umowy zwykłe.

a) Umowy kredytowe i depozytowe, gwarancje i inne pozycje pozabilansowe

W przypadku umów kredytowych i depozytowych oraz gwarancji i innych pozycji pozabilansowych Bank zidentyfikował wbudowany instrument pochodny w formie indeksu walutowego w lokacie „Podwójna strefa zysku", który został wydzielony z umowy zasadniczej i wyceniony według wartości godziwej.

W pozostałych przypadkach, w Banku występują opcje przewalutowania wbudowane w umowy kredytowe. Opcje te są skonstruowane tak, że w momencie przewalutowania nowe warunki kredytu są ustalane na bazie aktualnej sytuacji rynkowej (kursu walutowego). W omawianych produktach kredytowych warunki przewalutowania kredytów nie są ustalane w umowie w sposób, który wystawia Bank na ryzyko kursowe. Ryzyko i cechy opcji przewalutowania nie są ściśle związane z cechami ekonomicznymi instrumentu zasadniczego. Jednakże z uwagi na przyczyny opisane powyżej wartość godziwa tych opcji jest równa zero. W konsekwencji instrumenty te nie są wydzielane z umów zasadniczych i ujmowane odrębnie w księgach rachunkowych.

b) Instrumenty dłużne

W zakresie instrumentów dłużnych Bank nie zidentyfikował istotnych instrumentów pochodnych podlegających obowiązkowi wydzielenia.

c) Instrumenty z prawem do kapitału

W zakresie instrumentów z prawem do kapitału Bank nie zidentyfikował istotnych wbudowanych instrumentów pochodnych wymagających wydzielania i odrębnego ujęcia w księgach rachunkowych.

d) Umowy zwykłe

Instrumenty pochodne występujące w Banku są również wbudowane w tzw. umowy zwykłe (np. umowy najmu lokali, umowy na zakup usług, jak też umowy na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych). Są to umowy, których waluta nie jest walutą podstawowego środowiska gospodarczego żadnej z istotnych stron umowy (na podstawie par. 25d MSR 39), w związku z czym cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla instrumentu zasadniczego. W związku z tym wbudowane instrumenty pochodne podlegają wydzielaniu i odrębnemu ujęciu w księgach rachunkowych, co zostało opisane we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

- Wbudowane instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne wbudowane w umowy zwykłe stanowią pochodne instrumenty walutowe (walutowe transakcje typu forward) i są wyceniane do wartości godziwej na podstawie modelu wyceny według wartości bieżącej niezapadłych przepływów pieniężnych na dzień wyceny. Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są do wartości bieżącej niezapadłych przepływów pieniężnych na datę dokonywania wyceny (jako wartość bieżąca różnicy przepływów pieniężnych obliczonych na bazie kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania/datę wyceny i datę kolejnej wyceny). Kursy forward szacowane są w oparciu o teorię parytetu stóp procentowych, a dane wejściowe stanowią średnie kursy NBP na daną datę wyceny, codzienne kwotowania stóp procentowych z rynku depozytowo-lokacyjnego oraz codzienne kwotowania stóp procentowych z rynku IRS. Czynniki dyskontowe liczone są metodą bootstrappingu.

Wycena wbudowanych instrumentów pochodnych prezentowana jest w bilansie w wartości godziwej po stronie aktywów w pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe", jeżeli wartość godziwa jest dodatnia, a po stronie pasywów w pozycji „Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych", jeżeli wartość godziwa jest ujemna. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych odnoszone są netto do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".

- Korekta umów zasadniczych.

Umowy zwykłe z wbudowanymi instrumentami pochodnymi wyceniane są w oparciu o kurs forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.
Korekta przedmiotu umów zwykłych stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z daty płatności/wystawienia faktury. W konsekwencji umowy zasadnicze są ujmowane po równowartości kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

W przypadku umów zwykłych dotyczących zakupu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych korekta z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie w pozycji „Rzeczowy majątek trwały" lub „Wartości niematerialne i prawne" w korespondencji z rachunkiem zysków i strat w pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi". Od opisanej korekty wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych naliczana jest także korekta amortyzacji, która jest ujmowana w bilansie (Umorzenie) w korespondencji z rachunkiem zysków i strat w pozycji „Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych".

W przypadku umów zwykłych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, które stanowią "Koszty działania banku" lub pozostałe przychody operacyjne (np. umowy najmu, umowy zakupu/sprzedaży usług), korekta umowy zasadniczej z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania banku" lub „Przychody uboczne" w korespondencji z pozycją „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi". W konsekwencji umowa zasadnicza jest więc wyceniana w równowartości kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

Poniższa tabela prezentuje wartości godziwe wbudowanych instrumentów pochodnych niezapadłych na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz 1 stycznia 2002 roku.

Instrumenty pochodne wbudowane w umowy zwykłe według wartości godziwej

	31.12.2003		**31.12.2002**		**01.01.2002**	
	Wartość godziwa		**Wartość godziwa**		**Wartość godziwa**	
	Aktywa	**Pasywa**	**Aktywa**	**Pasywa**	**Aktywa**	**Pasywa**
Walutowe transakcje typu forward	61 386	9 044	66 128	5 104	63 086	3 612

Łączny wpływ wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych na rachunek zysków i strat roku 2003 i 2002 oraz wartość aktywów netto na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz 1 stycznia 2002 roku, z uwzględnieniem korekty umów zasadniczych z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych przedstawia poniższa tabela (liczba dodatnia oznacza zysk oraz zwiększenie aktywów netto Banku).

	2003	**2002**	**2001**
Wpływ na rachunek zysków i strat	(6 641)	5 533	-
Wpływ na aktywa netto	54 707	65 007	59 474*

*Zysk (strata) z lat ubiegłych na dzień 1 stycznia 2002 roku

w tys. zł

Wpływ na rachunek zysków i strat roku 2003 i 2002 w podziale na poszczególne kategorie, z tytułu wydzielania instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe przedstawia się następująco:

	2003	2002
Wpływ na rachunek zysków i strat, w tym:	**(6 641)**	**5 533**
Wynik operacji finansowych - przeszacowanie wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych (z uwzględnieniem transakcji zapadłych)[1]	4 601	16 588
Pozostałe przychody operacyjne – korekta przedmiotu umów[2]	976	674
Koszty działania banku - korekta przedmiotu umów[2]	(10 837)	(11 037)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych[3]	(1 381)	(692)

1 – przeszacowanie wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych uwzględniające: zmianę wyceny do wartości godziwej transakcji niezapadłych oraz wynik z rozliczenia transakcji zapadłych ujmowany drugostronnie w pozycjach typowych dla umów zasadniczych,
2 – korekta przedmiotu umów stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z dnia płatności/wystawienia faktury,
3 – korekta amortyzacji stanowi różnicę pomiędzy amortyzacją naliczaną od korekty wartości początkowej wycenionej według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

Wpływ na wartość aktywów netto na dzień 31 grudnia 2003 roku, na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz na dzień 1 stycznia 2002 roku w podziale na poszczególne kategorie, z tytułu wydzielania instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe przedstawia się następująco:

	31.12.2003	31.12.2002	01.01.2002
Wpływ na wartość aktywów netto (zwiększenie aktywów netto), w tym:	**54 707**	**65 007**	**59 474**
AKTYWA	**63 751**	**70 111**	**63 086**
Rzeczowe aktywa trwałe – korekta[1]	**1 901**	**1 829**	**-**
Środki trwałe – wartość początkowa	2 339	2 107	-
Środki trwałe - umorzenie	(438)	(278)	-
Wartości niematerialne i prawne – korekta[1]	**464**	**2 154**	**-**
Wartości niematerialne i prawne – wartość początkowa	1 407	2 567	-
Wartości niematerialne i prawne - umorzenie	(943)	(413)	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe – wbudowane instrumenty pochodne[2]	**61 386**	**66 128**	**63 086**
PASYWA			
Inne zobowiązania finansowe z tytułu instrumentów finansowych - wbudowane instrumenty pochodne[2]	**(9 044)**	**(5 104)**	**(3 612)**

1 – korekta przedmiotu umów z wbudowanymi instrumentami pochodnymi stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średnich kursów NBP na datę płatności/wystawienia faktury. Umorzenie jest naliczane od korekty wartości początkowej środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej (według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania). Korekta umorzenia stanowi różnicę pomiędzy umorzeniem naliczanym od wartości początkowej wycenionej według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z dnia płatności/wystawienia faktury,
2 –wartość godziwa wbudowanych instrumentów pochodnych stanowi wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych na datę wyceny,

Wartość nominalna wbudowanych instrumentów pochodnych wydzielonych z umów zwykłych prezentowana jest w zobowiązaniach pozabilansowych. Termin realizacji instrumentów pochodnych wydzielonych z umów zwykłych przypada od jednego miesiąca do dziesięciu lat od daty bilansowej.

w tys. zł

Poniższa tabela przedstawia poziom ekspozycji na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2003 roku, na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz na dzień 1 stycznia 2002 roku z tytułu wartości godziwej instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe:

	EUR	USD	Inne	Razem
Wartość godziwa wg stanu na 31.12.2003				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	8 998	52 020	368	**61 386**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	7 852	1 192	-	**9 044**
Wartość godziwa wg stanu na 31.12.2002				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	17 640	48 196	292	**66 128**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	282	4 822	-	**5 104**
Wartość godziwa wg stanu na 01.01.2002				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	22 719	40 046	321	**63 086**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	-	3 612	-	**3 612**

c) Opis metod i istotnych założeń przyjętych do ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w takiej wartości

Metoda i istotne założenia przyjęte do ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych zostały opisane we Wprowadzeniu do sprawozdania finansowego PKO BP SA.

d) Aktywa przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży wyceniane w wysokości zamortyzowanego kosztu

- **Aktywa przeznaczone do obrotu**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane są według wartości godziwej. Na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku i 1 stycznia 2002 roku nie wystąpiły żadne składniki aktywów przeznaczonych do obrotu, w stosunku do których zastosowano wycenę w wysokości zamortyzowanego kosztu.

- **Aktywa dostępne do sprzedaży**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku i 1 stycznia 2002 roku z uwagi na brak możliwości dokonania wiarygodnej wyceny wartości godziwej aktywa kapitałowe dostępne do sprzedaży niezaliczone do udziałów mniejszościowych z portfela Banku nienotowane na GPW, zostały wycenione w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości zostały dokonane w przypadku spółek w likwidacji oraz w stosunku do obligacji korporacyjnych i bonów wekslowych ze względu na brak publicznego obrotu tymi papierami.

e) Instrumenty finansowe, których nie wycenia się w wartości godziwej

Instrumenty finansowe nie wyceniane w wartości godziwej to:

- udzielone kredyty, pożyczki i wierzytelności własne oraz depozyty. Instrumenty te nie są notowane na aktywnym rynku, a zasady wyceny zostały przedstawione w punkcie 11 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego Banku.
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wykazane według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

W portfelu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności znajdują się obligacje Skarbu Państwa, bony skarbowe oraz obligacje restrukturyzacyjne. Papiery te wykazywane są według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię. Wartość bilansowa obligacji Skarbu Państwa i bonów skarbowych na dzień 31 grudnia 2003 roku wykazywanych w portfelu instrumentów utrzymywanych do terminu zapadalności wynosi 3 830 980 tysięcy złotych. W przypadku wyceny tych instrumentów do wartości godziwej, ich wartość byłaby niższa o kwotę 7 601 tysięcy złotych i wynosiłaby 3 823 379 tysięcy złotych. Różnica wynikająca z wyceny dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa nie stanowi trwałej utraty wartości z uwagi na brak ryzyka kredytowego emitenta.

w tys. zł

Wartość bilansowa obligacji Skarbu Państwa, bonów skarbowych i bonów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2002 roku wykazywanych w portfelu instrumentów utrzymywanych do terminu zapadalności wynosiła 7 919 266 tysięcy złotych. W przypadku wyceny tych instrumentów do wartości godziwej, ich wartość byłaby wyższa o kwotę 43 183 tysięcy złotych i wynosiłaby 7 962 449 tysięcy złotych.

Obligacje restrukturyzacyjne nie są przedmiotem obrotu na aktywnym rynku i w konsekwencji ich wartość rynkowa nie jest określona. Zasady ich wyceny bilansowej zostały opisane w punkcie 11 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego PKO BP SA. Wartość bilansowa obligacji restrukturyzacyjnych na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosi 936 360 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 1 107 423 tysiące złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku 1 216 329 tysięcy złotych).

Przychody i koszty na aktywach finansowych z tytułu trwałej utraty wartości

- **za 2003 rok**

	Aktualizacja wartości obniżająca wartość aktywów finansowych	Aktualizacja wartości zwiększająca wartość aktywów finansowych
Udziały lub akcje	-	-
Dłużne papiery wartościowe	(2 456)	3 748
Razem	**(2 456)**	**3 748**

- **za 2002 rok**

	Aktualizacja wartości obniżająca wartość aktywów finansowych	Aktualizacja wartości zwiększająca wartość aktywów finansowych
Udziały lub akcje	(711)	2 513
Dłużne papiery wartościowe	(12 262)	-
Razem	**(12 973)**	**2 513**

f) Opis zasad wprowadzania do ksiąg rachunkowych instrumentów nabytych na rynku regulowanym

Instrumenty finansowe ujmowane są w księgach rachunkowych Banku na dzień zawarcia transakcji, według wartości nabycia stanowiącej wartość godziwą na ten dzień.

g) Zawarte umowy o przekształceniu aktywów finansowych w papiery wartościowe lub w umowy odkupu

Bank nie zawarł tego rodzaju umów.

h) Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2003 roku Bank odniósł na kapitał z aktualizacji wyceny kwotę 85 431 tysięcy złotych z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej pomniejszoną o kwotę 16 232 tysięcy złotych rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Na dzień 31 grudnia 2002 roku Bank odniósł na kapitał z aktualizacji wyceny kwotę 527 571 tysięcy złotych z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej pomniejszoną o kwotę 142 444 tysięcy złotych rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

w tys. zł

Przychody i koszty na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży uzyskane w wyniku ich sprzedaży

- **w 2003 roku**

	Przychody z tytułu sprzedaży	Koszty z tytułu sprzedaży	Wynik z tytułu sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
Udziały lub akcje	1 476	(15 608)	(14 132)
Dłużne papiery wartościowe	48 601	(15 469)	33 132
Razem	**50 077**	**(31 077)**	**19 000**

- **w 2002 roku**

	Przychody z tytułu sprzedaży	Koszty z tytułu sprzedaży	Wynik z tytułu sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
Udziały lub akcje	3 083	(5 491)	(2 408)
Dłużne papiery wartościowe	82 263	(52)	82 211
Razem	**85 346**	**(5 543)**	**79 803**

i) Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu

	2003	2002
Przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, w tym:	**94 905**	**84 128**
- przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, a których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wyceniona	3	650
Koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, w tym:	**31 074**	**2 890**
- koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, a których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wyceniona	-	-

j) Dokonane reklasyfikacje aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej do kategorii wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia

W Banku nie wystąpiły tego typu reklasyfikacje.

k) Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości aktywów finansowych

- **odpisy aktualizujące w ciężar kosztów**

	2003	2002	2001
aktywa finansowe w tym:	1 154 388	1 690 504	1 532 491
- dłużne papiery wartościowe	2 456	12 262	-

- **odwrócenie odpisów aktualizujących**

	2003	2002	2001
aktywa finansowe w tym:	1 016 383	1 134 301	932 654
- dłużne papiery wartościowe	3 748	-	-

w tys. zł

l) Przychody z tytułu dłużnych instrumentów finansowych oraz pożyczek udzielonych i należności własnych

Przychody z tytułu naliczonych zrealizowanych odsetek od:	**2003**	**2002**	**2001**
-dłużnych instrumentów finansowych	1 778 438	2 523 004	3 661 138
-należności	2 847 908	3 521 625	5 585 496
Razem	**4 626 346**	**6 044 629**	**9 246 634**
Przychody z tytułu naliczonych niezrealizowanych odsetek od:	**2003**	**2002**	**2001**
-dłużnych instrumentów finansowych	210 713	468 566	541 042
-należności	296 535	198 073	486 488
Razem	**507 248**	**666 639**	**1 027 530**

m) Naliczone, niezrealizowane odsetki z tytułu pożyczek udzielonych i należności własnych dla których dokonano odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości

	31.12.2003	**31.12.2002**	**31.12.2001**
- odsetki naliczone niezrealizowane od należności zagrożonych	2 922 612	2 439 602	1 913 031

n) Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań finansowych

	2003	**2002**	**2001**
- naliczone zrealizowane odsetki od zobowiązań finansowych	1 459 092	3 059 793	6 275 660
- naliczone niezrealizowane odsetki od zobowiązań finansowych	208 079	205 397	203 122
Razem	**1 667 171**	**3 265 190**	**6 478 782**

w tys. zł

o) Wartość nominalna instrumentów bazowych instrumentów pochodnych [1)]

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								22 609
- Zakup walut	1 356 892	1 504 008	1 800 584	1 205 340	-	-	**5 866 824**	
- Sprzedaż walut	1 223 417	1 610 587	1 791 034	1 211 240	-	-	**5 836 278**	
Swap stopy procentowej dwuwalutowy								-
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	
- Sprzedaż walut	-	-	-		-	-	**-**	
Forward walutowy								51 243
- Zakup walut	19 173	95 662	214 003	734 481	20 410	-	**1 083 729**	
- Sprzedaż walut	18 289	67 931	220 353	642 866	16 046	-	**965 485**	
Futures								-
- Zakup	472	236	-	-	-	-	**708**	
- Sprzedaż	2 763	-	-	-	-	-	**2 763**	
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)								26 314
- Zakup	200 000	450 000	4 145 000	5 280 000	-	-	**10 075 000**	
- Sprzedaż	200 000	300 000	1 380 000	900 000	-	-	**2 780 000**	
Forward Rate Agreement (FRA)								(15 560)
- Zakup	1 500 000	4 450 000	7 425 000	400 000	-	-	**13 775 000**	
- Sprzedaż	700 000	4 200 000	8 400 000	2 050 000	-	-	**15 350 000**	

w tys. zł

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje związane z papierami wartościowymi								
Sell by back								693
- Zakup	324 318	14 718	1 019	-	-	-	**340 055**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Opcje pozagiełdowe								
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	-	-
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	-	-
Opcja walutowa								- [3)]
- Zakup	-	-	474 842	-	-	-	**474 842**	-
- Sprzedaż	-	-	474 842	-	-	-	**474 842**	-

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								239 239
- Zakup walut	6 444 238	3 613 571	2 629 592	-	-	-	**12 687 401**	-
- Sprzedaż walut	6 289 643	3 581 650	2 489 602	-	-	-	**12 360 895**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy								
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward walutowy								61 252
- Zakup walut	41 875	26 893	83 872	234 614	35 540	-	**422 794**	-
- Sprzedaż walut	40 639	24 284	71 251	175 085	22 889	-	**334 148**	-
Futures								
- Zakup	634	40	-	-	-	-	**674**	-
- Sprzedaż	241	-	-	-	-	-	**241**	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej								174
- Zakup	-	-	-	200 000	-	-	**200 000**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward Rate Agreement (FRA)								(1 092)
- Zakup	4 150 000	2 065 000	4 255 000	-	-	-	**10 470 000**	-
- Sprzedaż	2 850 000	3 750 000	4 275 000	-	-	-	**10 875 000**	-
Tansakcje związane z papierami wartościowymi								
Sell by back								6 252
- Zakup	156 121	29 695	585 727	-	-	-	**771 543**	-
- Sprzedaż	728	-	538 822	-	-	-	**539 550**	-
Opcja walutowa								
- Zakup	-	-		-	-	-	-	-
- Sprzedaż	-	-		-	-	-	-	-

w tys. zł

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								246 919
- Zakup walut	8 378 580	3 250 209	506 901	-	-	-	**12 135 690**	-
- Sprzedaż walut	8 158 485	3 198 474	501 982	-	-	-	**11 858 941**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy							**-**	-
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward walutowy								59 563
- Zakup walut	35 882	38 260	104 034	276 652	88 725	-	**543 553**	-
- Sprzedaż walut	33 233	34 349	89 037	207 792	58 430	-	**422 841**	-
Futures								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward Rate Agreement (FRA)								(15)
- Zakup	200 000	100 000	50 000	-	-	-	**350 000**	-
- Sprzedaż	200 000	100 000	50 000	-	-	-	**350 000**	-

1) Nominalne kwoty pochodnych instrumentów finansowych są ujmowane w pozycjach pozabilansowych. Nominalne kwoty pewnych typów instrumentów finansowych stanowią podstawę do porównań z instrumentami ujmowanymi w bilansie, lecz niekoniecznie wskazują, jakie będą kwoty przyszłych przepływów środków pieniężnych lub jaka jest bieżąca wartość godziwa tych instrumentów, w związku z czym nie określają stopnia narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub cenowe. Instrumenty pochodne stają się korzystne (stają się aktywami) lub niekorzystne (zobowiązaniami) w wyniku fluktuacji rynkowych stóp procentowych, indeksów lub kursów wymiany walut w porównaniu z ich warunkami.

2) Wartości godziwe instrumentów pochodnych bazują na kwotowaniach rynkowych (giełdowych) lub kwotowaniach brokerów. Dla tych instrumentów, dla których wiarygodne kwotowania rynkowe są niedostępne wartości godziwe są estymowane przy zastosowaniu modeli wyceny uwzględniających aktualne kwotowania rynkowe instrumentów bazowych, rachunek wartości pieniądza w czasie, krzywe dochodowości oraz czynniki zmienności.

3) W przypadku kontraktów opcji walutowych Bank wykazał wartość godziwą w wysokości zero gdyż transakcje te są zawierane lustrzanie.

w tys. zł

p) Cele i zasady zarządzania ryzykiem

- **ryzyko rynkowe**

  - *ryzyko stopy procentowej*

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów ryzyka stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych maksymalizującej wartość aktywów netto oraz wynik odsetkowy Banku, z uwzględnieniem ryzyka stopy procentowej.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej należą:
- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych transakcji na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej obejmujące wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity strat oraz limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Zostały one wyznaczone w podziale na poszczególne portfele Banku.

PKO BP SA aktywnie zarządza ryzykiem stopy procentowej w 4 głównych walutach: PLN, EUR, USD, CHF.

Podstawowe miary ryzyka stopy procentowej w Banku stanowią:
- luka stopy procentowej,
- wrażliwość dochodu odsetkowego,
- czas trwania i zmodyfikowany czas trwania (duration, modified duration),
- wrażliwość cenowa BPV,
- wartość zagrożona VaR,
- analizy szokowe,
- dochód zagrożony EaR.

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2003 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	7 250	8 642	1 719	10 948	4 243	1 359	1	34 162
Działalność detaliczna	(26 199)	2 102	(2 270)	(1 590)	99	5	-	(27 853)
Luka okresowa	(18 949)	10 744	(551)	9 358	4 342	1 364	1	6 309
Luka skumulowana	(18 949)	(8 205)	(8 756)	602	4 944	6 308	6 309	

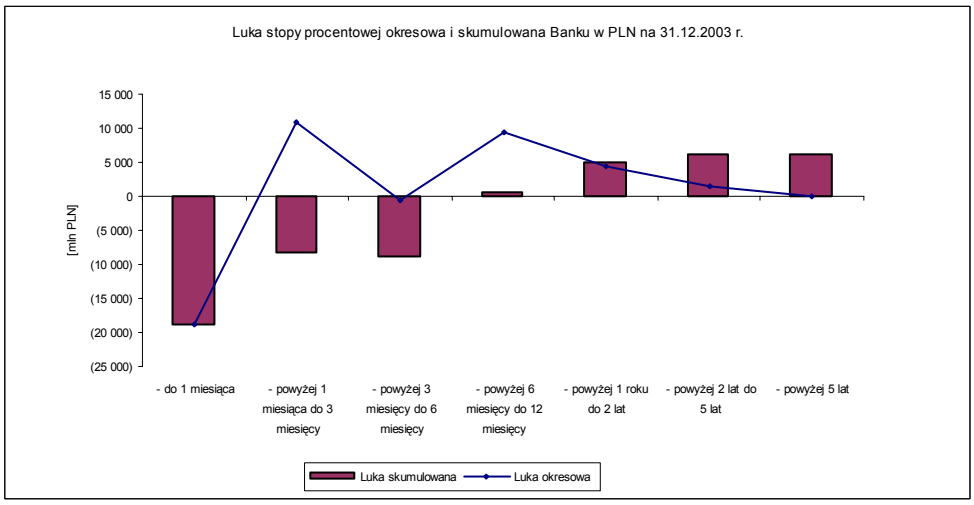

w tys. zł

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	85	148	30	27	-	-	-	290
Działalność detaliczna	(90)	5	(101)	(114)	-	-	-	(300)
Luka okresowa	(5)	153	(71)	(87)	-	-	-	(10)
Luka skumulowana	(5)	148	77	(10)	(10)	(10)	(10)	

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(354)	(44)	(5)	5	-	-	-	(398)
Działalność detaliczna	403	62	(46)	(38)	-	-	-	381
Luka okresowa	49	18	(51)	(33)	-	-	-	(17)
Luka skumulowana	49	67	16	(17)	(17)	(17)	(17)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(288)	(340)	-	-	-	-	-	(628)
Działalność detaliczna	617	12	(2)	(1)	-	-	-	626
Luka okresowa	329	(328)	(2)	(1)	-	-	-	(2)
Luka skumulowana	329	1	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej w 2003 roku kształtowała się na akceptowalnym poziomie - w analizowanym okresie nie zostały przekroczone limity na ryzyko stopy procentowej. Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, średnio generowało ono ponad 98 % ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).
Krzywa dochodowości zmieniła swoje nachylenie z negatywnego na pozytywny. Pod koniec roku wzrosła zmienność stóp procentowych.

Bank w 2003 roku wykorzystywał instrumenty pochodne w celach inwestycyjnych oraz zabezpieczania bilansu, a także utrzymywał pozycje spekulacyjne na stopie procentowej.

w tys. zł

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2002 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	15 272	4 373	4 639	6 587	4 080	2 558	29	37 538
Działalność detaliczna	(29 133)	(2 779)	(2 153)	78	204	-	-	(33 783)
Luka okresowa	(13 861)	1 594	2 486	6 665	4 284	2 558	29	3 755
Luka skumulowana	(13 861)	(12 267)	(9 781)	(3 116)	1 168	3 726	3 755	

Na koniec grudnia 2002 roku Bank zajmował krótką pozycję na zmiennej stopie procentowej (w pozycjach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej nadwyżka pasywów nad aktywami) we wszystkich horyzontach do 1 roku oraz długą dla dłuższych horyzontów.

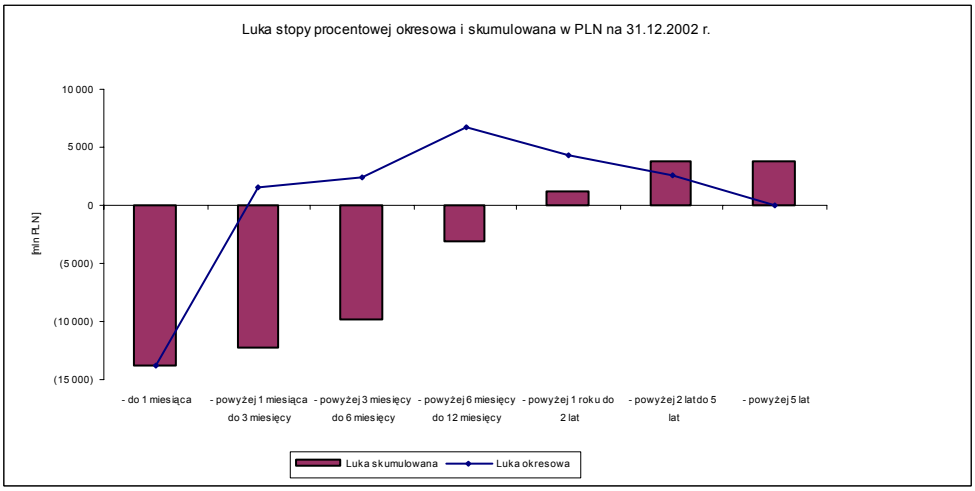

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	485	260	(356)	(91)	-	-	-	298
Działalność detaliczna	(88)	(42)	(105)	(116)	-	-	-	(351)
Luka okresowa	397	218	(461)	(207)	-	-	-	(53)
Luka skumulowana	397	615	154	(53)	(53)	(53)	(53)	

w tys. zł

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(426)	(197)	(2)	(24)	-	-	-	(649)
Działalność detaliczna	559	124	(39)	(31)	-	-	-	613
Luka okresowa	133	(73)	(41)	(55)	-	-	-	(36)
Luka skumulowana	133	60	19	(36)	(36)	(36)	(36)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(237)	(205)	(40)	-	-	-	-	(482)
Działalność detaliczna	464	20	(1)	(1)	-	-	-	482
Luka okresowa	227	(185)	(41)	(1)	-	-	-	-
Luka skumulowana	227	42	1	-	-	-	-	

Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które generowało ponad 94 % ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).

Bank w 2002 roku wykorzystywał instrumenty pochodne w celach inwestycyjnych oraz zabezpieczania bilansu, a także utrzymywał pozycje spekulacyjne na stopie procentowej.

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2001 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	20 532	2 587	2 128	5 745	3 081	1 853	-	35 926
Działalność detaliczna	(32 596)	2 595	(2 392)	98	298	-	-	(31 997)
Luka okresowa	(12 064)	5 182	(264)	5 843	3 379	1 853	-	3 929
Luka skumulowana	(12 064)	(6 882)	(7 146)	(1 303)	2 076	3 929	3 929	

Na koniec grudnia 2001 roku Bank zajmował krótką pozycję na zmiennej stopie procentowej (w pozycjach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej nadwyżka pasywów nad aktywami) we wszystkich horyzontach do 1 roku oraz długą dla dłuższych horyzontów.

w tys. zł

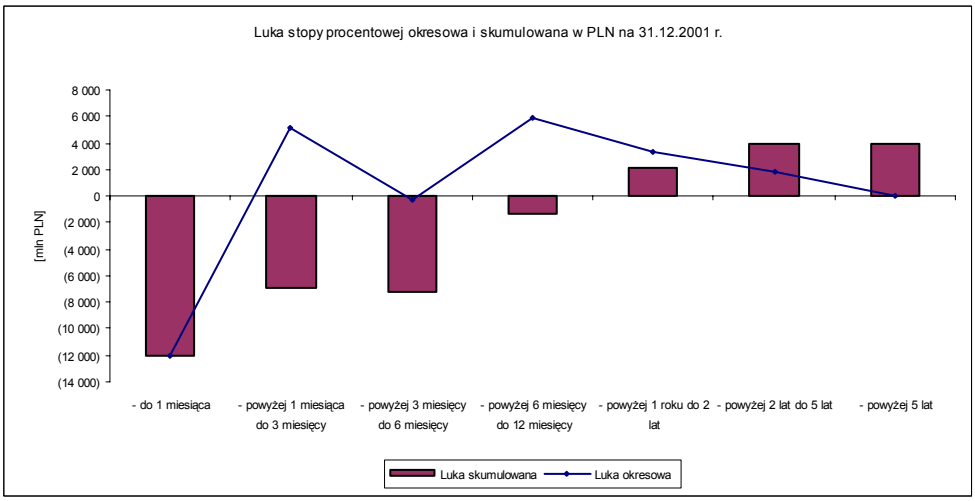

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	223	176	-	6	1	-	-	406
Działalność detaliczna	(194)	(17)	(103)	(113)	(1)	-	-	(428)
Luka okresowa	29	159	(103)	(107)	-	-	-	(22)
Luka skumulowana	29	188	85	(22)	(22)	(22)	(22)	

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(351)	(262)	-	-	-	-	-	(613)
Działalność detaliczna	430	121	(32)	(26)	-	-	-	493
Luka okresowa	79	(141)	(32)	(26)	-	-	-	(120)
Luka skumulowana	79	(62)	(94)	(120)	(120)	(120)	(120)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(228)	(42)	-	-	-	-	-	(270)
Działalność detaliczna	236	38	(1)	(1)	-	-	-	272
Luka okresowa	8	(4)	(1)	(1)	-	-	-	2
Luka skumulowana	8	4	3	2	2	2	2	

w tys. zł

W 2001 roku Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które generowało ponad 95 % ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).

- *ryzyko płynności*

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych zapewniającej stałą płynność Banku z uwzględnieniem charakteru prowadzonej przez Bank działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

Polityka w zakresie płynności w Banku opiera się na portfelu rynkowych papierów wartościowych oraz stabilnych depozytach. W polityce zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:
- metoda kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- metoda nadwyżki płynności,
- badanie stabilności portfela depozytów i kredytów,
- analizy szokowe.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności są:
- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe i lokacyjne, w tym walutowe transakcje -strukturalne oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- zarządzanie gotówką.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności. Limity i wartości progowe zostały przyjęte zarówno na miary płynności bieżącej (do 1 miesiąca), jak i na miary płynności średnioterminowej.

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2003 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2003	3 439	(518)	3 496	3 017	13 152	17 541	5 709	(45 836)
30.09.2003	4 338	-	3 505	5 040	9 892	16 689	5 991	(45 456)
30.06.2003	3 460	3 829	6 154	2 937	8 186	15 137	5 642	(45 345)

Urealniona skumulowana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2003	3 439	2 921	6 417	9 434	22 586	40 127	45 836	-
30.09.2003	4 338	4 339	7 844	12 884	22 776	39 465	45 456	-
30.06.2003	3 460	7 289	13 443	16 380	24 566	39 703	45 345	-

w tys. zł

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności wykazywała wartości dodatnie. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi pasywami.

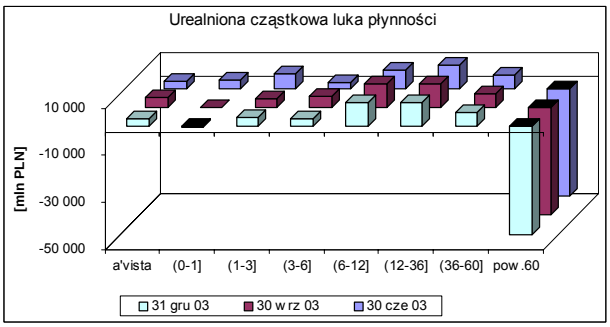

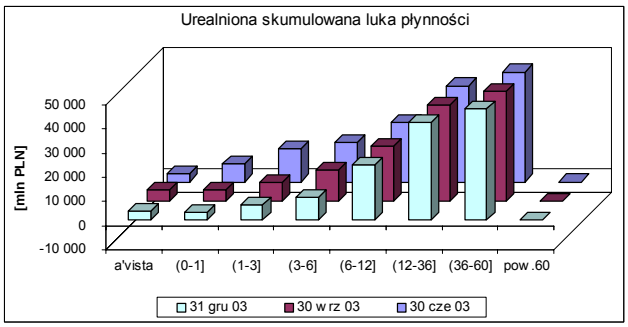

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2002 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2002	4 674	9 005	3 226	3 121	9 216	10 201	4 701	(44 144)
30.09.2002	6 765	8 153	4 034	3 181	8 601	9 437	4 848	(45 019)
30.06.2002	5 645	9 956	2 870	6 209	6 584	9 965	4 894	(46 123)

Urealniona skumulo-wana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2002	4 674	13 679	16 905	20 026	29 242	39 443	44 144	-
30.09.2002	6 765	14 918	18 952	22 133	30 734	40 171	45 019	-
30.06.2002	5 645	15 601	18 471	24 680	31 264	41 229	46 123	-

W 2002 roku Bank posiadał wysoką płynność złotową. Nadwyżka płynności we wszystkich horyzontach czasowych znacznie przekraczała wartości progowe.

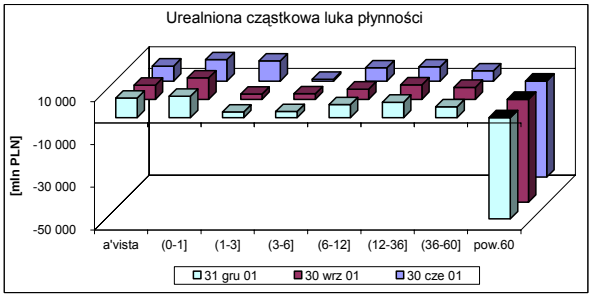

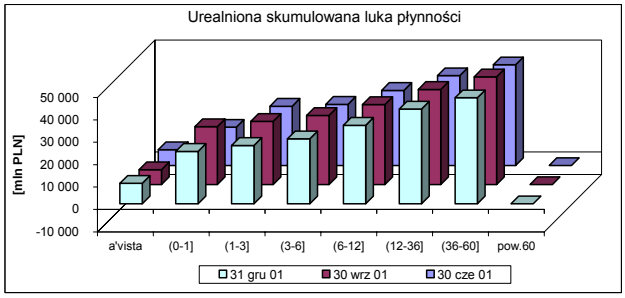

w tys. zł

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2001 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2001	9 123	14 278	2 647	2 910	6 105	7 218	5 077	(47 358)
30.09.2001	6 663	19 177	2 437	2 631	4 812	6 762	5 621	(48 103)
30.06.2001	7 044	10 033	9 377	860	6 208	6 614	4 796	(44 932)

Urealniona skumulowana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2001	9 123	23 401	26 048	28 958	35 063	42 281	47 358	-
30.09.2001	6 663	25 840	28 277	30 908	35 720	42 482	48 103	-
30.06.2001	7 044	17 077	26 454	27 314	33 522	40 136	44 932	-

Bank w 2001 roku posiadał wysoką płynność złotową. Nadwyżka płynności przez cały rok znacznie przekraczała wartości progowe we wszystkich horyzontach czasowych.

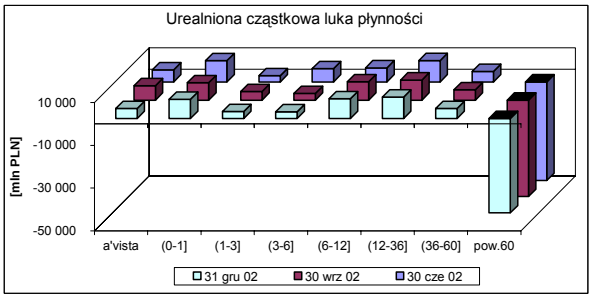

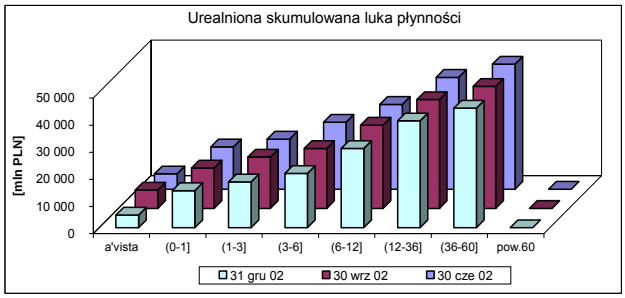

- *ryzyko walutowe*

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Zarząd Banku rozmiarów. W ramach zarządzania tym ryzykiem Zarząd Banku określa adekwatny profil ryzyka walutowego Banku zgodny z przyjętym planem finansowym Banku w zakresie dotyczącym wyniku z działalności walutowej.

Do mierzenia ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR). Dla określenia prawidłowości zastosowanych w modelu VaR założeń przeprowadzana jest codziennie weryfikacja rewaluacyjna i historyczna modelu (backtesting), przeprowadzana przede wszystkim w celu potwierdzenia „adekwatności" modelu.

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się poprzez nałożenie limitów i wartości progowych na to ryzyko. Wielkości, na które nałożone są limity to: pozycje walutowe, wartość zagrożona obliczana w horyzoncie 10-dniowym oraz strata z transakcji na rynku walutowym.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym są:
- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych,
- ścisłe określenie danych wykorzystywanych do pomiaru ryzyka walutowego.

w tys. zł

- *ryzyko adekwatności kapitałowej*

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest spełnienie przez Bank regulacji ostrożnościowych, w zakresie wymogów kapitałowych z tytułu ponoszonego ryzyka, skwantyfikowanych w postaci współczynnika wypłacalności.

Głównymi narzędziami zarządzania adekwatnością kapitałową są:
- wybór optymalnych pod względem wysokości wymaganych kapitałów metod pomiaru wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego,
- wewnętrzne procedury określające: klasyfikację nowych operacji do portfela handlowego lub bankowego, ustalanie pozycji pierwotnych dla operacji zaliczonych do portfela handlowego, ustalanie wyniku rynkowego zrealizowanego na pozycjach pierwotnych, ustalanie straty zrealizowanej na pozycjach pierwotnych zaliczonych do portfela bankowego, stosowanie technik estymacyjnych cen wykorzystywanych do obliczania wyniku rynkowego zrealizowanego na pozycjach zaliczonych do portfela handlowego.

W Banku obliczane są wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego:

- ryzyka walutowego w zakresie portfela bankowego i handlowego łącznie,
- ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych w zakresie portfela handlowego (ryzyko ogólne i ryzyko szczególne),
- ryzyka ogólnego stóp procentowych w zakresie portfela handlowego,
- ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych w zakresie portfela handlowego,
- ryzyka gwarantowania emisji papierów wartościowych w zakresie portfela handlowego.

Tabela przedstawia wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego.

	31.12.2003	**31.12.2002**
Ryzyko rynkowe	**126 843**	**97 970**
w tym:		
Ryzyko walutowe	-	-
Ryzyko cen towarów	-	-
Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	473	1 178
Ryzyko szczególne instrumentów dłużnych	81 268	65 938
Ryzyko ogólne stóp procentowych	37 480	23 464
Ryzyko rozliczenia - dostawy oraz kontrahenta	4 507	1 287
Ryzyko gwarantowania emisji papierów wartościowych	3 115	6 103

W sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku Bank zaprezentował po raz pierwszy wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego zgodnie z Uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz. 43 z późniejszymi zmianami).

- *ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych portfela handlowego*

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowych papierów wartościowych jest kształtowanie struktury bilansu Banku zapewniającej adekwatny do prowadzonej działalności biznesowej profil ryzyka cenowego Banku, polegający na ograniczeniu wpływu niekorzystnych zmian kursów cen akcji na wynik finansowy Banku.

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych podlega limitowaniu w podziale na poszczególne podportfele portfela handlowego. Wielkościami limitowanymi są otwarte pozycje oraz strata dzienna.

- *ryzyko instrumentów pochodnych*

Celem zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest szczegółowe określenie sposobów zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku, instrumentów zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych oraz zadań komórek i jednostek organizacyjnych w procesie zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych. Zasady zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych definiują ryzyka związane z transakcjami pochodnymi.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest model wartości zagrożonej (VaR).

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:
- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe (ISDA, ZBP) określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez limity na otwarte pozycje w poszczególnych instrumentach pochodnych, limity na nominały transakcji w podziale na portfel bankowy i handlowy.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie umowy ramowej Związku Banków Polskich (banki krajowe) oraz umowy ISDA (banki zagraniczne). Ze względu na złożoność powyższych umów oraz ich znaczenia dla Banku wprowadzona została procedura wewnętrzna określająca zawieranie i administrowanie umowami ramowymi.

- **ryzyko kredytowe**

Najważniejszym procesem wewnętrznym wspierającym działalność kredytową Banku jest proces zarządzania ryzykiem kredytowym, którego celem jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa działalności kredytowej.

Proces zarządzania ryzykiem odbywa się w otoczeniu, na które składają się:

- metody zarządzania oraz wykorzystywane metodologie ujęte w system regulacji wewnętrznych:
  - jednolita i obiektywna ocena ryzyka indywidualnych ekspozycji kredytowych,
  - minimalizacja ryzyka operacyjnego w procesie kredytowania,
  - wdrożenie metod pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego,
- środowisko informatyczne Banku umożliwiające przepływ informacji niezbędnych do oceny ryzyka oraz jego kontroli:
  - ocena scoringowa jako metoda oceny poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym kredytobiorcą, która jest wyrażona za pomocą sumy punktów przypisanych poszczególnym cechom klienta,
  - centralna baza danych o kredytach korporacyjnych,
- organizacja wewnętrzna Banku obejmująca komórki organizacyjne, ich zadania, zakres odpowiedzialności oraz wzajemne relacje:
  - zdefiniowanie zadań, roli i zakresu odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu,
  - identyfikacja zagrożeń związanych z dużymi zaangażowaniami.

Regulacje dotyczące procesu kredytowania wspomagają oszacowanie poziomu ryzyka kredytowego, umożliwiają podjęcie decyzji kredytowej, wspomagają periodyczne monitorowanie sytuacji klienta i ryzyka kredytowego Banku oraz prawnych zabezpieczeń wierzytelności Banku.

Działalność kredytowa Banku ma na celu zwiększenie dochodowości portfela kredytowego, poprawy jego jakości i wzrostu wolumenu.

Celem polityki kredytowej w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest realizacja założeń przyjętych w:
- strategii Banku,
- planie finansowym

poprzez optymalizację relacji pomiędzy wielkością zaangażowań Banku, dochodowością z prowadzonej działalności portfela kredytowego, a ryzykiem generowanym przez ten portfel.

Podstawowymi działaniami umożliwiającymi realizację celów są:
- zintensyfikowanie i utrwalenie współpracy z klientami lub grupami klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie, z którymi współpraca oceniana jest przez PKO BP SA jako pozytywna i dochodowa,
- pozyskiwanie wiarygodnych klientów posiadających zdolność kredytową,
- uwzględnianie ryzyka kredytowego przy podnoszeniu atrakcyjności oferty Banku,
- elastyczną politykę cenową zmierzającą do zróżnicowania w stopach procentowych i pobieranej prowizji w zależności od rodzaju transakcji, poziomu generowanego dla Banku ryzyka oraz charakteru współpracy z klientem lub grupą klientów,
- dywersyfikację zaangażowań Banku w ujęciu branżowym, produktowym, podmiotowym, celem redukowania ryzyka.

Istotne znaczenie z punktu widzenia ograniczania ryzyka kredytowego spełnia sprawne wdrażanie znowelizowanych przepisów dotyczących prawnego zabezpieczenia wierzytelności. Pozwoli ono wyeliminować znaczną część błędów i nieprawidłowości, popełnianych w działalności operacyjnej i zapewni stosowanie w całym Banku aktualnych standardów postępowania przy zabezpieczeniu wierzytelności i sporządzania dokumentacji związanej z zabezpieczeniem wierzytelności.

Metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego służą do identyfikacji poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli obciążonych ryzykiem kredytowym.

Metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego bazują na kalkulacji następujących miar ryzyka:
- prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- stopa odzysku,
- oczekiwana strata kredytowa,
- wartość zagrożona ryzykiem kredytowym.

Podstawowym czynnikiem wpływającym na ocenę ryzyka kredytowego Banku jest kompletność, autentyczność oraz zgodność z aktualnym stanem faktycznym i prawnym informacji i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia oceny.

Ocenę ryzyka kredytowego Banku przeprowadza się:
- w trakcie oceny wniosku o dokonanie transakcji kredytowej,
- w trakcie monitorowania transakcji kredytowej w okresie jej realizacji.

Zgodnie z Uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz. 43 z późniejszymi zmianami), Bank zaprezentował po raz pierwszy w odniesieniu do roku kończącego się 31 grudnia 2002 roku:
- wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów bilansowych,
- kwoty zaangażowania pierwotnego,
- równoważnik kredytowy,
- wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów pozabilansowych.

w tys. zł

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów bilansowych.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 000 464	-
Należności	49 640 347	26 629 824
Papiery wartościowe, udziały	28 075 784	597 026
Rzeczowe aktywa trwałe	2 287 802	2 209 427
Pozostałe	828 264	728 605
Razem - portfel bankowy	81 832 661	30 164 882
Papiery wartościowe - portfel handlowy	2 538 981	1 014 752
Ogółem instrumenty bilansowe	**84 371 642**	**31 179 634**

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 082 047	-
Należności	44 389 543	19 891 410
Papiery wartościowe, udziały	28 611 469	2 388 205
Rzeczowe aktywa trwałe	2 165 073	2 165 073
Pozostałe	3 921 751	3 505 002
Razem - portfel bankowy	80 169 883	27 949 690
Papiery wartościowe – portfel handlowy	1 848 188	792 393
Ogółem instrumenty bilansowe	**82 018 071**	**28 742 083**

Poniżej przedstawiono kwoty zaangażowania pierwotnego, równoważnik kredytowy oraz wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów pozabilansowych.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
Instrumenty stóp procentowych:	23 850 000	368 250	73 650
FRA	13 775 000	134 500	26 900
IRS	10 075 000	233 750	46 750
Instrumenty walutowe:	7 426 103	320 416	80 193
Forward walutowy	77 054	3 374	1 685
Forward - instrumenty wbudowane	1 006 675	50 334	25 167
SWAP	5 866 824	266 701	53 340
FX futures	708	7	1
OPCJE	474 842	-	-
Pozostałe instrumenty	340 054	23 089	4 618
SBB	340 054	23 089	4 618
Inne	-	-	-
Instrumenty pochodne razem	**31 616 157**	**711 755**	**158 461**
w tym:			
- portfel bankowy	13 723 341	495 035	114 107
- portfel handlowy	17 892 816	216 720	44 354

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
Instrumenty stóp procentowych:	10 670 000	49 100	9 820
FRA	10 470 000	47 100	9 420
IRS	200 000	2 000	400
Instrumenty walutowe:	13 110 869	478 736	101 764
Forward walutowy	35 287	372	74
Forward – instrumenty wbudowane	387 507	19 376	9 688
SWAP	12 687 401	458 981	92 001
FX futures	674	7	1
Pozostałe instrumenty	771 543	82 675	48 312
SBB	241 924	19 121	3 824
Inne	529 619	63 554	44 488
Instrumenty pochodne razem	**24 552 412**	**610 511**	**159 896**
W tym:			
- portfel bankowy	13 895 254	552 349	148 264
- portfel handlowy	10 657 158	58 162	11 632

Poniżej przedstawiono kwoty zaangażowania pierwotnego, równoważnik kredytowy oraz wartość ważoną ryzykiem pozostałych pozycji pozabilansowych.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Typ instrumentu			
Zobowiązania kredytowe	14 126 312	685 180	451 526
Zobowiązania gwarancyjne	93 140	51 829	49 855
Akredytywy udzielone	6 489	3 125	3 125
Pozostałe zobowiązania	963 859	174 331	47 905
Razem portfel bankowy	**15 189 800**	**914 465**	**552 411**
Gwarancje emisji	167 791	167 791	90 031
Razem portfel handlowy	**167 791**	**167 791**	**90 031**

	wartość ważona ryzykiem	wymóg kapitałowy
Łączne narażenie na ryzyko kredytowe (portfel bankowy)	**30 831 400**	**2 466 512**
Ryzyko rynkowe (portfel handlowy)*		**126 843**
Całkowity wymóg kapitałowy (ryzyko bankowe i rynkowe		**2 593 355**

*ryzyko walutowe (portfel handlowy i bankowy)

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Zobowiązania kredytowe	11 792 194	527 895	454 832
Zobowiązania gwarancyjne	94 251	55 373	53 583
Akredytywy udzielone	8 769	4 288	4 288
Pozostałe zobowiązania	5 146 406	1 051 479	219 341
Razem portfel bankowy	**17 041 620**	**1 639 035**	**732 044**
Gwarancje emisji	352 280	352 280	217 200
Razem portfel handlowy	**352 280**	**352 280**	**217 200**

	wartość ważona ryzykiem	wymóg kapitałowy
Łączne narażenie na ryzyko kredytowe (portfel bankowy)	**28 829 998**	**2 306 400**
Ryzyko rynkowe (portfel handlowy)*		**97 970**
Całkowity wymóg kapitałowy (ryzyko bankowe i rynkowe)		**2 404 370**

*ryzyko walutowe (portfel handlowy i bankowy)

- **ryzyko operacyjne**

Przez ryzyko operacyjne rozumie się w Banku ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie uwzględnia natomiast ryzyka utraty reputacji i strategicznego.

Bank zgodnie z najlepszymi praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem oraz działając w nawiązaniu do projektowanej Nowej Umowy Kapitałowej rozpoczął działania związane z budową systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- wprowadzono obowiązek analizy wpływu nowo wprowadzanych przepisów wewnętrznych na poziom ryzyka operacyjnego Banku,
- przeprowadzane są uzgodnienia projektów regulacji wspomagających proces zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- w trakcie projektowania są procedury wewnętrzne, które będą przepisami wykonawczymi do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Przy pomocy „kwestionariusza dotyczącego ryzyka operacyjnego" Bank zidentyfikował profil ryzyka operacyjnego oraz rozpoznał obecny stan zarządzania ryzykiem operacyjnym. Badanie przeprowadzono w jednostkach organizacyjnych Banku w drugim kwartale 2003 roku.

Informacje o profilu ryzyka dostarcza także na bieżąco analiza gromadzonych danych pokontrolnych pochodzących z komórki audytu wewnętrznego, a także analiza danych zbieranych przez jednostki, odpowiedzialne systemowo za dany obszar działalności Banku.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odbywa się w sposób zintegrowany.

5. Rachunkowość zabezpieczeń

Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń w okresach objętych sprawozdaniem finansowym.

6. Dane o zawartych kontraktach opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych

Bank nie zawarł żadnego kontraktu opcji sprzedaży lub subskrypcji akcji zwykłych jakiejkolwiek spółki akcyjnej.

w tys. zł

7. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku oraz zobowiązań strony trzeciej

Bank posiadał następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych PKO BP SA oraz zobowiązań strony trzeciej:

Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych PKO BP SA tworzy zgodnie z zapisem art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. z 2000 roku nr 9, poz. 131, z późniejszymi zmianami).

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Wartość funduszu	273 472	268 278	184 448
Wartość nominalna zabezpieczenia	290 000	270 000	190 000
Rodzaj zabezpieczenia	bony skarbowe	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	30.03.2004	22.04.2003	12.02.2004
Wartość bilansowa zabezpieczenia	286 960	290 856	199 653

Fundusz gwarancyjny giełdy

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez BDM PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW w ramach funduszu gwarancyjnego giełdy.

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Fundusz gwarancyjny giełdy	443	4 721	838

8. Informacje na temat nieujętych w bilansie transakcji z przyrzeczeniem odkupu

W Banku nie wystąpiły nieujęte w bilansie transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

9. Udzielone zobowiązania finansowe

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
na rzecz podmiotów finansowych	900 363	4 539 617	616 511
-w tym nieodwołalne	96	59	6
na rzecz podmiotów niefinansowych	12 300 601	6 164 753	5 866 132
-w tym nieodwołalne	97 131	116 911	56 552
na rzecz budżetu	822 599	983 953	162 219
-w tym nieodwołalne	128	10 212	14 048
Udzielone zobowiązania finansowe, razem	**14 023 563**	**11 688 323**	**6 644 862**

10. Podział pozabilansowych zobowiązań warunkowych

a) Zobowiązania warunkowe

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Zobowiązania warunkowe udzielone finansowe	**13 926 208**	**11 561 141**	**6 574 256**
- Linie kredytowe	13 038 438	7 022 864	5 974 256
- Pozostałe	887 770	4 538 277	600 000
Zobowiązania warunkowe udzielone gwarancyjne	**391 376**	**600 472**	**253 947**
- Poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	20 770	29 559	23 749
- Pozostałe	370 606	570 913	230 198
Zobowiązania warunkowe otrzymane finansowe	**84 906**	**711**	**230 228**
- Linie kredytowe	84 906	-	230 228
- Pozostałe	-	711	-
Zobowiązania warunkowe otrzymane gwarancyjne	**4 804 342**	**5 237 532**	**5 299 818**
-Gwarancje i poręczenia spłaty kredytów	4 799 036	5 059 136	4 989 859
-Pozostałe	5 306	178 396	309 959
Razem	**19 206 832**	**17 399 856**	**12 358 249**

w tys. zł

.b) Gwarancje i poręczenia emisji

- **w 2003 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka A	bony wekslowe	**696**	20,94% udział w kapitale, 34,56% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	niezbywalne
Spółka B	bony wekslowe	**69 895**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**40 500**	jednostki samorządu terytorialnego	znajdujące się w publicznym obrocie, notowane na CETO
pozostałe	obligacje komunalne	**56 700**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	x	**167 791**	x	x

- **w 2002 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka C	bony wekslowe	**3 772**	25% udziału w kapitale, 25% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka B	bony wekslowe	**179 658**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**59 000**	jednostki samorządu terytorialnego	znajdujące się w publicznym obrocie, notowane na CETO
pozostałe	obligacje komunalne	**109 850**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	x	**352 280**	x	x

- **w 2001 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka C	bony wekslowe	**2 876**	25% udziału w kapitale, 25% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka D	bony wekslowe	**19 212**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka E	obligacje korporacyjne	**36 959**	brak	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka F	obligacje korporacyjne	**88 000**	brak	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**114 900**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	x	**261 947**	x	x

w tys. zł

c) Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych:

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	26 066	22 260	29 184
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	1 250	7 632	2 515
PKO/Credit Suisse S.A.	193	-	207
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	77 405	98 969	-
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	1 600	-	-
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	-	-	771
Group 4 Polska Sp. z o.o.	-	-	1 000
Razem	**106 514**	**128 861**	**33 677**

11. Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych

Zarząd Banku nie proponował wypłaty dywidendy za 2003 rok. Propozycja Zarządu Banku została uwzględniona w podziale zysku zatwierdzonym przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku, które odbyło się w dniu 27 maja 2004 roku. Za lata 2002 i 2001 Bank nie wypłacał dywidendy.

12. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy

Bank nie posiadał zobowiązań do wypłaty dywidendy.

13. Potencjalne zobowiązania

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 r. na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko: VISA CEMEA – Visa International, Europay International S.A., Visa Forum Polska, Europay Forum Polska i bankom zrzeszonym w stowarzyszeniach emitentów Visa Forum Polska oraz Europay Forum Polska, w tym przeciwko Bankowi w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, polegających na uczestniczeniu w porozumieniu i wspólnym ustalaniu wysokości stawek opłaty „interchange" pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa w Polsce (co może stanowić naruszenie art. 5 ust.1 pkt 1 Ustawy o Ochronie Konkurencji), uczestniczeniu w porozumieniu i wspólnym ustalaniu wysokości stawek opłaty „interchange" pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Europay/ Eurocard/ masterCard w Polsce (co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 Ustawy o Ochronie Konkurencji) oraz koordynacji działań w celu ograniczenia dostępu do rynku przedsiębiorców nie należących do wymienionych porozumień emitentów (co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 i 6 Ustawy o Ochronie Konkurencji). Zgodnie z pismem UOKiK z dnia 28 czerwca 2004 roku postępowanie zostało przedłużone do dnia 30 sierpnia 2004 roku z powodu konieczności uzyskania niezbędnych danych i informacji oraz dokonania analizy zebranego materiału dowodowego.

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 5 Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów.

b) Roszczenia reprywatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się siedem postępowań administracyjnych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank lub, w jednym przypadku przez spółkę zależną od Banku, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą

zgłoszeniem roszczeń reprywatyzacyjnych. W grupie ww. postępowań tylko jedno dotyczy nieruchomości, którą Bank klasyfikuje jako istotną z punktu widzenia prowadzonej działalności, tj. nieruchomości położonej w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, na której znajduje się budynek Centrali Banku. Użytkownikiem wieczystym ww. nieruchomości jest CFP Sp. z o.o. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku.

Zarząd PKO BP SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu postępowań opisanych w punktach 13.a) i 13.b) powyżej jest niewielkie.

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku nie zawiera korekt związanych z potencjalnymi zobowiązaniami opisanymi w punktach 13.a) i 13.b) powyżej.

14. Dane dotyczące zobowiązań wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli

Bank nie posiadał zobowiązań wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli.

15. Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w danym okresie lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie wraz z wyjaśnieniem przyczyn

W 2003 roku Bank spisał w koszty m.in. kwotę 11 688 tysięcy złotych z tytułu inwestycji zaniechanej dotyczącej usług doradczych i konsultacyjnych poniesionych na Centralny System Informatyczny w latach 1999-2002. Powyższa kwota jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne". PKO BP SA nie planuje zaniechać jakiejkolwiek z prowadzonych rodzajów działalności w następnym okresie obrachunkowym.

W roku zakończonym 31 grudnia 2002 roku w Banku nie wystąpiły przychody lub koszty z tytułu działalności zaniechanej, zaś w roku zakończonym 31 grudnia 2001 roku Bank spisał w koszty kwotę 823 tysiące złotych.

16. Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych na własne potrzeby

Bank nie poniósł kosztów na wytworzenie na własne potrzeby środków trwałych i środków trwałych w budowie.

17. Nakłady inwestycyjne

Zarząd PKO BP SA uchwalił poziom nakładów przeznaczonych na inwestycje własne w 2004 roku w wysokości 750 000 tys. zł, z czego 129 990 tys. zł na projekty oraz 620 010 tys. zł na przedsięwzięcia inwestycyjne (dane niezweryfikowane).

PKO BP SA poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych:

- w okresie od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku w kwocie 344 561 tys. zł,
- w okresie od 1 stycznia 2002 roku do 31 grudnia 2002 roku w kwocie 576 642 tys. zł,
- w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001 roku w kwocie 639 306 tys. zł.

w tys. zł

18. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

a) Poniżej przedstawiono transakcje PKO BP SA z podmiotami powiązanymi kapitałowo według stanu

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności - netto	w tym kredyty - brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe -
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Jednostka zależna	384 290	294 879	3 232	13 318	12 445	451	175	-	26 066
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Jednostka zależna	-	-	1 530	335	314	28	28	-	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" S.A.	Jednostka zależna	26 478	21 017	10 725	41 300	41 287	293	290	-	-
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Jednostka zależna	127 434	125 848	8 160	2 712	2 674	73 487	915	-	-
Inteligo Financial Services S.A.	Jednostka zależna	-	-	1 199	323	320	19 931	180	-	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Jednostka zależna	-	-	1 896	10	1	30	9	-	-
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	7 050	6 647	4 935	780	619	72	54	-	1 250
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	1 200	-	1 673	32 238	25 026	-	-	-	193
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	69 686	68 115	64	83	83	52	52	-	77 405
Agencja Inwestycyjna CORP S.A.	Jednostka stowarzyszona	187	-	-	78	-	2 256	-	-	-
Ekogips S.A. (w upadłości)	Jednostka stowarzyszona	668	2 948	-	-	-	-	-	-	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	50 470	100 812	25 720	3 072	3 072	4 695	-	18 411	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszona	5 838	3 750	307	1	1	50	13	-	-
Finanse –Agent Transferowy Sp. z o.o.	Jednostka pośrednio zależna	0	0	1 372	7	7	32	32	-	-
Razem		**673 301**	**624 016**	**60 813**	**94 257**	**85 849**	**101 377**	**1 748**	**18 411**	**104 914**

w tys. zł

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności - netto	w tym kredyty - brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe -
Jednostki w likwidacji										
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o. (w likwidacji)	Jednostka zależna	-	-	296	421	389	180	226	2 700	1 600
International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Jednostka zależna	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Jednostka zależna	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A. (w likwidacji)	Jednostka stowarzyszona	-	-	22	1	1	46	46	-	-
Razem		**6**	**-**	**318**	**422**	**390**	**226**	**272**	**2 700**	**1 600**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku należności netto Banku oraz zobowiązania Banku z podmiotami powiązanymi stanowiły odpowiednio 0,80% i 0,07% sumy bilansowej Banku.

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku.**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Jednostka zależna	211 347	167 929	2 081	14 940	14 668	1 902	618	-	22 260
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Jednostka zależna	4	2 670	3 942	655	200	2 800	130	2 670	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Jednostka zależna	-	-	2 016	1	1	-	-	-	-
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Jednostka zależna	158 120	155 629	16 680	4 282	4 216	64 371	1 285	-	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	Jednostka zależna	16 814	21 017	16 260	1 798	1 798	16 576	78	16 498	-
Inteligo Financial Services S.A.	Jednostka zależna	11 710	11 700	3 587	65	65	556	-	-	-
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	5 859	5 516	1 126	758	439	7	7	-	7 632
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Jednostka współzależna	165	-	3	119	119	43	43	-	-
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	128	-	220	30 723	30 723	-	-	-	-
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	11 586	11 586	3 758	-	-	260	216	-	98 969
Agencja Inwestycyjna CORP S.A.	Jednostka stowarzyszona	178	-	-	-	-	2 052	-	-	-
Ekogips S.A.	Jednostka stowarzyszona	668	3 048	668	64	-	-	-	100	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	25 000	88 590	-	-	-	15 121	-	15 121	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszona	10 347	8 350	24	315	315	2 052	-	-	-
RAZEM		**451 926**	**476 035**	**50 365**	**53 720**	**52 544**	**105 740**	**2 377**	**34 389**	**128 861**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku należności netto Banku oraz zobowiązania Banku z podmiotami powiązanymi stanowiły odpowiednio 0,55% i 0,06% sumy bilansowej Banku.

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Jednostka zależna	169 423	120 578	2 229	17 049	16 419	64	64	-	29 184
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Jednostka zależna	7	4	3 150	461	190	201	201	-	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o	Jednostka zależna	-	-	2 102	-	-	-	-	-	-
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Jednostka zależna	186 786	186 786	10 151	11 257	11 188	68 348	289	-	-
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	Jednostka zależna	31 000	11 000	6 803	6 097	6 097	112	112	-	-
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	1 485	1 485	-	466	466	21	21	-	2 515
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Jednostka współzależna	-	-	1	235	235	20	13	-	771
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	-	-	2	228	228	-	-	-	207
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	-	-	51	-	-	1	-	-	-
Group 4 Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	6	-	5 878	987	864	82 013	11	-	1 000
Agencja Inwestycyjna CORP S.A.	Jednostka stowarzyszona	-	-	-	-	-	354	-	-	-
Ekogips S.A.	Jednostka stowarzyszona	-	3 012	-	-	-	-	-	-	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	59 968	82 731	-	9 600	9 600	4 062	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszona	9 931	8 350	66	944	-	3	-	-	-
Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	Jednostka stowarzyszona	-	-	433	180	180	11	-	-	-
Razem		**458 606**	**413 946**	**30 866**	**47 504**	**45 467**	**155 210**	**711**	**-**	**33 677**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2001 roku należności netto Banku oraz zobowiązania Banku z podmiotami powiązanymi stanowiły odpowiednio 0,58 % i 0,04% sumy bilansowej Banku.

w tys. zł

b) Transakcje z budżetem państwa

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1115, z późniejszymi zmianami), PKO BP SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych. W ramach realizacji przez budżet państwa ustawowych obowiązków, Bank w 2003 roku zaliczył do przychodów kwotę 255 600 tysięcy złotych (w 2002 roku 378 032 tysięcy złotych, w 2001 roku 686 365 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela. W tym okresie Bank otrzymał kasowo kwotę 253 160 tysięcy złotych (w 2002 roku 372 676 tysięcy złotych, w 2001 roku 538 835 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela za 2003 rok oraz kwotę 5 366 tysięcy złotych z tytułu rozliczeń za czwarty kwartał 2002 roku (w 2002 roku 14 898 tysięcy złotych za 2001 rok, w 2001 roku 364 548 tysięcy złotych za 2000 rok). Różnica w wysokości 2 440 tysięcy złotych (w 2002 roku 5 356 tysięcy złotych, w 2001 roku 147 530 tysięcy złotych) pomiędzy przychodami memoriałowymi przypadającymi za dany rok, a przychodami za ten okres otrzymanymi kasowo jest wykazana w bilansie Banku w pozycji „Należności od sektora budżetowego".

PKO BP SA otrzymuje prowizję za prowadzenie rozliczeń związanych z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych. W 2003 roku PKO BP SA otrzymała prowizję za czwarty kwartał 2002 roku w kwocie 1 135 tysięcy złotych (w 2002 roku za czwarty kwartał 2001 roku 1 374 tysięcy złotych, w 2001 roku za czwarty kwartał 2000 roku 828 tysięcy złotych) oraz za pierwszy, drugi i trzeci kwartał 2003 roku w wysokości 2 263 tysięcy złotych (w 2002 roku za pierwszy, drugi i trzeci kwartał 2002 roku 1 907 tysięcy zł, w 2001 roku za pierwszy, drugi i trzeci kwartał 2001 roku 2 282 tysięcy złotych), która jest wykazana w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Prowizja z tytułu działalności bankowej".

W bilansie Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Największe zaangażowania kredytowe zostały przedstawione w nocie nr 1a) „Struktura koncentracji zaangażowania". Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych. Kwota przekazana przez budżet z tego tytułu w 2003 roku wyniosła 42 740 tysięcy złotych (w 2002 roku 37 538 tysięcy złotych, w 2001 roku 40 119 tysięcy złotych) i w całości zaewidencjonowana została w przychody Banku i ujęta w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Prowizje z tytułu działalności bankowej".

W 2003 roku Bank zaliczył również do przychodów z tytułu prowizji kwotę 24 840 tysięcy złotych (w 2002 roku 17 249 tysięcy złotych, w 2001 roku 16 103 tysiące złotych) z tytułu wynagrodzenia za czynności związane z obsługą rekompensat dla emerytów i rencistów, którzy w 1991 roku utracili wzrosty lub dodatki do emerytur i rent, należnych z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz dla pracowników sfery budżetowej, którym w drugim półroczu 1991 i w pierwszym półroczu 1992 nie znowelizowano wynagrodzeń. Kwota została wykazana w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Przychody z tytułu działalności bankowej".

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego" portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w sytuacji niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

W dniu 11 lutego 2003 roku PKO BP SA zawarła umowę z Ministrem Finansów na sprzedaż i obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa.

w tys. zł

19. Informacje o przychodach i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej

Bank prowadzi działalność maklerską poprzez Bankowy Dom Maklerski, wewnętrzną jednostkę organizacyjną sporządzającą samodzielnie sprawozdanie finansowe.

Przychody i koszty Bankowego Domu Maklerskiego PKO BP SA były następujące:

	2003	2002	2001
Przychody	83 425	45 278	74 266
Koszty	(60 280)	(48 117)	(60 628)
Wynik brutto wykazany w sprawozdaniu BDM	**23 145**	**(2 839)**	**13 638**

20. Odpisy należności nieściągalnych

W okresie od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA dokonała odpisu w ciężar utworzonych rezerw na należności nieściągalne od klientów sektora finansowego w wysokości 2 877 tys. zł (w 2002 roku 4 663 tysiące złotych, w 2001 roku 5 939 tysięcy złotych) oraz od klientów sektora niefinansowego w wysokości 81 349 tysięcy złotych (w 2002 roku 73 864 tysiące złotych, w 2001 roku 133 382 tysiące złotych).

21. Informacje o kosztach związanych z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

	2003	2002	2001
Rezerwa na premie pracownicze	45 164	27 287	33 255
Rezerwa na koszty niewykorzystanych urlopów pracowniczych	432	8 391	2 412
Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	34 598	12 975	-
Pozostałe rezerwy (bonusy)	4 456	4 534	4 418
Razem	**84 650**	**53 187**	**40 085**

22. Informacje o przeciętnym zatrudnieniu, z podziałem na grupy zawodowe

Struktura zatrudnienia pracowników PKO BP SA wg wieku

	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
wiek	Osoby	Udział w zatrudnieniu	Osoby	Udział w zatrudnieniu	Osoby	Udział w zatrudnieniu
do 25 lat	2 350	6,3%	3 203	8,3%	4 238	10,8%
26-35 lat	12 778	33,9%	12 543	32,5%	12 236	31,1%
36-45 lat	11 222	29,8%	11 617	30,1%	12 097	30,8%
46-55 lat	10 535	28,0%	10 498	27,2%	10 129	25,8%
56 lat i więcej	771	2,0%	734	1,9%	606	1,5%
Razem	**37 656**	**100,0%**	**38 595**	**100,0%**	**39 306**	**100,0%**

W roku 2003 nastąpiły nieznaczne zmiany w strukturze zatrudnienia pracowników pod względem wieku. Zmniejszył się udział pracowników najmłodszych (do 25 lat), który w 2002 roku wynosił 8,3%, natomiast w 2001 roku wynosił 10,8%, ogółu zatrudnionych w PKO BP SA. Najliczniejszą grupę pracowników Banku nadal stanowią osoby w wieku 26-35 lat (w 2002 roku 32,5%, w 2001 roku 31,1%).

w tys. zł

Struktura zatrudnienia pracowników PKO BP SA wg wykształcenia

wykształcenie	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Osoby	Udział w zatrudnieniu	Osoby	Udział w zatrudnieniu	Osoby	Udział w zatrudnieniu
wyższe	14 162	37,6%	12 775	33,1%	11 397	29,0%
średnie	22 976	61,0%	25 202	65,3%	27 209	69,2%
poniżej średniego	518	1,4%	618	1,6%	700	1,8%
Razem	**37 656**	**100,0%**	**38 595**	**100,0%**	**39 306**	**100,0%**

W 2003 roku wzrosła liczba zatrudnionych w Banku osób z wyższym wykształceniem (w 2002 roku 33,1%, w 2001 roku 29,0%). Liczba zatrudnionych z wykształceniem średnim zmniejszyła się (w 2002 roku 65,3%, w 2001 roku 69,2%).

	2003	2002	2001
średnioroczne zatrudnienie	38 156	38 944	39 288

23. Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych osobom zarządzającym i nadzorującym

	2003	2002	2001
Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej	179	185	193
Wynagrodzenia członków Zarządu	1 797	1 432	1 245
Razem	**1 976**	**1 617**	**1 438**

Łączne wynagrodzenie brutto (z uwzględnieniem wynagrodzeń z zysku) Członków Zarządu Banku otrzymane w 2003 roku z przedsiębiorstw podporządkowanych PKO BP SA wynosiło 101 tysięcy złotych.

W 2002 roku osoby nadzorujące i zarządzające nie otrzymały wynagrodzeń i nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych.

Łączne wynagrodzenie brutto (z uwzględnieniem wynagrodzeń z zysku) Członków Zarządu Banku otrzymane w 2001 roku z przedsiębiorstw podporządkowanych PKO BP SA wynosiło 154 tysiące złotych.

24. Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne umowy świadczone przez Bank na rzecz podmiotów powiązanych oraz pracownicze programy emerytalne

a) Kredyty, pożyczki, gwarancje i poręczenia dla pracowników, członków zarządu i organów nadzorczych PKO BP SA

	2003	2002	2001
Pracownicy	335 833	272 154	220 515
Członkowie Zarządu	-	-	-
Członkowie Rady Nadzorczej	-	-	85
Razem	**335 833**	**272 154**	**220 600**

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od rynkowych.

b) Kredyty, pożyczki, gwarancje i poręczenia na rzecz jednostek podporządkowanych

Transakcje (w tym kredyty, pożyczki, gwarancje) z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały szczegółowo przedstawione w nocie 18 Dodatkowych not objaśniających do sprawozdania finansowego Banku.

c) Pracownicze programy emerytalne

Bank nie uczestniczy w finansowaniu programów emerytalnych.

w tys. zł

25. Informacje o prowadzonej działalności powierniczej

W 2003 roku Bank poszerzył uczestnictwo w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. o funkcję „Depozytariusz" oraz zawarł pierwszą umowę prowadzenia rachunku papierów wartościowych. W latach 2002 i 2001 Bank nie prowadził działalności powierniczej.

26. Informacje o sekurytyzacji aktywów

Bank PKO BP SA nie obejmował papierów wartościowych w wyniku sekurytyzacji aktywów.

27. Znaczące zdarzenia, dotyczące lat ubiegłych ujęte w sprawozdaniu finansowym

Nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące okresów ubiegłych, które miałyby wpływ na przedstawione dane w sprawozdaniu finansowym.

28. Znaczące zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym

a) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszły w życie zmiany do ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami). Najważniejsze zmiany to:
   - umożliwienie zaliczenia do wyniku finansowego z tytułu odsetek nieotrzymanych w okresie sprawozdawczym przychodów z tytułu należnych bankowi odsetek od należności zakwalifikowanych do kategorii pod obserwacją,
   - przesunięcie na dzień 1 stycznia 2005 roku terminu obowiązkowego stosowania przez banki metody zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej do wyceny aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności własnych banku, a także zobowiązań finansowych nieprzeznaczonych do obrotu i niebędących instrumentami pochodnymi,
   - uszczegółowienie warunków spisywania należności kredytowych w ciężar utworzonej na nią rezerwy celowej, bez konieczności umorzenia długu wobec kredytobiorcy.

b) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2003 roku nr 218, poz. 2147). Najważniejsze zmiany wynikające ze znowelizowanego rozporządzenia obejmują:
   - wydłużenie terminów opóźnienia w spłacie, stanowiącego przesłankę przekwalifikowania ekspozycji kredytowych do poszczególnych kategorii ryzyka,
   - uproszczenie przepisów dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, w tym także wynikających z udzielonych kredytów mieszkaniowych,
   - wprowadzenie ograniczenia czasowego w uwzględnianiu zabezpieczeń przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych,
   - wprowadzenie możliwości uwzględniania najlepszych zabezpieczeń na etapie klasyfikacji ekspozycji,
   - wprowadzenie jednolitej klasyfikacji ekspozycji wobec jednego dłużnika,
   - zmniejszenie częstotliwości dokonywania oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw,
   - uszczegółowienie wymogów budowy wewnętrznych modeli ryzyka kredytowego, stanowiących podstawę klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

c) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszła w życie uchwała Nr 1/2003 Komisji Nadzoru Bankowego z 4 czerwca 2003 roku zmieniająca uchwałę 5/2001 KNB z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz.Urz.NBP Nr 11, poz. 16).

Uchwała wprowadza konieczność podziału kredytów, pożyczek i depozytów na portfel handlowy i bankowy. Pozostałe zmiany obejmują:
- zmianę definicji kapitału krótkoterminowego,
- wyłączenie aktywów niepłynnych jako pozycji ujmowanej w rachunku kapitału krótkoterminowego ze znakiem ujemnym,
- zmianę definicji wyniku rynkowego w zakresie portfela handlowego.

Wskutek wprowadzonych zmian kapitał krótkoterminowy będzie powiększał licznik współczynnika wypłacalności.

d) W dniu 8 marca 2004 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 lutego 2004 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2004 roku nr 31, poz. 266). Przepisy powyższego Rozporządzenia wprowadzają m.in. zmiany dotyczące rozpoznawania i wyceny instrumentów wbudowanych, w tzw. umowy zwykłe.

e) W dniu 15 marca 2004 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie zakupu od Kredyt Bank S.A. większościowego pakietu akcji Kredyt Bank Ukraina.

f) W dniu 30 marca 2004 roku została podpisana umowa pomiędzy Ministrem Skarbu Państwa a konsorcjum Credit Suisse First Boston Sp. z o.o. z Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. Biurem Maklerskim w sprawie wyboru doradcy Ministra Skarbu Państwa w procesie prywatyzacji PKO BP SA.

g) W dniu 8 kwietnia 2004 roku została podpisana warunkowa umowa pomiędzy PKO BP SA a Kredyt Bankiem S.A. dotycząca sprzedaży akcji Kredyt Banku (Ukraina) S.A. W wyniku tej umowy PKO BP SA nabędzie od Kredyt Banku S.A. 9 567 713 000 akcji Kredyt Banku (Ukraina) S.A., co stanowi 66,65% w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu tego banku.

h) W dniu 13 maja 2004 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z funkcji Członka Zarządu Jerzego Gapińskiego oraz powołała z dniem 14 maja 2004 roku Krystynę Szewczyk na stanowisko Członka Zarządu.

i) W dniu 27 maja 2004 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, na którym m.in. :
- zatwierdzono sprawozdanie finansowe Banku za rok 2003,
- zatwierdzono sprawozdanie z działalności Banku za rok 2003, zawierające również informację o działalności Zarządu Banku jako organu spółki,
- podzielono zysk Banku osiągnięty w 2003 roku,
- potwierdzono zwiększenie kapitału zapasowego z tytułu przeksięgowań z kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny środków trwałych,
- zatwierdzono skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku za rok 2003,
- zatwierdzono sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Banku za rok 2003.

j) W dniu 8 czerwca 2004 roku Zarząd Banku wyraził zgodę na nabycie od HSBC BV z siedzibą w Londynie 212 439 akcji o wartości nominalnej 21 243,9 tysięcy złotych stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki Dom Maklerski Broker S.A.

k) W dniu 23 czerwca 2004 roku została podpisana warunkowa umowa pomiędzy PKO BP SA a Prokom Investments S.A., w wyniku której Bank nabędzie od Prokom Investments S.A. 243 227 akcji Banku Pocztowego S.A., co stanowi 25% + 1 akcja w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu tego banku.

29. Znaczące zdarzenia dotyczące roku obrotowego oraz prezentowanych okresów porównywalnych mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego

Na dzień 31 grudnia 2002 roku Bank posiadał zaangażowanie kredytowe wobec Stoczni Szczecińskiej Porta Holding SA w wysokości 176 649 tysięcy złotych, zaklasyfikowane do kategorii ryzyka stracone. Bank utworzył rezerwy celowe na to zaangażowanie w ciężar kosztów roku 2002 w wysokości 176 649 tys. zł. W pozostałych okresach nie wystąpiły zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego Banku.

30. Informacje o relacjach między Bankiem a jego prawnym poprzednikiem

W dniu 28 stycznia 2000 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz.U. z 2000 roku nr 5, poz. 55) oraz Obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2000 roku o sprostowaniu błędów, Powszechna Kasa Oszczędności - bank państwowy została przekształcona w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna. Na podstawie powyższego rozporządzenia, bilans zamknięcia PKO-bp stał się bilansem otwarcia PKO BP SA, fundusz statutowy stał się kapitałem akcyjnym oraz pozostały majątek PKO-bp został zbyty nieodpłatnie PKO BP SA.

w tys. zł

31. Podstawowe pozycje bilansowe i ogólnego rachunku zysków i strat skorygowane odpowiednim wskaźnikiem inflacji

Skumulowana średnioroczna stopa inflacji z okresu ostatnich trzech lat działalności Banku nie przekroczyła wartości 100%. W związku z tym niniejsze sprawozdanie finansowe nie zostało skorygowane o efekt inflacji.

32. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniem a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Dane dotyczące okresu obrotowego kończącego się dnia 31 grudnia 2003 roku, dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku zostały przedstawione w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami.

Dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zostały przekształcone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2003 roku za wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku, jak opisano w punkcie 9 Wprowadzenia. Obowiązujące przepisy nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

w tys. zł

Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych liczbowych według stanu na 31 grudnia 2001 roku zapewniające porównywalność sprawozdań

Bilans	31.12.2001	Zmiany prezentacyjne		Zmiany wpływające na wynik i kapitały		31.12.2001 po przekształceniu wynikającym ze zmian zasad rachunkowości	Zmiany wynikające z zastosowania wyceny instrumentów finansowych		1.01.2002 po korektach wynikających ze zmian zasad rachunkowości
Aktywa (pozycje podlegające zmianom)									
Należności od sektora finansowego	10 340 348	(159 452)	(1)			10 180 896			10 180 896
Należności od sektora niefinansowego	30 701 230	(4 381 969) (11 231)	(2) (3)			26 308 030			26 308 030
Należności od sektora budżetowego	0	4 381 969	(2)			4 381 969			4 381 969
Dłużne papiery wartościowe	25 720 181					25 720 181	355 344 950	(30) (31)	26 065 486
Udziały lub akcje w jednostkach zależnych	161 374	5 000	(13a)	(24 295) (44 999) 33 281	(4) (5a) (5b)	130 361	(2 664)	(29)	127 697
Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych	0	140 460	(6)	(35 490) (69 933) 495	(4) (5a) (5b)	35 532	1 915	(29)	37 447
Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych	140 689	(140 460)	(6)	89 (64) 101	(4) (5a) (5b)	355	(1)	(29)	354
Udziały lub akcje w innych jednostkach	267 143	(6 393)	(7)			260 750	420	(29)	261 170
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	0	247 137 159 452 6 393	(8) (1) (7)			412 982	63 086	(28)	476 068
Wartości niematerialne i prawne	125 404	(38 442) 225 419	(9) (10)	(40)	(11)	312 341			312 341
Rzeczowe aktywa trwałe	2 140 177	38 442 4 152 (225 419)	(9) (12) (10)	1 225	(12)	1 958 577			1 958 577
Inne aktywa	866 933	(247 137) (5 000)	(8) (13a)	17 273	(13b)	632 069			632 069
Suma bilansowa	**79 254 588**	**(7 079)**		**(122 357)**		**79 125 152**	**408 061**		**79 533 213**

w tys. zł

Bilans	31.12.2001	Zmiany prezentacyjne		Zmiany wpływające na wynik i kapitały		31.12.2001 po przekształceniu	Zmiany wynikające z zastosowania wyceny instrumentów finansowych		Przeniesienie wyniku netto	1.01.2002 po korektach
Pasywa (pozycje podlegające zmianom)										
Zobowiązania wobec sektora finansowego	2 198 939	24	(14)			2 198 963				2 198 963
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	68 840 206	(1 339 739) 21 150	(15) (14)			67 521 617				67 521 617
Zobowiązania wobec sektora budżetowego		1 339 739	(15)			1 339 739				1 339 739
Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych		150 4 152	(16) (12)			4 302	3 612	(28)		7 914
Fundusze specjalne i inne zobowiązania	922 918	(21 174) (150)	(14) (16)			901 594				901 594
Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	2 344 598	(125 684) (11 231)	(20) (3)	(344 008) 112 220 (9 285)	(17a) (17b) (13c)	1 966 610				1 966 610
Rezerwy	1 090 427	125 684	(20)	18 614 (1 792)	(18) (19)	1 232 933	16 058 8 634 96 586	(28) (18), (19) (31)		1 354 211
Kapitał z aktualizacji wyceny	155 355					155 355	248 364	(31)		403 719
Zysk (strata) z lat ubiegłych	(271 000)			274 983	(4), (13c), (17a) (18)	3 983	43 416 (8 964) 355	(28) (29),(18),(19) (30)	886 775	925 565
Zysk (strata) netto	1 059 864			(173 089)	(5), (11), (12), (13b) (17b), (19)	886 775			(886 775)	0
Suma bilansowa	**79 254 588**	**(7 079)**		**(122 357)**		**79 125 152**	**408 061**			**79 533 213**

w tys. zł

Rachunek zysków i strat (pozycje podlegające zmianom)	2001	Zmiany prezentacyjne		Zmiany wpływające na wynik i kapitały		2001 po przekształceniu
Koszty odsetek	(6 484 000)	5 218	(21)			(6 478 782)
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	13 755	32 620	(22)			46 375
Wynik na operacjach finansowych	62 409	(32 620) (5 218) 568 736	(22) (21) (23)	(112 220) (40)	(17b) (11)	481 047
Wynik z pozycji wymiany	737 153	(568 736)	(23)			168 417
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	(383 034)			1 225	(12)	(381 809)
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	(1 965 523)	108 177	(32)	(44 999) (49 933) (64)	(5a) (5a) (5a)	(1 952 342)
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	1 001 553	(60 527)	(32)	(20 000) 33 281 17 273 495 101	(5a) (5b) (13b) (5b) (5b)	972 176
Zysk (strata) brutto	1 534 892	108 177 (60 527)	(32) (32)	(174 880)	(5), (11), (12), (13b), (17b)	1 407 662
Podatek dochodowy	(475 029)			1 792	(19)	(473 237)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	(47 650)	(32)			(47 650)
Zysk (strata) netto	1 059 863			(173 088)	(5), (11), (12), (13b), (17b), (19)	886 775

Pozycje pozabilansowe (pozycje podlegające zmianom)	31.12.2001	Zmiany prezentacyjne		31.12.2001 po przekształceniu	Zmiany wynikające z zastosowania wyceny instrumentów finansowych		1.01.2002 po korektach
Zobowiązania warunkowe udzielone	253 947	6 574 118 138	(24) (26)	6 828 203			6 828 203
Zobowiązania warunkowe otrzymane	-	5 530 046	(25)	5 530 046			5 530 046
Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży	30 179 409			30 179 409	963 246	(27)	31 142 655
Zobowiązania nieodwołalne	6 644 724	(6 574 118)	(26)	70 606			70 606
Pozycje pozabilansowe - razem	37 078 080	5 530 184		42 608 264	963 246		43 571 510

w tys. zł

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)	2001	Zmiany prezentacyjne		2001 po przekształceniu
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Korekty razem	5 108 349	(2 776 896)		2 331 453
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	47 650	(34)	47 650
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	2 205 712	(2 776 896)	(33)	(571 184)
Inne korekty	703 247	(47 650)	(34)	655 597
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych	131 912	2 776 896	(33)	2 908 808

(1) Przeniesienie aktywów z pozycji „Należności od sektora finansowego" do pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe".
(2) Prezentacja należności od sektora budżetowego w odrębnej pozycji.
(3) Unettowienie należności Banku, od których pobrano odsetki z góry.
(4) Wycena udziałów metodą praw własności (korekta wyniku z lat ubiegłych).
(5) Wycena udziałów metodą praw własności (korekta wyniku netto 2001 roku)
    a) ujemna aktualizacja wartości,
    b) dodatnia aktualizacja wartości.
(6) Wykazanie udziałów w spółkach współzależnych w odrębnej pozycji.
(7) Prezentacja jednostek uczestnictwa w funduszach powierniczych jako pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe.
(8) Prezentacja dodatniej wyceny instrumentów pochodnych jako pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe.
(9) Przeniesienie prawa wieczystego użytkowania gruntu, spółdzielczego prawa do lokalu, wkładów wniesionych do spółdzielni mieszkaniowych.
(10) Przeniesienie nakładów na wartości niematerialne i prawne z rzeczowych aktywów trwałych.
(11) Odpisy wydatków założycielskich do wartości zerowej, w ciężar wyniku z lat ubiegłych.
(12) Ujawnienie leasingu finansowego.
(13) Prezentacja wyceny Spółki
    a) PKO-Towarzystwo Finansowe,
    b) Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService",
    c) Centrum Finansowe Puławska.
(14) Przeniesienie zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych z innych zobowiązań.
(15) Prezentacja zobowiązań wobec sektora budżetowego w odrębnej pozycji.
(16) Przeniesienie ujemnej wyceny instrumentów pochodnych z innych pasywów do zobowiązań z tytułu instrumentów finansowych.
(17) Korekta wyniku z tytułu odsetek skapitalizowanych od należności normalnych i pod obserwacją
    a) wpływ na wynik z lat ubiegłych,
    b) wpływ na wynik netto.
(18) Korekta podatku odroczonego z tytułu odsetek skapitalizowanych od należności normalnych i pod obserwacją – wpływ na wynik z lat ubiegłych.
(19) Korekta podatku odroczonego z tytułu odsetek skapitalizowanych od należności normalnych i pod obserwacją – wpływ na wynik netto.
(20) Prezentacja rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne w pozycji „Rezerwy".
(21) Prezentacja kosztów premii od nabytych papierów wartościowych w pozycji „Wynik operacji finansowych".
(22) Prezentacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży udziałów w jednostkach podporządkowanych w pozycji przychodów z udziałów lub akcji.
(23) Prezentacja wyniku z rozliczenia instrumentów swap oraz forward walutowy w pozycji „Wynik operacji finansowych".
(24) Prezentacja zobowiązań udzielonych warunkowych w pozycji zobowiązanie warunkowe udzielone.
(25) Ujawnienie pozycji „Zobowiązania warunkowe otrzymane".
(26) Ujawnienie zobowiązań udzielonych.
(27) Ujawnienie instrumentów wbudowanych.
(28) Wycena instrumentów wbudowanych.
(29) Korekta wyceny spółek.
(30) Wycena dłużnych papierów wartościowych.
(31) Wycena dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny (wraz z wpływem na podatek odroczony).
(32) Przeniesienie wyceny udziałów metodą praw własności (dostosowanie do formatu KPWiG).
(33) Przeniesienie zmiany stanu dłużnych papierów wartościowych lokacyjnych z grupy A „Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej" do grupy B „Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej".
(34) Przeniesienie w ramach grupy A z pozycji „Inne korekty" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności" wyceny udziałów lub akcji w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności (dostosowanie do formatu KPWiG).

w tys. zł

Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych liczbowych według stanu na 31 grudnia 2002 roku zapewniające porównywalność sprawozdań.

Bilans (pozycje podlegające zmianom)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
Wartości niematerialne i prawne	394 664	(108 297)	(1)	286 367
Rzeczowe aktywa trwałe	2 165 073	108 297	(1)	2 273 370

Rachunek zysków i strat (pozycje podlegające zmianom)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	15 052	(12 000)	(2)	3 052
Wynik działalności bankowej	5 576 258	(12 000)	(2)	5 564 258
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	(1 855 602)	34 327	(3)	(1 851 275)
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	1 208 303	(53 600)	(3)	1 154 703
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	(677 299)	(19 273)	(3)	(696 572)
Wynik działalności operacyjnej	1 429 038	(31 273)	(2) (3)	1 397 765
Zysk (strata) brutto	1 429 078	(31 273)	(2) (3)	1 397 805
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	31 273	(2) (3)	31 273

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Korekty razem	(3 398 185)	(177 916)		(3 576 101)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	(31 273)	(4)	(31 273)
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	(2 160 298)	(177 916)	(5)	(2 338 214)
Inne korekty	450 876	31 273	(4)	482 149
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	(2 347 093)	(177 916)		(2 525 009)

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia) cd.	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Wpływy	40 305	177 916		218 221
Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych	24 982	177 916	(5)	202 898
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(650 727)	177 916		(472 811)

(1) Przeniesienie inwestycji w środki trwałe z pozycji bilansu „Wartości niematerialne i prawne" do pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe".

(2) Przeniesienie otrzymanych dywidend od jednostek podporządkowanych z pozycji „Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności".

(3) Przeniesienie utworzonych i rozwiązanych rezerw na udziały w jednostkach podporządkowanych z pozycji „Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości" oraz „Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności" (dostosowanie do formatu KPWiG).

(4) Przeniesienie w ramach grupy A z pozycji „Inne korekty" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności" wyceny udziałów lub akcji w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności (dostosowanie do formatu KPWiG).

(5) Przeniesienie zmiany stanu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności z grupy A „Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej" do grupy B „Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej".

w tys. zł

Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych liczbowych według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku zapewniające porównywalność sprawozdań.

Rachunek zysków i strat (pozycje podlegające zmianom)	2003	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2003 rok
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	(1 486 732)	114 305	(1)	(1 372 427)
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	1 154 113	(61 483)	(1)	1 092 630
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	(332 619)	52 822	(1)	(279 797)
Wynik działalności operacyjnej	1 634 129	52 822	(1)	1 686 951
Zysk (strata) brutto	1 634 530	52 822	(1)	1 687 352
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	(52 822)	(1)	(52 822)

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia)	2003	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2003 rok
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	-	-		-
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	52 822	(2)	52 822
Inne korekty	741 973	(52 822)	(2)	689 151

(1) Przeniesienie utworzonych i rozwiązanych rezerw na udziały w jednostkach podporządkowanych z pozycji „Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości" oraz „Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności" (dostosowanie do formatu KPWiG).

(2) Przeniesienie w ramach grupy A z pozycji „Inne korekty" do pozycji „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności" wyceny udziałów lub akcji w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności (dostosowanie do formatu KPWiG).

33. Zmiany stosowanych zasad (polityki) rachunkowości i sposobu sporządzania sprawozdania finansowego.

a) Zmiany zasad rachunkowości i wyceny

Z dniem 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2001 roku o zmianie ustawy o rachunkowości wraz z przepisami wykonawczymi, które spowodowały konieczność wprowadzenia zmian do stosowanych przez Bank zasad rachunkowości.

Bilans

Dłużne papiery wartościowe

W roku 2001 Bank wykazywał dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (handlowe) według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię jednak nie wyższą od ceny sprzedaży netto. W przypadku, gdy tak określona wartość była wyższa od ceny sprzedaży netto, różnicę tę Bank zaliczał do kosztów operacji finansowych. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone na lokaty (lokacyjne) wykazywano w cenie nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Od dnia 1 stycznia 2002 roku zmianie uległy zasady wyceny dłużnych papierów wartościowych w związku ze zmianą klasyfikacji aktywów i pasywów finansowych. W zależności od kategorii do której zostanie zaklasyfikowany dłużny papier wartościowy papiery te wyceniane są według wartości godziwej (dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, dostępne do sprzedaży) lub według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości (dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności).

Papiery wartościowe z prawem do kapitału

W roku 2001 Bank wykazywał papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do papierów przeznaczonych do obrotu (handlowe) w cenie nabycia, jednak nie wyższej od ceny sprzedaży netto. W przypadku gdy cena sprzedaży netto była niższa od ceny nabycia, różnica zaliczana była do kosztów operacji finansowych. Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane jako lokaty (lokacyjne) Bank wykazywał w cenie nabycia z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Zgodnie z nowymi zasadami rachunkowości Bank zmienił metodę wyceny papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży na metodę opierającą się na wartości godziwej. Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych. Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży odnoszone są na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

Udziały lub akcje w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych

Od dnia 1 stycznia 2002 roku Bank stosuje do wyceny udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych metodę praw własności, zgodnie z którą cenę nabycia pomniejsza się lub powiększa o przypadające na rzecz jednostki dominującej lub znaczącego inwestora zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki podporządkowanej, jakie nastąpiły od dnia uzyskania znaczącego wpływu lub od dnia objęcia kontroli. Udział w zysku (stracie) netto według jednostki podporządkowanej koryguje się o odpis wartości firmy lub ujemnej wartości firmy. Udziały mniejszościowe wykazywane są w bilansie po koszcie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Do dnia 1 stycznia 2002 roku udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i udziały mniejszościowe wchodziły w skład portfela lokacyjnego i wykazywane były w bilansie po koszcie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Aktywa przejęte do zbycia

Do dnia 1 stycznia 2002 roku aktywa przejęte za długi Bank wykazywał według ceny stanowiącej kwotę długu, za który aktywa przejęto, pomniejszonej o rezerwy utworzone w wysokości różnicy pomiędzy kwotą długu a możliwą do uzyskania ceną sprzedaży netto przejętych aktywów.

Od dnia 1 stycznia 2002 roku aktywa przejęte za długi wykazuje się według wartości godziwej. Na różnicę pomiędzy kwotą długu a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów tworzona jest rezerwa celowa lub dokonuje się odpisu aktualizującego wartość tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

Rachunek zysków i strat

Od dnia 1 stycznia 2002 Bank zalicza do przychodów:

- należne odsetki zapadłe i niezapadłe oraz odsetki skapitalizowane i naliczone do skapitalizowania od należności normalnych, z wyjątkiem odsetek przewidzianych do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą,
- 90% odsetek od należności pod obserwacją oraz zagrożonych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela" skapitalizowanych ustawowo do 31 grudnia 1999 roku (część należności spółdzielni mieszkaniowych objęta poręczeniem Skarbu Państwa na mocy ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych),
- odsetki otrzymane (przypadające za bieżący okres sprawozdawczy),
- odsetki otrzymane w poprzednich okresach, w tym dyskonta, przypadające na bieżący okres sprawozdawczy,
- otrzymane prowizje.

w tys. zł

W związku ze zmianą zasad rachunkowości obowiązujących od 1 stycznia 2002 roku Zysk/strata z lat ubiegłych na dzień 31 grudnia 2001 roku oraz porównywalny wynik finansowy Banku za rok 2001 uwzględniają:

- zaliczenie do przychodów Banku odsetek skapitalizowanych umownie do 31 grudnia 2001 roku, z wyjątkiem odsetek przewidzianych do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą.
- zaliczenie do przychodów Banku odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego portfela" skapitalizowanych ustawowo, które zgodnie z obowiązującymi wcześniej przepisami nie zostały zaliczone do wyników finansowych Banku, z wyjątkiem odsetek przewidzianych do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą.
- wyłączenie z przychodów Banku odsetek od należności pod obserwacją które zgodnie z obowiązującymi wcześniej przepisami zostały zaliczone do wyników finansowych Banku, za wyjątkiem 90% odsetek „starego portfela" skapitalizowanych ustawowo objętych poręczeniami Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych).

Akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się metodą praw własności przy uwzględnieniu odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Poniżej przedstawiono skutki finansowe wynikające z wprowadzonych w 2002 roku zmian zasad rachunkowości na zysk (stratę) z lat ubiegłych oraz na kapitał z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku.

- wpływające na zysk (stratę) z lat ubiegłych

Rodzaj pozycji	Wpływ na zysk (stratę) z lat ubiegłych na dzień 1 stycznia 2002
Wycena wbudowanych instrumentów pochodnych	59 474
Wycena udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	(12 119)
Wycena udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych	(103 013)
Wycena udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	125
Wycena udziałów lub akcji w innych jednostkach przeznaczonych do obrotu	420
Wycena dłużnych papierów wartościowych dostępnych do obrotu	355
Zaliczenie do wyniku finansowego odsetek skapitalizowanych od należności normalnych	253 040
Wyłączenie z wyniku finansowego odsetek skapitalizowanych od należności pod obserwacją	(21 251)
Przyjęcie środków trwałych w leasing finansowy	1 225
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(41 464)
Pozostałe	(91)
	136 701

- wpływające na kapitał z aktualizacji wyceny

Rodzaj pozycji	Wpływ na kapitał z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002
Wycena portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	344 950
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(96 586)
	248 364

b) zmiany sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego

Porównywalne dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone przy zastosowaniu jednolitych zasad rachunkowości w odniesieniu do zasad stosowanych w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2003 roku, z wyjątkiem ujęcia zmian zasad rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych w danych porównywalnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku, wykazanych jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku – jak opisano szerzej w punkcie 9 Wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

34. Dokonane korekty błędów podstawowych

W związku z nie wystąpieniem błędów podstawowych sprawozdanie finansowe PKO BP SA nie zawiera korekt z tego tytułu.

35. Połączenie spółek handlowych

W latach objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym nie nastąpiło połączenie Banku z innym podmiotem.

36. Ciągłość działalności PKO BP SA

Poniesienie w roku 1998 straty netto zobligowało Bank, zgodnie z art. 142 ustawy Prawo bankowe, do przedstawienia Komisji Nadzoru Bankowego programu postępowania naprawczego. Program naprawczy na lata 1999-2003 został przyjęty warunkowo przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 1 grudnia 1999 r. Opracowany w drugiej połowie 2000 roku zaktualizowany program naprawczy przedstawiający zaaprobowane przez Zarząd PKO BP SA i Radę Nadzorczą założenia i kierunki postępowania naprawczego Banku został zaakceptowany przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 6 grudnia 2000 roku.

Główne elementy pomocy w ramach programu naprawczego obejmowały objęcie poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, czasowe zwolnienie Banku z utrzymywania części rezerwy obowiązkowej, wcześniejszy odkup części obligacji nabytych przez Bank w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej, dokapitalizowanie Banku przez Skarb Państwa oraz udzielenie zwrotnej pożyczki przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

W 2002 roku została pokryta w pełnej wysokości strata bilansowa poniesiona w 1998 roku. Ponadplanowy wzrost funduszy własnych Banku ograniczył ryzyko nieprzestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych. Mając na uwadze osiągnięcie przez Bank podstawowych celów ustalonych w programie naprawczym przed jego planowanym zakończeniem, projektowaną dalszą restrukturyzację i modernizację Banku, zamiar Ministra Skarbu Państwa rozpoczęcia w 2003 roku procesu prywatyzacji oraz osiągane wyniki finansowe, Zarząd PKO BP SA w dniu 19 listopada 2002 roku wystąpił do Komisji Nadzoru Bankowego o przedterminowe zamknięcie realizacji programu naprawczego.

W dniu 12 czerwca 2003 roku Bank otrzymał zgodę Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego na przedterminowe zakończenie realizacji programu naprawczego z dniem 31 maja 2003 roku. Powyższa decyzja została umotywowana zrealizowaniem przez PKO BP SA przed planowanym terminem szeregu najważniejszych założeń przyjętych w programie naprawczym jak również decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy o przeznaczeniu całego zysku za 2002 rok na powiększenie funduszy własnych Banku, co pozwoliło na wzmocnienie bazy kapitałowej i możliwość bezpiecznego rozwoju PKO BP SA.

Jak opisano w punkcie 7 Wprowadzenia do sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

37. Działania związane z przygotowaniem PKO BP SA do prywatyzacji

Przekształcenie w dniu 12 kwietnia 2000 roku Powszechnej Kasy Oszczędności – banku państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o nazwie Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna zapoczątkowało przygotowania do prywatyzacji Banku. Decyzja o komercjalizacji rozpoczęła publiczną dyskusję na temat formuły prywatyzacji PKO BP SA w kontekście wysokiego udziału kapitału zagranicznego w polskim sektorze bankowym. W dniu 10 maja 2000 roku Sejm RP podjął uchwałę,

że prywatyzacja PKO BP SA powinna przebiegać w sposób zgodny z intencją społeczeństwa i Sejmu RP oraz w sposób zabezpieczający polską rację stanu.

W dniu 7 sierpnia 2001 roku Rada Ministrów wyraziła zgodę na prywatyzację PKO BP SA oraz zaakceptowała strategię prywatyzacji Banku polegającą na sprzedaży akcji w trybie oferty ogłoszonej publicznie. Zgodnie ze Strategią miał zostać zachowany narodowy charakter Banku i utrzymana kontrola nad PKO BP SA przez Skarb Państwa. Prywatyzacja PKO BP SA została uwzględniona w przygotowanej przez Zarząd Banku „Strategii PKO BP SA na lata 2003-2005". Zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w dniu 7 listopada 2002 roku dokument wskazuje, że realizacja wyznaczonych celów strategicznych Banku związana jest z koniecznością przeprowadzenia prywatyzacji PKO BP SA opartej na: zachowaniu polskiego charakteru Banku, zapewnieniu niezbędnego poziomu kapitału, oraz znalezieniu partnerów gotowych do podjęcia współpracy na nowych rynkach. Nowy system zarządzania Bankiem, wspomagany nowoczesnymi rozwiązaniami informatycznymi, zostanie ukierunkowany na maksymalizację wartości Banku, przy powiązaniu interesów klientów, akcjonariuszy i pracowników.

W listopadzie 2002 roku Ministerstwo Skarbu Państwa poinformowało, że zamierza rozpocząć postępowanie przetargowe, mające na celu dokonanie wyboru doradcy MSP przy prywatyzacji PKO BP SA. Bank uczestniczył w pracach związanych z przygotowaniem przetargu, składał oświadczenia niezbędne w celu wszczęcia procedury wyboru, przygotowywał i aktualizował informacje o Banku będące elementem specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla przystępujących do przetargu.

W ramach przygotowań wewnętrznych do sprawnego przeprowadzenia procesu przekształceń własnościowych, Bank dokonał przeglądu zasobów informacji i dokumentów będących w posiadaniu poszczególnych jednostek Centrali PKO BP SA, niezbędnych dla opracowania analizy przed-prywatyzacyjnej i prospektu emisyjnego. Stworzony harmonogram wdrażania nowej strategii Banku uwzględnił konieczność aktualizacji danych i dopracowania procedur sprawozdawczych w zakresie ich przydatności w procesie prywatyzacji.

W dniu 6 marca 2003 roku Minister Skarbu Państwa ogłosił przetarg nieograniczony na wybór doradcy Ministra Skarbu Państwa w procesie prywatyzacji PKO BP SA. Zgodnie z opublikowanym zaproszeniem Minister Skarbu Państwa zamierzał rozpocząć proces prywatyzacji Banku oraz zamierzał udostępnić akcje Banku osobom trzecim. W celu przeprowadzenia powyższego zamierzenia MSP planował zatrudnić doradcę, który przygotowałby niezbędne analizy oraz przeprowadził sprzedaż do 30% akcji Banku w trybie oferty ogłoszonej publicznie. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla przystępujących do przetargu na doradcę Ministra Skarbu Państwa określono, iż właściciel zamierza rozpocząć proces prywatyzacji Banku, w sposób przewidziany w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 4 czerwca 2002 r. „Zarysie strategii wobec banków z bezpośrednim i pośrednim udziałem Skarbu Państwa na tle sektora bankowego w Polsce". Intencją MSP było, aby proces prywatyzacji Banku został przeprowadzony z uwzględnieniem założeń wyżej wymienionej strategii, z utrzymaniem kontroli Skarbu Państwa nad Bankiem.
W 2003 roku ogłaszano dwa przetargi na wybór doradcy Ministra Skarbu Państwa przy prywatyzacji PKO BP SA, które zostały unieważnione ze względów formalnych.
Minister Skarbu Państwa w 2004 roku ogłosił kolejny przetarg, w którym ostatecznie wyłoniono doradcę w procesie prywatyzacji Banku. Szczegóły opisano w zdarzeniach po dacie bilansu.

W ramach przygotowania Banku do przekształceń własnościowych opracowane zostały zestawienia informacji przekazywanych przez spółki publiczne do KPWiG, GPW i PAP w ramach tzw. informacji bieżących i okresowych oraz raport na temat przygotowania poszczególnych Pionów do udostępniania informacji niezbędnych w celu sporządzenia analizy przedprywatyzacyjnej i prospektu emisyjnego PKO BP SA. Obecnie w Banku trwają prace nad przygotowaniem prospektu emisyjnego PKO BP SA i analiz przedprywatyzacyjnych.

w tys. zł

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

5 lipca 2004	Andrzej Podsiadło	Prezes Zarządu Banku	.....
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
		Wiceprezes	
5 lipca 2004	Kazimierz Małecki	I Zastępca Prezesa	.....
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Danuta Demianiuk	Wiceprezes Zarządu Banku	.....
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Piotr Kamiński	Członek Zarządu Banku	.....
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Jacek Obłękowski	Członek Zarządu Banku	.....
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

5 lipca 2004
(data)

Krystyna Szewczyk
(imię i nazwisko)

Członek Zarządu Główny Księgowy Banku.
(podpis)

w tys. zł

4. OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2003 ROKU ORAZ SKONSOLIDOWANYCH PORÓWNYWALNYCH DANYCH FINANSOWYCH ZA LATA ZAKOŃCZONE DNIA 31 GRUDNIA 2002 ROKU ORAZ DNIA 31 GRUDNIA 2001 ROKU

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej

1. Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku („skonsolidowane sprawozdanie finansowe") oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku („skonsolidowane porównywalne dane finansowe") Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Grupa"), której jednostką dominującą jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („jednostka dominująca", „Bank", „Emitent") z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Puławskiej 15. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skonsolidowane porównywalne dane finansowe obejmują:

   - wprowadzenie,
   - skonsolidowane bilanse na dzień 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku, które po stronie aktywów i pasywów wykazują odpowiednio sumy 84.515.181 tysięcy złotych (słownie: osiemdziesiąt cztery miliardy pięćset piętnaście milionów sto osiemdziesiąt jeden tysięcy złotych), 82.240.146 tysięcy złotych (słownie: osiemdziesiąt dwa miliardy dwieście czterdzieści milionów sto czterdzieści sześć tysięcy złotych) oraz 79.329.592 tysiące złotych (słownie: siedemdziesiąt dziewięć miliardów trzysta dwadzieścia dziewięć milionów pięćset dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych),
   - skonsolidowane współczynniki wypłacalności na dzień 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku,
   - zestawienia skonsolidowanych pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 r. odpowiednio sumę 78.441.748 tysięcy złotych (słownie: siedemdziesiąt osiem miliardów czterysta czterdzieści jeden milionów siedemset czterdzieści osiem tysięcy złotych), 77.049.956 tysięcy złotych (słownie: siedemdziesiąt siedem miliardów czterdzieści dziewięć milionów dziewięćset pięćdziesiąt sześć tysięcy złotych) oraz 42.582.275 tysięcy złotych (słownie: czterdzieści dwa miliardy pięćset osiemdziesiąt dwa miliony dwieście siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych),
   - skonsolidowane rachunki zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku, wykazujące zysk netto w wysokości odpowiednio 1.228.194 tysiące złotych (słownie: jeden miliard dwieście dwadzieścia osiem milionów sto dziewięćdziesiąt cztery tysiące złotych), 1.051.092 tysiące złotych (słownie: jeden miliard pięćdziesiąt jeden milionów dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych) oraz 886.775 tysięcy złotych (słownie: osiemset osiemdziesiąt sześć milionów siedemset siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych),
   - zestawienia zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku, wykazujące zwiększenia stanu kapitału własnego o kwotę odpowiednio 912.266 tysięcy zł (słownie: dziewięćset dwanaście milionów dwieście sześćdziesiąt sześć tysięcy złotych), 1.521.025 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard pięćset dwadzieścia jeden milionów dwadzieścia pięć tysięcy złotych) oraz 1.222.890 tysięcy złotych (słownie: jeden miliard dwieście dwadzieścia dwa miliony osiemset dziewięćdziesiąt tysięcy złotych),
   - skonsolidowane rachunki przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku, wykazujące odpowiednio zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 1.079.427 tys. zł (słownie: jeden miliard siedemdziesiąt dziewięć milionów czterysta dwadzieścia siedem tysięcy złotych), zmniejszenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 3.173.326 tysięcy złotych (słownie: trzy miliardy sto siedemdziesiąt trzy miliony trzysta dwadzieścia sześć tysięcy złotych) oraz zwiększenie środków pieniężnych netto o kwotę 5.581.672 tysięcy złotych (pięć miliardów pięćset osiemdziesiąt jeden milionów sześćset siedemdziesiąt dwa tysiące złotych),
   - dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Za rzetelność, prawidłowość i jasność załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego i skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych, jak również za prawidłowość ksiąg rachunkowych odpowiada Zarząd jednostki dominującej. Naszym zadaniem było zbadanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych i wyrażenie, na podstawie badania, opinii o tym, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skonsolidowane porównywalne dane finansowe są, we wszystkich istotnych aspektach, rzetelne, prawidłowe i jasne oraz czy księgi rachunkowe stanowiące podstawę ich sporządzenia są prowadzone, we wszystkich istotnych aspektach, w sposób prawidłowy.

3. Jak to opisano w punkcie 13 a) Wprowadzenia do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych, skonsolidowane porównywalne dane finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku zostały sporządzone na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku w oparciu o dane i informacje dostępne na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku, natomiast skonsolidowane dane porównywalne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone na podstawie sprawozdań finansowych jednostki dominującej i podmiotów podporządkowanych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku w oparciu o dane i informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego jednostki dominującej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku.

4. Format i zakres danych ujawnionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz 31 grudnia 2001 roku są zgodne z wymogami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz. U. nr 139, poz. 1568 z dnia 10 grudnia 2001 roku poz. z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie").

5. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych przeprowadziliśmy stosownie do obowiązujących w Polsce postanowień:

   - rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa"),
   - norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów,

   w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skonsolidowane porównywalne dane finansowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości. W szczególności, badanie obejmowało sprawdzenie – w dużej mierze metodą wyrywkową – dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych. Badanie obejmowało również ocenę poprawności przyjętych i stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości i znaczących szacunków dokonanych przez Zarząd jednostki dominującej, jak i ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych. Uważamy, że przeprowadzone przez nas badanie dostarczyło nam wystarczających podstaw do wyrażenia opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych traktowanych jako całość.

6. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku było przedmiotem naszego badania i wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o tym sprawozdaniu finansowym datowaną dnia 1 lipca 2003 roku, zwracając uwagę na dwie kwestie. Pierwsza z tych kwestii dotyczyła zmian zasad rachunkowości wprowadzonych przez Grupę począwszy od 2002 roku i jej obecny status został przedstawiony w punkcie 7 poniżej. Druga kwestia dotyczyła realizacji przez jednostkę dominującą programu naprawczego, wystąpienia przez jednostkę dominującą w dniu 19 listopada 2002 roku do Komisji Nadzoru Bankowego („KNB") o przedterminowe zakończenie realizacji programu naprawczego. W dniu 9 czerwca 2003 roku KNB wyraził zgodę na zakończenie programu naprawczego.

w tys. zł

7. Skonsolidowane porównywalne dane finansowe zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości we wszystkich prezentowanych okresach, zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2003, oraz przez ujęcie korekt błędów podstawowych w okresach, których one dotyczą, bez względu na okres, w którym zostały ujęte w księgach rachunkowych, z wyjątkiem ujęcia zmian zasad rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych w skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku, wykazanych jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku - jak opisano szerzej w punkcie 11 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych.

8. Naszym zdaniem, za wyjątkiem kwestii opisanej w punkcie 7 powyżej dotyczącej ujęcia instrumentów finansowych w skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skonsolidowane porównywalne dane finansowe, we wszystkich istotnych aspektach:

   - przedstawiają rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej Grupy na dzień 31 grudnia 2003, 2002 i 2001 roku;
   - sporządzone zostały zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie i wydanymi na jej podstawie przepisami, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
   - są zgodne z powołaną wyżej ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami wpływającymi na ich treść.

Biegły rewident

Nr 9291/6975

w imieniu

Ernst & Young Audit Sp. z o.o.

ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa

Nr ewidencyjny 130

Tomasz Bieske

Iwona Kozera

Biegły rewident Nr 9528/7104

Warszawa, dnia 5 lipca 2004 roku

Informacje na temat miejsca zamieszkania biegłego rewidenta i osoby fizycznej działającej w imieniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zostały objęte wnioskiem o niepublikowanie.

w tys. zł

5. ŹRÓDŁA INFORMACJI STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ SKONSOLIDOWANYCH PORÓWNYWALNYCH DANYCH FINANSOWYCH

Prezentowane w Prospekcie skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Emitenta za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku zostało sporządzone na podstawie zatwierdzonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Emitenta za ten rok.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Emitenta za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku zostało przeprowadzone przez Ernst & Young Audit Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Z datą 7 maja 2004 roku podmiot ten wydał opinię bez zastrzeżeń z przeprowadzonego badania.

Prezentowane w Prospekcie skonsolidowane porównywalne dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku zostały sporządzone w oparciu o uprzednio zatwierdzone skonsolidowane sprawozdanie finansowe za ten rok.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Emitenta za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku zostało przeprowadzone przez Ernst & Young Audit Sp. z o.o., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Z datą 1 lipca 2003 roku podmiot ten wydał opinię bez zastrzeżeń ze zwróceniami uwagi z przeprowadzonego badania.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku nie zostało sporządzone. Jak szerzej opisano w punkcie 13 a) Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku oraz skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych, prezentowane w Prospekcie skonsolidowane porównywalne dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone na podstawie sprawozdań finansowych Emitenta i podmiotów podporządkowanych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku w oparciu o dane i informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Emitenta za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku.

6. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2003 ROKU ORAZ SKONSOLIDOWANE PORÓWNYWALNE DANE FINANSOWE ZA LATA ZAKOŃCZONE DNIA 31 GRUDNIA 2002 ROKU ORAZ DNIA 31 GRUDNIA 2001 ROKU

Wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz ze skonsolidowanymi danymi porównywalnymi za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Grupa" lub „Grupa Kapitałowa") jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO BP SA", „jednostka dominująca", „Bank", „Spółka").

Jednostka dominująca została utworzona na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku w sprawie przekształcenia banku państwowego Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (Dz.U. z 2000 roku nr 5, poz. 55) z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000026438. Kapitał zakładowy wynosi 1 000 000 tysięcy złotych.

Czas trwania jednostki dominującej i jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

1. Działalność Banku PKO BP SA - jako podmiotu dominującego

Czynności szczegółowo opisane w punktach poniżej odpowiadają następującym przedmiotom działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności:

- pozostała działalność bankowa – PKD 65.12.A,
- działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno - rentowymi PKD 67.20.Z,
- działalność maklerska i zarządzanie funduszami – PKD 67.12.Z,
- pozostałe pośrednictwo finansowe gdzie indziej nie sklasyfikowane – PKD 65.23.Z,
- działalność pomocnicza finansowa, gdzie indziej nie sklasyfikowana – PKD 67.13.Z,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych – PKD 65.12.A,
- pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju z nierezydentami – PKD 65.12.B.

Zakres prowadzonej działalności - PKO BP SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym, obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO BP SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Według statutu przedmiotem działalności PKO BP SA jest wykonywanie następujących czynności:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub w oznaczonym terminie i prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- udzielanie gwarancji i poręczeń bankowych,
- przeprowadzanie rozliczeń bankowych w formach stosowanych w obrocie krajowym i zagranicznym,
- prowadzenie operacji czekowych i wekslowych,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,

- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- prowadzenie terminowych operacji finansowych z bankami krajowymi, zagranicznymi i innymi instytucjami finansowymi,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- wykonywanie czynności obrotu dewizowego i przeprowadzanie rozliczeń związanych z tym obrotem,
- wykonywanie czynności związanych z emisją papierów wartościowych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- wykonywanie czynności bankowych na zlecenie innych banków,
- prowadzenie kasy mieszkaniowej,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów przekazów pieniężnych za granicę oraz rozliczeń w kraju z nierezydentami.

Ponadto przedmiotem działalności jest:

- prowadzenie obsługi pożyczek państwowych i obligacji,
- zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- przyjmowanie gwarancji i poręczeń,
- prowadzenie działalności maklerskiej na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- świadczenie usług finansowych polegających na prowadzeniu działalności akwizycyjnej w rozumieniu ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- wykonywanie funkcji depozytariusza na podstawie przepisów ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- prowadzenie obrotu papierami wartościowymi wyemitowanymi w kraju lub za granicą w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz prowadzenie depozytu tych papierów,
- prowadzenie szkolnych kas oszczędności,
- świadczenie usług powierniczych,
- świadczenie usług pośrednictwa w zakresie dopuszczonym przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych,
- świadczenie usług w zakresie transportu wartości,
- organizowanie i obsługiwanie leasingu finansowego,
- kupowanie i sprzedawanie na rachunek własny udziałów i wierzytelności oraz świadczenie usług faktoringowych.

Ponadto Bank może:

- obejmować lub nabywać akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej, a także nabywać jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych,
- lokować środki pieniężne w papierach wartościowych krajowych i zagranicznych,
- nabywać i zbywać nieruchomości oraz rzeczy ruchome, a także oddawać je w najem lub dzierżawę,
- świadczyć usługi finansowo-rozliczeniowe i doradcze w zakresie instrumentów rynków finansowych,
- dokonywać obrotu papierami wartościowymi.

Bank działa na następujących rynkach:

- rynek walutowy,
- rynek pieniężny,

- rynek papierów wartościowych, w tym dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa i NBP,
- rynek klientów instytucjonalnych i przedsiębiorców indywidualnych bez względu na skalę prowadzonej działalności,
- rynek klientów detalicznych (ludność).

2. Okresy, za które prezentowane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest za okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku wraz ze skonsolidowanymi porównywalnymi danymi finansowymi za okres od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 31 grudnia 2002 roku i za okres od dnia 1 stycznia 2001 roku do dnia 31 grudnia 2001 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej Grupy Kapitałowej

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2003 roku:

- Andrzej Podsiadło — Prezes Zarządu
- Kazimierz Małecki — Wiceprezes I Zastępca Prezesa Zarządu
- Danuta Demianiuk — Wiceprezes Zarządu
- Jerzy Gapiński — Członek Zarządu
- Piotr Kamiński — Członek Zarządu
- Jacek Obłękowski — Członek Zarządu

- dnia 19 grudnia 2002 roku Rada Nadzorcza Banku powołała z dniem 2 stycznia 2003 roku Danutę Demianiuk na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
- dnia 13 lutego 2003 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z dniem 28 lutego 2003 roku, z funkcji Wiceprezesa Zarządu Krzysztofa Markowskiego i Krzysztofa Mazura oraz powołała z dniem 10 marca 2003 r. Piotra Kamińskiego na stanowisko Członka Zarządu,
- dnia 13 maja 2004 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z funkcji Członka Zarządu Jerzego Gapińskiego oraz powołała z dniem 14 maja 2004 roku Krystynę Szewczyk na stanowisko Członka Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2003 roku:

- Bazyl Samojlik — Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Ryszard Kokoszczyński — Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Arkadiusz Kamiński — Sekretarz Rady Nadzorczej
- Andrzej Giryn — Członek Rady Nadzorczej
- Jerzy Osiatyński — Członek Rady Nadzorczej
- Władysław Szymański — Członek Rady Nadzorczej
- Stanisław Kasiewicz — Członek Rady Nadzorczej

- dnia 25 sierpnia 2003 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Bazyla Samojlika na stanowisko Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- dnia 25 sierpnia 2003 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Stanisława Kasiewicza na stanowisko Członka Rady Nadzorczej.

4. Wewnętrzne jednostki organizacyjne Grupy Kapitałowej PKO BP SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA, obejmujące dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2003 roku wraz ze skonsolidowanymi danymi porównywalnymi, zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich jednostek organizacyjnych wchodzących w skład Banku, za których pośrednictwem Bank prowadzi działalność. Na dzień 31 grudnia 2003 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, BDM - Bankowy Dom Maklerski, COK - Centrum Operacji Kartowych, COI - Centrum Obsługi Inteligo (od 1 listopada 2002 roku), 12 oddziałów regionalnych (w 2002 roku 12, w 2001 roku 13), 143 oddziały centra (w 2002 roku 143, w 2001 roku 154), 497 oddziałów operacyjnych (w 2002 roku 494, w 2001 roku 471) 586 ekspozytur (w 2002 roku 616, w 2001 roku 631) oraz 3 574 agencje (w 2002 roku 4 227, w 2001 roku 4 682). Wymienione jednostki, poza BDM, nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych. Spółki powiązane, objęte skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, nie posiadają wewnętrznych jednostek organizacyjnych sporządzających samodzielnie sprawozdanie finansowe.

5. Kontynuacja działalności Grupy Kapitałowej PKO BP SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank oraz istotne jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2003 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank oraz jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank oraz jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA dotychczasowej działalności, poza nieistotnymi z punktu widzenia Grupy Kapitałowej jednostkami postawionymi w stan likwidacji.

6. Struktura organizacyjna Grupy jednostek powiązanych PKO BP SA wraz z informacją dotyczącą rodzaju powiązań w Grupie

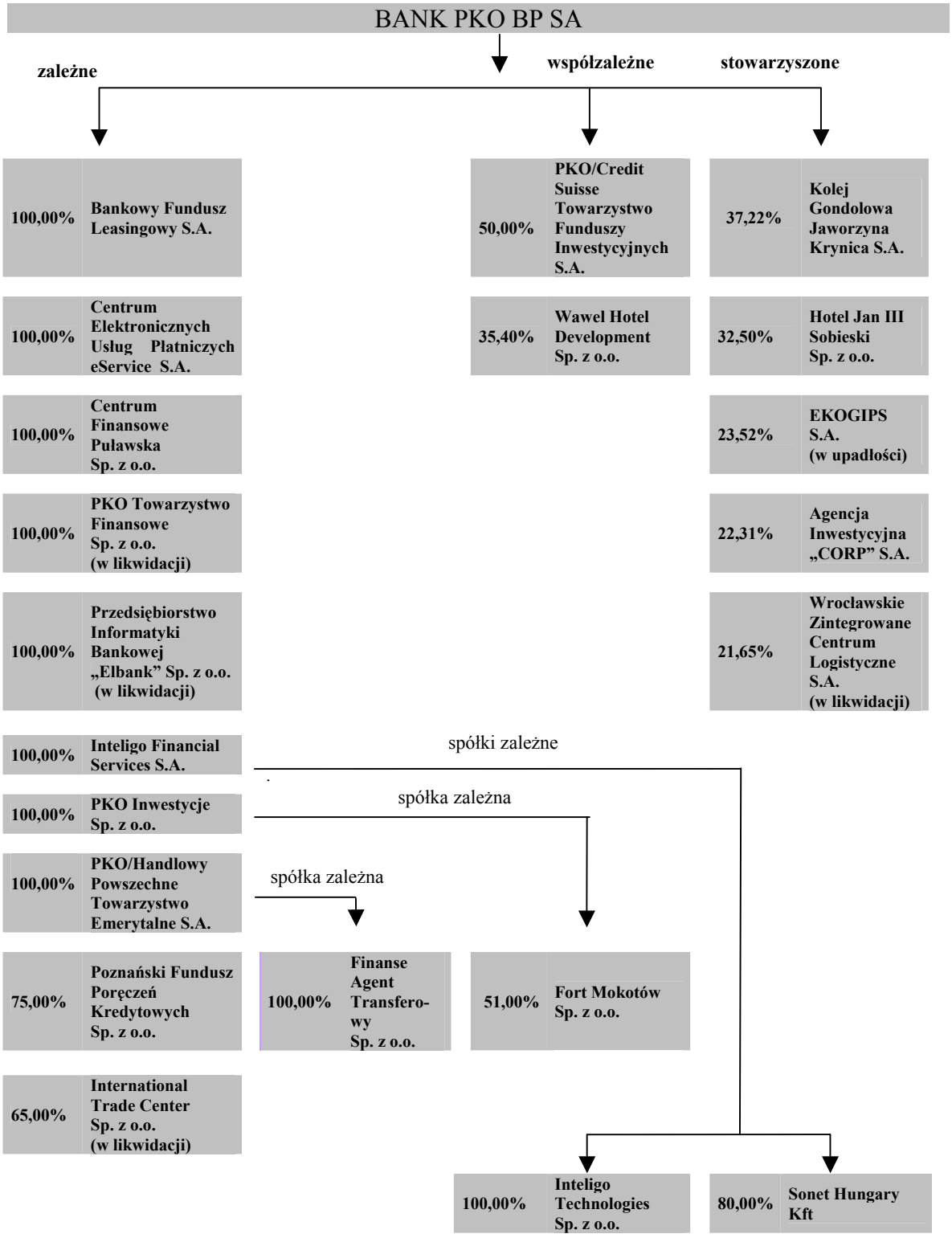

% - określa procentowy udział Banku w głosach na Walnym Zgromadzeniu Spółki

w tys. zł

7. Informacja o jednostkach powiązanych z PKO BP SA

a) Wykaz jednostek powiązanych z PKO BP SA objętych konsolidacją metodą pełną.

L.p.	Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Przedmiot działalności	Właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr podmiotu	Procent posiadanego kapitału podstawowego (%)	Udział w ogólnej liczbie głosów (%)
Spółki zależne						
1.	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	Łódź	Działalność leasingowa	Sąd Rejonowy dla m. Łódź-Śródmieście, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
2.	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
3.	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja lokali użytkowych	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
4.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	Warszawa	Pośrednictwo pieniężne	Sąd Rejestrowy dla m. st. Warszawy, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
5.	Inteligo Financial Services S.A.	Warszawa	Usługi finansowe	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
6.	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	Sąd Rejonowy m. Poznań, XXI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	75,00	75,00

b) Wykaz jednostek powiązanych z PKO BP SA objętych wyceną metodą praw własności

L.p.	Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Przedmiot działalności	Właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr podmiotu	Procent posiadanego kapitału podstawowego (%)	Udział w ogólnej liczbie głosów (%)
Spółki zależne						
1.	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót nieruchomo – ściami	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
2.	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o. (w likwidacji)	Gdańsk	Usługi finansowe	Sąd Rejonowy w Gdańsku, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
3.	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa obiektów usługowo--handlowych	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy	65,00	65,00

w tys. zł

L.p.	Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Przedmiot działalności	Właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr podmiotu	Procent posiadanego kapitału podstawowego (%)	Udział w ogólnej liczbie głosów (%)
Spółki zależne – cd.						
4.	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej „Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy	100,00	100,00
Spółki współzależne						
5.	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjny-mi	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	50,00	50,00
6.	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	Sąd Rejonowy dla m. Kraków-Śródmieście, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	35,40	35,40
Spółki stowarzyszone						
7.	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza na rynku inwesty-cji budowlanych	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	22,31	22,31
8.	Ekogips S.A. (w upadłości)	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, Sąd Gospodarczy Krajowy Rejestr Sądowy	60,26	23,52
9.	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu Jan III Sobieski	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	32,50	32,50
10.	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	Sąd Rejonowy dla m. Kraków-Śródmieście, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	38,64	37,22
11.	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A. (w likwidacji)	Wrocław	Spedycja transportem krajowym i zagranicznym	Sąd Rejonowy dla m. Wrocław-Fabryczna, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	12,73	21,65

w tys. zł

c) wykaz jednostek pośrednio powiązanych z PKO BP SA

L.p.	Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Przedmiot działalności	Właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr podmiotu	Pośredni udział procentowy posiadanego kapitału podstawowego (%)	Pośredni udział w ogólnej liczbie głosów (%)
Spółki pośrednio zależne – zależne od Inteligo Financial Services S.A.						
1.	Inteligo Technologies Sp. z o.o.	Warszawa	Usługi telekomunika-cyjne	Sąd Rejonowy dla m. Wrocław-Fabryczna, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
2.	Sonet Hungary Kft	Budapeszt	Usługi handlowe	Sąd gminny w Budapeszcie	80,00	80,00
Spółka pośrednio zależna – zależna od PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.						
3.	Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o.*	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	100,00	100,00
Spółka pośrednio zależna – zależna od PKO Inwestycje Sp. z o.o.						
4.	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Roboty ogólnobudo-wlane	Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego	51,00	51,00

*Sprawozdanie finansowe Spółki konsolidowane metodą pełną w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej PKO/Handlowy Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego S.A.

8. Wykaz jednostek podporządkowanych PKO BP SA wyłączonych ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zasad sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych holdingu finansowego oraz art. 57 i art. 58 znowelizowanej Ustawy o rachunkowości, nie podlegały konsolidacji metodą pełną akcje i udziały następujących jednostek zależnych:

a) Wykaz jednostek zależnych nie objętych konsolidacją

31 grudnia 2003 roku

- Sonet Hungary Kft i Inteligo Technologies Sp. z o.o. (spółki pośrednio zależne) - ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych. W 2003 roku spółki te nie prowadziły działalności.
- Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej „Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji) oraz International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji) – ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych.

31 grudnia 2002 roku

- Sonet. com Inwestycje Sp. z o.o. i Sonet Hungary Kft (spółki pośrednio zależne) - ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych. W 2002 roku spółki te nie prowadziły działalności.
- Inteligo Technologies Sp. z o.o., Grupa Inwestycyjna Midas Sp. z o.o. i Adventica S.A. (spółki pośrednio zależne) – ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych.
- Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej „Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji) oraz International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji) – ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych.

w tys. zł

31 grudnia 2001 roku

- Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej „Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji) oraz International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji) – ze względu na nieznaczne wielkości danych finansowych.

b) Wykaz jednostek zależnych objętych wyceną metodą praw własności:

- PKO Inwestycje Sp. z o.o. - ze względu na odmienny charakter działalności,
- Fort Mokotów Sp. z o.o. (spółka pośrednio zależna) – ze względu na odmienny charakter działalności.

Poniżej przedstawiono podstawowe dane pochodzące ze sprawozdań finansowych powyższych spółek za lata 2001-2003.

		31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001
Lp.	**Nazwa jednostki**	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Fort Mokotów Sp. z o.o.	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Fort Mokotów Sp. z o.o.	PKO Inwestycje Sp. z o.o.
1.	Przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów i z operacji finansowych (w tys. zł)	16 928	130 864	9 725	2 279	4 412
2.	Wynik finansowy (w tys. zł)	(1 634)	(7 990)	(3 886)	(1 330)	(2 450)
3.	Suma bilansowa (w tys. zł)	49 769	153 777	14 112	3 125	8 170

9. Informacje o zmianie struktury jednostek powiązanych kapitałowo z Bankiem 2003 rok

W październiku 2003 roku Bank zakupił 50% akcji spółki współzależnej PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., a tym samym zwiększył swój udział w kapitale podstawowym powyższej spółki do 100%, co spowodowało objęcie spółki pełną kontrolą i włączenie jej w 2003 roku do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej metodą pełną (w 2002 roku akcje spółki wyceniane były metodą praw własności). W dniu nabycia spółka PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. posiadała 100% udziałów w spółce zależnej Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o. W konsekwencji Bank posiada pośredni udział w spółce Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o. w wysokości 100%.

Ze względu na słabe wyniki działalności spółki PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o. oraz rozwój rynku usług pośrednictwa finansowego dający możliwość wyboru pośrednika na warunkach konkurencyjnych w sierpniu 2003 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Wspólników podjęło decyzję o likwidacji PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.

W czerwcu 2003 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę w sprawie likwidacji Wrocławskiego Zintegrowanego Centrum Logistycznego S.A.

W 2003 roku spółka zależna – Inteligo Financial Services S.A. sprzedała akcje i udziały Grupy Inwestycyjnej Midas Sp. z o.o., Sonet.com Inwestycje Sp. z o.o. i Advantica S.A.

2002 rok

W 2002 roku Bank nabył udziały w spółce Inteligo Financial Services S.A. za kwotę ogółem 8 301,5 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2002 roku Bank posiadał 100,00% udziału w kapitale spółki oraz 100,00% głosów na WZA. W dniu nabycia spółka Inteligo Financial Services S.A. posiadała 100% udziałów w spółkach zależnych: Sonet.com Inwestycje Sp. z o.o., Inteligo Technologies Sp. z o.o., Advantica S.A., Grupa Inwestycyjna Midas Sp. z o.o. oraz 80 % udziałów w Sonet Hungary KFT. W związku z powyższym Bank posiadał pośredni udział w wysokości odpowiednio 100% i 80% w wyżej wymienionych podmiotach.

W dniu 2 maja 2002 roku Bank sprzedał udziały spółki Group 4 Polska Sp. z o.o. Wartość nabycia spółki wynosiła 6 868 tysięcy złotych, wartość sprzedaży wyniosła 12 000 tysięcy złotych. Bank zrealizował zysk z transakcji sprzedaży w wysokości 5 132 tysięcy złotych.

2001 rok

W 2001 roku Bank zakupił 50% akcji spółki Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService S.A., a tym samym zwiększył swój udział do 100%.

W 2001 roku Zarząd Banku podjął decyzję o utworzeniu nowej spółki z udziałem Banku-Wawel Hotel Development Sp. z o.o. Udział Banku w kapitale i w głosach na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy wynosi 35%.

10. Format skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz ze skonsolidowanymi danymi porównywalnymi zostało sporządzone w formacie określonym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

11. Skonsolidowane porównywalne dane finansowe

Porównywalne skonsolidowane dane finansowe za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone przy zastosowaniu jednolitych zasad rachunkowości w odniesieniu do zasad stosowanych w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2003 roku, w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót do prospektu (Dz. U. z 2001 r. nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

Dane za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku za wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku. Wyjątek ten jest zgodny z obowiązującymi przepisami, tj. Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. Nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami). Przepisy wyżej wymienionego Rozporządzenia nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych. W konsekwencji zasady rachunkowości opisane w punkcie 13 poniżej w zakresie instrumentów finansowych dotyczą danych za lata kończące się dnia 31 grudnia 2003 r. i 31 grudnia 2002 roku. Opis zastosowanych zasad rachunkowości oraz prezentacji instrumentów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku został przedstawiony w punkcie 35 Dodatkowych not objaśniających.

Dokonane przekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2002 roku zostały przedstawione w punkcie 34 Dodatkowych not objaśniających.

12. Opinie audytora z badania sprawozdania finansowego

Opinie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za lata 2002 i 2003 nie zawierały zastrzeżeń i w związku z tym nie było potrzeby dokonywania korekt do zatwierdzonych sprawozdań finansowych za te lata. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2001 nie było sporządzane.

Opinie z badania sprawozdań finansowych podmiotów zależnych PKO/Handlowy Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego i Poznańskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych za 2003 rok zawierały zastrzeżenia, które zostały usunięte w drodze korekty konsolidacyjnej lub nie były istotne z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

13. Opis przyjętych zasad rachunkowości

Podstawę sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią:

- Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 1997 roku nr 140, poz. 939 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 roku nr 106, poz. 482 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zasad sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych holdingu finansowego (Dz. U. z 2001 roku nr 152, poz. 1728);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1569);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1674 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie określenia wzorcowego planu kont dla banków (Dz. U. z 2001 roku nr 152, poz. 1727);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz.1672, z późniejszymi zmianami); w odniesieniu do danych finansowych za rok kończący się 31 grudnia 2001 roku Uchwała nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43);
- Zarządzenie Nr 102 Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 1993 roku w sprawie emisji obligacji restrukturyzacyjnej serii B (Dz. Urz. MF z 1993 roku nr 23, poz. 99);
- Uchwała Nr 75/KNB/2000 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 20 lipca 2000 roku w sprawie ustalenia innej metody klasyfikacji należności z tytułu kredytów mieszkaniowych Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA, udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, które są spłacane na warunkach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłacanych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, na realizację budownictwa towarzyszącego i kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom fizycznym;
- Ustawa z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku nr 122, poz. 1310);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie trybu i warunków rozliczeń z bankami z tytułu poręczeń Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 roku nr 85, poz. 928).
- Uchwała nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz. 43 z późniejszymi zmianami); w odniesieniu do danych finansowych za rok kończący się 31 grudnia 2001 roku: Zarządzenie nr 5/98 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 2 grudnia 1998 roku w sprawie sposobu wyliczania współczynnika wypłacalności banku oraz procentowych wag ryzyka przypisanych poszczególnym kategoriom aktywów i zobowiązań pozabilansowych (Dz. Urz. NBP z 1998 roku, nr 26, poz.61).

Po dniu 31 grudnia 2003 roku weszły w życie zmiany wynikające z następujących przepisów:

- Nowelizacji Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2003 roku nr 218, poz. 2147);
- Uchwały Nr 1/2003 Komisji Nadzoru Bankowego z 4 czerwca 2003 roku zmieniającej uchwałę 5/2001 KNB z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub

działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz.Urz. NBP z 2003 roku nr 11, poz. 16).

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lutego 2004 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2004 roku nr 31, poz. 266);

Zmiany przepisów po dniu 31 grudnia 2003 roku zostały opisane w punkcie 30 Dodatkowych not objaśniających - „Znaczące zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym".

Podstawowe zasady i metody rachunkowości stosowane przez Grupę Kapitałową

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami) i jej przepisami wykonawczymi.

Podstawowe zasady i metody rachunkowości stosowane przez Grupę Kapitałową PKO BP SA w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2003 roku.

a) Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Na dzień 31 grudnia 2003 roku jednostka dominująca Grupy Kapitałowej PKO BP SA posiada udziały w jednostkach podporządkowanych wymienionych w punkcie 7 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Zarząd PKO BP SA dokonał konsolidacji sprawozdań finansowych tych jednostek zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zasad sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych holdingu finansowego.

Skonsolidowane porównywalne dane finansowe Grupy Kapitałowej za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku powstały odpowiednio na podstawie skonsolidowanego sprawozdania za rok 2002 w oparciu o dane i informacje dostępne na dzień sporządzenia tego sprawozdania oraz na podstawie sprawozdań finansowych jednostki dominującej i podmiotów podporządkowanych za rok 2001 w oparciu o dane i informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego jednostki dominującej za 2001 rok.

b) Metoda konsolidacji i wyceny jednostek zależnych

Konsolidacja metodą pełną

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej oraz sprawozdań finansowych następujących jednostek zależnych sporządzonych za rok kończący się dnia 31 grudnia 2003 roku wraz z danymi porównywalnymi:

- Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.,
- PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.,
- Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.,
- Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.,
- Inteligo Financial Services S.A.,
- Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.

Proces konsolidacji sprawozdań finansowych jednostek zależnych metodą pełną polega na sumowaniu poszczególnych pozycji bilansu, rachunku zysków i strat, sprawozdania z rachunku przepływów środków pieniężnych, pozycji pozabilansowych spółek zależnych i Banku w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Wyłączeniu podlega bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Bank w jednostkach zależnych oraz kapitał własny tych jednostek.

Wyłączeniu podlegają w całości:

- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją,

- zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów jednostek podlegających konsolidacji,
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją,
- wzajemne przepływy w rachunku przepływów pieniężnych.

Wartość firmy z konsolidacji wykazywana jest w odrębnej pozycji bilansu skonsolidowanego i podlega ona amortyzacji w okresie pięciu lat oraz ocenie, czy nastąpiła trwała utrata wartości na każdą datę bilansową.

Ujemna wartość firmy z konsolidacji wykazywana jest w odrębnej pozycji bilansu skonsolidowanego i podlega ona rozliczeniu zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Wycena metodą praw własności

Jednostki zależne, które nie są bankami, instytucjami kredytowymi lub instytucjami finansowymi oraz przedsiębiorstwami pomocniczymi usług bankowych oraz podmioty niematerialne z punktu widzenia Grupy obejmuje się wyceną metodą praw własności.

Metoda praw własności polega na wycenie akcji i udziałów w innych jednostkach według wartości udziału w aktywach netto danej jednostki podporządkowanej, z uwzględnieniem wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, ustalonych na dzień objęcia kontroli.

Udziały w jednostkach zależnych wycenianych metodą praw własności wykazuje się w cenach nabycia skorygowanych o różnicę między cenami nabycia udziałów a wartością udziałów w kapitale własnym tych jednostek na dzień nabycia.

Skorygowaną cenę nabycia opisaną powyżej, ustaloną na dzień rozpoczęcia kontroli, powiększa się lub pomniejsza o przypadające na rzecz jednostki dominującej zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego tej jednostki podporządkowanej, jakie nastąpiły od dnia rozpoczęcia kontroli do dnia bilansowego, w tym zmniejszenia z tytułu rozliczeń z jej właścicielami.

Wartość firmy powstała z wyceny metodą praw własności wykazywana jest w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na takich samych zasadach jak w przypadku konsolidacji metodą pełną.

c) Podstawa księgowa

Wartość aktywów i pasywów oraz wynik finansowy ustala się i wykazuje na podstawie zapisów w księgach rachunkowych oraz dokumentacji konsolidacyjnej rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej.

Aktywa i pasywa wyceniane są według rzeczywiście poniesionych kosztów, z uwzględnieniem zachodzących zmian w poszczególnych składnikach.

d) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych i wynik z pozycji wymiany

Grupa Kapitałowa PKO BP SA wykazała aktywa i pasywa stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ustalonego dla poszczególnych walut przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe oraz odpisy aktualizujące inne należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

e) Należności od sektora finansowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora finansowego, wykazane są w bilansie Grupy Kapitałowej PKO BP SA według wartości nominalnej powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o utworzone rezerwy celowe. Rezerwy zostały utworzone w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami), dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą i straconą. Wielkość podstawy do wyliczenia rezerwy korygowana jest o wartość zabezpieczeń zgodnie z powyższym rozporządzeniem. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia podmiot dominujący dokonał również pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 roku nr 72, poz. 665 z późniejszymi zmianami).

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43),

f) Należności od sektora niefinansowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora niefinansowego wykazywane są w bilansie według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o wartość rezerw celowych utworzonych w celu zabezpieczenia ściągalności należności zakwalifikowanych jako należności normalne i zagrożone. Rezerwy na ryzyko z tytułu udzielonych kredytów są tworzone w oparciu o dokonywaną ocenę jakości portfela kredytowego.

Rezerwy na ekspozycje kredytowe od sektora niefinansowego, z uwzględnieniem specyfiki kredytów mieszkaniowych „starego" portfela, zostały utworzone w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą i straconą. Wielkość podstawy do wyliczenia rezerwy korygowana jest o wartość zabezpieczeń zgodnie z powyższym rozporządzeniem. Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów obliczono według następujących stawek:

Kategoria kredytu	Stawka rezerw
W zakresie kredytów konsumpcyjnych	
Normalny	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%
W zakresie kredytów gospodarczych oraz mieszkaniowych „nowego" portfela	
Normalny	0%
Pod obserwacją	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków jednostka dominująca dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe normalne (dla kredytów konsumpcyjnych) i pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43),

Zasady klasyfikacji należności „starego" portfela kredytów mieszkaniowych oraz tworzenia rezerw celowych wynikają z Uchwały Nr 75/KNB/2000 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 20 lipca 2000 roku w sprawie ustalenia innej metody klasyfikacji należności z tytułu kredytów mieszkaniowych PKO BP SA udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym, które są spłacane na warunkach określonych w ustawie z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłacanych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, na realizację budownictwa towarzyszącego i kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom fizycznym.

w tys. zł

W celu zastosowania szczegółowych zasad klasyfikacji należności do poszczególnych kategorii dokonuje się rozróżnienia należności z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w podziale na należności od spółdzielni mieszkaniowych i osób prywatnych. Przy ustalaniu ryzyka bankowego z tytułu należności w spłacie „starego" portfela kredytów mieszkaniowych wykorzystuje się:

- W odniesieniu do należności od spółdzielni mieszkaniowych – dwa niezależne od siebie kryteria:

(i) terminowość spłaty kapitału i odsetek, rozumianą jako wnoszenie w terminie, zgodnym z umową kredytową lub w terminie umożliwiającym bankowi przedstawienie niespłaconej za dany kwartał części odsetek do wykupu ze środków budżetu państwa, wymaganych rat spłaty kredytu,

(ii) sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika.

- W odniesieniu do należności od osób fizycznych – kryterium terminowości spłaty kapitału i odsetek.

Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w jednostce dominującej obliczono według następujących stawek:

Kategoria kredytu	Stawka rezerw
Normalny	0%
Pod obserwacją	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%

Do kategorii pod obserwacją kwalifikowane są wyłącznie kredyty spłacane przez spółdzielnie mieszkaniowe.

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami Banku określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

g) Należności od sektora budżetowego, rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe

Należności od sektora budżetowego wykazywane są w bilansie Grupy Kapitałowej PKO BP SA według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki należne a pomniejszonej o wartość rezerw celowych utworzonych w celu zabezpieczenia ściągalności należności zakwalifikowanych jako należności normalne i zagrożone. Rezerwy na ryzyko z tytułu udzielonych kredytów są tworzone w oparciu o dokonywaną ocenę jakości portfela kredytowego. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia Grupa Kapitałowa PKO BP SA dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na ekspozycje kredytowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

Rezerwy na należności od sektora budżetowego zostały utworzone w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami) dzielące kredyty na pięć kategorii: normalną, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwą kredytów i straconą. Wielkość podstawy naliczania rezerwy korygowano o wartość zabezpieczeń przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Rezerwy dla poszczególnych kategorii kredytów obliczono według następujących stawek:

Kategoria kredytu	Stawka rezerw
w zakresie należności od Skarbu Państwa	
Normalny	0%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%
w zakresie należności od jednostek samorządu terytorialnego	
Normalny	0%
Pod obserwacją	1,5%
Poniżej standardu	20%
Wątpliwy	50%
Stracony	100%

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy z uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz.43).

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami Banku określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

h) Dłużne papiery wartościowe

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek - według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:

   a) metodą wartości aktywa referencyjnego,

   b) metodą krzywej dochodowości na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych,

   c) jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji, a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Skutki zmiany wartości godziwej zaliczane są odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek - według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:

   a) metodą wartości aktywa referencyjnego,

   b) metodą krzywej dochodowości na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych,

   c) według wartości, w jakiej papier został wyceniony w chwili początkowego ujęcia, powiększoną o przychody naliczone oraz pomniejszoną o naliczone koszty i odpisy aktualizujące z tytułu ryzyka emitenta.

Skutki zmiany wartości godziwej w odniesieniu do skorygowanej ceny nabycia, odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

i) Obligacje restrukturyzacyjne

Obligacje restrukturyzacyjne wykazano według wartości nominalnej, powiększonej o odsetki skapitalizowane, niewypłacone przez budżet państwa do dnia 31 grudnia 2003 roku oraz odsetki naliczone na koniec okresu. Zgodnie z zarządzeniem Nr 102 Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 1993 roku w sprawie emisji obligacji restrukturyzacyjnych serii B (Dz.Urz. MF z 1993 roku nr 23, poz.99), wartość kapitału obligacji restrukturyzacyjnych powiększana jest o kwotę odsetek podlegających kapitalizowaniu (niespłaconych) przy użyciu stopy redyskontowej weksli ustalonej przez Radę Polityki Pieniężnej.

j) Papiery wartościowe z prawem do kapitału

Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do papierów przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży wykazane są według wartości godziwej:

1) dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,

2) dla których nie istnieje aktywny rynek:

   a) w zakresie papierów zarządzanych przez Bank – według innej wartości uznanej za wartość godziwą, ustaloną:

   - jako otrzymana bieżąca oferta kupna,

   - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi,

- na podstawie wartości aktywów ogółem jednostki emitującej dany papier, pomniejszonych o zobowiązania, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne, z uwzględnieniem bieżącego wyniku oraz ogólnej sytuacji ekonomiczno-finansowej tej jednostki (w przypadku, gdy jednostka emitująca papier wartościowy wykaże stratę przewyższającą sumę: kapitału zapasowego, kapitałów rezerwowych i 1/3 części kapitału zakładowego, wartość tego papieru w bilansie Banku wykazywana jest w wartości zerowej), jednak nie wyższej niż pierwotna cena nabycia,

b) w zakresie papierów zarządzanych przez Bankowy Dom Maklerski jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu zaliczono odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych.

Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży odniesiono na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych wyceniono metodą praw własności opisaną szerzej w punkcie 13.b) powyżej.

Udziały mniejszościowe wykazano w bilansie po koszcie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

k) Efektywna stopa procentowa

Grupa skorzystała z zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, w części dotyczącej możliwości wprowadzenia wyceny instrumentów finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej od 1 stycznia 2005 roku.

Grupa podjęła działania związane z przystosowaniem swoich systemów księgowych do wdrożenia zasady zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej w terminie do 1 stycznia 2005 r.

l) Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne wykazane są według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne a także odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

m) Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość rzeczowych aktywów trwałych Grupy Kapitałowej PKO BP SA wyceniono na dzień bilansowy według cen nabycia, kosztów wytworzenia lub w wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych) pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne a także o odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

n) Odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w Grupie Kapitałowej PKO BP SA dokonywane są metodą liniową zgodnie z szacowanym okresem ich ekonomicznej użyteczności, który w głównych grupach odpowiada okresom przyjętym dla ustalenia stawek wynikającym z przepisów podatkowych. Wysokość stosowanych stawek amortyzacyjnych odzwierciedla ekonomiczny okres użytkowania i uwzględnia zużycie fizyczne i ekonomiczne środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Przyjęte okresy i stawki amortyzacyjne podlegają okresowej weryfikacji pod względem poprawności ich stosowania. Odpisy amortyzacyjne dokonywane są od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych o jednostkowej wartości początkowej przekraczającej kwotę 3 500 złotych, a w przypadku sprzętu komputerowego bez względu na wartość. Rozpoczęcie amortyzacji środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych następuje od pierwszego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym przyjęto je do używania, a jej zakończenie, nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z ich wartością początkową lub przeznaczenia ich do likwidacji. Amortyzacji nie podlegają grunty, dzieła sztuki i eksponaty muzealne.

w tys. zł

Stawki amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych stosowane w Grupie Kapitałowej PKO BP SA:

Środki trwałe	Stawki
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu	1,5%; 2,5%; 10%
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10%*
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	4% - 66,7%**
Zespoły komputerowe	20%-60%**
Środki transportu	14% - 25%

* Dla ulepszeń w obcych środkach trwałych stosuje się stawki wynikające z okresu trwania umowy. Dla ulepszeń w obcych budynkach i lokalach, w przypadku umów najmu zawartych na czas nieokreślony, indywidualna stawka wynosi 10%.

** Dla środków trwałych wprowadzonych do ewidencji od dnia 1 stycznia 2003 roku z grupy maszyn, urządzeń technicznych, narzędzi i przyrządów oraz zespołów komputerowych, poddanych szybkiemu postępowi technicznemu, zastosowano stawki amortyzacyjne podwyższone współczynnikiem 2.0.

Stawki amortyzacyjne dla wartości niematerialnych i prawnych stosowane w Grupie Kapitałowej PKO BP SA:

Wartości niematerialne i prawne	Stawki
Licencje na programy komputerowe	16,7%-50%
Prawa autorskie, w tym prawa do programów komputerowych	20% - 50%
Wartość firmy, pozostałe wartości niematerialne i prawne	20% - 50%

Na dzień bilansowy jednostki Grupy każdorazowo oceniają, czy wartość bilansowa wykazanych aktywów nie przekracza wartości przewidywanych przyszłych korzyści ekonomicznych. Jeżeli istnieją przesłanki, które by na to wskazywały, wartość bilansowa aktywów jest obniżana o trwałą utratę wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych są ujmowane w pozostałych kosztach operacyjnych.

o) Aktywa przejęte do zbycia

Aktywa przejęte za długi wykazano w wartości godziwej. Na różnicę pomiędzy kwotą długu a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów tworzone są rezerwy celowe lub dokonuje się odpisów aktualizujących wartość tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

p) Zasady spisywania należności

Spisywanie ekspozycji kredytowych następuje w ciężar rezerw celowych, natomiast innych należności w ciężar odpisów aktualizujących ich wartość. W przypadku ekspozycji kredytowych, gdy nie utworzono rezerw celowych lub ich wartość jest mniejsza od ekspozycji kredytowej, to spisywanie następuje bezpośrednio w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Analogicznie postępuje się w przypadku innych należności, jeśli odpisy aktualizujące nie pokrywają w 100% spisywanej należności, to pozostała kwota bezpośrednio obciąża koszty.

q) Ustalanie wyniku finansowego

Grupa Kapitałowa PKO BP SA w 2003 roku uznaje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i pasywów, tworzenia rezerw celowych, wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

- Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek obejmują należne odsetki zapadłe i niezapadłe oraz odsetki skapitalizowane i naliczone do skapitalizowania od należności normalnych, z wyjątkiem odsetek przewidzianych do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą, odsetki otrzymane (przypadające za bieżący okres sprawozdawczy), odsetki otrzymane w poprzednich okresach, w tym dyskonto, przypadające na bieżący okres sprawozdawczy.

Koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki z tytułu zobowiązań od sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego.

- Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji obejmują kwoty inne niż odsetki otrzymane od kredytów, gwarancji, akredytyw, prowadzenia rachunków bankowych i wykonywania operacji bankowych, obsługi kart płatniczych. Koszty z tytułu prowizji obejmują głównie kwoty prowizji płaconych agentom.

- Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP.

- Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty nie związane bezpośrednio z działalnością bankową lub działalnością podstawową jednostek podporządkowanych konsolidowanych metodą pełną. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

r) Odsetki zastrzeżone, odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym, pozostałe odsetki skapitalizowane

Odsetki niezapadłe oraz odsetki zapadłe od kredytów w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone".

Odsetki naliczone oraz skapitalizowane ustawowo (niezapadłe i zapadłe) – od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej, z wyłączeniem 90% odsetek skapitalizowanych ustawowo do 31 grudnia 1999 roku od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela (część objęta poręczeniem skarbu państwa na mocy ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych), oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone" (odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym).

Odsetki podlegające kapitalizacji na podstawie odrębnych umów - naliczone oraz skapitalizowane umownie (niezapadłe i zapadłe) - od kredytów w sytuacji pod obserwacją i zagrożonej oraz odsetki przewidziane do umorzenia lub do spłaty w dłuższym okresie od należności restrukturyzowanych objętych ugodą w sytuacji normalnej, wykazywane są w pasywach bilansu w pozycji „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone" jako „Pozostałe odsetki skapitalizowane".

s) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

Grupa Kapitałowa PKO BP SA wykazuje udzielone zobowiązania pozabilansowe według wartości nominalnej. Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. W przypadku niewykorzystanych kwot kredytów, zgodnie z obowiązującym do 31 grudnia 2003 roku, rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2001 r. nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami), rezerwy są tworzone, jeśli zobowiązanie ma charakter bezwarunkowy. Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, jednostka dominująca dokonała pomniejszenia wymaganego poziomu rezerw celowych na udzielone zobowiązania pozabilansowe pod obserwacją o kwotę nieprzekraczającą 25% rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z artykułem 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe.

Jak to opisano powyżej w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2001 roku Bank stosował przepisy uchwały nr 8/1999 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 22 grudnia 1999 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 26, poz. 43).

t) Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obliczany jest w oparciu o zysk księgowy brutto skorygowany o: przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia oraz rezerwy na należności, zobowiązania pozabilansowe i inne aktywa.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym uwzględniono przepisy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego, terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz.U. z 2001 roku nr 43, poz. 482).

u) Podatek dochodowy odroczony

Z uwagi na odmienność momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 1994 roku., nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami) i przepisów podatkowych tworzone są: rezerwa oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego ustala się przy wykorzystaniu metody bilansowej jako zmiana stanu pozycji bilansowych – aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego z każdej ze spółek Grupy podlegają kompensacie i wartość skompensowana wykazywana jest w bilansie odpowiednio po stronie aktywów lub pasywów. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego, za wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na kapitał z aktualizacji wyceny, gdzie zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są rozliczane z kapitałem z aktualizacji wyceny. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerw na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy.

Z uwagi na obowiązek ustalania wartości aktywa i rezerwy na odroczony podatek dochodowy z zastosowaniem stawki podatkowej, która będzie obowiązywała w latach realizacji korzyści z tytułu aktywa lub zmniejszenia korzyści z tytułu rezerwy dla ustalenia wartości odroczonego podatku dochodowego przyjęto, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994 roku nr 121, poz. 591, z późniejszymi zmianami) obowiązujące w następnych latach rozliczeniowych stawki podatku dochodowego od osób prawnych.

v) Środki pieniężne

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych do kwoty wykazanej w pozycji „F" sprawozdania „Środki pieniężne na początek okresu" i pozycji „G" „Środki pieniężne na koniec okresu" Grupa zalicza środki pieniężne w kasie, środki pieniężne znajdujące się na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, środki a'vista na rachunkach nostro w innych bankach, a także środki Bankowego Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy.

w) Rezerwa na ryzyko ogólne

Zgodnie z artykułem 130 ust. 2 ustawy Prawo bankowe jednostka dominująca może tworzyć w ciężar kosztów rezerwę na ryzyko ogólne służącą pokryciu ryzyk związanych z prowadzeniem działalności bankowej. Bank dokonuje systematycznej analizy adekwatności poziomu rezerwy ogólnej.

x) Rezerwa na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym pracownicy PKO BP SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalno-rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Grupa Kapitałowa PKO BP SA okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

y) Rezerwa na niewykorzystane urlopy pracownicze

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów.

z) Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe po stronie aktywów wykazywane są w wysokości wydatków poniesionych w okresie bieżącym, a dotyczących kolejnych okresów następujących po tym okresie. Rozliczenia międzyokresowe kosztów po stronie pasywów wykazywane są w wysokości kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie.

aa) Kapitały własne

Kapitały własne wykazuje się z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa oraz postanowieniami statutu. Kapitał zakładowy Grupy Kapitałowej PKO BP SA stanowi kapitał jednostki dominującej i wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem według wartości nominalnej. Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem z odpisów z zysku, z dopłat, które uiszczają akcjonariusze w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom oraz nadwyżek osiągniętych przy wydawaniu akcji powyżej ich wartości nominalnej, a pozostałych po pokryciu kosztów wydania akcji. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych. Kapitał

z aktualizacji wyceny obejmuje wartość aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych, wycenę portfela dostępnego do sprzedaży wraz z efektem podatkowym dotyczącym powyższej wyceny.

bb) Instrumenty pochodne

Pochodne instrumenty finansowe o charakterze spekulacyjnym wykazane są w wartości godziwej. W przypadku, gdy tak oszacowana wartość godziwa jest niższa bądź wyższa od ceny nabycia lub sprzedaży instrumentu, różnicę zaliczono odpowiednio w koszty lub przychody z tytułu operacji instrumentami finansowymi w korespondencji odpowiednio z innymi aktywami finansowymi/innymi zobowiązaniami z tytułu instrumentów finansowych.

Wynik ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku operacji finansowych.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania. Pozycje pozabilansowe wyrażone w walutach obcych podlegają przeszacowaniu na koniec każdego dnia według średniego kursu NBP.

Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji. W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pobrano z aktywnego rynku.

cc) Wbudowane instrumenty pochodne

W Grupie Kapitałowej PKO BP SA występują wbudowane instrumenty pochodne, które stanowią składniki złożonych umów zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym, a całość lub część przepływów pieniężnych związanych z takimi umowami zmienia się w sposób podobny do tego, jaki wbudowany instrument pochodny powodowałby samodzielnie. Wbudowany instrument pochodny wykazuje się odrębnie od umowy zasadniczej, gdy spełnione są następujące warunki:

- instrument finansowy, z którego wydzielany jest wbudowany instrument pochodny, nie jest zaliczany do aktywów przeznaczonych do obrotu lub dostępnych do sprzedaży, a skutki przeszacowania takiego instrumentu odnoszone są do przychodów lub kosztów z tytułu operacji instrumentami finansowymi okresu sprawozdawczego.

  Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz.1673, z późniejszymi zmianami) instrumenty finansowe zaliczane do aktywów/zobowiązań dostępnych do sprzedaży wyceniane są do wartości godziwej. Zgodnie z powołanym rozporządzeniem skutki przeszacowania wartości takiego instrumentu ujmowane są w bilansie w pozycji „Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny", co nie zwalnia z wydzielania i odrębnego ujmowania instrumentu pochodnego wbudowanego w taki instrument,

- charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,

- odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego,

- możliwe jest wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego.

Przy określeniu czy charakter wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi Grupa Kapitałowa wykorzystuje zapisy MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena" oraz Wskazówek Implementacyjnych do tego standardu.

Instrumenty pochodne podlegające wydzielaniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w bilansie po stronie aktywów w pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe", jeżeli wartość godziwa jest dodatnia, a po stronie pasywów w pozycji „Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych", jeżeli wartość godziwa jest ujemna. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".

Umowa zasadnicza będąca instrumentem finansowym, z której został wydzielony wbudowany instrument pochodny, wykazywana jest w księgach odrębnie od wbudowanego instrumentu pochodnego i klasyfikowana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1673, z późniejszymi zmianami). Umowy, które nie są instrumentem finansowym, a z których zostały wydzielone wbudowane instrumenty pochodne, klasyfikowane są zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.

Korekta przedmiotu umowy zasadniczej z tytułu wydzielania wbudowanego instrumentu pochodnego jest ujmowana w bilansie w korespondencji z rachunkiem zysków i strat lub jako reklasyfikacja pomiędzy pozycjami rachunku zysków i strat typowymi dla umowy zasadniczej a pozycją „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".

Instrumenty finansowe z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, dla których wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego nie jest możliwe, zalicza się w całości do aktywów lub zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu.

dd) Zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2001 roku nr 149, poz.1673, z późniejszymi zmianami) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się odpowiednio na kapitał z aktualizacji wyceny.

ee) Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Grupa Kapitałowa może stosować rachunkowość zabezpieczeń, tylko w przypadku, jeżeli spełnione są określone warunki, a w szczególności w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Grupę Kapitałową PKO BP SA cel zarządzania ryzykiem, strategię ustanowienia zabezpieczenia oraz wyznaczono instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję i określono ryzyka, przed którym się zabezpiecza. W okresach objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie stosowała zasad rachunkowości zabezpieczeń.

14. Różnice pomiędzy zasadami rachunkowości stosowanymi przy sporządzeniu sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO BP SA a Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)

Poniżej przedstawiono opis istotnych różnic pomiędzy podstawowymi pozycjami sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości (PSR) oraz Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF).

Wycena aktywów i pasywów finansowych

MSSF

MSR 39 zobowiązuje do wyceny niektórych aktywów i pasywów finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od dnia 1 stycznia 2001 roku.

PSR

PSR wprowadziły od 1 stycznia 2002 roku wymóg wyceny niektórych aktywów i pasywów finansowych zgodnie z MSR 39. Jednakże Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 211, poz. 2061) zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, przedłuża do dnia 1 stycznia 2005 roku termin wprowadzenia wyceny aktywów i pasywów finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Grupa skorzystała z zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, w części dotyczącej możliwości wprowadzenia wyceny instrumentów finansowych według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej od 1 stycznia 2005 roku.

Grupa podjęła działania związane z przystosowaniem swoich systemów księgowych do wdrożenia zasady zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej w terminie do 1 stycznia 2005 roku.

Utrata wartości aktywów

MSSF

Zgodnie z MSR 39 utrata wartości składnika aktywów finansowych występuje, jeżeli jego wartość bilansowa jest wyższa niż jego szacowana wartość ekonomiczna. Na każdy dzień bilansowy jednostka gospodarcza jest obowiązana ocenić, czy istnieją obiektywne dowody na utratę wartości przez dany składnik aktywów.

Do dowodów takich zaliczane są między innymi informacje dotyczące znaczących trudności finansowych emitenta lub faktycznego niedotrzymania warunków umowy, np.: niespłacenia odsetek lub kapitału albo zalegania ze spłatą. W przypadku, gdy nastąpiła utrata wartości, kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

PSR

Zgodnie z PSR banki nie rzadziej niż raz na kwartał dokonują przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do tzw. grup ryzyka (należności normalne, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe i stracone). Klasyfikacji dokonuje się w oparciu o kryterium terminowości spłaty należności i kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości, co najmniej wymaganego poziomu rezerw dla poszczególnych grup ryzyka (od 1,5% do 100% podstawy tworzenia rezerw celowych).

Przy kalkulacji rezerw celowych przyjęto szacunki wartości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi zasadami jednostki dominującej określającymi metody szacowania przyjmowanych wartości zabezpieczeń.

Grupa dokonuje systematycznych przeglądów i oszacowania wartości aktywów i tworzy rezerwy zabezpieczające przed utratą wartości lub dokonuje odpisów z tytułu trwałej utraty wartości w przypadku wystąpienia przesłanek uzasadniających takie pomniejszenie wartości.

Rozliczanie i ewidencja prowizji otrzymanych od kredytów

MSSF

Prowizje rozliczane są w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

PSR

Od dnia 1 stycznia 2002 roku Polskie Standardy Rachunkowości wprowadziły wymóg rozliczania prowizji w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Jednakże zgodnie Ministra Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 grudnia 2003 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, obowiązek stosowania efektywnej stopy procentowej przy rozliczaniu prowizji został przesunięty do dnia 1 stycznia 2005 roku. Prowizje uznawane są w dacie ich wymagalności.

Wartość firmy

MSSF

Wartość firmy jest liczona jako nadwyżka ceny zakupu nad wartością godziwą wszystkich zakupionych aktywów i pasywów. Zakłada się, że okres użytkowania wartości firmy nie przekracza 20 lat. Jeżeli jednak uzasadniony jest dłuższy okres użytkowania, wartość firmy może być amortyzowana przez dłuższy okres, pod warunkiem, że podlega to corocznemu przeglądowi.

PSR

Wartość firmy jest zdefiniowana jako różnica pomiędzy ceną nabycia określonej jednostki lub zorganizowanej jej części a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów netto. Wartość firmy podlega odpisom amortyzacyjnym w okresie 5 lat, przy czym na każdy dzień bilansowy dokonywana jest ocena czy nie wystąpiła trwała utrata wartości firmy.

Efekt gospodarki inflacyjnej

MSSF

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 29 „Sprawozdawczość w gospodarkach inflacyjnych" (MSR 29) wymaga, aby wykazywane w okresie hiperinflacji wartości aktywów i pasywów były wyrażone w cenach bieżących na koniec hiperinflacyjnego okresu sprawozdawczego i stanowiły podstawę do wyceny aktywów i pasywów w sprawozdaniach finansowych następnych okresów. Powyższy standard odnosi się jedynie do niemonetarnych pozycji bilansu. Istotne dla Grupy pozycje niemonetarne to środki trwałe i kapitały własne.

PSR

Gospodarka polska do końca 1996 roku spełniała kryteria gospodarki hiperinflacyjnej, natomiast od roku 1997 nie spełnia tych kryteriów. Grupa nie zastosowała MSR 29 w latach ubiegłych, dokonując tylko zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, przeszacowania środków trwałych na dzień 1 stycznia 1995 roku w celu odzwierciedlenia skutków inflacji na ich wartość bilansową poprzez zastosowanie

wskaźników przeszacowania ustalonych przez Ministerstwo Finansów dla poszczególnych grup środków trwałych. Przeszacowanie to nie zostało dokonane zgodnie z wymogami MSR 29, ponieważ Grupa nie korzystała ze wskaźników ogólnego wzrostu cen oraz nie dokonała przeszacowania środków trwałych na dzień 31 grudnia 1996 roku.

Odsetki zastrzeżone

MSSF

Przychody naliczone z tytułu odsetek od należności zagrożonych rozpoznawane są w wyniku odsetkowym oraz są objęte rezerwą pomniejszającą aktywa i obciążającą wynik z tytułu rezerw.

PSR

Naliczone odsetki dotyczące należności zagrożonych oraz pod obserwacją są wykazywane jako odsetki zastrzeżone w pasywach i nie znajdują odzwierciedlenia w rachunku zysków i strat. Różnica ta nie wpływa na wynik finansowy netto, a jedynie na wartość sumy bilansowej.

Zakres konsolidacji sprawozdań finansowych

MSSF

Zgodnie z zasadami MSSF skonsolidowane sprawozdania finansowe powinny obejmować wszystkie spółki zależne oraz udziały w joint ventures istotne z punktu widzenia jednostkowego sprawozdania finansowego, przy czym sprawozdania finansowe jednostek zależnych powinny podlegać konsolidacji metodą pełną. Spółki nie są konsolidowane w przypadku, jeżeli zostały zakupione i utrzymywane wyłącznie z zamiarem ich odsprzedaży w ciągu najbliższej przyszłości lub jeżeli istnieją długoterminowe ograniczenia dotyczące przepływu funduszy do jednostki dominującej.

PSR

PSR wymagają objęcia konsolidacją sprawozdań finansowych wszystkich istotnych spółek zależnych oraz niebędących spółkami handlowymi jednostek współzależnych, przy czym sprawozdania finansowe podmiotów zależnych niebędących bankami, instytucjami kredytowymi lub instytucjami finansowymi, w tym przedsiębiorstwami pomocniczymi usług bankowych, ujmowane są w sprawozdaniu skonsolidowanym z zastosowaniem wyceny metodą praw własności. Ponadto, według PSR w sytuacji, gdy udziały jednostki zostały nabyte z wyłącznym ich przeznaczeniem do odsprzedaży, a jednostka nie była wcześniej objęta konsolidacją, lub, gdy kontrola ze strony podmiotu dominującego będzie trwała krócej niż rok, nie istnieje wymóg konsolidacji sprawozdań finansowych tych spółek.

Zastosowanie po raz pierwszy MSSF jako podstawy rachunkowości

Zastosowanie MSSF po raz pierwszy jako podstawy rachunkowości wymaga, by spółki, które w dotychczas sporządzonych sprawozdaniach finansowych nie złożyły wyraźnego oświadczenia o ich zgodności z MSSF, traktować jako jednostki po raz pierwszy przechodzące na stosowanie MSSF jako podstawy rachunkowości. Jednostka dominująca Grupy nigdy nie sporządzała sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF.

MSSF 1 wymaga, by zasady (politykę) rachunkowości obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego spółki zastosowały w odniesieniu do bilansu otwarcia i prezentowanych okresów sprawozdawczych. MSSF 1 dopuszcza jednak pewne zwolnienia z tego obowiązku i przy ustalaniu bilansu otwarcia spółki mogą skorzystać z jednego lub kilku takich zwolnień.

W związku z tym, termin przyjęcia MSSF jako podstawy rachunkowości może mieć wpływ na uzgodnienia pomiędzy PSR i MSSF, z uwagi na następujące przykładowe kwestie:

- połączenia jednostek gospodarczych zrealizowane przed wejściem w życie znowelizowanej ustawy o rachunkowości nie zostały przekształcone zgodnie z MSR 22,
- ujęcie środków trwałych, których wartość przeszacowano przy użyciu wskaźników GUS lub praw wieczystego użytkowania gruntów otrzymanych za darmo.

Ponadto, powyższe uzgodnienie pomiędzy PSR i MSSF opiera się na standardach MSSF, które obowiązują w roku obrotowym zaczynającym się w dniu 1 stycznia 2004. Jednostka dominująca Grupy będzie zobowiązana sporządzić swoje pierwsze sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF za rok 2005. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) wprowadziła wiele zmian do obowiązujących standardów rachunkowości oraz zapowiada wydanie nowych standardów przed 2005 rokiem. W związku z tym, może okazać się, że standardy MSSF które jednostka dominująca zastosuje przy sporządzaniu swojego pierwszego sprawozdania finansowego zgodnego z MSSF będą różnić się od obecnie obowiązujących i wystąpią inne różnice niż te wykazane.

w tys. zł

Zakres informacji dodatkowej i format sprawozdania finansowego

Zakres informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego i format sprawozdania finansowego zgodnie z wymogami PSR i MSSF różni się istotnie. Różnice te dotyczą w szczególności zakresu ujawnianych informacji w odniesieniu do instrumentów finansowych, działalności kredytowej oraz podatku dochodowego od osób prawnych.

Grupa prowadzi prace umożliwiające raportowanie zgodnie z MSSF od 1 stycznia 2005 roku.

15. Kursy walut przyjęte przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego

EUR	01.01.03-31.12.03	01.01.02-31.12.02	01.01.01-31.12.01
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	4,7170	4,0202	3,5219
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	4,4474	3,8697	3,6509
Najwyższy kurs w okresie	4,7170	4,2116	3,9569
Najniższy kurs w okresie	3,9773	3,5015	3,3564

Do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2003 roku na euro przyjęto kurs 4,7170 PLN/EUR będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski obowiązujący na dzień bilansowy, natomiast do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2002 roku na euro przyjęto kurs 4,0202 PLN/EUR (na dzień 31 grudnia 2001 roku 3,5219 PLN/EUR) będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski obowiązujący na dzień bilansowy.

Główne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za 2003 rok przeliczono na euro według kursu 1 EUR = 4,4474 PLN stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym. Natomiast dane finansowe dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za 2002 rok przeliczono na EUR według kursu 1 EUR = 3,8697 PLN (za 2001 rok według kursu 1 EUR = 3,6509) stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego porównywalnymi danymi finansowymi.

w tys. zł

16. Wybrane pozycje bilansu, rachunku zysków i strat oraz podstawowe pozycje rachunku przepływów środków pieniężnych w złotych oraz przeliczone na euro według kursów przedstawionych w punkcie nr 15 Wprowadzenia do załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

	w tys. złotych			w tys. euro		
	2003	2002	2001	2003	2002	2 001
I. Przychody z tytułu odsetek	5 168 161	6 736 778	10 279 249	1 162 063	1 740 904	2 815 538
II. Przychody z tytułu prowizji	1 567 272	1 290 850	1 104 340	352 402	333 579	302 484
III. Wynik działalności bankowej	5 433 617	5 601 808	5 386 190	1 221 751	1 447 608	1 475 305
IV. Wynik działalności operacyjnej	1 660 222	1 450 846	1 436 700	373 302	374 925	393 519
V. Zysk (strata) brutto	1 651 094	1 443 871	1 417 844	371 249	373 122	388 355
VI. Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775	276 160	271 621	242 892
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(5 985 164)	(2 521 863)	3 261 616	(1 345 767)	(651 695)	893 373
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	5 304 503	(475 886)	1 733 299	1 192 720	(122 977)	474 759
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(398 766)	(175 577)	586 757	(89 663)	(45 372)	160 716
X. Przepływy pieniężne netto, razem	(1 079 427)	(3 173 326)	5 581 672	(242 710)	(820 044)	1 528 848
XI. Aktywa razem	84 515 181	82 240 146	79 329 592	17 917 147	20 456 730	22 524 658
XII. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
XIII. Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 202 120	1 633 446	2 351 747	254 848	406 310	667 750
XIV. Zobowiązania wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	71 500 460	70 101 368	68 840 486	15 158 037	17 437 284	19 546 406
XV. Kapitał własny	6 392 685	5 480 419	3 959 394	1 355 244	1 363 220	1 124 221
XVI. Kapitał akcyjny	1 000 000	1 000 000	1 000 000	211 999	248 744	283 938
XVII. Liczba akcji (w szt.)	100 000 000	100 000 000	100 000 000	x	x	x
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję - (w zł/EUR)	63,93	54,80	39,59	13,55	13,63	11,24
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję – (w zł/EUR)	63,93	54,80	39,59	13,55	13,63	11,24
XX. Współczynnik wypłacalności	14,94	12,95	10,43	x	x	x
XXI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	12,28	10,51	9,24	2,76	2,72	2,53
XXII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	12,28	10,51	8,87	2,76	2,72	2,43
XXIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	-	-	-	-	-	-

w tys. zł

BILANS	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
AKTYWA				
I. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	**1,13**	**3 807 529**	**4 752 413**	**8 769 110**
II. Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym		**-**	**-**	**-**
III. Należności od sektora finansowego	**2,13**	**8 259 572**	**11 341 678**	**10 069 331**
1. Należności krótkoterminowe		8 040 528	10 619 433	9 249 414
a) w rachunku bieżącym		907 703	1 042 246	198 875
b) pozostałe należności krótkoterminowe		7 132 825	9 577 187	9 050 539
2. Należności długoterminowe		219 044	722 245	819 917
IV. Należności od sektora niefinansowego	**3,13**	**31 151 081**	**27 675 799**	**26 265 346**
1. Należności krótkoterminowe		11 767 804	12 550 598	11 239 120
a) w rachunku bieżącym		5 562 220	5 519 044	5 379 831
b) pozostałe należności krótkoterminowe		6 205 584	7 031 554	5 859 289
2. Należności długoterminowe		19 383 277	15 125 201	15 026 226
V. Należności od sektora budżetowego	**4,13**	**7 243 182**	**5 269 309**	**4 381 969**
1. Należności krótkoterminowe		1 962 181	2 663 749	3 299 290
a) w rachunku bieżącym		24 413	64 643	34 189
b) pozostałe należności krótkoterminowe		1 937 768	2 599 106	3 265 101
2. Należności długoterminowe		5 281 001	2 605 560	1 082 679
VI. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	**5,13**	**283 713**	**547 244**	**-**
VII. Dłużne papiery wartościowe	**6,13**	**29 524 320**	**28 040 184**	**25 671 336**
VIII. Należności od jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	**2,3,17**	**135 105**	**63 226**	**71 390**
1. Zależnych		7 056	5 859	1 485
2. Współzależnych		70 886	11 879	6
3. Stowarzyszonych		57 163	45 488	69 899
IX. Udziały lub akcje w jednostkach zależnych wycenianych metodą praw własności	**7, 10**	**28 156**	**7 106**	**-**
X. Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych wycenianych metodą praw własności	**8, 10**	**44 119**	**47 571**	**35 532**
XI. Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	**9, 10**	**214**	**327**	**355**
XII.Udziały lub akcje w innych jednostkach	**11,13**	**386 716**	**286 676**	**260 750**
XIII. Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	**12,13**	**202 336**	**619 176**	**412 982**
XIV. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	**14**	**277 024**	**302 842**	**317 533**
- wartość firmy		**-**	**-**	**-**
XV. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	**15**	**59 915**	**20 434**	**32 111**
XVI. Rzeczowe aktywa trwałe	**16**	**2 453 321**	**2 672 052**	**2 366 418**
XVII. Inne aktywa	**17**	**603 061**	**544 911**	**628 758**
1. Przejęte aktywa - do zbycia		125	76 749	26 086
2. Zapasy		22 245	21 227	121
3. Pozostałe		580 691	446 935	602 551
XVIII. Rozliczenia międzyokresowe	**18**	**55 817**	**49 198**	**46 671**
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		21 348	18 422	18 220
2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe		34 469	30 776	28 451
AKTYWA RAZEM		**84 515 181**	**82 240 146**	**79 329 592**

w tys. zł

BILANS	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
PASYWA				
I. Zobowiązania wobec Banku Centralnego		**-**	**-**	**-**
II. Zobowiązania wobec sektora finansowego	**21**	**1 202 120**	**1 633 446**	**2 351 747**
1. Zobowiązania krótkoterminowe		1 085 099	498 218	1 095 248
a) w rachunku bieżącym		32 917	43 151	126 651
b) pozostałe zobowiązania krótkoterminowe		1 052 182	455 067	968 597
2. Zobowiązania długoterminowe		117 021	1 135 228	1 256 499
III. Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	**22**	**68 321 670**	**67 899 727**	**67 500 747**
1. Zobowiązania krótkoterminowe		66 732 521	66 071 445	65 626 990
a) w rachunku bieżącym, w tym:		21 268 902	18 946 475	17 227 539
- oszczędnościowe		2 528 782	2 782 267	2 909 894
b) pozostałe zobowiązania krótkoterminowe, w tym:		45 463 619	47 124 970	48 399 451
- oszczędnościowe		25 742 075	28 751 950	30 143 212
2. Zobowiązania długoterminowe, w tym:		1 589 149	1 828 282	1 873 757
- oszczędnościowe		1 257 017	987 457	1 265 197
IV. Zobowiązania wobec sektora budżetowego	**23**	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**
1. Zobowiązania krótkoterminowe		3 174 896	2 198 712	1 338 067
a) w rachunku bieżącym		1 772 258	1 871 259	1 099 745
b) pozostałe zobowiązania krótkoterminowe		1 402 638	327 453	238 322
2. Zobowiązania długoterminowe		3 894	2 929	1 672
V. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów	**24**	**-**	-	-
VI. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów	**25**	**2 900**	**49 939**	**24 693**
1. Krótkoterminowe		2 900	49 939	24 693
2. Długoterminowe		-	-	-
VII. Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych		**117 784**	**105 669**	**4 302**
VIII. Zobowiązania wobec jednostek podporządkowanych	**21,22,**	**33 017**	**5 799**	**6 431**
1. Zależnych		5 231	1 126	-
2. Współzależnych		1 737	3 981	5 932
3. Stowarzyszonych		26 049	692	499
IX. Fundusze specjalne i inne zobowiązania	**26**	**929 054**	**863 667**	**927 088**
X. Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	**27**	**3 037 591**	**2 549 250**	**1 969 286**
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów		114 961	109 310	56 255
2. Ujemna wartość firmy		18	-	-
3. Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz		2 922 612	2 439 940	1 913 031
XI. Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych	**28**	-	**3 912**	**-**
XII. Rezerwy	**29**	**1 299 067**	**1 446 119**	**1 245 609**
1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		441 173	713 497	639 813
2. Pozostałe rezerwy		857 894	732 622	605 796
a) krótkoterminowe		22 613	25 648	26 366
b) długoterminowe		835 281	706 974	579 430
XIII. Zobowiązania podporządkowane	**30**	**-**	**-**	**-**
XIV. Kapitały mniejszości	**31**	**503**	**558**	**556**
XV. Kapitał zakładowy	**32**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
XVI. Należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość		-	**-**	**-**
XVII. Akcje własne (wielkość ujemna)	**33**	-	**-**	**-**
XVIII. Kapitał zapasowy	**34**	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**
XIX. Kapitał z aktualizacji wyceny	**35**	**220 664**	**539 047**	**155 355**
XX. Pozostałe kapitały rezerwowe	**36**	**2 160 000**	**1 947 000**	**1 573 034**
XXI. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek		**-**	-	-
1. Dodatnie różnice kursowe		-	-	-
2. Ujemne różnice kursowe		-	-	-
XXII. Zysk (strata) z lat ubiegłych		**-**	**136 701**	**3 983**
XXIII. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
PASYWA RAZEM		**84 515 181**	**82 240 146**	**79 329 592**

w tys. zł

	Nota	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Współczynnik wypłacalności (w %)	**37**	**14,94**	**12,95**	**10,43**
Wartość księgowa		**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
Liczba akcji		**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	**38**	**63,93**	**54,80**	**39,59**
Rozwodniona liczba akcji		**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	**38**	**63,93**	**54,80**	**39,59**

POZYCJE POZABILANSOWE	**Nota**	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
I. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	**39**	**19 184 954**	**17 382 465**	**12 332 260**
1. Zobowiązania udzielone:		14 295 706	12 144 222	6 802 177
a) finansowe		13 913 213	11 561 141	6 562 681
b) gwarancyjne		382 493	583 081	239 496
2. Zobowiązania otrzymane:		4 889 248	5 238 243	5 530 083
a) finansowe		84 906	711	230 265
b) gwarancyjne		4 804 342	5 237 532	5 299 818
II. Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży		**59 159 439**	**59 540 309**	**30 179 409**
III. Pozostałe		**97 355**	**127 182**	**70 606**
POZYCJE POZABILANSOWE RAZEM		**78 441 748**	**77 049 956**	**42 582 275**

w tys. zł

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Nota	2003	2002	2001
I. Przychody z tytułu odsetek	**40**	5 168 161	6 736 778	10 279 249
II. Koszty odsetek	**41**	(1 672 179)	(3 273 754)	(6 493 906)
III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)		**3 495 982**	**3 463 024**	**3 785 343**
IV. Przychody z tytułu prowizji	**42**	1 567 272	1 290 850	1 104 340
V. Koszty prowizji		(233 746)	(227 755)	(207 836)
VI. Wynik z tytułu prowizji (IV-V)		**1 333 526**	**1 063 095**	**896 504**
VII. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów		149 673	72 911	46 435
VIII. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów		(14 602)	-	-
IX. Koszty sprzedaży		-	(120)	(128)
X. Wynik ze sprzedaży (VII-VIII-IX)		**135 071**	**72 791**	**46 307**
XI. Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	**43**	**4 406**	**3 052**	**46 375**
1. Od jednostek zależnych		-	-	-
2. Od jednostek współzależnych		-	-	-
3. Od jednostek stowarzyszonych		-	-	-
4. Od innych jednostek		4 406	3 052	46 375
XII. Wynik operacji finansowych	**44**	**377 949**	**869 919**	**481 372**
XIII. Wynik z pozycji wymiany		**221 754**	**202 718**	**176 596**
XIV. Wynik działalności bankowej		**5 433 617**	**5 601 808**	**5 386 190**
XV. Pozostałe przychody operacyjne	**45**	**262 990**	**117 982**	**293 437**
XVI. Pozostałe koszty operacyjne	**46**	**(168 366)**	**(67 667)**	**(62 476)**
XVII. Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu	**47**	**(3 188 656)**	**(3 123 093)**	**(2 846 550)**
XVIII. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych		**(517 361)**	**(447 305)**	**(410 185)**
XIX. Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	**48**	**(1 409 479)**	**(1 876 203)**	**(1 948 081)**
1. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe		(1 406 919)	(1 862 890)	(1 944 722)
2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		(2 560)	(13 313)	(3 359)
XX. Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	**49**	**1 112 406**	**1 172 533**	**978 058**
1. Rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe		1 108 658	1 166 661	978 058
2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		3 748	5 872	-
XXI. Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XIX- XX)		**(297 073)**	**(703 670)**	**(970 023)**
XXII. Wynik działalności operacyjnej		**1 660 222**	**1 450 846**	**1 436 700**
XXIII. Wynik operacji nadzwyczajnych		**401**	**40**	**(385)**
1. Zyski nadzwyczajne	**51**	739	507	471
2. Straty nadzwyczajne	**52**	(338)	(467)	(856)
XXIV. Odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych	**53**	**(13 441)**	**(11 677)**	**(18 471)**
XXV. Odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych	**54**	**3 912**	**4 662**	**-**
XXVI. Zysk (strata) brutto		**1 651 094**	**1 443 871**	**1 417 844**
XXVII. Podatek dochodowy	**55**	**(422 683)**	**(392 971)**	**(482 888)**
1. Część bieżąca		(571 767)	(485 470)	(478 371)
2. Część odroczona		149 084	92 499	(4 517)
XXVIII. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	**56**	-	-	-
XXIX. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	**57**	**(273)**	**194**	**(48 167)**
XXX. (Zyski) straty mniejszości		**56**	**(2)**	**(14)**
XXXI. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**

Zysk (strata) netto (zanualizowany)		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		**100 000 000**	**100 000 000**	**95 972 603**
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**59**	**12,28**	**10,51**	**9,24**
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych		**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**59**	**12,28**	**10,51**	**8,87**

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	2003	2002	2001
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	**5 480 419**	**3 959 394**	**2 736 504**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	283 170	-
b) korekty błędów podstawowych	-	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**5 480 419**	**4 242 564**	**2 736 504**
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	**1 000 000**	**1 000 000**	**700 000**
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-	300 000
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	300 000
- dokapitalizowanie w formie aportu niepieniężnego	-	-	300 000
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-
2.1. Zmiana należnych wpłat na kapitał zakładowy	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
2.2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-
3. Akcje własne na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
3.1. Akcje własne na koniec okresu	-	-	-
4. Kapitał zapasowy na początek okresu	**806 579**	**340 247**	**971 491**
4.1. Zmiany stanu kapitału zapasowego	977 248	466 332	(631 244)
a) zwiększenia (z tytułu)	977 248	737 332	417 030
- podziału zysku z lat ubiegłych	136 701	-	-
- podziału zysku	838 092	735 897	300 000
- zasilenie kapitału zapasowego aportem	-	-	86 115
- zasilenie kapitału zapasowego funduszem na działalność maklerską	-	-	30 000
- zbycia lub likwidacji środków trwałych	2 455	1 435	915
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	(271 000)	(1 048 274)
- pokrycie straty	-	(271 000)	(1 048 274)
4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**
5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	**539 047**	**155 355**	**156 270**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	248 364	-
5a. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu po korektach	**539 047**	**403 719**	**156 270**
5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	(318 383)	135 328	(915)
a) zwiększenia (z tytułu)	-	136 763	-
- skutki wyceny odnoszonej w kapitał z aktualizacji wyceny	-	136 763	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(318 383)	(1 435)	(915)
- skutki wyceny odnoszonej w kapitał z aktualizacji wyceny	(315 928)	-	-
- zbycia lub likwidacji środków trwałych	(2 455)	(1 435)	(915)
5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	**220 664**	**539 047**	**155 355**

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM (cd.)	2003	2002	2001
6. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na początek okresu	**597 000**	**446 597**	**346 597**
6.1. Zmiany funduszu ogólnego ryzyka bankowego	203 000	150 403	100 000
a) zwiększenia (z tytułu)	203 000	150 403	100 000
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	203 000	150 403	100 000
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
6.2. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na koniec okresu	**800 000**	**597 000**	**446 597**
7. Inne pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	**1 350 000**	**1 126 437**	**853 405**
7.1. Zmiany innych pozostałych kapitałów rezerwowych	10 000	223 563	273 032
a) zwiększenia (z tytułu)	10 000	223 563	303 032
- odpis z zysku	10 000	173 563	303 032
- przeniesienia funduszu na działalność maklerską z funduszu specjalnego	-	50 000	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(30 000)
- zasilenie kapitału zapasowego funduszem na działalność maklerską	-	-	(30 000)
7.2 Inne pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	**1 360 000**	**1 350 000**	**1 126 437**
8. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	-	-	-
9. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	**1 187 793**	**890 758**	**(291 259)**
9.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	**1 187 793**	**1 161 758**	**1 028 015**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	34 806	-
b) korekty błędów podstawowych	-	-	-
9.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	**1 187 793**	**1 196 564**	**1 028 015**
9.3. Zmiana zysku z lat ubiegłych	**(1 187 793)**	**(1 059 863)**	**(753 032)**
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(1 187 793)	(1 059 863)	(753 032)
- odpis z zysku na kapitał zapasowy	(838 092)	(735 897)	(300 000)
- odpis z zysku na kapitał rezerwowy	(10 000)	(173 563)	(303 032)
- odpis z zysku na fundusz ogólnego ryzyka	(203 000)	(150 403)	(100 000)
- odpis na fundusz na działalność maklerską	-	-	(50 000)
- przeniesienie zysku z lat ubiegłych na kapitał zapasowy	(136 701)	-	-
9.4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	**136 701**	**274 983**
9.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	**-**	**(271 000)**	**(1 319 274)**
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów podstawowych	-	-	-
9.6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	(271 000)	(1 319 274)
9.7. Zmiana straty z lat ubiegłych	-	271 000	1 048 274
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	271 000	1 048 274
- pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	271 000	1 048 274
9.8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	**(271 000)**

w tys. zł

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM (cd.)	2003	2002	2001
9.9. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	**-**	**136 701**	**3 983**
10. Wynik netto	**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
a) zysk netto	1 228 194	1 051 092	886 775
b) strata netto	-	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	**6 392 485**	**5 480 419**	**3 959 394**

w tys. zł

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - metoda pośrednia	Nota	2003	2002	2001
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
I. Zysk (strata) netto		**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**
II. Korekty razem:		**(7 213 358)**	**(3 572 955)**	**2 374 841**
1. Zyski (straty) mniejszości		(56)	2	14
2. Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności		273	(194)	48 167
3. Amortyzacja, w tym:		526 890	454 320	428 656
- odpisy wartości firmy jednostek podporządkowanych i ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych		9 529	7 015	18 471
4. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych		2	-	-
5. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy otrzymane i zapłacone)		(3 381)	17 877	5 273
6. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(19 075)	5 745	1 623
7. Zmiany stanu rezerw		50 927	538 798	758 181
8. Zmiana stanu zapasów		(1 018)	(21 106)	(4 732)
9. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych		(8 645 588)	(1 873 710)	(552 646)
10. Zmiana stanu należności od sektora finansowego		2 952 236	(430 551)	(3 662 945)
11. Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego		(5 598 433)	(2 767 654)	(2 701 936)
12. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu		263 531	(547 244)	-
13. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		317 001	(200 876)	(378 658)
14. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego		(34 096)	(567 516)	965 080
15. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego		1 425 232	1 259 472	6 778 636
16. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu		-	-	-
17. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych		-	-	-
18. Zmiana stanu innych zobowiązań		59 176	(40 023)	(50 413)
19. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		(887)	50 528	(146 207)
20. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów i zastrzeżonych		482 672	526 909	245 385
21. Inne korekty	**61**	1 011 236	22 268	641 363
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)		**(5 985 164)**	**(2 521 863)**	**3 261 616**
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
I. Wpływy		**6 098 375**	**394 026**	**3 103 231**
1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		-	-	4 503
2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych		-	-	-
3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	6 868	38 180
4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		5 884 730	372 043	3 039 531
5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		209 244	11 892	7 262
6. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne		-	-	-
7. Inne wpływy inwestycyjne	**62**	4 401	3 223	13 755

w tys. zł

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - metoda pośrednia (cd.)	Nota	2003	2002	2001
II. Wydatki		**(793 872)**	**(869 912)**	**(1 369 932)**
1. Nabycie udziałów lub akcji w jednostach zależnych		(114 004)	(12 040)	-
2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych		-	(13 850)	-
3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		(4 600)	-	(30 018)
4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych		(234)	(220 281)	(571 345)
5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(675 034)	(623 741)	(768 569)
6. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne		-	-	-
7. Inne wydatki inwestycyjne		-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)		**5 304 503**	**(475 886)**	**1 733 299**
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
I. Wpływy		**69 158**	**47 911**	**632 358**
1. Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków		18 846	22 665	631 522
2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki podmiotów sektora finansowego		50 312	-	-
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych		-	25 246	-
4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych		-	-	-
5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału		-	-	-
6. Inne wpływy finansowe	**63**	-	-	836
II. Wydatki		**(467 924)**	**(223 488)**	**(45 601)**
1. Spłaty długoterminowych kredytów na rzecz innych banków		-	-	-
2. Spłaty długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki podmiotów sektora finansowego		(458 730)	(176 257)	(21 426)
3. Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	-	-
4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych		-	(33 905)	(20 908)
5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(7 544)	(10 180)	(2 771)
6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych		-	-	-
7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-	-	-
8. Dywidendy i inne udziały w zyskach wypłacone mniejszości		-	-	-
9. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku		-	-	-
10. Nabycie akcji własnych		-	-	-
11. Inne wydatki finansowe	**64**	(1 650)	(3 146)	(496)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I + II)		**(398 766)**	**(175 577)**	**586 757**
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+B.III+C.III)		**(1 079 427)**	**(3 173 326)**	**5 581 672**
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:		**(1 079 427)**	**(3 173 326)**	**5 581 672**
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		**-**	**-**	**-**
F. Środki pieniężne na początek okresu		**5 794 659**	**8 967 985**	**3 386 313**
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+ D), w tym:	**60**	**4 715 232**	**5 794 659**	**8 967 985**
- o ograniczonej możliwości dysponowania		**-**	**-**	**-**

w tys. zł

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO BILANSU

NOTA 1

1.1. KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	3 807 529	4 752 413	4 622 513
b) rezerwa obowiązkowa	-	-	-
c) środki Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-	-	-
d) inne środki	-	-	4 146 597
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym, razem	**3 807 529**	**4 752 413**	**8 769 110**

1.2. ŚRODKI PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	3 496 247	4 385 926	8 057 988
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	311 282	366 487	711 122
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	28 500	35 464	23 386
tys. zł	106 604	136 139	93 224
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	3 310	3 134	3 199
tys. zł	22 073	19 369	18 465
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	3 548	2 483	3 414
tys. zł	10 744	6 872	8 112
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	35 748	49 719	153 242
tys. zł	168 623	199 880	539 704
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	3 238	4 227	51 617
Środki pieniężne, razem	**3 807 529**	**4 752 413**	**8 769 110**

NOTA 2

2.1. NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) rachunki bieżące	907 830	1 043 387	178 584
b) kredyty, lokaty i pożyczki, w tym:	7 283 466	10 282 380	9 869 956
- lokaty w innych bankach i w innych podmiotach finansowych	6 973 256	9 963 569	9 650 152
c) skupione wierzytelności	10 642	9 347	12 325
d) zrealizowane gwarancje i poręczenia	-	-	-
e) inne należności (z tytułu)	22 130	24 844	23 973
- pozostałe należności od podmiotów sektora finansowego	22 019	22 672	20 333
- należności leasingowe	111	2 172	3 640
f) odsetki:	108 090	58 979	60 178
- niezapadłe	100 779	51 518	53 930
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**
g) rezerwa utworzona na należności od sektora finansowego (wielkość ujemna)	(71 386)	(77 259)	(75 685)
Należności (netto) od sektora finansowego, razem	**8 260 772**	**11 341 678**	**10 069 331**

w tys. zł

Na dzień 31.12.2003 jednostka dominująca posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujące lokaty stracone w Animex Bank S.A. w wysokości 1.250 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

Na dzień 31.12.2002 jednostka dominująca posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujące lokaty stracone w Banku Drexel Paris w wysokości 1.933 tysięcy złotych, w Animex Bank S.A. w wysokości 1.250 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych oraz lokaty zaklasyfikowanej do kategorii poniżej standardu w Gospodarczym Banku Wielkopolskim S.A. w wysokości 58 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

Na dzień 31.12.2001 jednostka dominująca posiadała należności nieregularne w odniesieniu do banków obejmujace lokaty stracone w Banku Drexel Paris w wysokości 2.007 tysięcy złotych, w Animex Bank S.A. w wysokości 1.374 tysięcy złotych, w Banku Komercyjnym Posnania S.A. w wysokości 329 tysięcy złotych, w Banku Spółdzielczości Polskiej w wysokości 294 tysięcy złotych, w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. w wysokości 49 tysięcy złotych oraz lokaty poniżej standardu w Gospodarczym Banku Wielkopolskim S.A. w wysokości 127 tysięcy złotych. Należności te zostały objęte odpowiednimi rezerwami.

2.2. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) w rachunku bieżącym	907 830	1 043 387	178 584
b) należności terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	7 316 238	10 316 571	9 906 254
- do 1 miesiąca	3 031 957	7 618 669	7 490 652
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 057 387	1 292 095	940 608
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 945 871	597 796	612 866
- powyżej 1 roku do 5 lat	198 664	721 087	810 715
- powyżej 5 lat	-	1 158	9 202
- dla których termin zapadalności upłynął	82 359	85 766	42 211
c) odsetki	108 090	58 979	60 178
- niezapadłe	100 779	51 518	53 930
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**

2.3. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	**31.12.2003**	**31.12.2002**	**31.12.2001**
a) w rachunku bieżącym	907 830	1 043 387	178 584
b) należności terminowe o okresie spłaty:	7 316 238	10 316 571	9 906 254
- do 1 miesiąca	3 408 804	5 764 290	5 396 404
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	592 022	2 444 655	3 067 377
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 994 740	1 234 597	490 752
- powyżej 1 roku do 5 lat	299 952	873 029	951 721
- powyżej 5 lat	20 720	-	-
c) odsetki	108 090	58 979	60 178
- niezapadłe	100 779	51 518	53 930
- zapadłe	7 311	7 461	6 248
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**

w tys. zł

2.4. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	4 905 108	2 786 529	2 101 264
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	3 427 050	8 632 408	8 043 752
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	666 167	2 074 105	1 881 394
tys. zł	2 491 798	7 962 074	7 499 801
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	29 385	23 164	20 279
tys. zł	195 957	143 158	117 054
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	2 569	3 279	3 982
tys. zł	7 779	9 075	9 461
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	152 992	127 009	116 255
tys. zł	721 663	510 602	409 437
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	9 853	7 499	7 999
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**

2.5. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Należności normalne	7 902 735	11 021 087	9 710 079
2. Należności pod obserwacją	223 036	217 081	234 985
3. Należności zagrożone, w tym:	98 297	121 790	139 774
a) poniżej standardu	135	31 122	15 417
b) wątpliwe	19 329	4 071	27 916
c) stracone	78 833	86 597	96 441
4. Odsetki:	108 090	58 979	60 178
a) niezapadłe	100 779	51 518	53 930
b) zapadłe	7 311	7 461	6 248
- od należności normalnych i pod obserwacją	-	1	127
- od należności zagrożonych	7 311	7 460	6 121
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**

2.6. WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) pod obserwacją	15 883	13 034	54 445
b) zagrożonych	22 340	37 106	51 404
- poniżej standardu	46	545	11 171
- wątpliwych	12 045	21 835	11 838
- straconych	10 249	14 726	28 395
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora finansowego, razem	**38 223**	**50 140**	**105 849**

w tys. zł

2.7. STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) pod obserwacją	-	-	-
b) zagrożone	71 386	77 259	75 685
- poniżej standardu	18	84	849
- wątpliwe	3 642	6 199	8 039
- stracone	67 726	70 976	66 797
Rezerwy na należności od sektora finansowego, razem	**71 386**	**77 259**	**75 685**

2.8. ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA FINANSOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerw na należności od sektora finansowego na początek okresu	77 259	75 685	42 105
a) zwiększenia (z tytułu)	22 561	35 042	77 244
- utworzenia rezerwy celowej w ciężar rachunku zysków i strat	22 561	35 042	77 244
b) wykorzystanie (z tytułu)	(2 877)	(4 663)	(5 939)
- spisania należności w ciężar rezerw	(2 877)	(4 663)	(5 939)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(25 557)	(28 805)	(37 725)
- rozwiązanie rezerwy celowej w dochody rachunku zysków i strat	(25 557)	(28 805)	(37 725)
2. Stan rezerw na należności od sektora finansowego na koniec okresu	71 386	77 259	75 685
3. Wymagany poziom rezerw na należności od sektora finansowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	**71 386**	**77 259**	**75 685**

2.9. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) od jednostek podporządkowanych wykazywanych metodą praw własności	1 200	-	-
b) od pozostałych jednostek	8 330 958	11 418 937	10 145 016
Należności (brutto) od sektora finansowego, razem	**8 332 158**	**11 418 937**	**10 145 016**

NOTA 3

3.1. NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) kredyty i pożyczki	31 046 324	27 866 991	26 397 496
b) skupione wierzytelności	123 940	114 514	163 925
c) zrealizowane gwarancje i poręczenia	9 932	9 119	7 247
d) inne należności (z tytułu)	20 415	19 776	9 786
- należności leasingowe	20 415	19 776	-
e) odsetki	2 618 533	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 496 948	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 585	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**
f) rezerwa utworzona na należności od sektora niefinansowego (wielkość ujemna)	(2 534 359)	(2 458 176)	(1 979 709)
Należności (netto) od sektora niefinansowego, razem	**31 284 785**	**27 737 886**	**26 336 730**

w tys. zł

3.2. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	5 551 657	5 618 507	5 496 571
b) należności terminowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	25 648 954	22 391 893	21 081 883
- do 1 miesiąca	528 932	610 851	164 006
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 051 100	881 158	567 415
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 356 619	3 465 894	2 996 993
- powyżej 1 roku do 5 lat	8 389 998	6 928 408	6 678 002
- powyżej 5 lat	9 609 144	8 273 515	8 419 650
- dla których termin zapadalności upłynął	2 713 161	2 232 067	2 255 817
c) odsetki	2 618 533	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 496 948	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 585	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**

3.3. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	5 551 657	5 618 507	5 496 571
b) należności terminowe o okresie spłaty:	25 648 954	22 391 893	21 081 883
- do 1 miesiąca	80 497	64 259	45 664
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	44 464	46 041	85 583
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 548 463	2 111 024	2 183 692
- powyżej 1 roku do 5 lat	7 438 555	6 285 535	6 973 241
- powyżej 5 lat	16 536 975	13 885 034	11 793 703
c) odsetki	2 618 533	2 185 662	1 737 985
- niezapadłe	2 496 948	2 084 321	1 644 185
- zapadłe	121 585	101 341	93 800
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**

3.4. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	26 674 586	23 557 549	23 714 169
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	7 144 558	6 638 513	4 602 270
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	356 440	335 676	216 431
tys. zł	1 333 264	1 288 593	862 757
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	658 498	507 802	283 988
tys. zł	1 993 998	1 405 342	674 755
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	809 263	981 115	837 586
tys. zł	3 817 294	3 944 279	2 949 894
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	2	299	114 864
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**

w tys. zł

3.5. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Należności normalne	25 121 377	21 861 068	21 205 948
2. Należności pod obserwacją	1 296 263	1 379 311	1 417 283
3. Należności zagrożone, w tym:	4 782 971	4 770 021	3 955 223
a) poniżej standardu	859 615	954 219	835 811
b) wątpliwe	723 803	632 263	824 681
c) stracone	3 199 553	3 183 539	2 294 731
4. Odsetki:	2 618 533	2 185 662	1 737 985
a) niezapadłe	2 496 948	2 084 321	1 644 185
b) zapadłe	121 585	101 341	93 800
- od należności normalnych i pod obserwacją	8 136	11 582	9 617
- od należności zagrożonych	113 449	89 759	84 183
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**

3.6. WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalnych	313 987	-	-
b) pod obserwacją	546 653	467 810	305 313
c) zagrożonych	1 560 740	1 322 245	835 919
- poniżej standardu	401 882	336 130	242 619
- wątpliwych	466 644	246 456	227 438
- straconych	692 214	739 659	365 862
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora niefinansowego, razem	**2 421 380**	**1 790 055**	**1 141 232**

3.7. STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalne	-	4 328	-
b) pod obserwacją	9 724	6 585	1 750
c) zagrożone	2 524 635	2 447 263	1 977 959
- poniżej standardu	64 463	100 139	98 513
- wątpliwe	116 472	162 420	252 114
- stracone	2 343 700	2 184 704	1 627 332
Rezerwy na należności od sektora niefinansowego, razem	**2 534 359**	**2 458 176**	**1 979 709**

w tys. zł

3.8. ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerw na należności od sektora niefinansowego na początek okresu	2 458 176	1 979 709	1 487 631
a) zwiększenia (z tytułu)	1 160 140	1 657 152	1 521 794
- utworzenia rezerwy celowej w ciężar rachunku zysków i strat	1 160 140	1 657 152	1 521 794
b) wykorzystanie (z tytułu)	(81 349)	(73 864)	(133 382)
- spisania należności w ciężar rezerw	(81 349)	(73 864)	(133 382)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(1 002 608)	(1 104 821)	(896 334)
- rozwiązanie rezerwy celowej w dochody rachunku zysków i strat	(1 002 608)	(1 104 821)	(896 334)
2. Stan rezerw na należności od sektora niefinansowego na koniec okresu	2 534 359	2 458 176	1 979 709
3. Wymagany poziom rezerw na należności od sektora niefinansowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	2 534 359	2 419 809	1 977 735

3.9. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) od jednostek podporządkowanych wykazywanych metodą praw własności	187 059	119 430	97 159
b) od pozostałych jednostek	33 632 085	30 076 632	28 219 280
Należności (brutto) od sektora niefinansowego, razem	**33 819 144**	**30 196 062**	**28 316 439**

NOTA 4

4.1. NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) kredyty i pożyczki	7 211 041	5 240 484	3 001 310
b) skupione wierzytelności	6 209	6 262	8 046
c) zrealizowane gwarancje i poręczenia	-	-	-
d) inne należności (z tytułu)	-	-	1 354 429
e) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**
f) rezerwa utworzona na należności od sektora budżetowego (wielkość ujemna)	(8 751)	(7 273)	(6 582)
Należności (netto) od sektora budżetowego, razem	**7 243 182**	**5 269 309**	**4 381 969**

w tys. zł

4.2. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	24 258	64 462	33 820
b) należności terminowe o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	7 192 992	5 182 284	4 329 965
- do 1 miesiąca	36 768	4 769	1 458 987
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	44 291	57 476	17 403
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 163 056	2 462 830	1 745 660
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 750 430	1 358 589	646 490
- powyżej 5 lat	1 114 804	1 246 971	436 189
- dla których termin zapadalności upłynął	83 643	51 649	25 236
c) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

4.3. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW ZAPADALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w rachunku bieżącym	24 258	64 462	33 820
b) należności terminowe o okresie spłaty:	7 192 992	5 182 284	4 329 965
- do 1 miesiąca	7 000	-	1 359 842
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 827	-	1 492
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 889 413	1 544 479	1 719 900
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 592 581	2 326 668	623 571
- powyżej 5 lat	1 697 171	1 311 137	625 160
- dla których termin zapadalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	34 683	29 836	24 766
- niezapadłe	34 477	29 060	24 429
- zapadłe	206	776	337
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

4.4. NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	7 195 344	5 208 789	4 336 507
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	56 589	67 793	52 044
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	2 345	2 500	1 159
tys. zł	8 772	9 597	4 619
b2. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	233	578	875
tys. zł	708	1 600	2 080
b3. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	9 987	14 078	12 875
tys. zł	47 109	56 596	45 345
b4. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	-
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

w tys. zł

4.5.NALEŻNOŚCI (BRUTTO) OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Należności normalne	7 187 423	5 232 789	4 352 895
2. Należności pod obserwacją	192	2 782	1 979
3. Należności zagrożone, w tym:	29 635	11 175	8 911
a) poniżej standardu	4 834	937	708
b) wątpliwe	18 544	3 976	1 876
c) stracone	6 257	6 262	6 327
4. Odsetki:	34 683	29 836	24 766
a) niezapadłe	34 477	29 060	24 429
b) zapadłe	206	776	337
- od należności normalnych i pod obserwacją	203	776	318
- od należności zagrożonych	3	-	19
Należności (brutto) od sektora budżetowego, razem	**7 251 933**	**5 276 582**	**4 388 551**

4.6. WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ PRAWNYCH POMNIEJSZAJĄCYCH PODSTAWĘ NALICZANIA REZERW CELOWYCH NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalnych	-	-	-
b) pod obserwacją	-	644	1 508
c) zagrożonych	16 746	2 329	1 610
- poniżej standardu	2 171	-	-
- wątpliwych	14 527	2 329	1 570
- straconych	48	-	40
Wartość zabezpieczeń prawnych pomniejszających podstawę naliczania rezerw na należności od sektora budżetowego, razem	**16 746**	**2 973**	**3 118**

4.7. STAN REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) normalne	-	-	-
b) pod obserwacją	-	-	-
c) zagrożone	8 751	7 273	6 582
- poniżej standardu	533	187	142
- wątpliwe	2 009	824	153
- stracone	6 209	6 262	6 287
Rezerwy na należności od sektora budżetowego, razem	**8 751**	**7 273**	**6 582**

w tys. zł

4.8. ZMIANA STANU REZERW NA NALEŻNOŚCI OD SEKTORA BUDŻETOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerw na należności od sektora budżetowego na początek okresu	7 273	6 582	6 563
a) zwiększenia (z tytułu)	5 982	1 366	1 504
- utworzenie rezerwy celowej w ciężar rachunku zysków i strat	5 982	1 366	1 504
b) wykorzystanie (z tytułu)	-	-	-
c) rozwiązanie (z tytułu)	(4 504)	(675)	(1 485)
- rozwiązanie rezerw w dochody rachunku zysków i strat	(4 504)	(675)	(1 485)
2. Stan rezerw na należności od sektora budżetowego na koniec okresu	**8 751**	**7 273**	**6 582**
3. Wymagany poziom rezerw celowych na należności od sektora budżetowego na koniec okresu, zgodnie z obowiązującymi przepisami	**8 751**	**7 273**	**6 582**

NOTA 5

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z OTRZYMANYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) od sektora finansowego	280 997	543 784	-
b) od sektora niefinansowego	-	-	-
c) od sektora budżetowego	-	-	-
d) odsetki	2 716	3 460	-
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, razem	**283 713**	**547 244**	**-**

NOTA 6

6.1. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) emitowane przez banki centralne, w tym:	2 826 890	8 408 483	9 969 229
- obligacje wyrażone w walutach obcych	-	-	-
b) emitowane przez pozostałe banki, w tym:	-	-	260 959
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
c) emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	62	19 926	335
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
d) emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	754 813	604 829	509 697
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
e) emitowane przez Budżet Państwa, w tym:	25 111 539	18 325 096	14 563 813
- wyrażone w walutach obcych	44 350	3 882	12 162
f) emitowane przez budżety terenowe, w tym:	831 016	681 850	367 303
- wyrażone w walutach obcych	-	-	-
g) odkupione własne dłużne papiery wartościowe	-	-	-
Dłużne papiery wartościowe, razem	**29 524 320**	**28 040 184**	**25 671 336**

w tys. zł

6.2. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE (WG RODZAJU)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
1. Emitowane przez Budżet Państwa, w tym:	25 111 539	18 325 096	14 563 813
a) obligacje	20 056 962	13 040 651	9 732 297
b) bony skarbowe	5 054 577	5 284 445	4 831 516
c) inne (wg rodzaju):	-	-	-
2. Emitowane przez jednostkę dominującą, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (wg rodzaju):	-	-	-
3. Emitowane przez znaczącego inwestora, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (wg rodzaju):	-	-	-
4. Emitowane przez jednostki zależne, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (wg rodzaju):	-	-	-
5. Emitowane przez jednostki współzależne, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (wg rodzaju):	-	-	-
6. Emitowane przez jednostki stowarzyszone, w tym:	-	-	-
a) obligacje	-	-	-
b) inne (wg rodzaju):	-	-	-
7. Emitowane przez inne jednostki, w tym:	4 412 781	9 715 088	11 107 523
a) obligacje	991 469	845 775	826 362
b) inne (wg rodzaju):	3 421 312	8 869 313	10 281 161
- bony pieniężne	180 443	3 979 680	8 963 535
- bony wekslowe	594 422	460 830	311 932
- obligacje NBP	2 646 447	4 428 803	1 005 694
Dłużne papiery wartościowe, razem	**29 524 320**	**28 040 184**	**25 671 336**

6.3. ZMIANA STANU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	28 040 184	25 671 336	27 607 783
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	345 305	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	28 040 184	26 016 641	27 607 783
a) zwiększenia (z tytułu)	96 348 049	167 403 650	136 737 540
- zakupu	92 903 073	156 933 583	61 953 253
- przejęcia	12 532	4 353 803	3 204 214
- naliczenia odsetek	562 718	1 012 456	654 119
- rozliczenia dyskonta	629 187	1 509 382	2 526 300
- dochodów	-	2 840	136
- różnic kursowych	188	21	152

w tys. zł

6.3. ZMIANA STANU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH cd.	2003	2002	2001
- przekwalifikowania	2 212 058	3 144 613	68 398 628
- wzrostu wartości aktywów	1 488	446 275	284
- objęcia konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	26 695	-	-
- inne zwiększenia	110	677	454
b) zmniejszenia (z tytułu)	(94 863 913)	(165 380 107)	(138 673 987)
- sprzedaży	(59 400 854)	(61 062 661)	(18 692 651)
- wykupu	(32 711 501)	(101 717 331)	(111 716 359)
- różnic kursowych	(836)	(243)	(482)
- rozliczonej premii	(51 777)	(8 950)	(6 959)
- spadku wartości aktywów	(412 073)	(138 330)	(11 220)
- odsetek zapadłych	(63 784)	(67 598)	(24 642)
- przekwalifikowania	(2 221 857)	(2 345 699)	(8 221 490)
- straty na sprzedaży	-	(2 044)	(137)
- przekazania	-	(6 900)	-
- inne zmniejszenia	(1 231)	(30 351)	(47)
Stan dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	**29 524 320**	**28 040 184**	**25 671 336**

NOTA 7

7.1. UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	-	-	-
c) w podmiotach sektora niefinansowego	28 156	7 106	-
Udziały lub akcje w jednostkach zależnych wycenianych metodą praw własności, razem	**28 156**	**7 106**	**-**

7.2. ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	7 106	-	1 573
a) zwiększenia (z tytułu)	35 590	12 040	3 978
- dopłaty do kapitału	35 590	12 040	-
- wzrostu wartości aktywów	-	-	2 930
- inne	-	-	1 048
b) zmniejszenia (z tytułu)	(14 540)	(4 934)	(5 551)
- spadku wartości aktywów	-	(1 397)	-
- spadku wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(14 540)	(2 489)	(5 551)
- rozliczenia amortyzacji wartości firmy	-	-	-
- inne	-	(1 048)	-
Stan udziałów lub akcji w jednostkach zależnych wycenianych metodą praw własności na koniec okresu	**28 156**	**7 106**	**-**

w tys. zł

NOTA 8

8.1. UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH WSPÓŁZALEŻNYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	30 379	33 430	30 643
c) w podmiotach sektora niefinansowego	13 740	14 141	4 889
Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych wycenianych metodą praw własności, razem	**44 119**	**47 571**	**35 532**

8.2. ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH WSPÓŁZALEŻNYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	47 571	35 532	49 861
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	1 915	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	47 571	37 447	49 861
a) zwiększenia (z tytułu)	13 325	27 662	57 471
- objęcia akcji w podwyższonym kapitale	-	13 848	30 000
- wzrostu wartości aktywów	-	1 926	26 958
- wzrostu wartości z tytułu udziału Banku w zysku spółki	13 325	11 888	495
- inne	-	-	18
b) zmniejszenia (z tytułu)	(16 777)	(17 538)	(71 800)
- sprzedaży udziałów lub akcji	-	(6 868)	-
- spadku wartości aktywów	-	-	(27 437)
- spadku wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(403)	(10 670)	(44 363)
- nabycia dodatkowych udziałów w spółce i konsolidacji metodą pełną	(16 374)	-	-
Stan udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych wycenianych metodą praw własności na koniec okresu	**44 119**	**47 571**	**35 532**

NOTA 9

9.1. UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w bankach	-	-	-
b) w innych podmiotach sektora finansowego	-	-	-
c) w podmiotach sektora niefinansowego	214	327	355
Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności, razem	**214**	**327**	**355**

w tys. zł

9.2. ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	327	355	32 650
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	(1)	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	327	354	32 650
a) zwiększenia (z tytułu)	4 600	-	15 775
- objęcia akcji w podwyższonym kapitale	4 600	-	-
- wzrostu wartości aktywów	-	-	13
- wzrostu wartości z tytułu udziału Banku w zysku spółki	-	-	101
- inne	-	-	15 661
b) zmniejszenia (z tytułu)	(4 713)	(27)	(48 070)
- sprzedaży udziałów lub akcji	-	-	(35 996)
- spadku wartości aktywów	(4 691)	-	(1 826)
- spadku wartości z tytułu udziału Banku w stracie spółki	(22)	(22)	(64)
- inne	-	(5)	(10 184)
Stan udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności na koniec okresu	**214**	**327**	**355**

w tys. zł

Nota 10.1.1

	UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku											
Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	Korekty aktualizujące wartość (razem)	Wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o. (w likwidacji)	Gdańsk	Usługi finansowe	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 kwietnia 1998	11 470	(11 470)	-	100,00%	100,00%	-
2	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa obiektów usługowo-handlowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
3	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót nieruchomościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	52 133	(23 977)	28 156	100,00%	100,00%	-
4	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	16 379	30 379	50,00%	50,00%	-
6	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	13 865	(125)	13 740	35,40%	35,40%	-
7	Agencja Inwestycyjna "CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	185	214	22,31%	22,31%	-
8	Ekogips S.A. (w upadłości)	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
9	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu "Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
10	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	15 531	(15 531)	-	38,64%	37,22%	-
11	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A. (w likwidacji)	Wrocław	Spedycja transportem krajowym i zagranicznym	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(200)	-	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**113 189**	**(40 700)**	**72 489**			

w tys. zł

Nota 10.1.1a

	UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH POŚREDNIO PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku											
Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	Korekty aktualizujące wartość (razem)	Wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Roboty ogólnobudowlane	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	31 stycznia 2002	31 824	(3 285)	28 539*	51,00%	51,00%	-
2	Inteligo Technologies S.A.	Warszawa	Transmisja danych i teleinformatyka	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	21 grudnia 2000	4	-	4**	100,00%	100,00%	-
3	Sonet Hungary Kft	Warszawa	Usługi handlowe	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	1 kwietnia 2000	37	(37)	-	80,00%	80,00%	-
	RAZEM						**31 865**	**(3 322)**	**28 543**			

* Wycena spółki ujęta w wycenie PKO Inwestycje Sp. z o.o.

** Wycena udziałów została wykazana w bilansie w pozycji „Udziały lub akcje w innych jednostkach".

w tys. zł

NOTA 10.1.2.

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku - cd.

Lp.	a	m							n			o			p	r	s	t
	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji/udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał zakła-dowy	należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny, w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		-krótko-terminowe	- długo-terminowe		-krótko-termino-we	- długo-terminowe				
1	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o. (w likwidacji)	1550***	2 850	-	-	(4 375)	-	(4375)**	257	257	-	1 641	1 641	-	2 085	4 286	-	-
2	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji) *	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
3	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	41 063	4 500	-	221	36 342	(9 655)	(1 634)	8 255	8 014	241	2 483	2 483	-	49 769	16 928	-	-
4	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej "Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji) *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	60 760	18 000	-	1 809	40 951	-	40 951	4 882	4 882	-	7 180	6 708	472	66 185	92 990	-	7 151
6	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	38 816	39 167	-	792	(1 143)	(624)	(519)	78 275	11 260	67 015	2 863	2 738	125	117 189	63	-	-
7	Agencja Inwestycyjna "CORP" S.A.	957	501	-	138	318	-	312	3 459	3 459	-	1 167	1 082	85	4 893	19 244	-	76
8	Ekogips S.A. (w upadłości) *	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-
9	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	(203 979)	864	-	25 007	(229 850)	(187 684)	(42 555)	344 116	3 780	340 336	13 613	2 712	10 901	142 202	54 640	-	-
10	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	23 114	40 194	-	-	(17 080)	(17 355)	269	12 390	684	11 706	618	618	-	35 590	7 752	-	-
11	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A. (w likwidacji)*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* W odniesieniu do spółek podporządkowanych będących w likwidacji lub upadłości - brak danych.

** Kwota obejmuje wynik Spółki za okres od 1 stycznia 2003 do 31 grudnia 2003

*** Kwota kapitału uwzględnia wynik za okres od 8 sierpnia 2003 do 31 grudnia 2003

w tys. zł

Nota 10.1.3.

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

Lp.	a nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	b siedziba	c przedmiot przedsiębiorstwa	d charakter powiązania kapitałowego	e zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	f data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	g wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	h korekty aktualizujące wartość (razem)	i wartość bilansowa akcji/ udziałów	j procent posiadanego kapitału zakładowego	k udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	l wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa obiektów usługowo-handlowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
2	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót nieruchomościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	16 543	(9 437)	7 106	100,00%	100,00%	-
3	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
4	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	11 listopada 1998	130 000	(113 625)	16 375	50,00%	50,00%	
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	3 055	17 055	50,00%	50,00%	-
6	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	13 865	276	14 141	35,00%	35,00%	-
7	Agencja Inwestycyjna "CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	203	232	22,31%	22,31%	-
8	Ekogips S.A. (w upadłości)	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
9	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu "Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
10	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	10 931	(10 931)	-	35,48%	35,48%	-
11	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	Wrocław	Spedycja transportem krajowym i zagranicznym	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(105)	95	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**191 529**	**(136 525)**	**55 004**			

w tys. zł

Nota 10.1.3a

	UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH POŚREDNIO PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku											
Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość udziałów / akcji wg cen nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Roboty ogólnobudowlane	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	31 stycznia 2002	2 040	(319)	1 721*	51,00%	51,00%	-
2	Sonet.com Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Usługi marketingowe i doradcze	jednostka pośrednio zależna	Usługi marketingowe i doradcze	9 marca 2000	4	-	4**	100,00%	100,00%	-
3	Inteligo Technologies S.A.	Warszawa	Transmisja danych i teleinformatyka	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	21 grudnia 2000	4	-	4**	100,00%	100,00%	-
4	Advantica S.A.	Warszawa	Produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń biurowych	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	21 grudnia 2000	100	-	100**	100,00%	100,00%	-
5	Grupa Inwestycyjna Midas Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność pomocnicza finansowa	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	21 grudnia 2000	4	-	4**	100,00%	100,00%	-
6	Sonet Hungary Kft	Warszawa	Usługi handlowe	jednostka pośrednio zależna	wycena metodą praw własności	1 kwietnia 2000	37	(37)	-	80,00%	80,00%	-
7	Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o.	Warszawa	Pozostałe pośrednictwo finansowe	jednostka pośrednio współzależna	wycena metodą praw własności	7 stycznia 2000	1 765	1 255	3 020***	50,00%	50,00%	-
	RAZEM						**3 954**	**899**	**4 853**			

* Wycena spółki ujęta w wycenie PKO Inwestycje Sp. z o.o.

** Wycena udziałów została wykazana w bilansie w pozycji „Udziały lub akcje w innych jednostkach".

*** Wycena spółki ujęta w wycenie PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.

w tys. zł

Nota 10.1.4.

	UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku - cd.																	
Lp.	a	m							n			o			p	r	s	t
	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym *:			należności jednostki, w tym *:			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji/udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał zakładowy	należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny, w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		-krótko-terminowe	- długo-terminowe		-krótko-terminowe	- długo-terminowe				
1	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
2	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	7 106	4 500	-	12 261	(9 655)	(5 769)	(3 886)	7 006	2 325	4 510	900	890	-	14 112	9 714	-	-
3	Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	32 748	260 000	-	-	(227 252)	(206 423)	(21 087)	3 212	1 659	6	2 435	2 298	39	37 049	33 247	-	-
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	34 109	18 000	-	-	16 109	(6 500)	22 609	5	3	-	11 602	10 261	-	39 996	52 668	-	-
6	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	39 954	39 167	-	-	787	(4)	791	12 073	804	11 269	474	470	-	52 027	7	-	-
7	Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	1 047	501	-	102	444	-	437	4 194	4 166	-	1 547	961	-	5 866	22 023	-	58
8	Ekogips S.A. (w upadłości)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	(133 229)	864	-	25 004	(159 097)	(140 258)	(19 230)	311 259	4 871	276 664	46 233	2 226	-	179 111	66 727	-	-
10	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	15 289	30 810	(416)	-	(15 105)	(14 153)	(958)	20 028	5 028	14 615	351	290	-	35 316	6 305	-	-
11	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	736	1 571	-	-	(835)	(499)	(336)	6	6	-	63	60	-	743	3	-	-

* Zobowiązania i należności jednostek podporządkowanych, w podziale na krótko- i długoterminowe, nie zawierają rozliczeń międzyokresowych.

w tys. zł

Nota 10.1.5.

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku

Lp.	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania kapitałowego	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycena metodą praw własności	data objęcia kontroli / data od której wywierany jest znaczny wpływ	wartość akcji/ udziałów wg ceny nabycia	odpisy aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa akcji/ udziałów	procent posiadanego kapitału akcyjnego/ zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie innej niż określona pod lit. i) lub j), podstawy dominacji
1	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Obrót wierzytelnościami	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	3 czerwca 1989	4 503	(5 551)	(1 048) *	100,00%	100,00%	-
2	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i eksploatacja obiektów usługowo--biurowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	21 października 1989	33	(33)	-	65,00%	65,00%	-
3	Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	Warszawa	Budowa i obsługa systemu kart bankowych	jednostka zależna	wycena metodą praw własności	10 lutego 1989	6	(6)	-	100,00%	100,00%	-
4	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Warszawa	Zarządzanie Funduszem Emerytalnym	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	11 listopada 1998	130 000	(104 922)	25 078	50,00%	50,00%	-
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	4 czerwca 1997	14 000	(8 435)	5 565	50,00%	50,00%	-
6	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Krynica	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	11 października 1995	10 931	(10 931)	-	35,48%	35,48%	-
7	Group 4 Polska Sp. z o.o.	Warszawa	Usługi w zakresie zabezpieczenia mienia	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	23 kwietnia 1993	6 868	(1 996)	4 872	50,00%	50,00%	-
8	Ekogips S.A.	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 kwietnia 1998	5 400	(5 400)	-	60,26%	23,52%	-
9	Syrena International Sp. z o.o.	Warszawa	Budowa i eksploatacja hotelu "Jan III Sobieski"	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	22 czerwca 1989	522	(522)	-	32,50%	32,50%	-
10	Agencja Inwestycyjna "CORP" S.A.	Warszawa	Działalność wytwórcza, handlowa i usługowa na rynku inwestycji budowlanych	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	28 lutego 1996	29	190	219	22,31%	22,31%	-
11	Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Kraków	Działalność hotelarska	jednostka współzależna	wycena metodą praw własności	25 września 2001	17	-	17	35,00%	35,00%	-
12	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	Wrocław	Spedycja transp. krajowym i zagranicznym, składy celne	jednostka stowarzyszona	wycena metodą praw własności	14 stycznia 2000	200	(64)	136	12,73%	21,65%	-
	RAZEM						**172 509**	**(137 670)**	**34 839 ****			

* Na dzień 31 grudnia 2001 roku dokonano przeniesienia ujemnej wartości spółki PKO Inwestycje Sp. z o.o., w kwocie 1 048 tysięcy złotych, do pozycji bilansu „Rezerwy" jako „Pozostałe rezerwy krótkoterminowe".

** Z tego: udziały lub akcje - 35 887,
pozostałe rezerwy - (1 048)

w tys. zł

Nota 10.1.6.

	UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku - cd.																
Lp.	a	m							n			o			p	r	s	t
	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:							zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:			aktywa jednostki razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość akcji/ udziałów	otrzymane lub należne dywidendy/ udziały w zyskach za ostatni rok obrotowy
			kapitał zakładowy	należne wpłaty na poczet kapitału (wielkość ujemna)	Kapitał zapasowy	pozostały kapitał własny, w tym:	niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	zysk (strata) netto		- krótko-terminowe	- długo-terminowe		- krótko-terminowe	- długo-terminowe				
1	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	5 452	4 500	-	6 721	(5 769)	(3 319)	(2 450)	2 718	1 710	1 008	1 574	375	1 199	8 170	4 401	-	-
2	International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Elbank Sp. z o.o. (w likwidacji)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	PKO Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	50 154	260 000	-	-	(209 846)	(121 121)	(88 725)	2 118	2 064	54	960	906	54	52 646	30 950	-	-
5	PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	11 130	18 000	-	10 000	(16 870)	(17 861)	991	2 320	2 320	-	8 046	8 046	-	13 451	8 695	-	-
6	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	15 289	30 810	(416)	-	(15 105)	(14 153)	(958)	20 027	5 097	14 930	351	351	-	35 316	6 305	-	-
7	Group 4 Polska Sp. z o.o.	10 072	13 735	-	-	(3 663)	(3 043)	(630)	22 251	22 251	-	7 380	7 380	-	35 034	122 027	-	-
8	Ekogips S.A.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Syrena International Sp. z o.o.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Agencja Inwestycyjna "CORP" S.A.	983	130	-	43	810	-	741	4 629	4 629	-	1 270	1 270	-	6 506	30 132	-	46
11	Wawel Hotel Development Sp. z.o.o.	46	50	-	-	(4)	-	(4)	6	6	-	-	-	-	51	-	-	-
12	Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne S.A.	1 072	1 572	-	4	(504)	-	(504)	15	15	-	68	68	-	1 087	(224)	-	-

w tys. zł

NOTA 11

11.1. UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w podmiotach sektora finansowego	90 357	118 374	83 557
- krótkoterminowe	90 356	16	278
- długoterminowe	1	118 358	83 279
b) w podmiotach sektora niefinansowego	296 359	168 302	177 193
- krótkoterminowe	294 949	7 590	11 182
- długoterminowe	1 410	160 712	166 011
Udziały lub akcje w innych jednostkach, razem	**386 716**	**286 676**	**260 750**

11.2. ZMIANA STANU UDZIAŁÓW LUB AKCJI W INNYCH JEDNOSTKACH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	286 676	260 750	153 756
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	420	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	286 676	261 170	153 756
a) zwiększenia (z tytułu)	227 594	161 336	574 115
- zakup udziałów lub akcji	52 441	12 190	514 150
- objęcie akcji w podwyższonym kapitale	-	67	-
- objęcie akcji w drodze konwersji	13 361	-	-
- wzrost wartości aktywów	143 161	148 009	51 748
- pozostałe	18 631	1 070	8 217
b) zmniejszenia (z tytułu)	(127 554)	(135 830)	(467 121)
- sprzedaż akcji i udziałów	(43 207)	(30 423)	(269 345)
- spadek wartości aktywów	(84 278)	(104 987)	(193 554)
- utworzenie rezerwy z tytułu trwałej utraty wartości	(37)	-	-
- pozostałe	(32)	(420)	(4 222)
Stan udziałów lub akcji w innych jednostkach na koniec okresu	**386 716**	**286 676**	**260 750**

w tys. zł

NOTA 11.3.1

	UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku									
	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy	Warszawa	Bankowość	89 900	1,19%	1,19%	5 946 967	522 638	-	2 882
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,91%	2,91%	5 019	7 500	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	313	5,74%	5,74%	74 702	5 445	-	1 438
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	-	4,55%	6,40%	22 183	88 000	-	-
5	Wschodni Bank Cukrownictwa S.A.*	Lublin	Bankowość	-	25,13%	25,13%	109 980	200 191	-	-
6	Inne			144	-	-	-	-	-	-
	Razem			**90 357**						**4 320**

*Spółka nie została zaklasyfikowana do kategorii jednostek podporządkowanych, ponieważ Bank nie wywiera znaczącego wpływu na tę jednostkę.

NOTA 11.3.2

	UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2003 roku									
	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	-	18,55%	6,35%	10 578	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A. *	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	1 685	14,95%	14,95%	12 243	15 550	-	-
3	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	275 126	5,25%	5,25%	4 006 502	2 000 000	-	-
4	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż hurtowa metali i rud metali	13 702	7,10%	7,10%	(56 412)	215 524	-	-
5	Śnieżka	Lubzina	Produkcja farb i lakierów	1 455	0,36%	0,32%	118 342	14 200	-	-
6	Inne			4 391	-	-	-	-	-	5
	RAZEM			**296 359**						**5**

* Wysokość kapitału własnego spółki oraz kapitału zakładowego zostały wykazane na podstawie niezweryfikowanych danych finansowych na dzień 31 grudnia 2003 roku.

w tys. zł

NOTA 11.3.3

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy	Warszawa	Bankowość	116 076	1,24%	1,24%	5 727 389	500 902	-	1 948
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,91%	2,91%	4 025	7 500	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	312	5,74%	5,74%	76 399	5 445	-	625
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	1 831	4,55%	6,40%	27 681	88 000	-	-
5	Inne			155	-	-	-	-	-	15
	Razem			**118 374**						**2 588**

NOTA 11.3.4

UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2002 roku

	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	-	18,55%	6,35%	10 004	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	-	14,95%	14,95%	8 182	15 550	-	-
3	Centrum Zaufania i Certyfikacji „CENTRAST" S.A.	Warszawa	Usługi na rzecz rynku finansowego w zakresie elektronicznych nośników	695	4,05%	4,05%	15 089	21 000	-	-
4	FITCH Polska S.A.	Warszawa	Badanie i ocena rynków finansowych	-	2,31%	2,31%	(524)	7 300	-	-
5	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	141 750	5,25%	5,25%	4 010 925	2 000 000	-	-
6	Kompap S.A.	Łódź	Produkcja papieru	2 147	13,69%	13,69%	25 408	2 808	-	31
7	LZZ Lubella S.A.	Lublin	Produkcja spożywczo-młynarsko--piekarnicza	10 340	12,52%	12,52%	84 027	8 505	-	270
8	Polnord S.A.	Gdańsk	Budownictwo	2 029	10,92%	10,92%	45 949	3 440	-	82
9	Rafako S.A.	Racibórz	Produkcja maszyn i urządzeń energetycznych	2 138	2,81%	2,81%	134 184	34 800	-	-
10	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż hurtowa metali i rud	2 382	13,96%	13,96%	(367 352)	25 668	-	-
11	Zakład Produkcji Urządzeń Elektrycznych S.A.	Włoszczowa	Produkcja aparatury rozdzielczej i kontrolnej energii elektrycznej	2 855	5,10%	16,21%	30 522	9 726	-	-
12	Inne			3 966	-	-	-	-	-	23
	RAZEM			**168 302**						**406**

w tys. zł

NOTA 11.3.5

	UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH FINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku									
	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Bank Handlowy S.A.	Warszawa	Bankowość	80 677	1,45%	1,45%	5 472 365	430 308	-	1 558
2	Centralna Tabela Ofert S.A.	Warszawa	Publiczny pozagiełdowy obrót papierami wartościowymi	-	2,71%	6,01%	3 080	5 574	-	-
3	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Warszawa	Rozliczenia międzybankowe	313	5,74%	5,74%	59 347	5 445	-	188
4	Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Warta Vita S.A.	Warszawa	Działalność ubezpieczeniowa	2 117	4,55%	6,40%	45 796	88 000	-	-
5	Inne			450	-	-	-	-	-	-
	Razem			**83 557**						**1 746**

NOTA 11.3.6

	UDZIAŁY LUB AKCJE W INNYCH JEDNOSTKACH W INSTYTUCJACH NIEFINANSOWYCH na dzień 31 grudnia 2001 roku									
	a	b	c	d	e	f	g		h	i
Lp.	nazwa (firma) jednostki (ze wskazaniem formy prawnej)	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	wartość bilansowa udziałów lub akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	kapitał własny jednostki, w tym:	-kapitał zakładowy	nieopłacona przez emitenta wartość akcji (udziałów)	otrzymane lub należne dywidendy za ostatni rok obrotowy
1	Agro-Technika S.A.	Ząbki	Rynek hurtowy i leasingowy	1 530	18,55%	6,35%	16 649	6 500	-	-
2	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Warszawa	Ocena zdolności kredytowej	-	14,95%	14,95%	4 796	15 550	-	-
3	KGHM S.A.	Lubin	Przemysł metalowy	134 715	5,25%	5,25%	3 623 678	2 000 000	-	10 744
4	Polnord S.A.	Gdańsk	Budownictwo	2 813	11,92%	11,92%	44 822	3 440	-	82
5	Kompap S.A.	Łódź	Produkcja papieru	1 762	8,81%	8,81%	28 500	2 808	-	-
6	Rafako S.A.	Racibórz	Dział. dotycząca maszyn i urządzeń energetycznych	4 486	4,05%	4,05%	127 272	34 800	-	-
7	Stalexport S.A.	Katowice	Sprzedaż metali i rud metali	4 263	13,96%	13,96%	(86 764)	128 338	-	-
8	LZZ Lubella S.A.	Lublin	Produkcja spożywczo-młynarsko--piekarnicza	9 587	12,52%	12,52%	77 189	8 505	-	-
9	Inne			18 037	-	-	-	-	-	1 131
	RAZEM			**177 193**					-	**11 957**

w tys. zł

NOTA 12

12.1. POZOSTAŁE PAPIERY WARTOŚCIOWE I INNE AKTYWA FINANSOWE (WG RODZAJU)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) prawa poboru	-	-	-
b) prawa pochodne	-	-	-
c) inne (wg rodzaju)	202 336	619 176	412 982
- jednostki uczestnictwa	327	209 408	165 845
- rozliczenia różnic z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	139 068	328 138	247 137
- wartość godziwa wbudowanych instrumentów pochodnych i pozostałych	62 941	81 630	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe, razem	**202 336**	**619 176**	**412 982**

12.2. POZOSTAŁE PAPIERY WARTOŚCIOWE I INNE AKTYWA FINANSOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe	162 034	616 539	412 982
b) długoterminowe	40 302	2 637	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe, razem	**202 336**	**619 176**	**412 982**

12.3. ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INNYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	619 176	412 982	199 586
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	63 086	-
Stan na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych	619 176	476 068	199 586
a) zwiększenia (z tytułu)	1 516	155 401	223 279
- wyceny	16	155 401	223 279
- objęcie konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	1 500	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(418 356)	(12 293)	(9 883)
- sprzedaży	(209 603)	(6 393)	(3 607)
- wyceny	(208 753)	(5 900)	(6 276)
Stan pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych na koniec okresu	**202 336**	**619 176**	**412 982**

w tys. zł

12.4. POZOSTAŁE PAPIERY WARTOŚCIOWE I INNE AKTYWA FINANSOWE (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	140 116	297 418	165 980
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	62 220	321 758	247 002
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	16 621	83 027	48 973
tys. zł	62 171	318 724	195 221
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	-	1
tys. zł	-	-	4
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	8 102
tys. zł	-	-	19 251
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	-	734	9 235
tys. zł	-	2 951	32 526
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	49	83	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe, razem	**202 336**	**619 176**	**412 982**

NOTA 13

13.1. AKTYWA FINANSOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	4 884 578	5 889 395	10 105 779
b) kredyty i pożyczki udzielone przez bank i wierzytelności własne, nieprzeznaczone do obrotu	46 788 940	44 350 012	40 788 036
c) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	5 051 053	11 267 383	11 188 379
d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	24 268 983	17 088 915	13 820 020
Aktywa finansowe, razem	**80 993 554**	**78 595 705**	**75 902 214**

13.2. AKTYWA FINANSOWE (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	70 105 034	62 709 939	62 518 625
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	10 888 520	15 885 766	13 383 589
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	1 079 586	2 528 315	2 168 199
tys. zł	4 038 191	9 705 695	8 643 090
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	32 695	26 298	23 479
tys. zł	218 030	162 527	135 523
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	660 649	511 256	294 921
tys. zł	2 000 512	1 414 902	700 733
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	979 149	1 141 856	1 075 921
tys. zł	4 618 646	4 590 489	3 789 286
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	13 141	12 153	114 957
Aktywa finansowe, razem	**80 993 554**	**78 595 705**	**75 902 214**

w tys. zł

13.3. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	294 894	188 358	78 092
a) akcje (wartość bilansowa):	3 013	7 586	11 426
- wartość godziwa	3 013	7 586	11 426
- wartość rynkowa	3 013	7 586	11 426
- wartość według cen nabycia	2 628	10 112	13 214
b) obligacje (wartość bilansowa):	291 881	180 772	66 666
- wartość godziwa	291 881	180 772	66 666
- wartość rynkowa	291 881	180 772	66 666
- wartość według cen nabycia	288 805	180 181	64 066
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	249	20	34
a) akcje (wartość bilansowa):	2	20	34
- wartość godziwa	2	20	35
- wartość rynkowa	2	20	35
- wartość według cen nabycia	4	56	52
b) obligacje (wartość bilansowa):	247	-	-
- wartość godziwa	247	-	-
- wartość rynkowa	247	-	-
- wartość według cen nabycia	239	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych (wartość bilansowa)	4 387 426	5 081 841	9 614 671
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 387 426	5 081 841	9 614 671
a1) bony skarbowe	579 893	329 279	845 561
- wartość godziwa	579 893	329 279	845 561
- wartość rynkowa	579 893	329 279	845 561
- wartość według cen nabycia	579 134	328 913	810 845
a2) akcje	4	149	-
- wartość godziwa	4	149	-
- wartość rynkowa	4	149	-
- wartość według cen nabycia	4	149	-
a3) pozostałe	3 807 529	4 752 413	8 769 110
- wartość godziwa	3 807 529	4 752 413	8 769 110
- wartość rynkowa	3 807 529	4 752 413	8 769 110
- wartość według cen nabycia	3 807 529	4 752 413	8 769 110
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	202 009	619 176	412 982
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	202 009	619 176	412 982
a1) jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych	-	209 408	165 845
- wartość godziwa	-	209 408	165 845
- wartość rynkowa	-	209 408	165 845
- wartość według cen nabycia	-	209 408	165 845
a2) wycena instrumentów pochodnych (wartość bilansowa):	202 009	409 768	247 137
- wartość godziwa	202 009	409 768	247 137
- wartość rynkowa	202 009	409 768	247 137
- wartość według cen nabycia	202 009	409 768	247 137
Wartość według cen nabycia, razem	**4 880 352**	**5 891 000**	**10 070 269**
Wartość na początek okresu, razem *	**5 889 395**	**10 169 640**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem *	**659**	**(2 511)**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**4 884 578**	**5 889 395**	**10 105 779**

* Jak to opisano w punkcie 11 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2003 roku z wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji aktywów oraz zobowiązań finansowych, w stosunku do których obowiązujące przepisy nie nakazywały ujęcia retrospektywnego.

w tys. zł

13.4. AKTYWA FINANSOWE UTRZYMYWANE DO UPŁYWU TERMINU ZAPADALNOŚCI (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	3 830 980	3 939 586	1 480 670
a) obligacje (wartość bilansowa):	3 821 074	2 209 763	3 798
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	2 209 763	3 798	-
- wartość według cen nabycia	3 626 964	2 136 859	3 445
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	9 906	1 729 823	1 476 872
b1) bony skarbowe (wartość bilansowa):	9 906	1 729 823	1 476 872
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 729 823	1 476 872	-
- wartość według cen nabycia	9 493	1 692 505	1 376 877
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	-	-	-
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych (wartość bilansowa)	283 713	4 526 924	-
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	283 713	4 526 924	-
a1) bony pieniężne (wartość bilansowa):	-	3 979 680	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	3 979 680	-	-
- wartość według cen nabycia	-	3 970 139	-
a2) papiery wartościowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	283 713	547 244	-
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	547 244	-	-
- wartość według cen nabycia	283 713	547 244	-
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	936 360	2 800 873	9 707 709
a) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	936 360	2 800 873	9 707 709
a1) obligacje NBP (wartość bilansowa):	-	1 689 568	1 005 694
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 689 568	1 005 694	-
- wartość według cen nabycia	-	1 679 476	998 691
a2) obligacje denominowane w USD (wartość bilansowa):	-	3 882	12 162
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	3 882	12 162	-
- wartość według cen nabycia	-	1 107	3 322
a3) obligacje restrukturyzacyjne (wartość bilansowa):	936 360	1 107 423	1 216 329
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	1 107 423	1 216 329	-
- wartość według cen nabycia	934 101	1 103 971	1 209 784
a4) bony pieniężne (wartość bilansowa):	-	-	7 473 524
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-	-	-
- wartość na początek okresu	-	7 473 524	-
- wartość według cen nabycia	-	-	7 234 708
Wartość według cen nabycia, razem	**4 854 271**	**11 131 301**	**10 826 827**
Wartość na początek okresu, razem *	**11 267 383**	**11 188 379**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem *	**-**	**-**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**5 051 053**	**11 267 383**	**11 188 379**

* patrz uwaga do noty 13.3.

w tys. zł

13.5. AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY (WG ZBYWALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
A. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na giełdach (wartość bilansowa)	15 387 259	9 511 812	8 466 682
a) akcje (wartość bilansowa):	379 612	263 857	232 993
- wartość godziwa	379 612	263 857	232 993
- wartość rynkowa	379 612	263 857	232 993
- wartość według cen nabycia	377 953	385 854	399 656
b) obligacje (wartość bilansowa):	15 007 647	9 247 955	8 233 689
- wartość godziwa	15 007 649	9 247 955	8 233 689
- wartość rynkowa	15 007 649	9 247 955	8 233 689
- wartość według cen nabycia	14 582 513	8 093 082	7 651 305
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	-	-	-
B. Z nieograniczoną zbywalnością, notowane na rynkach pozagiełdowych (wartość bilansowa)	4 208 747	3 302 582	2 521 511
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-	36
- wartość godziwa	-	-	36
- wartość rynkowa	-	-	36
- wartość według cen nabycia	-	2	458
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 208 747	3 302 582	2 521 475
b1) bony skarbowe (wartość bilansowa):	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość godziwa	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość rynkowa	4 177 818	3 225 343	2 509 083
- wartość według cen nabycia	4 094 504	3 053 695	2 418 058
b2) obligacje komunalne	30 929	77 239	12 392
- wartość godziwa	30 929	77 239	12 392
- wartość rynkowa	30 929	77 239	12 392
- wartość według cen nabycia	30 486	77 000	12 000

w tys. zł

13.5. AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY (WG ZBYWALNOŚCI) – ciąg dalszy	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
C. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynkach regulowanych (wartość bilansowa)	4 386 017	3 983 665	2 632 174
a) akcje,	4 085	15 064	16 262
- wartość godziwa	4 085	15 064	16 262
- wartość rynkowa	4 085	15 064	16 262
- wartość według cen nabycia	70 007	31 663	31 804
b) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	4 381 932	3 968 601	2 615 912
b1) bony pieniężne	180 443	-	1 490 012
- wartość godziwa	180 443	-	1 490 012
- wartość rynkowa	180 443	-	1 490 012
- wartość według cen nabycia	180 392	-	1 486 697
b2) obligacje NBP	2 646 447	2 739 235	-
- wartość godziwa	2 646 447	2 739 235	-
- wartość rynkowa	2 646 447	2 739 235	-
- wartość według cen nabycia	2 522 220	2 522 220	-
b3) obligacje komunalne	799 840	604 611	354 911
- wartość godziwa	799 840	604 611	354 911
- wartość rynkowa	799 840	604 611	354 911
- wartość według cen nabycia	790 246	590 821	343 844
b4) bony wekslowe	594 422	460 594	311 932
- wartość godziwa	594 422	460 594	311 932
- wartość rynkowa	594 422	460 594	311 932
- wartość według cen nabycia	596 863	482 859	342 428
b5) obligacje korporacyjne	160 453	164 161	459 057
- wartość godziwa	160 453	164 161	459 057
- wartość rynkowa	160 453	164 161	459 057
- wartość według cen nabycia	183 264	188 390	450 689
b6) jednostki uczestnictwa w funduszach	327	-	-
- wartość godziwa	327	-	-
- wartość rynkowa	327	-	-
- wartość według cen nabycia	327	-	-

13.5. AKTYWA FINANSOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY (WG ZBYWALNOŚCI) – ciąg dalszy	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
D. Z ograniczoną zbywalnością (wartość bilansowa)	286 960	290 856	199 653
a) akcje (wartość bilansowa):	-	-	-
- wartość godziwa	-	-	-
- wartość rynkowa	-	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-	-
b) obligacje (wartość bilansowa):	-	-	-
- wartość godziwa	-	-	-
- wartość rynkowa	-	-	-
- wartość według cen nabycia	-	-	-
c) inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	286 960	290 856	199 653
c1) papiery skarbowe będące zabezpieczeniem BFG (wartość bilansowa):	286 960	290 856	199 653
- wartość godziwa	286 960	290 856	199 653
- wartość rynkowa	286 960	290 856	199 653
- wartość według cen nabycia	274 312	277 900	196 310
Wartość według cen nabycia, razem	**23 703 087**	**15 703 486**	**13 333 249**
Wartość na początek okresu, razem*	**17 088 915**	**14 164 970**	**-**
Korekty aktualizujące wartość (za okres), razem*	**(106 532)**	**288 878**	**-**
Wartość bilansowa, razem	**24 268 983**	**17 088 915**	**13 820 020**

* patrz uwaga do noty 13.3.

Nota 14

14.1.WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	-	-	-
b) wartość firmy	-	-	-
c) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	137 511	139 748	90 533
- oprogramowanie komputerowe	127 497	124 779	85 786
d) inne wartości niematerialne i prawne	4 197	5 121	1 581
e) zaliczki oraz nakłady na wartości niematerialne i prawne	135 316	157 973	225 419
Wartości niematerialne i prawne, razem	**277 024**	**302 842**	**317 533**

w tys. zł

14.2.1

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH w 2003 roku (WG GRUP RODZAJOWYCH)							
	a	b	c		d	e	**Wartości niematerialne i prawne**
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne	
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	42	412 038	376 792	7 799	157 973	**577 852**
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	123 592	116 471	816	112 285	**236 693**
- przeniesienia z inwestycji	-	-	110 805	110 805	655	-	**111 460**
- zakupy	-	-	2 966	742	32	109 304	**112 302**
- inne	-	-	5 927	2 297	-	2 981	**8 908**
- objęcie konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	-	-	3 894	2 627	129	-	**4 023**
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(9 640)	(9 629)	(197)	(134 942)	**(144 779)**
- sprzedaż	-	-	(2 698)	(2 698)	(196)	(72 963)	**(75 857)**
- inne	-	-	(6 942)	(6 931)	(1)	(61 979)	**(68 922)**
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	42	525 990	483 634	8 418	135 316	**669 766**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	42	272 290	252 013	2 678	-	**275 010**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	-	116 189	104 124	1 543	-	**117 732**
- amortyzacja	-	-	115 954	104 683	1 595	-	**117 549**
- sprzedaż	-	-	(2 568)	(2 568)	(175)	-	**(2 743)**
- inne zmiany	-	-	(291)	(289)	(1)	-	**(292)**
- objęcie konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	-	-	3 094	2 298	124	-	**3 218**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	42	388 479	356 137	4 221	-	**392 742**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	**-**
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	**-**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	**-**	**-**	**137 511**	**127 497**	**4 197**	**135 316**	**277 024**

w tys. zł

14.2.2

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH w 2002 roku (WG GRUP RODZAJOWYCH)							
	a	b	c		d	e	**Wartości niematerialne i prawne razem**
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne	
				oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	42	271 468	263 407	2 847	225 419	**499 776**
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	142 333	115 148	5 110	264 563	**412 006**
- przeniesienia z inwestycji	-	-	111 785	110 441	3 235	678	**115 698**
- zakupy	-	-	3 231	499	351	138 677	**142 259**
- inne	-	-	2 584	2 584	1 524	125 208	**129 316**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	-	24 733	1 624	-	-	**24 733**
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(1 763)	(1 763)	(158)	(332 009)	**(333 930)**
- sprzedaż	-	-	(256)	(256)	(99)		**(355)**
- inne	-	-	(1 507)	(1 507)	(59)	(332 009)	**(333 575)**
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	42	412 038	376 792	7 799	157 973	**577 852**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	42	180 935	177 621	1 266	-	**182 243**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	-	91 355	74 392	1 412	-	**92 767**
- amortyzacja	-	-	81 115	74 762	1 363	-	**82 478**
- sprzedaż	-	-	(249)	(249)	(99)	-	**(348)**
- inne zmiany	-	-	1 116	(396)	148	-	**1 264**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	-	9 373	275	-	-	**9 373**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	42	272 290	252 013	2 678	-	**275 010**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	**-**
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	**-**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	**-**	**-**	**139 748**	**124 779**	**5 121**	**157 973**	**302 842**

w tys. zł

14.2.3

ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH w 2001 roku (WG GRUP RODZAJOWYCH)							
	a	b	c		d	e	**Wartości niematerialne i prawne razem**
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne	
				oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	-	32	184 719	184 688	42 640	-	**227 391**
b) zwiększenia (z tytułu)	-	10	88 626	80 596	1 839	225 419	**315 894**
- przeniesienia z inwestycji	-	-	79 549	79 549	1 136	-	**80 685**
- zakupy	-	-	3 146	262	108	-	**3 254**
- inne	-	-	301	301	595	225 419	**226 315**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	10	5 630	484	-	-	**5 640**
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(1 877)	(1 877)	(41 632)	-	**(43 509)**
- sprzedaż	-	-	(502)	(502)	(1)	-	**(503)**
- inne	-	-	(1 375)	(1 375)	(41 631)	-	**(43 006)**
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	-	42	271 468	263 407	2 847	225 419	**499 776**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	32	109 565	109 554	5 293	-	**114 890**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	-	10	71 370	68 067	(4 027)	-	**67 353**
- amortyzacja	-	5	72 715	69 633	1 235	-	**73 955**
- sprzedaż	-	-	(499)	(499)	-	-	**(499)**
- inne zmiany	-	-	(1 088)	(1 088)	(5 262)	-	**(6 350)**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	5	242	21	-	-	**247**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	-	42	180 935	177 621	1 266	-	**182 243**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
- zwiększenie	-	-	-	-	-	-	**-**
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	-	**-**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	-	-	**-**
j) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	**-**	**-**	**90 533**	**85 786**	**1 581**	**225 419**	**317 533**

w tys. zł

14.3. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) własne	274 495	296 646	317 533
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	2 529	6 196	-
- umowy leasingu	-	6 196	-
Wartości niematerialne i prawne, razem	**277 024**	**302 842**	**317 533**

NOTA 15

15.1. WARTOŚĆ FIRMY JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) wartość firmy - jednostki zależne	59 915	20 434	32 111
b) wartość firmy - jednostki współzależne	-	-	-
c) wartość firmy - jednostki stowarzyszone	-	-	-
Wartość firmy jednostek podporządkowanych, razem	**59 915**	**20 434**	**32 111**

15.2. ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI ZALEŻNE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	65 178	65 178	58 384
b) zwiększenia (z tytułu)	52 922	-	6 794
- nabycie	52 922	-	6 794
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	118 100	65 178	65 178
e) odpis wartości firmy na początek okresu	44 744	33 067	14 596
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	13 441	11 677	18 471
- amortyzacja	13 441	11 677	18 471
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	58 185	44 744	33 067
h) wartość firmy netto na koniec okresu	**59 915**	**20 434**	**32 111**

15.3. ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI WSPÓŁZALEŻNE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

15.4. ZMIANA STANU WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	2003	2002	2001
a) wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis wartości firmy za okres (z tytułu)	-	-	-
g) odpis wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.
Aktywa netto na dzień nabycia	51 207	1 413	45 686
% nabytego udziału	32,26	50	50
Udział Banku w aktywach netto na dzień nabycia	16 520	706	22 843
Cena nabycia	74 904	7 500	75 765
Wartość firmy brutto na dzień nabycia	58 384	6 794	52 922
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2001 roku	26 273	6 794	x
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2001 roku	32 111	-	x
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2002 roku	37 950	6 794	x
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2002 roku	20 434	-	x
Umorzenie wartości firmy na dzień 31 grudnia 2003 roku	49 627	6 794	1 764
Wartość firmy netto na dzień 31 grudnia 2003 roku	**8 757**	**-**	**51 158**

NOTA 16

16.1. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Rzeczowe aktywa trwałe			
a) środki trwałe, w tym:	2 235 536	2 362 093	2 105 427
- grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	46 959	44 147	41 287
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 569 754	1 505 655	1 419 287
- urządzenia techniczne i maszyny	510 632	629 110	576 942
- środki transportu	16 061	22 034	18 462
- inne środki trwałe	92 130	161 147	49 449
b) środki trwałe w budowie	216 920	307 956	259 506
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	865	2 003	1 485
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	**2 453 321**	**2 672 052**	**2 366 418**

w tys. zł

16.2.1

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2003 roku (wg grup rodzajowych)								
	a	b	c	d	e	f	g	
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	zaliczki na środki trwałe w budowie	**środki trwałe razem**
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	45 712	1 837 842	2 172 513	46 822	430 013	307 956	2 003	**4 842 861**
b) zwiększenia (z tytułu)	3 336	156 565	199 834	4 444	28 504	536 890	3 394	**932 967**
- zakup	400	290	12 515	794	648	300 819	-	**315 466**
- przejęcia z inwestycji na majątek	2 577	131 888	180 250	1 441	11 022	-	-	**327 178**
- ujawnienie środka trwałego	-	161	170	6	240	-	-	**577**
- inne zwiększenia	359	20 907	2 400	1 125	12 892	236 071	3 394	**277 148**
- objęcie konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	-	3 319	4 499	1 078	3 702	-	-	**12 598**
c) zmniejszenia (z tytułu)	(148)	(30 118)	(90 791)	(5 987)	(85 525)	(627 243)	(4 532)	**(844 344)**
- sprzedaż i likwidacja	(10)	(9 092)	(87 519)	(4 937)	(6 927)	(2)	-	**(108 487)**
- inne zmniejszenia	(138)	(21 026)	(3 272)	(1 050)	(78 598)	(627 241)	(4 532)	**(735 857)**
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	48 900	1 964 289	2 281 556	45 279	372 992	217 603	865	**4 931 484**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	1 565	332 187	1 543 403	24 788	268 858	-	-	**2 170 801**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	376	62 227	227 521	4 430	11 996	-	-	**306 550**
- amortyzacja	288	65 253	310 826	7 707	15 738	-	-	**399 812**
- sprzedaż i likwidacja	-	(4 977)	(86 477)	(3 638)	(6 702)	-	-	**(101 794)**
- inne zmiany	88	(284)	(1 027)	(181)	57	-	-	**(1 347)**
- objęcie konsolidacją metodą pełną PKO/Handlowy PTE	-	2 235	4 199	542	2 903	-	-	**9 879**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 941	394 414	1 770 924	29 218	280 854	-	-	**2 477 351**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	(8)	-	-	**(8)**
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	**-**
- zmniejszenia	-	(121)	-	-	-	(683)	-	**(804)**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(121)	-	-	(8)	(683)	-	**(812)**
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**46 959**	**1 569 754**	**510 632**	**16 061**	**92 130**	**216 920**	**865**	**2 453 321**

w tys. zł

16.2.2

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2002 roku (wg grup rodzajowych)								
	a	b	c	d	e	f	g	
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	zaliczki na środki trwałe w budowie	**środki trwałe razem**
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	42 604	1 692 980	1 877 260	39 280	294 617	259 506	1 485	**4 207 732**
b) zwiększenia (z tytułu)	3 414	182 219	326 357	12 797	141 848	460 645	16 431	**1 143 711**
- zakup	-	-	-	-	-	-	-	**-**
- przejęcia z inwestycji na majątek	2 093	149 402	307 416	9 838	31 469	2 486	9	**502 713**
- ujawnienie środka trwałego	440	115	371	-	299	-	-	**1 225**
- inne zwiększenia	881	32 128	3 839	2 959	109 981	458 159	16 422	**624 369**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	574	14 731	-	99	-	-	**15 404**
c) zmniejszenia (z tytułu)	(306)	(37 357)	(31 104)	(5 255)	(6 452)	(412 195)	(15 913)	**(508 582)**
- sprzedaż i likwidacja	(154)	(6 480)	(28 052)	(5 212)	(5 639)	-	-	**(45 537)**
- inne zmniejszenia	(152)	(30 877)	(3 052)	(43)	(813)	(412 195)	(15 913)	**(463 045)**
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	45 712	1 837 842	2 172 513	46 822	430 013	307 956	2 003	**4 842 861**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 317	273 693	1 300 318	20 818	245 160	-	-	**1 841 306**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	248	58 494	243 085	3 970	23 698	-	-	**329 495**
- amortyzacja	248	59 888	267 927	7 402	29 362	-	-	**364 827**
- sprzedaż i likwidacja	-	(1 899)	(27 281)	(3 429)	(5 401)	-	-	**(38 010)**
- inne zmiany	-	463	150	(3)	(274)	-	-	**336**
- objęcie konsolidacją spółek	-	42	2 289	-	11	-	-	**2 342**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie)	1 565	332 187	1 543 403	24 788	268 858	-	-	**2 170 801**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	(8)	-	-	**(8)**
- zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	**-**
- zmniejszenia	-	-	-	-	-		-	**-**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	(8)	-	-	**(8)**
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**44 147**	**1 505 655**	**629 110**	**22 034**	**161 147**	**307 956**	**2 003**	**2 672 052**

w tys. zł

16.2.3

ZMIANA STANU WARTOŚCI ŚRODKÓW TRWAŁYCH w 2001 roku (wg grup rodzajowych)								
	a	b	c	d	e	f	g	
	grunty (w tym: prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie	zaliczki na środki trwałe w budowie	**środki trwałe razem**
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	42 608	1 498 802	1 528 701	38 686	262 538	257 618	404	**3 629 357**
b) zwiększenia (z tytułu)	758	208 038	367 328	5 210	40 528	235 373	1 081	**858 316**
- zakup	-	-	-	-	-	-	-	**-**
- przejęcia z inwestycji na majątek	650	153 386	334 783	2 731	37 900	235 373	-	**764 823**
- ujawnienie środka trwałego	1	202	169	-	139	-	-	**511**
- inne zwiększenia	107	54 450	30 603	2 163	1 143	-	1 081	**89 547**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	-	1 773	316	1 346	-	-	**3 435**
c) zmniejszenia (z tytułu)	(762)	(13 860)	(18 769)	(4 616)	(8 449)	(233 485)	-	**(279 941)**
- sprzedaż i likwidacja	(38)	(2 489)	(16 797)	(4 133)	(5 018)	(1)	-	**(28 476)**
- inne zmniejszenia	(724)	(11 371)	(1 972)	(483)	(3 431)	(233 484)	-	**(251 465)**
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	42 604	1 692 980	1 877 260	39 280	294 617	259 506	1 485	**4 207 732**
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	1 305	215 676	1 070 490	16 432	216 048	-	-	**1 519 951**
f) zmiana umorzenia za okres (z tytułu)	12	58 017	229 828	4 386	29 112	-	-	**321 355**
- amortyzacja	164	54 008	244 227	6 448	31 383	-	-	**336 230**
- sprzedaż i likwidacja	-	(1 311)	(14 740)	(2 058)	(6 569)	-	-	**(24 678)**
- inne zmiany	(152)	5 320	286	(57)	3 437	-	-	**8 834**
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	-	55	53	861	-	-	**969**
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	1 317	273 693	1 300 318	20 818	245 160	-	-	**1 841 306**
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-	-	-	-	**-**
- zwiększenia	-	-	-	-	(8)	-	-	**(8)**
- zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	**-**
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	-	-	-	(8)	-	-	**(8)**
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	**41 287**	**1 419 287**	**576 942**	**18 462**	**49 449**	**259 506**	**1 485**	**2 366 418**

w tys. zł

16.3. ŚRODKI TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) własne	2 429 277	2 646 482	2 346 741
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	24 044	25 570	19 677
- używane na podstawie umowy leasingu	2 981	25 459	19 212
- inne	-	111	465
Środki trwałe bilansowe, razem	**2 453 321**	**2 672 052**	**2 366 418**

16.4. ŚRODKI TRWAŁE (WYKAZYWANE POZABILANSOWO)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, w tym:	188 761	388 748	386 126
- wartość gruntów użytkowanych wieczyście	167 336	378 787	375 670
Środki trwałe pozabilansowe, razem	**188 761**	**388 748**	**386 126**

Na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie posiadała rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umowy leasingu finansowego, które nie są amortyzowane.

NOTA 17

17.1. INNE AKTYWA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) przejęte aktywa do zbycia	7 700	77 765	26 797
b) pozostałe, w tym:	722 774	539 222	660 832
- rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	347 139	270 925	333 006
- należności z tytułu działalności finansowej wyodrębnionej na ZFŚS	74 020	67 596	61 105
- należności z tytułu niedoborów i szkód odbiorców	68 627	59 918	47 530
- należności od odbiorców	56 951	25 042	15 473
- należności od innych banków i pozabankowych punktów sprzedaży z tytułu znaków wartościowych	15 890	16 250	17 635
- należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków wartościowych	12 489	14 526	11 434
- rozliczenia publiczno-prawne	29 962	32 646	11 137
- rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe	4 692	2 341	5 533
- rozliczenia w operacjach papierami wartościowymi i instrumentami finansowymi	6 013	1 333	2 230
- rozliczenia środków z tytułu obrotu papierami wartościowymi	2 353	959	20 615
- należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi	11	881	-
- należności z zakresu gospodarki własnej	733	828	129 192
- zapasy związane z działalnością eksploatacyjną i uboczną	15 752	21 227	121
- zapasy do zbycia przejęte za wierzytelności	5 589	-	-
- pozostałe	82 553	24 750	5 821
Inne aktywa (brutto), razem	**730 474**	**616 987**	**687 629**
Odpis aktualizujący przejęte aktywa do zbycia	(7 575)	(1 016)	(711)
Odpis aktualizujący zapasy	904	-	-
Odpis aktualizujący inne aktywa	(120 541)	(69 921)	(58 154)
Inne aktywa (netto), razem	**603 262**	**546 050**	**628 764**

W kwocie „Innych aktywów" za rok 2003 oraz 2002 i 2001 ujęto odpowiednio 201 tysięcy złotych oraz 1 139 tys. zł i 6 tysięcy złotych stanowiące należności od jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności.

17.2. PRZEJĘTE AKTYWA - DO ZBYCIA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki trwałe w budowie	-	-	-
b) nieruchomości	-	15 563	16 409
c) inne	125	61 186	9 677
Przejęte aktywa - do zbycia, razem	**125**	**76 749**	**26 086**

17.3. ZMIANA STANU PRZEJĘTYCH AKTYWÓW - DO ZBYCIA (WG TYTUŁÓW)	2003	2002	2001
Stan na początek okresu (wg tytułów)	76 749	26 086	17 036
a) zwiększenia (z tytułu)	4 966	64 821	18 681
- przejęcie za długi	4 966	64 641	18 394
- inne zwiększenia	-	180	287
b) zmniejszenia (z tytułu)	(81 590)	(14 158)	(9 631)
- sprzedaż i likwidacja	(64 843)	(9 736)	(7 630)
- przejęcie z inwestycji na majątek	(2 506)	(1 617)	(700)
- inne zmniejszenia	(14 241)	(2 805)	(1 301)
Stan przejętych aktywów - do zbycia na koniec okresu	**125**	**76 749**	**26 086**

17.4. ZMIANA STANU PRZEJĘTYCH AKTYWÓW - DO ZBYCIA W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH (WG TYTUŁÓW)	2003	2002	2001
Stan na początek okresu (wg tytułów)	2 231	4 611	-
a) zwiększenia (z tytułu)	125	2 634	4 611
- przejęcie za długi	-	2 454	4 611
- inne zwiększenia	125	180	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(2 231)	(5 014)	-
- sprzedaż	-	(3 835)	-
- przejęcie na majątek	-	(45)	-
- inne zmniejszenia	(2 231)	(1 134)	-
Stan przejętych aktywów - do zbycia w jednostkach powiązanych na koniec okresu (wg tytułów)	**125**	**2 231**	**4 611**

NOTA 18

18.1. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) długoterminowe	30 904	31 389	18 715
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21 348	18 422	18 220
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe	9 556	12 967	495
b) krótkoterminowe, w tym:	24 913	17 809	27 956
- koszty płacone z góry	13 720	17 659	27 956
- przychody do otrzymania	11 193	150	-
Rozliczenia międzyokresowe, razem	**55 817**	**49 198**	**46 671**

w tys. zł

18.2. ZMIANA STANU AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan aktywów na początek okresu, w tym:	18 422	18 220	20 590
a) odniesionych na wynik finansowy	18 422	18 220	20 590
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	18 422	18 220	20 590
b) odniesionych na kapitał własny	-	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
d) odniesionych na przychody przyszłych okresów	-	-	-
zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	(701)	-
1a. Stan aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych, w tym:	18 422	17 519	20 590
a) odniesionego na wynik finansowy	18 422	17 519	20 590
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	18 422	17 519	20 590
2. Zwiększenia	2 972	903	-
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	2 972	903	-
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	2 972	903	-
b) odniesione na wynik finansowy okresu w związku ze stratą podatkową	-	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową	-	-	-
e) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
f) odniesione na przychody przyszłych okresów	-	-	-
3. Zmniejszenia	(46)	-	(2 370)
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	(2 370)
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	-	-	(2 370)
b) odniesione na wynik finansowy okresu w związku ze stratą podatkową	-	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową	-	-	-
e) odniesione na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi	-	-	-
f) odniesione na przychody przyszłych okresów	-	-	-
g) pozostałe	(46)	-	-
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	21 348	18 422	18 220
a) odniesionych na wynik finansowy	21 348	18 422	18 220
- z tytułu powstania i odwrócenia się ujemnych różnic przejściowych	21 348	18 422	18 220
b) odniesionych na kapitał własny	-	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
c) odniesionych na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
d) odniesionych na przychody przyszłych okresów	-	-	-

18.3. POZOSTAŁE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	23 276	30 626	27 956
- koszty zapłacone z góry	23 276	30 626	27 956
b) inne rozliczenia międzyokresowe, w tym:	11 193	150	495
- przychody do otrzymania	11 193	150	495
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, razem	**34 469**	**30 776**	**28 451**

NOTA 19

POŻYCZKI PODPORZĄDKOWANE				
a	b		c	d
Nazwa jednostki	**Wartość pożyczki**		**Warunki**	**Termin**
	wg walut	w tys. zł	oprocentowania	wymagalności
-	-		-	-

NOTA 20

Informacje dotyczące kwoty odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości ujętych/odwróconych są zaprezentowane w dodatkowej nocie objaśniającej 4 k.

NOTA 21

21.1. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki na rachunkach i depozyty, w tym:	1 016 554	1 015 679	1 551 914
- depozyty banków i innych podmiotów finansowych	1 016 554	1 015 679	1 551 914
b) kredyty i pożyczki otrzymane	163 994	592 463	759 031
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	17 691	18 160	21 227
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	525	33	24
- pozostałe	17 166	18 127	21 203
f) odsetki	4 218	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 202 457**	**1 633 669**	**2 351 750**

21.2. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	33 252	43 191	126 654
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	1 164 987	1 583 111	2 205 518
- do 1 miesiąca	129 651	350 367	648 844
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	159 511	19 047	79 269
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	758 804	51 995	217 347
- powyżej 1 roku do 5 lat	117 011	1 141 217	1 222 379
- powyżej 5 lat do 10 lat	10	20 485	37 679
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 218	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 202 457**	**1 633 669**	**2 351 750**

w tys. zł

21.3. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	33 252	43 191	126 654
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	1 164 987	1 583 111	2 205 518
- do 1 miesiąca	143 128	177 394	388 886
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	150 000	168 216	283 080
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	104 795	543 615	858 503
- powyżej 1 roku do 5 lat	767 064	646 214	560 690
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	47 672	114 359
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	4 218	7 367	19 578
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 202 457**	**1 633 669**	**2 351 750**

21.4. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	379 620	778 116	1 269 718
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	822 837	855 553	1 082 032
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	20 623	39 871	83 412
tys. zł	77 140	153 057	332 505
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	5	4	5
tys. zł	34	25	29
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	7 841	8 922	3 323
tys. zł	23 743	24 692	7 896
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	153 046	168 564	210 525
tys. zł	721 918	677 661	741 447
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	2	118	155
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 202 457**	**1 633 669**	**2 351 750**

21.5. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA FINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) wobec jednostek podporządkowanych wykazywanych metodą praw własności	337	223	3
b) wobec pozostałych jednostek	1 202 120	1 633 446	2 351 747
Zobowiązania wobec sektora finansowego, razem	**1 202 457**	**1 633 669**	**2 351 750**

w tys. zł

NOTA 22

22.1. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki na rachunkach i depozyty	66 415 334	65 624 583	64 688 965
b) kredyty i pożyczki otrzymane	-	-	-
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	20 106	28 414	21 165
- zabezpieczeń pieniężnych	19 472	27 816	21 150
- pozostałe	634	598	15
f) odsetki	1 917 278	2 251 638	2 796 935
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, razem	**68 352 718**	**67 904 635**	**67 507 065**

22.2. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	2 528 570	2 782 267	2 909 876
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	25 308 807	27 777 351	28 926 365
- do 1 miesiąca	5 908 163	5 844 399	5 617 326
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 364 513	8 708 667	9 094 311
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 650 010	12 177 623	12 905 160
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 230 964	982 268	1 227 022
- powyżej 5 lat do 10 lat	10 314	4 983	37 968
- powyżej 10 lat do 20 lat	8 033	199	200
- powyżej 20 lat	7 706	7	7
- dla których termin wymagalności upłynął	129 104	59 205	44 371
c) odsetki	1 690 497	1 962 056	2 482 062
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**29 527 874**	**32 521 674**	**34 318 303**

22.3. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	2 528 570	2 782 267	2 909 876
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	25 308 807	27 777 351	28 926 365
- do 1 miesiąca	2 142 700	1 335 340	615 537
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 252 950	7 873 426	8 526 290
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	13 698 100	16 326 035	17 908 163
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 215 057	2 242 550	1 876 375
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	1 690 497	1 962 056	2 482 062
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - lokaty oszczędnościowe, razem	**29 527 874**	**32 521 674**	**34 318 303**

w tys. zł

22.4. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - POZOSTAŁE (WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	18 744 504	16 160 879	14 323 943
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	19 853 559	18 932 500	18 549 946
- do 1 miesiąca	8 426 596	8 698 636	8 248 485
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 928 628	5 091 623	4 989 899
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	6 163 926	4 301 416	4 703 002
- powyżej 1 roku do 5 lat	320 160	840 825	485 044
- powyżej 5 lat do 10 lat	11 972	-	123 516
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	2 277	-	-
c) odsetki	226 781	289 582	314 873
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - pozostałe, razem	**38 824 844**	**35 382 961**	**33 188 762**

22.5. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO - POZOSTAŁE (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	18 744 504	16 160 879	14 323 943
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	19 853 559	18 932 500	18 549 946
- do 1 miesiąca	5 981 075	5 513 214	5 793 254
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 018 212	5 028 026	5 237 016
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	8 469 881	6 514 256	6 887 095
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 384 391	1 877 004	632 581
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	226 781	289 582	314 873
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego - pozostałe, razem	**38 824 844**	**35 382 961**	**33 188 762**

22.6. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	62 946 249	63 113 844	63 148 474
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	5 406 469	4 790 791	4 358 591
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	764 052	732 514	693 140
tys. zł	2 857 937	2 811 975	2 763 063
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	31 801	25 926	23 708
tys. zł	212 068	160 228	136 850
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	15 586	14 222	9 994
tys. zł	47 196	39 359	23 746
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	485 180	442 393	396 931
tys. zł	2 288 594	1 778 508	1 397 952
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	674	721	36 980
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, razem	**68 352 718**	**67 904 635**	**67 507 065**

w tys. zł

22.7. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA NIEFINANSOWEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) wobec jednostek podporządkowanych wykazywanych metodą praw własności	31 048	4 908	6 318
b) wobec pozostałych jednostek	68 321 670	67 899 727	67 500 747
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego, razem	**68 352 718**	**67 904 635**	**67 507 065**

NOTA 23

23.1. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG STRUKTURY RODZAJOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) środki na rachunkach i depozyty	2 903 739	2 007 170	1 209 435
b) kredyty i pożyczki otrzymane	-	-	-
c) weksle własne	-	-	-
d) własna emisja papierów wartościowych	-	-	-
e) inne zobowiązania (z tytułu)	270 688	193 418	128 719
- zabezpieczeń pieniężnych	290	60	-
- pozostałych zobowiązań wobec klientów sektora instytucji rządowych i samorządowych	270 398	193 358	128 719
f) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

23.2. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	-	-	-
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	-	-	-
- do 1 miesiąca	-	-	-
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	-	-
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - lokaty oszczędnościowe, razem	-	-	-

23.3. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - LOKATY OSZCZĘDNOŚCIOWE (WG PIERWOT-NYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	-	-	-
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	-	-	-
- do 1 miesiąca	-	-	-
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	-	-	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	-	-
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - lokaty oszczędnościowe, razem	-	-	-

w tys. zł

23.4. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - POZOSTAŁE (WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	1 772 245	1 871 247	1 099 607
b) zobowiązania terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	1 402 182	329 341	238 547
- do 1 miesiąca	1 033 599	306 268	214 822
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	355 101	14 081	16 844
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 588	6 063	5 209
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 894	2 929	1 672
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
- dla których termin wymagalności upłynął	-	-	-
c) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - pozostałe, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

23.5. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO - POZOSTAŁE (WG PIERWOTNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) zobowiązania bieżące	1 772 245	1 871 247	1 099 607
b) zobowiązania terminowe, o okresie spłaty:	1 402 182	329 341	238 547
- do 1 miesiąca	1 380 873	306 268	216 014
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	15 241	14 081	16 279
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 230	6 063	4 497
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 838	2 929	1 757
- powyżej 5 lat do 10 lat	-	-	-
- powyżej 10 lat do 20 lat	-	-	-
- powyżej 20 lat	-	-	-
c) odsetki	4 363	1 053	1 585
Zobowiązania wobec sektora budżetowego - pozostałe, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

23.6. ZOBOWIĄZANIA WOBEC SEKTORA BUDŻETOWEGO (WG STRUKTURY WALUTOWEJ)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	3 168 797	2 195 458	1 336 727
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	9 993	6 183	3 012
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	234	706	19
tys. zł	874	2 710	76
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	1 933	864	832
tys. zł	9 119	3 473	2 932
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	4
Zobowiązania wobec sektora budżetowego, razem	**3 178 790**	**2 201 641**	**1 339 739**

w tys. zł

NOTA 24

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) wobec sektora finansowego	-	-	-
b) wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego	-	-	-
c) odsetki	-	-	-
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, razem	-	-	-

NOTA 25

25.1. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) obligacji	-	-	-
b) certyfikatów	-	-	-
c) pozostałych (wg rodzaju)	2 900	49 939	24 693
- bony wekslowe	2 900	49 939	24 693
d) odsetki	-	-	-
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	**2 900**	**49 939**	**24 693**

25.2. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	49 939	24 693	55 000
a) zwiększenia (z tytułu)	-	25 246	-
- emisja bonów wekslowych	-	19 817	-
- inne	-	5 429	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	(47 039)	-	(30 307)
- rozliczenie dyskonta w czasie	(1 161)	-	-
- inne	(45 878)	-	-
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	**2 900**	**49 939**	**24 693**

25.3. ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH DŁUŻNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

POŻYCZKI PODPORZĄDKOWANE				
a	b		c	d
Nazwa jednostki	**Wartość pożyczki**		**Warunki**	**Termin**
	wg walut	w tys. zł	oprocentowania	wymagalności
-	-		-	-

w tys. zł

NOTA 26

FUNDUSZE SPECJALNE I INNE ZOBOWIĄZANIA	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) fundusze specjalne (z tytułu)	82 452	75 275	118 115
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	82 452	75 275	68 115
- Fundusz na działalność maklerską	-	-	50 000
b) inne zobowiązania (z tytułu)	848 234	789 060	809 083
- rozliczenia publiczno-prawne	160 901	236 387	77 483
- rozliczenia międzybankowe	118 417	124 381	267 292
- zobowiąznia w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	86 728	96 686	81 938
- rozliczenia z tytułu środków na wypłatę świadczeń Fundacji „Polsko-Niemieckie Pojednanie”	14 212	73 379	-
- zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	55 990	54 360	47 153
- zobowiązania z tytułu przekazów bankowych do wypłaty w walucie polskiej	4 820	30 167	33 136
- zobowiązania z tytułu sprzedanych znaków wartościowych	25 266	24 742	26 995
- zobowiązania wobec dostawców	52 652	59 957	69 174
- zobowiązania wobec budżetu państwa z tytułu odsetek od kredytów	18	17 718	26 647
- rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	6 999	16 581	95 735
- zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	11 615	6 935	36 574
- zobowiązania wobec RUP z tytułu wypłat zasiłków dla bezrobotnych	2 707	5 965	3 665
- różne kredytowe zobowiązania operacyjne	4 558	2 906	4 174
- rozliczenia z tytułu obsługi zastępczej z Pocztą Polską	4 314	53	7 347
- zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	163 603	-	-
- pozostałe	135 434	38 843	31 770
Fundusze specjalne i inne zobowiązania, razem	**930 686**	**864 335**	**927 198**

W kwocie „Fundusze specjalne i inne zobowiązania” za rok 2003 oraz 2002 i 2001 ujęto odpowiednio: 1 632 tysiące złotych oraz 668 tysięcy złotych i 110 tysięcy złotych stanowiące zobowiązania wobec jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności.

NOTA 27

27.1. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe, w tym:	114 502	109 310	56 255
- rezerwy na premie pracownicze	53 004	46 521	37 844
- rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów pracowniczych	11 512	11 535	2 895
- inne koszty dotyczące gospodarki własnej	49 986	51 254	15 516
b) długoterminowe, w tym:	459	-	-
- inne koszty dotyczące gospodarki własnej	459	-	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, razem	**114 961**	**109 310**	**56 255**

w tys. zł

27.2. ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	18	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
Stan ujemnej wartości firmy na koniec okresu	**18**	**-**	**-**

27.3. POZOSTAŁE PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW ORAZ ZASTRZEŻONE	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe, w tym:	464 877	440 147	506 472
- odsetki zastrzeżone do otrzymania	167 353	172 590	212 955
- odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym	57 455	56 804	44 549
- pozostałe odsetki skapitalizowane	157 257	187 091	245 542
- pozostałe przychody do rozliczenia	82 812	23 662	3 426
b) długoterminowe, w tym:	2 457 735	1 999 793	1 406 559
- odsetki zastrzeżone do otrzymania	2 340 942	1 864 228	1 248 841
- odsetki skapitalizowane w trybie ustawowym	26 584	41 916	73 730
- pozostałe odsetki skapitalizowane	90 209	93 649	83 988
- pozostałe przychody do rozliczenia	-	-	-
Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone, razem	**2 922 612**	**2 439 940**	**1 913 031**

NOTA 28

28.1. UJEMNA WARTOŚĆ FIRMY JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) ujemna wartość firmy - jednostki zależne	-	3 912	-
b) ujemna wartość firmy - jednostki współzależne	-	-	-
c) ujemna wartość firmy - jednostki stowarzyszone	-	-	-
Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych, razem	**-**	**3 912**	**-**

28.2. ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI ZALEŻNE	2003	2002	2001
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	8 574	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	-	8 574	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	8 574	8 574	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	(4 662)	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres (z tytułu)	(3 912)	(4 662)	-
- udział w stracie	(3 912)	(4 662)	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	(8 574)	(4 662)	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	**-**	**3 912**	**-**

w tys. zł

Inteligo Financial Services S.A.	
Aktywa netto na dzień nabycia	16 876
% nabytego udziału	100,00
Udział Banku w aktywach netto na dzień nabycia	16 876
Cena nabycia	8 302
Ujemna wartość firmy na dzień nabycia	**8 574**
Odpis ujemnej wartości firmy w 2001 roku	-
Ujemna wartość firmy do rozliczenia na dzień 31 grudnia 2001 roku	**-**
Odpis ujemnej wartości firmy w 2002 roku	(4 662)
Ujemna wartość firmy do rozliczenia na dzień 31 grudnia 2002 roku	**3 912**
Odpis ujemnej wartości firmy w 2003 roku	(3 912)
Ujemna wartość firmy do rozliczenia na dzień 31 grudnia 2003 roku	**-**

28.3. ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI WSPÓŁZALEŻNE	**2003**	**2002**	**2001**
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia	-	-	-
c) zmniejszenia	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres	-	-	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

28.4. ZMIANA STANU UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY - JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	**2003**	**2002**	**2001**
a) ujemna wartość firmy brutto na początek okresu	-	-	-
b) zwiększenia	-	-	-
c) zmniejszenia	-	-	-
d) ujemna wartość firmy brutto na koniec okresu	-	-	-
e) odpis ujemnej wartości firmy na początek okresu	-	-	-
f) odpis ujemnej wartości firmy za okres	-	-	-
g) odpis ujemnej wartości firmy na koniec okresu	-	-	-
h) ujemna wartość firmy netto na koniec okresu	-	-	-

w tys. zł

NOTA 29

29.1. ZMIANA STANU REZERWY Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	2003	2002	2001
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu, w tym:	713 497	639 813	636 974
a) odniesionej na wynik finansowy	571 053	639 813	636 974
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	571 053	639 813	636 974
b) odniesionej na kapitał własny	142 444	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	142 444	-	-
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
d) odniesionej na przychody przyszłych okresów	-	-	-
zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	121 228	-
- odniesionej na wynik finansowy	-	24 642	-
- odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	96 586	-
1a. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu po uzgodnieniu do danych porównywalnych, w tym:	713 497	761 041	636 974
a) odniesionej na wynik finansowy	571 053	664 455	636 974
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	571 053	664 455	636 974
b) odniesionej na kapitał własny	142 444	96 586	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	142 444	96 586	-
2. Zwiększenia	-	45 858	2 839
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	-	-	2 839
- z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	-	-	2 839
b) odniesione na wynik finansowy w związku ze stratą podatkową	-	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	-	45 858	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	-	45 858	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową	-	-	-
e) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	-	-	-
f) odniesione na przychody przyszłych okresów	-	-	-
3. Zmniejszenia	(272 324)	(93 402)	-
a) odniesione na wynik finansowy okresu w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	(146 112)	(93 402)	-
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	(146 112)	(93 402)	-
b) odniesione na wynik finansowy okresu w związku ze stratą podatkową	-	-	-
c) odniesione na kapitał własny w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	(126 212)	-	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	(126 212)	-	-
d) odniesione na kapitał własny w związku ze stratą podatkową	-	-	-
e) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi	-	-	-
f) odniesione na przychody przyszłych okresów	-	-	-
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu razem, w tym:	441 173	713 497	639 813
a) odniesionej na wynik finansowy	424 941	571 053	639 813
- z tytułu powstania i odwrócenia się dodatnich różnic przejściowych	424 941	571 053	639 813
b) odniesionej na kapitał własny	16 232	142 444	-
- z tytułu wyceny odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny	16 232	142 444	-
c) odniesionej na wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-
d) odniesionej na przychody przyszłych okresów	-	-	-

w tys. zł

29.2. REZERWA Z TYTUŁU ODROCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a. w walucie polskiej	441 173	713 497	639 813
b. w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	-	-	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, razem	**441 173**	**713 497**	**639 813**

29.3. POZOSTAŁE REZERWY (WG TYTUŁÓW), W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- rezerwa na zobowiązania pozabilansowe warunkowe	13 221	12 873	12 215
- rezerwa na ryzyko ogólne	661 597	566 597	446 597
- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	173 294	138 659	125 684
- rezerwa na potencjalne zobowiązania z tytułu niekorzystnego wyroku w sprawie sądowej	5 614	5 614	5 614
- rezerwy na inne zobowiązania pozabilansowe	2 770	3 065	3 011
- pozostałe rezerwy	1 398	5 814	12 675
Pozostałe rezerwy, razem	**857 894**	**732 622**	**605 796**

29.4. POZOSTAŁE REZERWY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) krótkoterminowe (wg tytułów):	22 613	25 648	26 366
- na pozabilansowe zobowiązania warunkowe	13 221	12 873	12 215
- rezerwa na potencjalne zobowiązania z tytułu niekorzystnego wyroku w sprawie sądowej	5 614	5 614	5 614
- rezerwy na inne zobowiązania pozabilansowe	2 474	3 065	3 011
- pozostałe rezerwy	1 304	4 096	5 526
b) długoterminowe (wg tytułów):	835 281	706 974	579 430
- rezerwa na ryzyko ogólne	661 597	566 597	446 597
- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	173 294	138 659	125 684
- rezerwa na inne zobowiązania pozabilansowe	296	-	-
- pozostałe rezerwy	94	1 718	7 149
Pozostałe rezerwy, razem	**857 894**	**732 622**	**605 796**

29.5. POZOSTAŁE REZERWY (STRUKTURA WALUTOWA)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) w walucie polskiej	857 877	732 285	605 796
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	17	337	-
b1. jednostka/waluta 787/USD (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b2. jednostka/waluta 789/GBP (w tys.)	-	50	-
tys. zł	-	309	-
b3. jednostka/waluta 797/CHF (w tys.)	-	-	-
tys. zł	-	-	-
b4. jednostka/waluta 978/EUR (w tys.)	4	7	-
tys. zł	17	28	-
b5. pozostałe waluty (w tys. zł)	-	-	-
Pozostałe rezerwy, razem	**857 894**	**732 622**	**605 796**

29.6. ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu (wg tytułów)	25 648	26 366	29 274
a) zwiększenia (z tytułu)	12 515	11 788	14 354
- utworzenia rezerwy na pozostałe zobowiązania warunkowe	11 211	7 692	8 780
- utworzenia rezerwy na pozostałe	1 304	4 096	4 839
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	-	-	735
b) wykorzystanie (z tytułu)	(3)	(329)	(653)
- inne	-	-	(653)
c) rozwiązanie (z tytułu)	(15 547)	(12 177)	(16 609)
- rozwiązania rezerwy na pozostałe zobowiązania warunkowe	(11 453)	(6 980)	(16 561)
- rozwiązania rezerwy na ryzyko ogólne	(4 093)	-	-
- rozwiązanie rezerwy na pozostałe	(1)	(5 197)	(48)
Stan rezerw na koniec okresu	**22 613**	**25 648**	**26 366**

29.7. ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu (wg tytułów)	706 974	579 430	476 629
a) zwiększenia (z tytułu)	131 818	134 049	104 597
- utworzenia rezerwy na ryzyko ogólne	95 000	120 000	100 000
- na zobowiązania pozabilansowe	5	-	-
- na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	34 598	12 975	-
- objęcie konsolidacją spółek podporządkowanych	688	-	59
- inne	1 527	1 074	4 538
b) wykorzystanie (z tytułu)	(360)	-	-
- na zobowiązania pozabilansowe	(358)	-	-
- na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	(2)	-	-
c) rozwiązanie (z tytułu)	(3 151)	(6 505)	(1 796)
- rozwiązania rezerwy na ryzyko ogólne	-	-	-
- inne	(3 151)	(6 505)	(1 796)
Stan pozostałych rezerw długoterminowych na koniec okresu, razem	**835 281**	**706 974**	**579 430**

NOTA 30

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE						
a	b		c	d	e	f
Nazwa jednostki	Wartość pożyczki		Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań podporządkowanych	Odsetki
	wg walut	w tys. zł				
-	-		-	-	-	-

w tys. zł

30.2. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	-	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	-
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	**-**	**-**	**-**

NOTA 31

ZMIANA STANU KAPITAŁÓW MNIEJSZOŚCI	2003	2002	2001
Stan na początek okresu	558	556	542
a) zwiększenia (z tytułu)	-	2	14
- udział w zysku netto	-	2	14
b) zmniejszenia (z tytułu)	(55)	-	-
- udział w stracie netto	(56)	-	-
- pozostałe	1	-	-
Stan kapitałów mniejszości na koniec okresu	**503**	**558**	**556**

NOTA 32

KAPITAŁ ZAKŁADOWY					Wartość nominalna jednej akcji 10 zł			
Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość (w tys. zł) serii/ emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne	brak	brak	70 000 000	700 000	z przekształcenia funduszu statutowego	12.04.2000	1.05.2000
B	imienne	brak	brak	30 000 000	300 000	aport	19.02.2001	1.01.2001
Liczba akcji razem				**100 000 000**				
Kapitał zakładowy razem					**1 000 000**			

NOTA 33

AKCJE WŁASNE				
a	b	c	d	e
Liczba	Wartość wg ceny nabycia	Wartość bilansowa	Cel nabycia	Przeznaczenie
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

AKCJE EMITENTA BĘDĄCE WŁASNOŚCIĄ JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH			
a	b	c	d
Nazwa (firma) jednostki, siedziba	Liczba akcji	Wartość wg cen nabycia	Wartość bilansowa
-	-	-	-
-	-	-	-

NOTA 34

KAPITAŁ ZAPASOWY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	-	-	-
b) utworzony ustawowo	333 333	333 333	333 333
c) utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	1 448 039	471 811	-
d) z dopłat akcjonariuszy	-	-	5 999
e) inny	2 455	1 435	915
Kapitał zapasowy razem	**1 783 827**	**806 579**	**340 247**

NOTA 35

KAPITAŁ (FUNDUSZ) Z AKTUALIZACJI WYCENY	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) z tytułu aktualizacji wyceny środków trwałych	151 465	153 920	155 355
b) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(16 232)	(142 444)	-
c) inny	85 431	527 571	-
w tym wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	**220 664**	**539 047**	**155 355**

NOTA 36

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE (WG CELU PRZEZNACZENIA), W TYM:	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	800 000	597 000	446 597
- fundusz na działalność maklerską	50 000	50 000	-
- pozostałe fundusze rezerwowe	1 310 000	1 300 000	1 126 437
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	**2 160 000**	**1 947 000**	**1 573 034**

NOTA 37

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	31.12.2003	31.12.2002
Kwota wymogu kapitałowego, w tym:	**2 635 408**	**2 431 813**
a) ryzyko kredytowe aktywów	2 442 646	2 240 870
b) ryzyko kredytowe zobowiązań pozabilansowych	53 839	71 127
c) ryzyko rynkowe	138 923	119 816
Fundusze własne netto, w tym:	**4 921 601**	**3 936 177**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny środków trwałych	151 465	153 920
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000
- akcje i udziały w podmiotach finansowych	(29 254)	(38 518)
- wartości niematerialne i prawne	(85 025)	(53 541)
- wynik lat ubiegłych	-	136 701
- emisja własnych papierów wartościowych	-	-
- brakująca kwota wymaganych rezerw celowych		-
- kapitały mniejszości	503	558
- wartość firmy jednostek podporządkowanych	(59 915)	(20 434)
- ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych	-	3 912
- ujemne różnice kursowe z konsolidacji	-	-
- dodatnie różnice kursowe z konsolidacji	-	-
WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	**14,94**	**12,95**

w tys. zł

NOTA 37.1*

WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	31.12.2001
Ważona wartość aktywów i zobowiązań pozabilansowych, w tym:	**26 447 185**
a) ważona wartość aktywów	25 751 759
b) ważona wartość zobowiązań pozabilansowych	695 426
Fundusze własne netto, w tym:	**2 757 859**
- kapitał zakładowy	1 000 000
- kapitał zapasowy	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	155 355
- pozostałe kapitały rezerwowe	1 573 034
- zobowiązania podporządkowane	-
- akcje i udziały w podmiotach finansowych	(30 930)
- wartości niematerialne i prawne	(8 847)
- niepodzielony zysk lub strata z lat ubiegłych	(271 000)
- strata bieżącego okresu	-
- brakująca kwota wymaganych rezerw celowych	-
WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI	**10,43**

* Współczynnik wypłacalności Banku na dzień 31 grudnia 2001 roku został wyliczony na podstawie przepisów obowiązujących na dzień 31 grudnia 2001 roku.

NOTA 38

WARTOŚĆ KSIĘGOWA NA JEDNĄ AKCJĘ	2003	2002	2001
Wartość księgowa, w tym:	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, w tym:	220 664	539 047	155 355
• aktualizacja wartości środków trwałych	151 465	153 920	155 355
• odroczony podatek dochodowy na wycenie portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 232)	(142 444)	-
• wycena portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000	1 573 034
- wynik z lat ubiegłych	-	136 701	3 983
- zysk netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Liczba akcji	**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
Wartość księgowa na jedną akcję zwykłą (w zł)	**63,93**	**54,80**	**39,59**

w tys. zł

ROZWODNIONA WARTOŚĆ KSIĘGOWA NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	2003	2002	2001
Wartość księgowa, w tym:	**6 392 685**	**5 480 419**	**3 959 394**
- kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000	1 000 000
- kapitał zapasowy	1 783 827	806 579	340 247
- kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, w tym:	220 664	539 047	155 355
- aktualizacja wartości środków trwałych	151 465	153 920	155 355
- odroczony podatek dochodowy na wycenie portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16 232)	(142 444)	-
- wycena portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	85 431	527 571	-
- pozostałe kapitały rezerwowe	2 160 000	1 947 000	1 573 034
- wynik z lat ubiegłych	-	136 701	3 983
- zysk netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Przewidywana liczba akcji	**100 000 000**	**100 000 000**	**100 000 000**
- liczba akcji na dzień bilansowy	100 000 000	100 000 000	100 000 000
- liczba akcji wyemitowanych po dniu bilansowym do dnia sporządzenia sprawozdania	-	-	-
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję zwykłą (w zł)	**63,93**	**54,80**	**39,59**

NOTA 39

39.1. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE NA RZECZ JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym:	193	-	-
- jednostkom zależnym	-	-	-
- jednostkom współzależnym	193	-	-
- jednostkom stowarzyszonym	-	-	-
- jednostce dominującej	-	-	-
- znaczącemu inwestorowi	-	-	-
b) pozostałe (linie kredytowe), w tym:	80 255	106 601	4 493
- jednostkom zależnym	2 850	7 632	2 515
- jednostkom współzależnym	77 405	98 969	1 978
- jednostkom stowarzyszonym	-	-	-
- jednostce dominującej	-	-	-
- znaczącemu inwestorowi	-	-	-
Zobowiązania warunkowe na rzecz jednostek powiązanych, razem	**80 448**	**106 601**	**4 493**

39.2. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE OD JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
a) otrzymanych gwarancji i poręczeń, w tym:	-	-	-
- od jednostek zależnych	-	-	-
- od jednostek współzależnych	-	-	-
- od jednostek stowarzyszonych	-	-	-
-od jednostki dominującej	-	-	-
b) pozostałe, w tym:	-	-	-
- od jednostek zależnych	-	-	-
- od jednostek współzależnych	-	-	-
- od jednostek stowarzyszonych	-	-	-
- od jednostki dominującej	-	-	-
Otrzymane zobowiązania warunkowe od jednostek powiązanych, razem	-	-	-

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

NOTA 40

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	2003	2002	2001
a) od sektora finansowego	485 150	572 396	1 515 839
b) od sektora niefinansowego	2 082 223	2 470 027	3 645 524
c) od sektora budżetowego	611 024	702 785	924 471
d) od papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 989 764	2 991 570	4 193 415
e) pozostałe	-	-	-
Przychody z tytułu odsetek, razem	**5 168 161**	**6 736 778**	**10 279 249**

NOTA 41

KOSZTY ODSETEK	2003	2002	2001
a) od sektora finansowego	(58 292)	(87 961)	(131 455)
b) od sektora niefinansowego	(1 514 757)	(3 120 011)	(6 253 678)
c) od sektora budżetowego	(99 130)	(65 782)	(108 773)
d) pozostałe	-	-	-
Koszty odsetek, razem	**(1 672 179)**	**(3 273 754)**	**(6 493 906)**

NOTA 42

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI	2003	2002	2001
a) prowizje z tytułu działalności bankowej	1 546 524	1 270 028	1 074 919
b) prowizje z tytułu działalności maklerskiej	18 835	9 056	13 206
c) prowizje z tytułu pozostałej działalności	1 913	11 766	16 215
Przychody z tytułu prowizji razem	**1 567 272**	**1 290 850**	**1 104 340**

w tys. zł

NOTA 43

PRZYCHODY Z UDZIAŁÓW LUB AKCJI, POZOSTAŁYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH, O ZMIENNEJ KWOCIE DOCHODU	2003	2002	2001
a) od jednostek zależnych	-	-	-
b) od jednostek współzależnych	-	-	-
c) od jednostek stowarzyszonych	-	-	-
d) od pozostałych jednostek	4 406	3 052	46 375
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu, razem	**4 406**	**3 052**	**46 375**

NOTA 44

WYNIK OPERACJI FINANSOWYCH	2003	2002	2001
a) papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	386 778	834 841	607 408
- przychody z operacji papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	2 430 284	7 186 212	3 807 776
- koszty operacji papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi	(2 043 506)	(6 351 371)	(3 200 368)
b) pozostałych	(8 829)	35 078	(126 036)
Wynik operacji finansowych, razem	**377 949**	**869 919**	**481 372**

NOTA 45

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	2003	2002	2001
a) z tytułu działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	51 770	10 945	46 521
b) z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów do zbycia	120 783	8 855	6 892
c) z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	3 851	4 205	2 613
d) otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	4 282	5 800	138 602
e) otrzymane darowizny	15	317	-
f) inne (z tytułu)	82 289	87 860	98 809
- przychody uboczne banku	36 482	38 487	38 244
- przychody z tytułu niewyjaśnionych nadwyżek w środkach pieniężnych	3 130	7 251	16 484
- przychody z tytułu zwrotu zaliczek komorniczych	8 033	9 686	9 230
- przychody z tytułu sprzedaży monet na cele kolekcjonerskie	1 516	848	791
- inne przychody operacyjne*	33 128	31 588	34 060
Pozostałe przychody operacyjne, razem	**262 990**	**117 982**	**293 437**

* Inne przychody operacyjne obejmują między innymi przychody z tytułu: nadpłat z tytułu kredytów, zwrotu kosztów sądowych, likwidacji rachunków zamkniętych.

w tys. zł

NOTA 46

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	2003	2002	2001
a) z tytułu działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	(4 046)	(3 946)	(6 864)
b) z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów do zbycia	(88 624)	(12 287)	(10 536)
c) z tytułu odpisanych należności	(359)	(454)	(735)
d) zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(1 498)	(1 816)	(6 454)
e) przekazane darowizny	(7 223)	(8 548)	(7 483)
f) inne (z tytułu)	(66 616)	(40 616)	(30 404)
- koszty nakładów inwestycyjnych bez efektu gospodarczego	(12 927)	-	(823)
- nieplanowane odpisy amortyzacyjne	(4 589)	(1 544)	(723)
- koszty wypłaconych zaliczek komorniczych	(9 076)	(13 275)	(18 488)
- inne koszty operacyjne*	(36 383)	(22 716)	(7 633)
- koszty uboczne banku	(3 641)	(3 081)	(2 737)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	**(168 366)**	**(67 667)**	**(62 476)**

* Inne koszty operacyjne obejmują między innymi koszty z tytułu: niedopłaty kredytów oraz umów kredytowych niepodlegających rozliczeniu, likwidacji z urzędu rachunków ROR, koszty sądowe i opłaty egzekucyjne.

NOTA 47

KOSZTY DZIAŁANIA BANKU I KOSZTY OGÓLNEGO ZARZĄDU	2003	2002	2001
a) wynagrodzenia	(1 565 846)	(1 455 320)	(1 332 811)
b) ubezpieczenia i inne świadczenia	(312 451)	(325 974)	(275 497)
c) koszty rzeczowe	(711 798)	(787 325)	(733 317)
d) podatki i opłaty	(54 859)	(55 789)	(48 837)
e) składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(14 575)	(10 358)	(18 304)
f) pozostałe (z tytułu)	(529 127)	(488 327)	(437 784)
- usługi lokalowe	(187 757)	(124 963)	(118 715)
- usługi w zakresie obiegu pieniężnego i ochrony mienia	(50 026)	(66 112)	(75 618)
- usługi informatyczne	(71 458)	(59 449)	(28 031)
- usługi porządkowe	(36 902)	(41 351)	(36 400)
- opłaty licencyjne za użytkowanie oprogramowania	(43 787)	(23 283)	(3 769)
- składki na ubezpieczenia majątkowe i osobowe	(7 350)	(6 546)	(6 110)
- koszty badań lekarskich	(4 976)	(5 168)	(3 929)
- inne *	(126 871)	(161 455)	(165 212)
Koszty działania banku i koszty ogólnego zarządu, razem	(3 188 656)	(3 123 093)	(2 846 550)

* Inne koszty działania banku obejmują między innymi koszty z tytułu: promocji, usług firm zewnętrznych i konsultacyjno-doradczych.

w tys. zł

NOTA 48

ODPISY NA REZERWY I AKTUALIZACJA WARTOŚCI	2003	2002	2001
a) odpisy na rezerwy na:	(1 406 919)	(1 862 890)	(1 944 722)
- należności normalne	(243 664)	(180 210)	(95 945)
- należności pod obserwacją	(34 658)	(18 235)	(49 868)
- należności zagrożone	(1 030 115)	(1 536 635)	(1 495 966)
- ogólne ryzyko bankowe	(95 000)	(120 000)	(100 000)
- inne	(3 482)	(7 810)	(202 943)
b) aktualizacja wartości:	(2 560)	(13 313)	(3 359)
- aktywów finansowych	(2 560)	(13 313)	(3 359)
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości, razem	**(1 409 479)**	**(1 876 203)**	**(1 948 081)**

NOTA 49

ROZWIĄZANIE REZERW I AKTUALIZACJA WARTOŚCI	2003	2002	2001
a) rozwiązanie rezerw na:	1 108 658	1 166 661	978 058
- należności normalne	204 447	175 927	106 186
- należności pod obserwacją	31 319	13 400	37 818
- należności zagrożone	872 664	955 884	799 094
- ogólne ryzyko bankowe	-	-	-
- inne	228	21 450	34 960
b) aktualizacja wartości:	3 748	5 872	-
- aktywów finansowych	3 748	5 872	-
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości, razem	**1 112 406**	**1 172 533**	**978 058**

NOTA 50

ZYSK (STRATA) NA SPRZEDAŻY CAŁOŚCI LUB CZĘŚCI UDZIAŁÓW JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH	2003	2002	2001
a) zysk ze sprzedaży udziałów i akcji	-	5 132	-
- w jednostkach zależnych	-	-	-
- w jednostkach współzależnych	-	-	-
- w jednostkach stowarzyszonych*	-	5 132	-
b) strata ze sprzedaży udziałów i akcji	-	-	-
- w jednostkach zależnych	-	-	-
- w jednostkach współzależnych	-	-	-
- w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-
Zysk (strata) na sprzedaży całości lub części udziałów jednostek podporządkowanych, razem	**-**	**5 132**	**-**

* W dniu 2 maja 2002 roku Bank sprzedał udziały spółki Group 4 Polska Sp. z o.o. Wartość nabycia spółki wynosiła 6 868 tysięcy złotych, wartość sprzedaży wynosiła 12 000 tysięcy złotych. Bank zrealizował zysk z transakcji sprzedaży w wysokości 5 132 tysięcy złotych.

w tys. zł

NOTA 51

ZYSKI NADZWYCZAJNE	2003	2002	2001
a) losowe	739	507	462
b) pozostałe (z tytułu)	-	-	9
Zyski nadzwyczajne, razem	**739**	**507**	**471**

NOTA 52

STRATY NADZWYCZAJNE	2003	2002	2001
a) losowe	(338)	(464)	(713)
b) pozostałe (z tytułu)	-	(3)	(143)
Straty nadzwyczajne, razem	**(338)**	**(467)**	**(856)**

NOTA 53

ODPIS WARTOŚCI FIRMY JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH	2003	2002	2001
a) zależnych	(13 441)	(11 677)	(18 471)
b) współzależnych	-	-	-
c) stowarzyszonych	-	-	-
Odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych, razem	**(13 441)**	**(11 677)**	**(18 471)**

NOTA 54

ODPIS UJEMNEJ WARTOŚCI FIRMY JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH	2003	2002	2001
a) zależnych	3 912	4 662	-
b) współzależnych	-	-	-
c) stowarzyszonych	-	-	-
Odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych, razem	**3 912**	**4 662**	**-**

NOTA 55

55.1. PODATEK DOCHODOWY BIEŻĄCY	2003	2002	2001
1. Zysk (strata) brutto skonsolidowany	1 651 094	1 443 871	1 417 844
2. Korekty konsolidacyjne	5 346	23 692	26 064
3. Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym, wg tytułów:	463 052	266 258	262 592
a) trwałe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	(953 244)	(772 200)	(1 168 452)
b) przejściowe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	1 413 166	1 052 139	1 438 911
c) inne różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	3 130	(13 681)	(7 867)
4. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	2 119 492	1 733 821	1 706 500
5. Suma strat podatkowych do odliczenia w roku rozliczeniowym	(2 413)	-	-
6. Podatek dochodowy według stawki (27% w 2003 roku; 28%w 2002 i 2001 roku)	571 611	485 470	477 820
7. Zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	156	-	551
8. Podatek dochodowy bieżący ujęty (wykazany) w deklaracji podatkowej okresu, w tym:	571 767	485 470	478 371
- wykazany w rachunku zysków i strat	571 767	485 470	478 371
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły kapitał własny	-	-	-
- dotyczący pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły wartość firmy lub ujemną wartość firmy	-	-	-

w tys. zł

55.2. PODATEK DOCHODOWY ODROCZONY, WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	2003	2002	2001
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	(27 684)	66 755	(4 517)
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu zmiany stawek podatkowych	176 768	25 744	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu z poprzednio nieujętej straty podatkowej, ulgi podatkowej lub różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	-	-
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub braku możliwości wykorzystania rezerwy na odroczony podatek dochodowy	-	-	-
- inne składniki podatku odroczonego (wg tytułów)	-	-	-
Podatek dochodowy odroczony, razem	**149 084**	**92 499**	**(4 517)**

55.3. ŁĄCZNA KWOTA PODATKU ODROCZONEGO	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- ujętego w kapitale własnym	16 232	142 444	-
- ujętego w wartości firmy lub ujemnej wartości firmy	-	-	-
- ujętego w wartości przychodów przyszłych okresów	-	-	-

55.4. PODATEK DOCHODOWY WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT DOTYCZĄCY	2003	2002	2001
- działalności zaniechanej	-	-	-
- wyniku na operacjach nadzwyczajnych	118	54	-

Różnice w obciążeniu skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy Kapitałowej za 2003 rok oraz za lata 2002 i 2001, wynikające z podatku dochodowego rozpoznawanego przez jednostki zależne objęte konsolidacją są nieistotne z punktu skonsolidowanego sprawozdania finansowego i nie przekraczają 5% w stosunku do obciążenia z tytułu podatku dochodowego jednostki dominującej.

NOTA 56

POZOSTAŁE OBOWIĄZKOWE ZMNIEJSZENIA ZYSKU (ZWIĘKSZENIA STRATY)	2003	2002	2001
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-	-
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty) razem	-	-	-

NOTA 57

UDZIAŁ W ZYSKACH (STRATACH) NETTO JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH WYCENIANYCH METODĄ PRAW WŁASNOŚCI, W TYM:	2003	2002	2001
- odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych	-	-	-
- odpis ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych	-	-	-
- odpis różnicy w wycenie aktywów netto	(273)	194	(48 167)

w tys. zł

NOTA 58

ZYSK (STRATA) NETTO	2003	2002	2001
a) zysk (strata) netto jednostki dominującej	1 228 194	1 051 092	886 775
b) zyski (straty) netto jednostek zależnych	(43 175)	13 412	2 769
c) zyski (straty) netto jednostek współzależnych	-	-	-
d) zyski (straty) netto jednostek stowarzyszonych	-	-	-
e) korekty konsolidacyjne	43 175	(13 412)	(2 769)
Zysk (strata) netto	**1 228 194**	**1 051 092**	**886 775**

NOTA 59

ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	2003	2002	2001
Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	100 000 000	100 000 000	95 972 603
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**12,28**	**10,51**	**9,24**
ROZWODNIONY ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ ZWYKŁĄ	**2003**	**2002**	**2001**
Zysk (strata) netto	1 228 194	1 051 092	886 775
Przewidywana liczba akcji zwykłych	100 000 000	100 000 000	100 000 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	**12,28**	**10,51**	**8,87**

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

a) Dla celów sprawozdania z przepływu środków pieniężnych do kwoty wykazanej w pozycji „f" sprawozdania „Środki pieniężne na początek okresu" i pozycji „g" „Środki pieniężne na koniec okresu" PKO BP SA zaliczyła: środki pieniężne w kasie, środki pieniężne znajdujące się na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, środki a vista na rachunkach nostro w innych bankach oraz środki Bankowego Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy.

NOTA 60

Środki pieniężne	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Kasa, środki w Banku Centralnym	3 807 529	4 752 413	8 769 110
Należności a' vista od banków i innych instytucji finansowych	907 260	1 037 525	198 037
Środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy	443	4 721	838
Razem środki pieniężne	**4 715 232**	**5 794 659**	**8 967 985**

NOTA 61

Przepływy z działalności operacyjnej - pozostałe pozycje	2003	2002	2001
Zmiana stanu innych aktywów i funduszy specjalnych	(49 955)	82 113	123 574
Wycena, naliczone odsetki, premia, dyskonto oraz odpisy aktualizujące od dłużnych papierów	824 515	(186 363)	151 223
Wartość firmy na nabyciu PKO/Handlowy PTE	52 922	-	-
Niekasowe zmiany z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych i WNiP	192 978	(126 399)	(27 226)
Zmiana stanu rezerwy na udziały w jednostkach podporządkowanych	(4 600)	-	-
Zmiana stanu rezerwy na podatek odroczony z tytułu wyceny dłużnych papierów wartościowych DDS	(126 191)	142 444	-
Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych i emisji własnej	(34 924)	101 367	-
Spłata odsetek od długoterminowej pożyczki	8 730	26 257	21 426
Korekty konsolidacyjne	29 261	24 488	42 451
Aport niepieniężny na kapitał podstawowy i zapasowy	-	-	386 115
Inne	118 500	(41 639)	(56 200)
Razem	**1 011 236**	**22 268**	**641 363**

w tys. zł

NOTA 62

Wpływy z działalności inwestycyjnej - pozostałe pozycje	2003	2002	2001
Otrzymane dywidendy od jednostek stowarzyszonych zależnych i mniejszościowych	4 401	3 052	13 755
Inne niestanowiące 5%	-	171	-
Razem	**4 401**	**3 223**	**13 755**

NOTA 63

Wpływy z działalności finansowej - inne wpływy finansowe	2003	2002	2001
Odsetki od leasingu finansowego	-	-	836
Razem	**-**	**-**	**836**

NOTA 64

Wydatki z działalności finansowej - inne wydatki finansowe	2003	2002	2001
Odsetki od leasingu finansowego	(1 622)	(3 146)	(496)
Inne niestanowiące 5% wydatków	(28)	-	-
Razem	**(1 650)**	**(3 146)**	**(496)**

Objaśnienie podziału działalności Grupy na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową, przyjętego w rachunku przepływu środków pieniężnych

Działalność operacyjna - to podstawowy rodzaj działalności nie zaliczany do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna - to działalność, której przedmiotem jest zakup lub sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, akcji, udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz innych aktywów finansowych (w tym dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności) oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści.

Działalność finansowa - to działalność, której przedmiotem jest pozaoperacyjne pozyskiwanie źródeł finansowania lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty i korzyści.

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu niektórych pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w rachunku przepływu środków pieniężnych

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych - obejmuje zmianę w cenie nabycia stanu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2001 roku - obejmuje zmianę stanu dłużnych papierów wartościowych handlowych).

Zmiana stanu należności od sektora finansowego - obejmuje zmianę stanu należności od sektora finansowego skorygowanych o pozycje zaliczane do środków pieniężnych.

Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych - obejmuje zmianę stanu udziałów lub akcji wycenionych według ceny nabycia oraz pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych.

Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego - obejmuje zmianę stanu zobowiązań wobec sektora finansowego z wyłączeniem: zaciągnięcia/spłaty długoterminowych kredytów, pożyczek od banków oraz od innych niż banki podmiotów sektora finansowego oraz płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego.

w tys. zł

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

5 lipca 2004	Andrzej Podsiadło	Prezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Kazimierz Małecki	Wiceprezes I Zastępca Prezesa Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Danuta Demianiuk	Wiceprezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Piotr Kamiński	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Jacek Obłękowski	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

5 lipca 2004
(data)

Krystyna Szewczyk
(imię i nazwisko)

Członek Zarządu Główny Księgowy
(podpis)

w tys. zł

Dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku wraz ze skonsolidowanymi danymi porównywalnymi za lata zakończone dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku

1. Informacje z zakresu struktury koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe, segmenty branżowe i geograficzne.

a) Struktura portfela kredytowego jednostki dominującej

	31.12.2003	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2001
Analiza należności od klientów i sektora budżetowego:	Należności (wartość brutto)	Rezerwy	Należności (wartość brutto)	Rezerwy	Należności (wartość brutto)	Rezerwy
Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela	1 333 475	(13 982)	1 510 795	(17 085)	1 698 110	(23 673)
Kredyty mieszkaniowe „nowego" portfela	10 375 299	(333 475)	7 638 885	(228 692)	5 905 851	(160 211)
Kredyty dla ludności	8 682 536	(893 209)	8 398 897	(969 254)	8 247 610	(839 364)
Kredyty na działalność gospodarczą	8 308 846	(1 256 086)	7 975 500	(1 222 255)	8 145 159	(950 887)
Należności od budżetu	7 217 250	(8 751)	5 246 746	(7 273)	4 363 785	(6 582)
Odsetki skapitalizowane	2 213 400	-	2 351 102		2 537 662	-
Odsetki naliczone niezapadłe	299 159	-	336 413	-	403 032	-
Odsetki zapadłe niespłacone	121 610	-	102 117	-	94 137	-
Odsetki przeterminowane	2 221 616	-	1 760 694	-	1 229 733	-
Odsetki naliczone do umownego skapitalizowania	10 712	-	16 267	-	35 801	-
Odsetki od preferencyjnych kredytów rolniczych płatne przez kredytobiorcę	39	-	2	-	48	-
Pozostałe	25	-	5	-	9 788	-
Razem	**40 783 967**	**(2 505 503)**	**35 337 423**	**(2 444 559)**	**32 670 716**	**(1 980 717)**

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów mieszkaniowych „starego" portfela

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku.**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 306 441	1 861 334	3 167 775	(8 862)	3 158 913
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	12 461	4 149	16 610	(3 967)	12 643
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	1 917	77 738	79 655	(112)	79 543
Kredyty na budownictwo towarzyszące	12 512	110 921	123 433	(1 009)	122 424
Pozostałe	144	168	312	(32)	280
Razem	**1 333 475**	**2 054 310**	**3 387 785**	**(13 982)**	**3 373 803**

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 474 737	1 902 751	3 377 488	(10 917)	3 366 571
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	16 285	4 907	21 192	(4 662)	16 530
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	4 000	117 280	121 280	(115)	121 165
Kredyty na budownictwo towarzyszące	15 622	133 317	148 939	(1 362)	147 577
Pozostałe	151	170	321	(29)	292
Razem	**1 510 795**	**2 158 425**	**3 669 220**	**(17 085)**	**3 652 135**

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty spłacane według formuły normatywnej	1 642 649	1 936 127	3 578 776	(14 142)	3 564 634
Kredyty spłacane według formuły dochodowej	23 579	5 421	29 000	(5 012)	23 988
Kredyty spłacane według formuły ilorazowej	10 255	151 322	161 577	(185)	161 392
Kredyty na budownictwo towarzyszące	21 209	182 552	203 761	(4 039)	199 722
Pozostałe	418	501	919	(295)	624
Razem	**1 698 110**	**2 275 923**	**3 974 033**	**(23 673)**	**3 950 360**

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela były generalnie udzielane spółdzielniom mieszkaniowym do dnia 31 maja 1992 roku oraz po tym terminie, incydentalnie na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1994 roku i dnia 27 lutego 1996 roku, natomiast osobom fizycznym do dnia 31 marca 1995 roku.

Kredyty mieszkaniowe „starego" portfela (poza kredytami hipotecznymi) mają wprawdzie określony umowny termin zapadalności, jednakże dla przeważającej części tego portfela, system ich spłaty nie wiąże się wprost z tym terminem.

W dniu 1 stycznia 1996 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1115, z późniejszymi zmianami), która zdecydowanie zmieniła ocenę problemów realności spłaty kredytów mieszkaniowych „starego" portfela w umownych terminach spłaty. Ustawa ta umożliwiła między innymi:

- przejściowy wykup niespłaconych odsetek ze środków budżetu państwa (w tym od kredytów hipotecznych),
- proces urealnienia wartości zadłużenia Banku i budżetu obciążającego kredytowane mieszkania,
- umorzenie części lub całości zadłużenia wobec budżetu,
- anulowanie odsetek za dany rok naliczonych od zadłużenia wobec budżetu i okresowe zachowanie prawa do ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych,

i w konsekwencji spowodowała, iż kredyty przedmiotowe odzyskały realną możliwość spłaty w terminach przewidzianych w umowach.

Rozwiązania przyjęte w tej ustawie stworzyły również możliwość spłaty kredytów tzw. „1% i 2%" poprzez wprowadzenie formuły spłaty „ilorazowej". Niezależnie od powyższego ustawodawca umożliwił kredytobiorcom zmianę zasad spłaty na „normatywną", z czego skorzystała znaczna część kredytobiorców spłacających do dnia 31 grudnia 1995 roku kredyty na zasadach „1% i 2%".

w tys. zł

Kredyty spłacane według formuły „normatywnej", która określa wysokość spłaty jako iloczyn powierzchni użytkowej lokalu i stawki normatywu ustalonego zgodnie z artykułem 7 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, stanowią zasadniczą część portfela. Odsetki bieżące od tych kredytów wykupywane są przez budżet państwa.

Kredyty spłacane według formuły „ilorazowej" dotyczą kredytobiorców, którzy mieli zawarte umowy pierwotne z czterdziestoletnim okresem spłaty, a roczna rata spłaty obliczana była jako 1% lub 2% wartości mieszkania. Aktualnie roczna spłata kredytu nie może być niższa od ilorazu kwoty zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek, kredytów tym odsetek przejściowo wykupionych ze środków budżetu państwa, na koniec roku poprzedniego oraz liczby lat, jaka pozostała do zakończenia okresu spłaty kredytu.

Kredyty spłacane według formuły dochodowej charakteryzują się wymaganą spłatą w wysokości 25% miesięcznych dochodów brutto gospodarstwa domowego. Odsetki bieżące od tych kredytów są również wykupywane ze środków budżetu państwa.

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego" portfela spowodowało ograniczenie ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w sytuacji niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

Kredyty mieszkaniowe „nowego" portfela

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów mieszkaniowych „nowego" portfela

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	9 933 265	97 585	10 030 850	(182 062)	9 848 788
z odroczoną spłatą części należności	1 044 164	86 389	1 130 553	(77 367)	1 053 186
hipoteczne	8 888 805	11 195	8 900 000	(104 695)	8 795 305
pozostałe	296	1	297	-	297
Kredyty „Nowy dom"	373 500	34 705	408 205	(129 323)	278 882
Kredyty komercyjne	18 651	4 272	22 923	(7 140)	15 783
Kredyty budowlane	15 131	2 310	17 441	(6 262)	11 179
Pozostałe	34 752	4 310	39 062	(8 688)	30 374
Razem	**10 375 299**	**143 182**	**10 518 481**	**(333 475)**	**10 185 006**

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	7 145 974	127 167	7 273 141	(124 758)	7 148 383
z odroczoną spłatą części należności	1 466 958	119 771	1 586 729	(71 083)	1 515 646
hipoteczne	5 678 618	7 395	5 686 013	(53 675)	5 632 338
pozostałe	398	1	399	-	399
Kredyty „Nowy dom"	414 917	34 501	449 418	(82 921)	366 497
Kredyty komercyjne	26 880	4 885	31 765	(6 739)	25 026
Kredyty budowlane	18 861	2 505	21 366	(6 470)	14 896
Pozostałe	32 253	3 653	35 906	(7 804)	28 102
Razem	**7 638 885**	**172 711**	**7 811 596**	**(228 692)**	**7 582 904**

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty „Własny kąt" w tym:	5 387 277	191 398	5 578 675	(90 750)	5 487 925
z odroczoną spłatą części należności	2 071 215	186 400	2 257 615	(69 097)	2 188 518
hipoteczne	3 315 571	4 996	3 320 567	(21 653)	3 298 914
pozostałe	491	2	493	-	493
Kredyty „Nowy dom”	418 601	35 407	454 008	(44 798)	409 210
Kredyty komercyjne	42 798	5 154	47 952	(9 756)	38 196
Kredyty budowlane	24 389	2 634	27 023	(9 225)	17 798
Pozostałe	32 786	4 318	37 104	(5 682)	31 422
Razem	**5 905 851**	**238 911**	**6 144 762**	**(160 211)**	**5 984 551**

Kredyt mieszkaniowy „Własny kąt” przeznaczony jest dla klientów indywidualnych i udzielany na finansowanie inwestycji mieszkaniowych (budowa, przebudowa, remont) oraz na cele niezwiązane z realizacją inwestycji (zakup lub zamiana).

Standardowo Bank finansuje do 80% kosztów zakupu/budowy domu/mieszkania oraz do 100 % kosztów inwestycji (czyli bez wkładu własnego kredytobiorcy), w przypadku m.in. remontu, dokończenia budowy, przebudowy czy refinansowania poniesionych kosztów inwestycji. Jeżeli kredytobiorca ubezpieczy wkład własny lub jego brakującą część, kredyt może być udzielony w wysokości do 100% kosztów inwestycji.

Spłata kredytu może się odbywać wg formuły malejącej (równe raty kapitałowe i malejące odsetki) oraz annuitetowej (równe raty kapitałowo – odsetkowe). Kredyt i odsetki spłacane są w ratach miesięcznych, w formie gotówkowej lub bezgotówkowej (polecenie przelewu, zlecenie płatnicze). Do czasu całkowitej wypłaty kredytu kredytobiorca korzysta z karencji w spłacie kapitału, odsetki mogą być kapitalizowane lub spłacane na bieżąco.

Kredyt może być udzielony w złotych, dolarach amerykańskich, frankach szwajcarskich oraz euro. Oprocentowanie kredytu jest ustalane według zmiennej stopy procentowej, której wysokość stanowi suma stawki referencyjnej oraz stałej, w okresie umownym marży.

Stawką referencyjną dla kredytów udzielanych w walucie polskiej jest WIBOR - S 3M – ustalany na podstawie średniej arytmetycznej 3-miesięcznych depozytów na rynku międzybankowym. Stawką referencyjną dla kredytów udzielanych w walutach wymienialnych są odpowiednio: LIBOR dla dolara amerykańskiego lub franka szwajcarskiego dla międzybankowych depozytów jednomiesięcznych – w przypadku kredytów udzielanych w dolarach amerykańskich lub frankach szwajcarskich, EURIBOR dla międzybankowych depozytów jednomiesięcznych - w przypadku kredytów lub pożyczek udzielanych w EUR.

W przypadku kredytów udzielanych w walucie polskiej, wysokość marży jest uzależniona od wysokości wkładu własnego kredytobiorcy w kosztach inwestycji; w przypadku kredytów udzielanych w walutach wymienialnych wysokość oferowanej marży jest uzależniona od długości okresu kredytowania.

w tys. zł

Kredyty dla ludności

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów dla ludności

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 669 657	-	3 669 657	(149 562)	3 520 095
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	695 421	121	695 542	(217 517)	478 025
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	665 371	320	665 691	(175 004)	490 687
Kredyty edukacyjne i dla studentów	960 679	537	961 216	(3 173)	958 043
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	112 761	-	112 761	(77 712)	35 049
Debety na ROR	457 951	-	457 951	(208 229)	249 722
Pożyczka hipoteczna	823 100	887	823 987	(6 358)	817 629
Pozostałe	1 297 596	19	1 297 615	(55 654)	1 241 961
Razem	**8 682 536**	**1 884**	**8 684 420**	**(893 209)**	**7 791 211**

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 638 906	-	3 638 906	(132 243)	3 506 663
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	1 037 556	173	1 037 729	(241 840)	795 889
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	763 803	350	764 153	(206 629)	557 524
Kredyty edukacyjne i dla studentów	863 569	912	864 481	(2 704)	861 777
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	222 952	1	222 953	(101 715)	121 238
Debety na ROR	464 678	1	464 679	(228 972)	235 707
Pożyczka hipoteczna	446 684	155	446 839	(501)	446 338
Pozostałe	960 749	11	960 760	(54 650)	906 110
Razem	**8 398 897**	**1 603**	**8 400 500**	**(969 254)**	**7 431 246**

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem
Kredyt odnawialny dla posiadaczy ROR	3 395 127	-	3 395 127
Kredyty na zakup pojazdów mechanicznych	1 443 137	189	1 443 326
Kredyty gotówkowe ogólnodostępne	1 036 267	365	1 036 632
Kredyty edukacyjne i dla studentów	731 402	1 189	732 591
Kredyty na zakup artykułów przemysłowych	422 106	3	422 109
Pozostałe	1 219 571	14	1 219 585
Razem kredyty dla ludności	8 247 610	1 760	8 249 370
Rezerwa			(839 364)
Razem kredyty dla ludności netto			**7 410 006**

w tys. zł

Kredyty na działalność gospodarczą

Poniżej przedstawiono strukturę kredytów na działalność gospodarczą

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty inwestycyjne	3 560 171	7 403	3 567 574	(343 967)	3 223 607
Kredyty obrotowe	2 501 485	6 583	2 508 068	(520 432)	1 987 636
Kredyty w rachunku bieżącym	1 423 668	-	1 423 668	(206 154)	1 217 514
Kredyty preferencyjne	478 556	38	478 594	(66 828)	411 766
Pozostałe	344 966	-	344 966	(118 705)	226 261
Razem	**8 308 846**	**14 024**	**8 322 870**	**(1 256 086)**	**7 066 784**

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty inwestycyjne	3 186 869	10 332	3 197 201	(314 402)	2 882 799
Kredyty obrotowe	2 430 665	7 921	2 438 586	(519 302)	1 919 284
Kredyty w rachunku bieżącym	1 514 922	-	1 514 922	(198 912)	1 316 010
Kredyty preferencyjne	541 255	35	541 290	(64 002)	477 288
Pozostałe	301 789	75	301 864	(125 637)	176 227
Razem	**7 975 500**	**18 363**	**7 993 863**	**(1 222 255)**	**6 771 608**

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Rodzaj kredytu	Kapitał	Odsetki skapitalizowane	Razem	Rezerwy	Razem netto
Kredyty finansujące gospodarkę krajową	4 010 616	13 687	4 024 303	(310 223)	3 714 080
Kredyty dla przedsiębiorstw indywidualnych	1 504 250	6 488	1 510 738	(170 176)	1 340 562
Kredyty w rachunku bieżącym	1 647 703	-	1 647 703	(39 296)	1 608 407
Kredyty preferencyjne dla rolników	380 524	23	380 547	(33 936)	346 611
Pozostałe	602 066	870	602 936	(397 256)	205 680
Razem	**8 145 159**	**21 068**	**8 166 227**	**(950 887)**	**7 215 340**

w tys. zł

b) Koncentracja ryzyka kredytowego jednostki dominującej

Największe zaangażowanie kredytowe bilansowe i pozabilansowe PKO BP SA w stosunku do indywidualnych podmiotów (z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych) odnosiło się do następujących kredytobiorców:

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Podmiot	Saldo zaangażowania
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	2 949 840
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot A)	2 301 577
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot B)	980 739
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	717 868
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	563 988
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	532 239
Wynajem pozostałych maszyn i urządzeń	440 355
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	429 496
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka C)	373 497
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka D)	309 021
Górnictwo i wzbogacanie węgla kamiennego	300 030
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	270 397
Wytwarzanie i dystrybucja paliw gazowych	235 850
Leasing finansowy	200 978

- **na dzień 31 grudnia 2002**

Podmiot	Saldo zaangażowania
Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	1 884 005
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot A)	1 804 166
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot B)	838 771
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	589 605
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	445 607
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	401 874
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka C)	337 339
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka D)	308 178
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	291 000
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	287 029
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot C)	260 896
Wynajem pozostałych maszyn i urządzeń	237 763
Produkcja i naprawa statków	224 672
Leasing finansowy	201 705

- **na dzień 31 grudnia 2001**

Podmiot	Saldo zaangażowania
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot D)	911 193
Fundusze emerytalno - rentowe	724 000
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka B)	637 549
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka A)	486 002
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	446 662
Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej (Spółka E)	306 583
Kopalnictwo rud metali nieżelaznych z wyjątkiem rud uranu i toru	291 461
Telekomunikacja	274 362
Budowa i naprawa statków	272 386
Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej (Podmiot C)	263 888

w tys. zł

c) Limity koncentracji kredytów jednostki dominującej

Zgodnie z art. 71 ust.1 i ust.2 Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku, limity koncentracji kredytów kształtowały się następująco:

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Dla wierzytelności PKO BP SA w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie			
– do 20% funduszy własnych Banku, jeżeli podmiot jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo jest zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku,	975 382	790 428	551 572
– do 25% funduszy własnych Banku, jeżeli podmiot nie jest powiązany z Bankiem	1 219 227	988 035	689 465
Dla wierzytelności PKO BP SA przekraczających 10% funduszy własnych – do 800% funduszy własnych Banku	39 015 264	31 617 128	22 062 874

Na dzień 31 grudnia 2003 roku zaangażowanie jednostki dominującej wobec dwóch podmiotów wyniosło odpowiednio 2 949 840 tysięcy złotych i 2 301 577 tysięcy złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2002 roku zaangażowanie PKO BP SA wobec trzech podmiotów wyniosło odpowiednio 1 884 005 tysięcy złotych, 1 804 166 tysięcy złotych i 838 771 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2001 roku zaangażowanie jednostki dominującej wyniosło odpowiednio 911 193 tysięcy złotych i 724 000 tysięcy złotych. Zgodnie z art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe, limity koncentracji nie mają zastosowania w stosunku do tych zaangażowań.

w tys. zł

d) Struktura koncentracji według branż jednostki dominującej

Jednostka dominująca posiadała znaczące zaangażowanie kredytowe wobec następujących gałęzi gospodarki (poniższe dane dotyczą jedynie kredytów na działalność gospodarczą oraz kredytów udzielonych jednostkom budżetowym):

		31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
Lp.	**Przedmiot działalności**	**Zaangażowanie (%)**	**Liczba podmiotów (%)**	**Zaangażowanie (%)**	**Liczba podmiotów (%)**	**Zaangażowanie (%)**	**Liczba podmiotów (%)**
A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	2,06	10,01	2,50	10,71	3,01	10,96
B	Rybołówstwo, rybactwo	0,02	0,09	-	0,08	0,03	0,09
C	Górnictwo, kopalnictwo	2,68	0,31	2,00	0,26	2,49	0,25
D	Działalność produkcyjna	15,60	21,48	16,70	21,61	21,22	22,26
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	11,93	0,73	13,00	0,74	13,22	0,75
F	Budownictwo	2,94	8,73	3,90	8,97	5,41	9,65
G	Handel	8,80	33,44	10,30	33,86	13,89	34,42
H	Hotele i restauracje	1,31	1,89	1,30	1,96	0,78	1,98
I	Transport i łączność	2,63	8,69	2,20	7,25	4,39	6,53
J	Pośrednictwo finansowe	0,90	1,01	2,50	1,13	3,35	1,32
K	Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	5,72	4,67	3,90	4,87	4,53	4,59
L	Administracja publiczna i obrona narodowa	43,83	5,45	40,20	5,05	25,77	4,14
M	Edukacja	0,32	0,47	0,30	0,49	0,35	0,37
N	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	0,36	1,78	0,40	1,78	0,54	1,57
O	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	0,90	1,25	0,80	1,24	1,02	1,12
	Razem	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Jednostka dominująca zarządza ryzykiem kredytowym poprzez monitorowanie zaangażowania kredytowego zarówno w stosunku do indywidualnych kredytobiorców jak i poszczególnych gałęzi gospodarki. Zdaniem Zarządu jednostki dominującej koncentracja kredytów udzielonych indywidualnym kredytobiorcom i poszczególnym gałęziom gospodarki nie niesie ze sobą nadmiernego ryzyka kredytowego.

e) Działalność według segmentów branżowych Grupy Kapitałowej PKO BP SA

Działalność operacyjną Grupy Kapitałowej PKO BP SA podzielono na siedem podstawowych segmentów branżowych: Segment Korporacyjny, Segment Detaliczny, Segment Działalności Skarbu, Segment Inwestycyjny, Segment Mieszkaniowy, Segment Usług Leasingowych, Segment Towarzystwa Emerytalnego oraz pozostałe segmenty.

- Segment Korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z dużymi, średnimi i małymi klientami korporacyjnymi.
- Segment Detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami indywidualnymi.

- Segment Działalności Skarbu obejmuje transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi oraz dłużnymi papierami wartościowymi.
- Segment Inwestycyjny obejmuje działalność inwestycyjną Grupy Kapitałowej PKO BP SA oraz działalność maklerską jednostki dominującej.
- Segment Mieszkaniowy obejmuje transakcje jednostki dominującej związane z udzielaniem kredytów mieszkaniowych i przyjmowaniem wkładów.
- Segment Usług Leasingowych obejmuje działalność leasingową Grupy Kapitałowej PKO BP SA
- Segment Towarzystwa Emerytalnego obejmuje działalność związaną z tworzeniem i zarządzaniem funduszem emerytalnym.
- Pozostałe Segmenty obejmują działalność nieprzypisaną do wyróżnionych segmentów, a mianowicie: pośrednictwo pieniężne, poręczenia prawa cywilnego i wekslowego, budowę i eksploatację lokali użytkowych.

Aktywa i pasywa segmentu są aktywami i pasywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej.

Wynik zarządczy z odsetek dla obszarów segmentów stanowi sumę wyników zarządczych z odsetek dla poszczególnych grup usług w obszarze i wyliczany jest:

a) dla depozytów jako różnica między wyceną średnich stanów depozytów cenami transferowymi kosztami odsetkowymi,

b) dla kredytów jako różnica między przychodami odsetkowymi a wyceną średnich stanów kredytów cenami transferowymi.

Koszty działania alokowane bezpośrednio do segmentu obejmują koszty bezpośrednie tj. koszty działania i amortyzacji alokowane do danego obszaru działalności. Koszty te nie ujmują kosztów alokowanych do działalności usługowo – zarządczej.

Koszty bezpośrednie do poszczególnych produktów alokowane są według kluczy przyjętych do planu, natomiast wysokość kluczy (struktura) określona została na podstawie rozliczenia kosztów przychodów pozaodsetkowych.

Koszty pośrednie alokowane do obszaru działania obejmują narzuty pozostałych kosztów działania i amortyzacji dotyczących działalności usługowo – zarządczej.

Podział według segmentów branżowych stanowi podstawowy podział segmentów działalności Grupy.

Całość działalności Grupy Kapitałowej odbywa się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Podstawowy podział na segmenty branżowe (dane niezweryfikowane)

Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Segment Towarzystwa Emerytalnego	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Wynik zarządczy z odsetek łącznie z wynikiem z prowizji i opłat	787 979	2 894 602	423 196	57 762	652 314	34 927	483	(6 998)	4 844 265
Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	-	-	-	15 228	-	-	5	-	15 233
Wynik z pozycji wymiany	-	-	218 445	-	-	(102)	(2)	3 413	221 754
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych (łącznie z wynikiem operacji finansowych oraz wynikiem ze sprzedaży)	22 259	11 218	470 987	(8 872)	(16 782)	13 421	22 506	142 089	656 826
Wynik zarządczy przed ryzykiem kredytowym	**810 238**	**2 905 820**	**1 112 628**	**64 118**	**635 532**	**48 246**	**22 992**	**138 504**	**5 738 078**
Wynik na rezerwach	(22 657)	23 769	-	(10 350)	(82 838)	(16 802)	(104)	(370)	(109 352)*
Koszty działania bezpośrednie i alokowane do obszaru działania	(836 212)	(2 263 020)	(35 391)	(64 045)	(396 479)	(26 266)	(23 892)	(169 136)	(3 814 441)
Wynik zarządczy	**(48 631)**	**666 569**	**1 077 237**	**(10 277)**	**156 215**	**5 178**	**(1 004)**	**(31 002)**	**1 814 285**
Wynik nieprzypisany (w tym wynik wewnętrzny – centrum kapitałowe)									(163 191)
Podatek dochodowy									(422 683)
Udział w zyskach i stratach jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności									(273)
(Zyski) straty mniejszości									56
Zysk netto									**1 228 194**

* W pozycji „Wynik na rezerwach” nie są ujmowane zmiany stanu rezerwy na ryzyko ogólne.

w tys. zł

Pozostałe informacje

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Segment Towarzystwa Emerytalnego	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Aktywa segmentu	14 797 942	6 973 587	36 064 165	976 580	14 402 443	413 788	29 335	21 976	73 679 816
Inwestycje segmentu w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	-	-	72 489	-	-	-	-	72 489
Aktywa segmentu ogółem	**14 797 942**	**6 973 587**	**36 064 165**	**1 049 069**	**14 402 443**	**413 788**	**29 335**	**21 976**	**73 752 305**
Pozostałe aktywa (nieprzypisane)									10 762 876
Aktywa ogółem									**84 515 181**
Pasywa segmentu	9 133 981	56 088 887	981 373	142 316	6 321 001	414 415	6	248 181	73 330 160
Wynik zarządczy segmentu	(48 631)	666 569	1 077 237	(10 277)	156 215	5 178	(1 004)	(31 002)	1 814 285
Pasywa segmentu ogółem	**9 085 350**	**56 755 456**	**2 058 610**	**132 039**	**6 477 216**	**419 593**	**(998)**	**217 179**	**75 144 445**
Pozostałe pasywa (nieprzypisane)									9 370 736
Pasywa ogółem									**84 515 181**
Nakłady inwestycyjne (koszty nabycia aktywów)									347 065
Amortyzacja									517 361
Inne koszty niepieniężne									-

w tys. zł

- **31 grudnia 2002 roku**

Podstawowy podział na segmenty branżowe (dane niezweryfikowane)

Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Wynik zarządczy z odsetek łącznie z wynikiem z prowizji i opłat	847 975	2 748 959	343 715	18 047	583 458	28 562	(12 928)	4 557 788
Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	-	-	-	12 058	-	-	-	12 058
Wynik z pozycji wymiany	-	-	191 724	-	-	6 597	4 397	202 718
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych (łącznie z wynikiem operacji finansowych oraz wynikiem ze sprzedaży)	55	14 864	869 148	(8 092)	(11 914)	12 296	188 575	1 064 932
Wynik zarządczy przed ryzykiem kredytowym	**848 030**	**2 763 823**	**1 404 587**	**22 013**	**571 544**	**47 455**	**180 044**	**5 837 496**
Wynik na rezerwach	(322 598)	(169 812)	211	5 197	(70 294)	(10 036)	(81)	(567 413)*
Koszty działania bezpośrednie i alokowane do obszaru działania	(596 792)	(2 462 610)	(14 649)	(52 760)	(396 580)	(27 722)	(161 754)	(3 712 867)
Wynik zarządczy	**(71 360)**	**131 401**	**1 390 149**	**(25 550)**	**104 670**	**9 697**	**18 209**	**1 557 216**
Wynik nieprzypisany (w tym wynik wewnętrzny – centrum kapitałowe)								(113 345)
Podatek dochodowy								(392 971)
Udział w zyskach i stratach jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności								194
(Zyski) straty mniejszości								(2)
Zysk netto								**1 051 092**

* W pozycji „Wynik na rezerwach” nie są ujmowane zmiany stanu rezerwy na ryzyko ogólne.

w tys. zł

Pozostałe informacje

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Aktywa segmentu	12 398 291	6 984 908	38 374 399	701 849	11 725 438	324 135	45 991	70 555 011
Inwestycje segmentu w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności				55 004				55 004
Aktywa segmentu ogółem	**12 398 291**	**6 984 908**	**38 374 399**	**756 853**	**11 725 438**	**324 135**	**45 991**	**70 610 015**
Pozostałe aktywa (nieprzypisane)								11 630 131
Aktywa ogółem								**82 240 146**
Pasywa segmentu	7 322 542	58 042 129	1 603 370	28 203	4 590 227	311 620	299 594	72 197 685
Wynik zarządczy segmentu	(71 360)	131 401	1 390 149	(25 550)	104 670	9 697	18 209	1 557 216
Pasywa segmentu ogółem	**7 251 182**	**58 173 530**	**2 993 519**	**2 653**	**4 694 897**	**321 317**	**320 479**	**73 754 901**
Pozostałe pasywa (nieprzypisane)								8 485 245
Pasywa ogółem								**82 240 146**
Nakłady inwestycyjne (koszty nabycia aktywów)								584 383
Amortyzacja								447 305
Inne koszty niepieniężne								-

w tys. zł

- **31 grudnia 2001 roku**

Podstawowy podział na segmenty branżowe (dane niezweryfikowane)

Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Wynik zarządczy z odsetek łącznie z wynikiem z prowizji i opłat	930 485	2 986 823	120 007	25 432	474 283	13 498	(11 446)	4 539 082
Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	-	-	-	31 279	-	-	-	31 279
Wynik z pozycji wymiany	-	-	168 417	-	-	(2 316)	10 495	176 596
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych (łącznie z wynikiem operacji finansowych oraz wynikiem ze sprzedaży)	13 322	-	618 259	(17 793)	-	7 472	106 212	727 472
Wynik zarządczy przed ryzykiem kredytowym	**943 807**	**2 986 823**	**906 683**	**38 918**	**474 283**	**18 654**	**105 261**	**5 474 429**
Wynik na rezerwach	(382 058)	(312 056)	116	(180 621)	10 649	(6 238)	162	(870 046)*
Koszty działania bezpośrednie i alokowane do obszaru działania	(482 839)	(2 318 572)	(13 833)	(45 541)	(393 185)	(20 884)	(84 538)	(3 359 392)
Wynik zarządczy	**78 910**	**356 195**	**892 966**	**(187 244)**	**91 747**	**(8 468)**	**20 885**	**1 244 991**
Wynik nieprzypisany (w tym wynik wewnętrzny – centrum kapitałowe)								172 853
Podatek dochodowy								(482 888)
Udział w zyskach i stratach jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności								(48 167)
(Zyski) straty mniejszości								(14)
Zysk netto								**886 775**

* W pozycji „Wynik na rezerwach” nie są ujmowane zmiany stanu rezerwy na ryzyko ogólne.

w tys. zł

Pozostałe informacje

	Segment Korporacyjny	Segment Detaliczny	Segment Działalności Skarbu	Segment Inwestycyjny	Segment Mieszkaniowy	Segment Usług Leasingowych	Pozostałe Segmenty	Razem Grupa Kapitałowa
Aktywa segmentu	10 599 049	7 410 008	38 327 894	769 068	9 977 422	246 812	45 991	67 376 244
Inwestycje segmentu w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	-	-	35 887	-	-	-	35 887
Aktywa segmentu ogółem	**10 599 049**	**7 410 008**	**38 327 894**	**804 955**	**9 977 422**	**246 812**	**45 991**	**67 412 131**
Pozostałe aktywa (nieprzypisane)								11 917 461
Aktywa ogółem								**79 329 592**
Pasywa segmentu	6 176 692	59 293 645	2 312 522	47 532	3 858 232	238 787	299 594	72 227 004
Wynik zarządczy segmentu	78 910	356 195	892 966	(187 244)	91 747	(8 468)	20 885	1 244 991
Pasywa segmentu ogółem	**6 255 602**	**59 649 840**	**3 205 488**	**(139 712)**	**3 949 979**	**230 319**	**320 479**	**73 471 995**
Pozostałe pasywa (nieprzypisane)								5 857 597
Pasywa ogółem								**79 329 592**
Nakłady inwestycyjne (koszty nabycia aktywów)								762 514
Amortyzacja								410 185
Inne koszty niepieniężne								-

w tys. zł

f) Struktura koncentracji geograficznej zaangażowania jednostki dominującej

Region	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Mazowiecki	11 098 234	28,7	8 698 310	25,9	6 927 389	22,6
Śląsko-opolski	4 916 779	12,7	4 304 336	12,8	3 707 279	12,1
Wielkopolski	3 571 324	9,2	3 214 453	9,6	3 099 335	10,1
Dolnośląski	3 223 414	8,3	3 092 412	9,2	2 710 971	8,8
Lubelsko-podkarpacki	2 852 997	7,4	2 618 597	7,8	2 436 742	7,9
Małopolsko-świętokrzyski	2 563 148	6,6	2 326 035	6,9	1 963 755	6,4
Łódzki	2 482 011	6,4	2 346 975	7,0	2 209 293	7,2
Zachodnio-pomorski	2 298 140	5,9	1 994 835	5,9	1 652 463	5,4
Kujawsko-pomorski	2 003 070	5,2	1 757 508	5,2	1 564 919	5,1
Pomorski	1 566 004	4,0	1 354 285	4,0	1 198 505	3,9
Warmińsko-mazurski	1 308 312	3,4	1 188 963	3,5	1 117 478	3,6
Podlaski	862 870	2,2	725 842	2,2	626 523	2,0
Oddział internetowy	2 682	-	2 770	-	-	-
Centrala	-	-	-	-	1 486 578	4,9
Razem	**38 748 985**	**100,0**	**33 625 321**	**100,0**	**30 701 230**	**100,0**

Portfel kredytowy jest zdywersyfikowany regionalnie. Największy udział portfela kredytowego koncentruje się w regionie Mazowieckim, w tym przeważają należności od podmiotów budżetu centralnego (w 2003 roku 42,1%, w 2002 roku 36%, w 2001 roku 23,3%), które są niewrażliwe na ryzyko związane z położeniem geograficznym. Przedstawione dane obejmują portfel kredytowy o zaangażowaniu powyżej 100 tysięcy złotych.

2. Dane o źródłach pozyskania depozytów, z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku

Zobowiązania Grupy Kapitałowej wobec sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego.

a) Zobowiązania według segmentów geograficznych

Region	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Mazowiecki	18 680 032	25,67	18 098 744	25,23	17 753 188	24,93
Śląsko-opolski	9 170 970	12,61	9 042 115	12,60	9 052 048	12,71
Wielkopolski	7 179 058	9,87	7 117 073	9,92	6 937 327	9,74
Małopolsko-świętokrzyski	6 641 667	9,13	6 601 888	9,20	6 633 920	9,32
Łódzki	5 285 660	7,27	5 283 186	7,36	5 358 038	7,53
Dolnośląski	5 223 132	7,18	5 134 249	7,16	5 167 846	7,26
Lubelsko-podkarpacki	5 113 237	7,03	4 987 530	6,95	4 892 573	6,87
Kujawsko-pomorski	2 834 651	3,90	3 145 862	4,39	2 940 207	4,13
Pomorski	3 203 481	4,40	3 125 345	4,36	3 121 045	4,38
Zachodnio-pomorski	3 061 933	4,21	2 884 262	4,02	2 889 078	4,06
Warmińsko-mazurski	2 120 804	2,92	2 106 222	2,93	2 048 369	2,88
Podlaski	2 078 104	2,86	2 002 204	2,79	1 962 257	2,76
Centrala	1 322 426	1,82	1 684 315	2,35	2 395 838	3,37
Centrum Obsługi Inteligo	726 801	1,00	498 789	0,70	0	0,00
Bankowy Dom Maklerski	92 005	0,13	28 157	0,04	46 816	0,06
Centrum Operacji Kartowych	4	0,00	4	0	4	0,00
Depozyty klientów razem	**72 733 965**	**100,00**	**71 739 945**	**100,00**	**71 198 554**	**100,00**

w tys. zł

b) Zobowiązania według branż

Wyszczególnienie	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%
Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	597 847	0,82	458 203	0,64	328 914	0,46
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne, spółdzielnie	3 468 563	4,77	2 821 713	3,93	2 227 751	3,13
Przedsiębiorcy indywidualni	1 897 832	2,61	1 649 656	2,30	1 687 290	2,37
Rolnicy indywidualni	32 041	0,04	28 254	0,04	21 663	0,03
Instytucje niekomercyjne	1 427 799	1,96	1 418 120	1,98	1 257 601	1,77
Osoby prywatne	60 928 973	83,78	61 528 912	85,77	61 983 849	87,06
Budżet	3 178 790	4,37	2 201 641	3,07	1 339 739	1,88
Sektor finansowy	1 202 120	1,65	1 633 446	2,27	2 351 747	3,30
Depozyty klientów razem	**72 733 965**	**100,00**	**71 739 945**	**100,00**	**71 198 554**	**100,00**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku 93,98% zobowiązań ogółem koncentruje się w sektorze niefinansowym, w tym 89,14% tych zobowiązań dotyczy osób fizycznych, natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku wielkości te kształtowały się odpowiednio 94,66% i 90,61% oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku odpowiednio 94,82% i 91,82%.

3. Informacje o zmianach wartości dotacji dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek okresu, zwiększeń i zmniejszeń z podziałem na poszczególne podmioty oraz stanu na koniec okresu.

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie posiada oddziałów zagranicznych.

4. Instrumenty finansowe

Jak to opisano w punkcie 11 Wprowadzenia do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zostały przekształcone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę Kapitałową PKO BP SA przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2003 roku i dnia 31 grudnia 2002 roku za wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji aktywów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku. Wyjątek ten jest zgodny z obowiązującymi przepisami, tj. Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. z 2001 roku nr 149, poz. 1674, z późniejszymi zmianami). W związku z powyższym Grupa Kapitałowa PKO BP SA po raz pierwszy zaprezentowała dane dotyczące podziału oraz wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych w odniesieniu do danych finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku. Przepisy wyżej wymienionego Rozporządzenia nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

w tys. zł

a) Podział instrumentów finansowych

- **Zmiana stanu instrumentów finansowych w 2003 roku.**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**510 051**	**7 755**	**619 176**	**4 752 413**	**5 889 395**
a) zwiększenia (z tytułu)	**51 681 282**	**5 077**	**1 516**	**-**	**51 687 875**
- zakupu	49 460 980	2 128	**-**	**-**	**49 463 108**
- przekwalifikowania	2 212 058	-	**-**	**-**	**2 212 058**
- naliczenia odsetek	6 986	-	**-**	**-**	**6 986**
- rozliczenia dyskonta	971	-	**-**	**-**	**971**
- wzrostu wartości aktywów	178	2 949	16	**-**	**3 143**
- pozostałe	109	-	1 500	-	**1 609**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(51 319 312)**	**(9 813)**	**(418 683)**	**(944 884)**	**(52 692 692)**
- sprzedaży	(51 163 719)	(9 776)	(209 408)	**-**	**(51 382 903)**
- wykupu	(152 841)	**-**	-	**-**	**(152 841)**
- odsetek zapadłych	(2 059)	**-**	-	**-**	**(2 059)**
- spadku wartości aktywów	(239)	**-**	(209 275)	**-**	**(209 514)**
- pozostałe	(454)	(37)	-	**-**	**(491)**
- zmiany salda pozycji „Kasa, operacje z Bankiem Centralnym”	**-**	**-**	-	(944 884)	**(944 884)**
Stan aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2003 r.	**872 021**	**3 019**	**202 009**	**3 807 529**	**4 884 578**

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

stan na 01.01.2003 r.	**105 669**
- wycena instrumentów pochodnych	12 115
stan na 31.12.2003 r.	**117 784**

w tys. zł

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe	Papiery wartościowe zakupione z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**10 720 139**	**547 244**	**11 267 383**
a) zwiększenia (z tytułu)	**5 131 478**	**-**	**5 131 478**
- zakupu	4 924 491	-	4 924 491
- różnic kursowych	188	-	188
- naliczonych odsetek	45 129	-	45 129
- rozliczenia dyskonta	161 670	-	161 670
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(11 084 277)**	**(263 531)**	**(11 347 808)**
- wykupu	(11 078 209)	-	(11 078 209)
- rozliczenia premii	(6 068)	-	(6 068)
- zmiany salda pozycji „Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu”	-	(263 531)	(263 531)
Stan aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na 31.12.2003 r.	**4 767 340**	**283 713**	**5 051 053**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach oraz jednostki uczestnictwa w funduszach	Razem
Stan na 01.01.2003 r.	**16 809 994**	**278 921**	**17 088 915**
a) zwiększenia (z tytułu)	**39 535 289**	**223 039**	**39 758 328**
- zakupu	38 517 602	50 313	38 567 915
- odsetek naliczonych	510 603	-	510 603
- przejęcia	12 532	-	12 532
- wzrostu wartości aktywów	1 310	140 734	142 044
- rozliczenia dyskonta	466 546	-	466 546
- objęcia akcji w drodze konwersji	-	13 361	13 361
- pozostałe	26 696	18 631	45 327
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(32 460 324)**	**(117 936)**	**(32 578 260)**
- sprzedaży	(8 237 135)	(33 626)	(8 270 761)
- wykupu	(21 480 451)	-	(21 480 451)
- spadku wartości aktywów	(411 834)	(84 278)	(496 112)
- przekwalifikowania	(2 221 857)	-	(2 221 857)
- rozliczenia premii	(45 709)	-	(45 709)
- odsetek zapadłych	(61 725)	-	(61 725)
- różnic kursowych	(836)	-	(836)
- pozostałe	(777)	(32)	(809)
Stan aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31.12.2003 r.	**23 884 959**	**384 024**	**24 268 983**

w tys. zł

- **Zmiana stanu instrumentów finansowych w 2002 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**912 227**	**11 460**	**412 982**	**8 769 110**	**10 105 779**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	355	420	63 086	**-**	**63 861**
Stan na 01.01.2002 r.	**912 582**	**11 880**	**476 068**	**8 769 110**	**10 169 640**
a) zwiększenia (z tytułu)	**45 851 492**	**20 704**	**155 401**	**-**	**46 027 597**
- zakupu	42 674 610	12 190	**-**	**-**	**42 686 800**
- przekwalifikowania	3 144 613	-	**-**	**-**	**3 144 613**
- naliczenia odsetek	1 780	-	**-**	**-**	**1 780**
- rozliczenia dyskonta	7 964	-	**-**	**-**	**7 964**
- wzrostu wartości aktywów	22 525	6 993	155 401	**-**	**184 919**
- pozostałe	-	1 521	-	-	**1 521**
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(46 254 023)**	**(24 829)**	**(12 293)**	**(4 016 697)**	**(50 307 842)**
- sprzedaży	(46 208 861)	(20 042)	(6 393)	**-**	**(46 235 296)**
- wykupu	(44 895)	**-**	-	**-**	**(44 895)**
- odsetek zapadłych	-	**-**	-	**-**	**-**
- spadku wartości aktywów	-	(4 787**)**	(5 900)	**-**	**(10 687)**
- rozliczenie premii	(267)	**-**	-	**-**	**(267)**
- zmiany salda pozycji „Kasa, operacje z Bankiem Centralnym”	**-**	**-**	-	(4 016 697)	**(4 016 697)**
Stan aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na 31.12.2002 r.	**510 051**	**7 755**	**619 176**	**4 752 413**	**5 889 395**

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

stan na 01.01.2002 r.	**4 302**
- wycena instrumentów pochodnych	101 367
stan na 31.12.2002 r.	**105 669**

w tys. zł

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Dłużne papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe	Papiery wartościowe zakupione z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**11 188 379**	**-**	**11 188 379**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	-	-	-
Stan na 01.01.2002 r.	**11 188 379**	**-**	**11 188 379**
a) zwiększenia (z tytułu)	**42 788 064**	**547 244**	**43 335 308**
- zakupu	42 412 551	-	42 412 551
- różnic kursowych	-	-	-
- naliczonych odsetek	71 226	-	71 226
- rozliczenia dyskonta	304 287	-	304 287
- zmiany salda pozycji „Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu”	-	547 244	547 244
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(43 256 304)**	**-**	**(43 256 304)**
- wykupu	(43 253 183)	-	(43 253 183)
- rozliczenia premii	(1 917)	-	(1 917)
- inne	(1 204)	-	(1 204)
Stan aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na 31.12.2002 r.	**10 720 139**	**547 244**	**11 267 383**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe	Udziały lub akcje w innych jednostkach oraz jednostki uczestnictwa w funduszach	Razem
Stan na 31.12.2001 r.	**13 570 730**	**249 290**	**13 820 020**
- zmiany przyjętych zasad (polityk) rachunkowości	**344 950**	**-**	**344 950**
Stan na 01.01.2002 r.	**13 915 680**	**249 290**	**14 164 970**
a) zwiększenia (z tytułu)	**78 764 094**	**141 083**	**78 905 177**
- zakupu	71 846 422	-	71 846 422
- odsetek naliczonych	939 450	-	939 450
- przejęcia	4 353 803	-	4 353 803
- wzrostu wartości aktywów	423 750	141 016	564 766
- rozliczenia dyskonta	1 197 131	-	1 197 131
- objęcie akcji w podwyższeniu kapitału	-	67	67
- różnice kursowe	21	-	21
- pozostałe	3 517	-	3 517
b) zmniejszenia (z tytułu)	**(75 869 780)**	**(111 452)**	**(75 981 232)**
- sprzedaży	(14 853 800)	(10 381)	(14 864 181)
- wykupu	(58 419 253)	-	(58 419 253)
- spadku wartości aktywów	(138 330)	(100 200)	(238 530)
- przekwalifikowania	(2 345 699)	-	(2 345 699)
- rozliczenia premii	(6 766)	-	(6 766)
- odsetek zapadłych	(67 598)	-	(67 598)
- różnic kursowych	(243)	-	(243)
- pozostałe	(38 091)	(871)	(38 962)
Stan aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na 31.12.2002 r.	**16 809 994**	**278 921**	**17 088 915**

w tys. zł

Instrumenty finansowe według terminów zapadalności

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	3 807 529	-	-	-	-	-	-	**3 807 529**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	1 902	158 449	528 306	145 210	37 907	-	-	**871 774**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	-	-	-	-	247	-	-	**247**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	3 019	**3 019**
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	2 535	18 360	137 625	43 489		-		**202 009**
Razem	**3 811 966**	**176 809**	**665 931**	**188 699**	**38 154**	**-**	**3 019**	**4 884 578**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	-	9 906	3 821 074	-	936 360	-	-	**4 767 340**
Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu	103 921	179 792	-	-	-	-	-	**283 713**
Razem	**103 921**	**189 698**	**3 821 074**	**-**	**936 360**	**-**	**-**	**5 051 053**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	242 514	1 502 924	8 739 307	8 977 498	10 182	-	-	**19 472 425**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	1 006	2 421	51 962	465 689	309 691	-	-	**830 769**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	180 443	-	-	-	2 646 447	-	-	**2 826 890**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki niefinansowe	440 281	116 052	42 141	155 101	-	1 300	-	**754 875**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	384 024	**384 024**
Razem	**864 244**	**1 621 397**	**8 833 410**	**9 598 288**	**2 966 320**	**1 300**	**384 024**	**24 268 983**

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	4 752 413	-	-	-	-	-	-	**4 752 413**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	46 616	38 076	395 550	26 479	3 330	-	-	**510 051**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	7 755	**7 755**
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	-	147 939	471 237	-	-	-	-	**619 176**
Razem	**4 799 029**	**186 015**	**866 787**	**26 479**	**3 330**	**-**	**7 755**	**5 889 395**

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	149 700	156 673	2 157 907	1 479 187	1 107 424	-	-	**5 050 891**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	3 979 680	-	-	-	1 689 568	-	-	**5 669 248**
Papiery wartościowe z przyrzeczeniem odkupu	547 244	-	-	-	-	-	-	**547 244**
Razem	**4 676 624**	**156 673**	**2 157 907**	**1 479 187**	**2 796 992**	**-**	**-**	**11 267 383**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	dla których termin zapadalności upłynął	o nieokreślonej zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżet państwa	42	1 779 598	5 287 306	5 562 335	134 873	-	-	**12 764 154**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez budżety terenowe	-	-	7 346	337 273	337 231	-	-	**681 850**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki finansowe	-	-	-	-	2 739 236	65	-	**2 739 301**
Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki niefinansowe	360 297	98 841	6 149	156 893	-	2 509	-	**624 689**
Udziały lub akcje w innych jednostkach	-	-	-	-	-	-	278 921	**278 921**
Razem	**360 339**	**1 878 439**	**5 300 801**	**6 056 501**	**3 211 340**	**2 574**	**278 921**	**17 088 915**

w tys. zł

b) Charakterystyka instrumentów finansowych

- **Charakterystyka dłużnych papierów wartościowych**

Bony skarbowe i bony pieniężne NBP

NBP emituje obecnie bony pieniężne o 14-dniowym terminie do wykupu. Minimalna dochodowość bonów NBP określana jest przez stopę interwencyjną ustaloną przez Radę Polityki Pieniężnej. Stopa interwencyjna na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 5,25% (na dzień 31 grudnia 2002 roku 6,75%, na dzień 31 grudnia 2001 roku 13%). Portfel bonów skarbowych składał się głównie z bonów o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym 52-tygodnie. Średnia arytmetyczna dochodowość tych bonów skarbowych w 2003 roku wynosiła 5,342% (w 2002 roku 5,693%, w 2001 roku 11,10%). W portfelu bonów skarbowych na dzień 31 grudnia 2003 roku wykazane są bony stanowiące zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG). Wartość bonów skarbowych stanowiących zabezpieczenie BFG wynosiła 286 960 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2003 roku.

Obligacje restrukturyzacyjne

W grudniu 1993 roku, zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1993 roku nr 18, poz. 82, z późniejszymi zmianami), Bank otrzymał obligacje restrukturyzacyjne o wartości nominalnej 573 420 tysięcy złotych. Zostały one przyznane na zwiększenie funduszy własnych Banku oraz na utworzenie dodatkowych rezerw celowych na należności w sytuacji nieregularnej do poziomu wymaganego przez NBP. Są one oprocentowane według stopy procentowej ustalonej dla poszczególnych okresów odsetkowych jako średnia arytmetyczna z obowiązujących szesnastego dnia w miesiącu stóp kredytu redyskontowego NBP. Począwszy od czerwca 1995 roku, część naliczonych odsetek jest, co pół roku wypłacana PKO BP SA do wysokości kwoty wyliczonej w oparciu o bazową stopę oprocentowania, która wynosi nie mniej niż 5% w stosunku rocznym. Wartość obligacji restrukturyzacyjnych na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 936 360 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 1 107 423 tysiące złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku 1 216 329 tysięcy złotych).

Pozostała część naliczonych odsetek jest kapitalizowana. Wykup kapitału i odsetek skapitalizowanych rozpoczął się w czerwcu 1995 roku i będzie kontynuowany, co pół roku do grudnia 2008 roku.

Obligacje Skarbu Państwa

W portfelu PKO BP SA znajdowały się 2, 5, 10-letnie obligacje Skarbu Państwa. Wśród obligacji 10-letnich dominowały obligacje o zmiennym oprocentowaniu emitowane w poprzednich latach. Oprocentowanie tych obligacji zależy od dochodowości bonów skarbowych 52-tygodniowych – na przetargach poprzedzających dany okres odsetkowy. Wartość obligacji Skarbu Państwa na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosiła 19 094 413 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 11 929 346 tysięcy złotych, w tym 290 856 tysięcy złotych stanowiących zabezpieczenie BFG, na dzień 31 grudnia 2001 roku 8 503 806 tysięcy złotych, w tym 199 653 tysiące złotych stanowiących zabezpieczenie BFG).

Na dzień 31 grudnia 2003 roku obligacje o stałym oprocentowaniu, 2 i 5–letnie stanowiły 97,49% (na dzień 31 grudnia 2002 roku 96,28%, na dzień 31 grudnia 2001 roku 91,83%) wszystkich obligacji skarbowych (bez restrukturyzacyjnych i w USD). Średnia dochodowość obligacji 2 i 5–letnich sprzedawanych na przetargach w 2003 roku wynosiła odpowiednio 5,49% i 5,44% (w 2002 roku 5,74%, 5,51%, w 2001 roku 10,02%, 9,68%).

Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA posiadała obligacje skarbowe wyemitowane w dolarach amerykańskich o wartości nominalnej 11 103 tysięcy USD, wycenione według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2003 roku, których oprocentowanie w skali roku wynosiło 7,125%.

W 1989 i 1990 roku miała miejsce istotna dewaluacja złotego w stosunku do walut obcych. W 1991 roku Bank otrzymał obligacje Skarbu Państwa denominowane w dolarach amerykańskich o łącznej wartości 23 milionów USD w ramach częściowej rekompensaty strat powstałych w wyniku tej dewaluacji. Na dzień 31 grudnia 2002 roku PKO BP SA posiadała obligacje Skarbu Państwa o wartości nominalnej 1 milion USD (na dzień 31 grudnia 2001 roku 3 miliony USD), wycenione według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2002 roku. Obligacje te mogą być przedmiotem obrotu tylko pomiędzy bankami krajowymi. Obligacje te są oprocentowane według stawki 6-miesięcznego oprocentowania LIBOR + 0,5%. Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA nie posiadała powyższych obligacji.

w tys. zł

Obligacje NBP

W 1999 roku Narodowy Bank Polski, w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez banki, wyemitował obligacje sześcio-, siedmio-, ośmio-, dziewięcio-, i dziesięcioletnie. Wartość zakupionych w dniu 30 września 1999 roku przez PKO BP SA obligacji wyniosła 4 198 690 tysięcy złotych. Kwota ta została wyliczona zgodnie z przepisami uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 15, poz. 23). Obligacje te były oprocentowane według stopy procentowej ustalonej na podstawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych dwunastu miesiącach (od sierpnia danego roku do lipca następnego roku).

Wykup poszczególnych serii obligacji według ich wartości nominalnej, zgodnie z warunkami emisji, nastąpić miał dla każdej serii jednorazowo, w dniu 30 września odpowiednio 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009 roku. W dniu 21 grudnia 2000 roku została zawarta umowa pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim, a PKO BP SA w sprawie warunków i form pomocy NBP dla PKO BP SA w związku z realizacją przez PKO BP SA programu postępowania naprawczego. Stosownie do zapisów umowy NBP odkupił od PKO BP SA w dniu 2 stycznia 2001 roku część obligacji NBP o łącznej kwocie 3 200 000 tysięcy złotych. Z dniem 16 stycznia 2002 roku wygasła umowa z dnia 21 grudnia 2000 roku w sprawie warunków i form pomocy NBP dla PKO BP SA w związku z realizacją przez PKO BP SA programu postępowania naprawczego. Stosownie do postanowień niniejszej umowy, PKO BP SA ponownie nabyła odkupione przez NBP obligacje wyemitowane na podstawie uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej.

W dniu 11 lutego 2002 roku weszła w życie uchwała Nr 5/6/PPK/2002 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 8 lutego 2002 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych na zamianę części obligacji nabytych przez banki w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 2002 roku nr 3, poz.5). Przepisy uchwały umożliwiły dokonanie zamiany sześcio-, siedmio- i ośmioletnich obligacji Narodowego Banku Polskiego wyemitowanych przez NBP na podstawie uchwały Nr 36/28/PPK/1999 Zarządu NBP z dnia 25 czerwca 1999 roku w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 1999 roku nr 15, poz. 23) na dziesięcioletnie obligacje o oprocentowaniu zmiennym i terminie wykupu w dniu 1 marca 2012 roku, w proporcji 1:1. Zamiana nastąpiła w dniu 28 lutego 2002 roku.

W dniu 2 kwietnia 2003 roku weszła w życie uchwała Nr 1/9/OK/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 4 marca 2003 roku w sprawie wcześniejszego wykupu przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP z 2003 roku nr 6, poz. 7). Wcześniejszym wykupem, który nastąpił 3 kwietnia 2003 roku, objęte zostały obligacje dziewięcio- i dziesięcioletnie, o terminach wykupu odpowiednio 30 września 2008 roku i 30 września 2009 roku. Wartość nominalna tych obligacji wynosiła 1 679 476 tysięcy złotych. W tym samym terminie nastąpiła również, za pośrednictwem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. wypłata należnych Bankowi, za okres od 1 października 2002 roku do 3 kwietnia 2003 roku, odsetek od przedmiotowych obligacji NBP. PKO BP SA otrzymała z tego tytułu kwotę 18 716 tysięcy złotych.

Bony wekslowe

Na dzień 31 grudnia 2003 roku PKO BP SA posiadała największe zaangażowanie z tytułu bonów wekslowych wyemitowanych przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., które zostały wystawione w dziesięciu transzach o wartości nominalnej 318 000 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku w dwunastu transzach wyemitowanych wartości nominalnej 296 000 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku w dziesięciu transzach wyemitowanych wartości nominalnej 289 000 tysięcy złotych) oraz wyemitowanych przez Elektrownię Bełchatów S.A. w sześciu transzach o wartości nominalnej 230 000 tysięcy złotych.

- **Podział i charakterystyka zobowiązań pozabilansowych związanych z realizacją operacji kupna/sprzedaży**

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Bieżące operacje wymiany	1 578 279	10 237 771	5 095 560
Terminowe operacje wymiany	11 858 041	25 118 694	23 997 779
Operacje papierami wartościowymi	522 611	546 730	386 070
Operacje instrumentami finansowymi	45 200 508	23 637 114	700 000
Razem	59 159 439	59 540 309	30 179 409

w tys. zł

Bieżące operacje wymiany

	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
zakup	**w walucie**	**w złotych**	**w walucie**	**w złotych**	**w walucie**	**w złotych**
USD	40 572	151 758	655 499	2 516 331	345 351	1 376 673
EUR	28 198	133 009	33 950	136 486	76 000	267 665
AUD	-	-	-	-	100	203
GBP	-	-	-	-	850	4 906
CHF	48 000	145 349	15 000	41 512	30 000	71 280
CZK	28 900	4 185	-	-	-	-
SEK	700	363	-	-	-	-
PLN		354 863		2 424 256		829 304
Razem	**X**	**789 527**	**X**	**5 118 585**	**X**	**2 550 031**

	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**	**w walucie**	**w złotych**	**w walucie**	**w złotych**
USD	134 125	501 696	669 255	2 569 137	291 716	1 162 870
EUR	44 984	212 187	33 810	135 923	33 400	117 631
GBP	530	3 534	100	618	200	1 154
CHF	300	908	500	1 384	4 200	9 979
CZK	14 300	2 071	-	-	-	-
SEK	2 700	1 402	2 500	1 094	300	114
DKK	230	146	-	-	400	190
NOK	800	448	-	-	-	-
PLN		66 360		2 411 030		1 253 591
Razem	**X**	**788 752**	**X**	**5 119 186**	**X**	**2 545 529**
Razem bieżące operacje wymiany	**X**	**1 578 279**	**X**	**10 237 771**	**X**	**5 095 560**

W pozycji „Bieżące operacje wymiany" są wykazywane operacje, przy których zobowiązania pozabilansowe trwają nie dłużej niż 48 godzin liczonych według kalendarza dni roboczych. Saldo pozycji „Bieżące operacje wymiany - zakup" reprezentuje zakupione środki pieniężne w dniu zawarcia transakcji, natomiast saldo pozycji dotyczy „Bieżące operacje wymiany – sprzedaż" dotyczy sprzedanych środków pieniężnych w dniu zawarcia transakcji.

w tys. zł

Terminowe operacje wymiany i operacje instrumentami finansowymi

Grupa Kapitałowa PKO BP SA zawiera szereg transakcji pochodnych typu swap walutowy, forward walutowy, transakcji forward stopy procentowej (FRA), IRS, futures, sell-by-back oraz opcje walutowe.

Transakcje pochodne zostały zawarte w celu:

a) regulacji płynności,

b) spekulacji,

c) arbitrażu pomiędzy rynkami finansowymi.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

zakup	**w walucie**	**w złotych**
USD	270 297	1 011 046
EUR	25 150	118 633
PLN		4 814 200
Razem		**5 943 879**

sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**
USD	505 979	1 892 615
EUR	346 899	1 636 321
CHF	678 000	2 053 052
NOK	1 000	560
PLN		331 614
Razem		**5 914 162**

W pozycji „Operacje instrumentami finansowymi" zostały wykazane salda transakcji: FRA w wysokości 29 125 000 tysięcy złotych, IRS w wysokości 12 855 000 tysięcy złotych, futures w wysokości 3 471 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne w wysokości 1 927 298 tysięcy złotych, opcje w wysokości 949 684 tysięcy złotych, sell-by-back w wysokości 340 055 tysięcy złotych.

Z transakcjami typu swap, forward, FRA, IRS oraz futures związane jest ryzyko niekorzystnej dla jednostki dominującej zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2003 rok jednostka dominująca wykazała z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych przychód w wysokości 418 861 tysięcy złotych, w szczególności kwotę (zysk) 292 212 tysięcy złotych z tytułu operacji swap, (zysk) 3 041 tysięcy złotych z tytułu operacji FRA, (zysk) 40 tysięcy złotych z tytułu operacji futures, (zysk) 110 284 tysiące złotych tytułu operacji IRS, (zysk) 13 284 tysiące złotych z tytułu wbudowanych instrumentów pochodnych w pozycji „Wynik operacji finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za rok 2003 w pozycji „Wynik operacji finansowych" jednostka dominująca ujęła łączną kwotę netto (zysk) 25 268 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, w szczególności z tytułu wyceny dla transakcji swap walutowy (zysk) 22 609 tysięcy złotych, forward walutowy (strata) 1 100 tysięcy złotych, IRS (zysk) 26 313 tysięcy złotych, FRA (strata) 15 560 tysięcy złotych, sell-buy-back (zysk) 693 tysiące złotych, opcje (zysk) 995 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne (strata) 8 682 tysiące złotych.

Spółki konsolidowane metodą pełną w rachunku zysków i strat za rok 2003 w pozycji „Wynik operacji finansowych" ujęły przychód z wbudowanych instrumentów pochodnych w wysokości 189 tysięcy złotych oraz koszt z wbudowanych instrumentów pochodnych w wysokości 1 862 tysiące złotych.

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

zakup	**w walucie**	**w złotych**
USD	557 013	2 138 263
EUR	13 474	54 168
PLN		10 530 257
Razem		**12 722 688**

sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**
USD	2 279 432	8 750 282
EUR	533 887	2 146 332
CHF	500 000	1 383 750
PLN		115 642
Razem		**12 396 006**

W pozycji „Operacje instrumentami finansowymi" zostały wykazane salda transakcji: FRA w wysokości 21 345 000 tysięcy złotych, IRS w wysokości 200 000 tysięcy złotych, futures w wysokości 915 tysięcy złotych, superobligacje w wysokości 1 068 441 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne w wysokości 780 106 tysięcy złotych transakcjami pozostałe w kwocie 242 652 tysięcy złotych.

Z transakcjami typu swap, forward, FRA, IRS oraz futures związane jest ryzyko niekorzystnej dla jednostki dominującej zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2002 rok jednostka dominująca wykazała z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych przychód w wysokości 364 362 tysięcy złotych, w szczególności kwotę (zysk) 360 992 tysięcy złotych z tytułu operacji swap, (strata) 615 tysięcy złotych z tytułu operacji FRA, (zysk) 8 tysięcy złotych z tytułu operacji futures, (zysk) 3 982 tysiące złotych z tytułu wbudowanych instrumentów pochodnych w pozycji „Wynik operacji finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za rok 2002 w pozycji „Wynik operacji finansowych" jednostka dominująca ujęła łączną kwotę netto (strata) 636 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, w szczególności z tytułu wyceny dla transakcji swap walutowy (strata) 7 673 tysięcy złotych, forward walutowy (zysk) 138 tysięcy złotych, IRS (zysk) 174 tysięcy złotych, FRA (strata) 1 078 tysięcy złotych, superobligacje (zysk) 7 799 tysięcy złotych, wbudowane instrumenty pochodne (zysk) 1 551 tysięcy złotych.

Spółki konsolidowane metodą pełną w rachunku zysków i strat za rok 2002 w pozycji „Wynik operacji finansowych" ujęły przychód z wbudowanych instrumentów pochodnych w wysokości 47 tysięcy złotych.

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

zakup	**w walucie**	**w złotych**
USD	653 080	2 603 373
EUR	5 114	18 011
PLN		9 515 925
Razem		**12 137 309**

sprzedaż	**w walucie**	**w złotych**
USD	2 127 866	8 482 312
EUR	550 258	1 937 954
CHF	300 948	715 051
GBP	35	203
PLN		724 950
Razem		**11 860 470**

Saldo otwartej transakcji FRA w wysokości 700 000 tysięcy złotych zostały wykazane pozabilansowo w pozycji „Operacje instrumentami finansowymi".
Z transakcjami typu swap, forward, FRA, IRS oraz futures związane jest ryzyko niekorzystnej dla jednostki dominującej zmiany odpowiednio, kursów walut, w których zawarto te transakcje oraz stopy procentowej dla złotego. Nie istnieją dodatkowe zabezpieczenia związane z powyższymi transakcjami.

W rachunku zysków i strat za 2001 roku jednostka dominująca wykazała z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych łączną kwotę przychodu 569 042 tysięce złotych, z tego kwotę 568 939 tysięcy złotych z tytułu operacji swap oraz forward walutowy w pozycji „Wynik z pozycji wymiany" oraz kwotę 103 tysiące złotych z tytułu rozliczenia transakcji FRA (zysk) w pozycji „Wynik na operacjach finansowych".

Ponadto, w rachunku zysków i strat za 2001 rok jednostka dominująca ujęła łączną kwotę netto (zysk) 45 996 tysięcy złotych z tytułu wyceny według wartości godziwej otwartych transakcji pochodnych, z czego dla transakcji swap walutowy (zysk) 45 793 tysiące złotych, forward walutowy (zysk) 203 tysiące złotych, w pozycji „Wynik z pozycji wymiany".

Operacje papierami wartościowymi

Na dzień 31 grudnia 2003 roku w pozycji „Operacje papierami wartościowymi" podmiot dominujący wykazał kwotę 510 282 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 546 730 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku 30 469 tysięcy złotych) z tytułu papierów wartościowych do wydania oraz do otrzymania 12 329 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2001 roku 355 601 tysięcy złotych).

Wbudowane instrumenty pochodne

W Grupie Kapitałowej PKO BP SA występują wbudowane instrumenty pochodne, które stanowią składniki złożonych umów zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym, a całość lub część przepływów pieniężnych związanych z takimi umowami zmienia się w sposób podobny do tego, jaki wbudowany instrument pochodny powodowałby samodzielnie. Wbudowane instrumenty pochodne powodują, że część lub całość przepływów środków pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej, jest indeksowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę papieru wartościowego lub towaru, kurs wymiany waluty obcej, indeks cen lub stóp, ocenę wiarygodności kredytowej lub indeksu kredytowego albo innej podobnej wielkości.

Grupa Kapitałowa PKO BP SA dokonała analizy umów pod kątem konieczności wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych. Analizowane umowy/instrumenty należały do następujących kategorii:

a) umowy kredytowe i depozytowe, gwarancje i inne pozycje pozabilansowe,
b) instrumenty dłużne,
c) instrumenty z prawem do kapitału,
d) umowy zwykłe.

a) Umowy kredytowe i depozytowe, gwarancje i inne pozycje pozabilansowe.

W przypadku umów kredytowych i depozytowych oraz gwarancji i innych pozycji pozabilansowych Podmiot dominujący zidentyfikował wbudowany instrument pochodny w formie indeksu walutowego w lokacie „Podwójna strefa zysku", który został wydzielony z umowy zasadniczej i wyceniony według wartości godziwej.

W pozostałych przypadkach, w Grupie Kapitałowej PKO BP SA występują opcje przewalutowania wbudowane w umowy kredytowe. Opcje te są skonstruowane tak, że w momencie przewalutowania nowe warunki kredytu są ustalane na bazie aktualnej sytuacji rynkowej (kursu walutowego). W omawianych produktach kredytowych warunki przewalutowania kredytów nie są ustalane w umowie w sposób, który wystawia Grupę na ryzyko kursowe. Ryzyko i cechy opcji przewalutowania nie są ściśle związane z cechami ekonomicznymi instrumentu zasadniczego. Jednakże z uwagi na przyczyny opisane powyżej wartość godziwa tych opcji jest równa zero. W konsekwencji instrumenty te nie są wydzielane z umów zasadniczych i ujmowane odrębnie w księgach rachunkowych.

b) Instrumenty dłużne.

W zakresie instrumentów dłużnych Grupa nie zidentyfikowała istotnych instrumentów pochodnych podlegających obowiązkowi wydzielenia.

c) Instrumenty z prawem do kapitału.

W zakresie instrumentów z prawem do kapitału Grupa nie zidentyfikowała istotnych wbudowanych instrumentów pochodnych wymagających wydzielania i odrębnego ujęcia w księgach rachunkowych.

d) Umowy zwykłe.

Instrumenty pochodne występujące w Grupie Kapitałowej PKO BP SA są również wbudowane w tzw. umowy zwykłe (np. umowy najmu lokali, umowy na zakup usług, jak też umowy na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych). Są to umowy, których waluta nie jest walutą podstawowego środowiska gospodarczego żadnej z istotnych stron umowy (na podstawie par. 25d MSR 39), w związku, z czym cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla instrumentu zasadniczego. W związku z tym wbudowane instrumenty pochodne podlegają wydzielaniu i odrębnemu ujęciu w księgach rachunkowych, co zostało opisane we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

- Wbudowane instrumenty pochodne.

Instrumenty pochodne wbudowane w umowy zwykłe stanowią pochodne instrumenty walutowe (walutowe transakcje typu forward) i są wyceniane do wartości godziwej na podstawie modelu wyceny według wartości bieżącej niezapadłych przepływów pieniężnych na dzień wyceny. Wbudowane instrumenty pochodne wyceniane są do wartości bieżącej niezapadłych przepływów pieniężnych na datę dokonywania wyceny (jako wartość bieżąca różnicy przepływów pieniężnych obliczonych na bazie kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania/datę wyceny i datę kolejnej wyceny). Kursy forward szacowane są w oparciu o teorię parytetu stóp procentowych, a dane wejściowe stanowią średnie kursy NBP na daną datę wyceny, codzienne kwotowania stóp procentowych z rynku depozytowo-lokacyjnego oraz codzienne kwotowania stóp procentowych z rynku IRS. Czynniki dyskontowe liczone są metodą bootstrappingu.

Wycena wbudowanych instrumentów pochodnych prezentowana jest w bilansie w wartości godziwej po stronie aktywów w pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe", jeżeli wartość godziwa jest dodatnia, a po stronie pasywów w pozycji „Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych", jeżeli wartość godziwa jest ujemna. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych odnoszone są netto do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi".

- Korekta umów zasadniczych.

Umowy zwykłe z wbudowanymi instrumentami pochodnymi wyceniane są w oparciu o kurs forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

Korekta przedmiotu umów zwykłych stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z daty płatności/wystawienia faktury. W konsekwencji umowy zasadnicze są ujmowane po równowartości kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

W przypadku umów zwykłych dotyczących zakupu środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych korekta z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie w pozycji „Rzeczowy majątek trwały" lub „Wartości niematerialne i prawne" w korespondencji z rachunkiem zysków i strat w pozycji „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi". Od opisanej korekty wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych naliczana jest także korekta amortyzacji, która jest ujmowana w bilansie (Umorzenie) w korespondencji z rachunkiem zysków i strat w pozycji „Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych".

W przypadku umów zwykłych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi, które stanowią „Koszty działania banku" lub pozostałe przychody operacyjne (np. umowy najmu, umowy zakupu/sprzedaży usług), korekta umowy zasadniczej z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania banku" lub „Przychody uboczne" w korespondencji z pozycją „Wynik operacji finansowych papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi". W konsekwencji umowa zasadnicza jest więc wyceniana w równowartości kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

w tys. zł

Poniższa tabela prezentuje wartości godziwe wbudowanych instrumentów pochodnych niezapadłych na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz 1 stycznia 2002 roku.

Instrumenty pochodne wbudowane w umowy zwykłe według wartości godziwej

Informacje dotyczące instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe dotyczą jednostki dominującej

	31.12.2003		31.12.2002		01.01.2002	
	Wartość godziwa		Wartość godziwa		Wartość godziwa	
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa
Walutowe transakcje typu forward	61 386	9 044	66 128	5 104	63 086	3 612

Łączny wpływ wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych na rachunek zysków i strat roku 2003 i 2002 roku oraz wartość aktywów netto na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz 1 stycznia 2002 roku, z uwzględnieniem korekty umów zasadniczych z tytułu wydzielania wbudowanych instrumentów pochodnych przedstawia poniższa tabela (liczba dodatnia oznacza zysk oraz zwiększenie aktywów netto Banku).

	2003	2002	2001
Wpływ na rachunek zysków i strat	(6 641)	5 533	-
Wpływ na aktywa netto	54 707	65 007	59 474*

* Zysk (strata) z lat ubiegłych na dzień 1 stycznia 2002 roku.

Wpływ na rachunek zysków i strat roku 2003 i 2002 w podziale na poszczególne kategorie, z tytułu wydzielania instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe przedstawia się następująco:

	2003	2002
Wpływ na rachunek zysków i strat, w tym:	**(6 641)**	**5 533**
Wynik operacji finansowych - przeszacowanie wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych (z uwzględnieniem transakcji zapadłych)[1]	4 601	16 588
Pozostałe przychody operacyjne – korekta przedmiotu umów[2]	976	674
Koszty działania banku - korekta przedmiotu umów[2]	(10 837)	(11 037)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych[3]	(1 381)	(692)

1 – przeszacowanie wartości godziwej wbudowanych instrumentów pochodnych uwzględniające: zmianę wyceny do wartości godziwej transakcji niezapadłych oraz wynik z rozliczenia transakcji zapadłych ujmowany drugostronnie w pozycjach typowych dla umów zasadniczych,

2 – korekta przedmiotu umów stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z dnia płatności/wystawienia faktury,

3 – korekta amortyzacji stanowi różnicę pomiędzy amortyzacją naliczaną od korekty wartości początkowej wycenionej według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania.

w tys. zł

Wpływ na wartość aktywów netto na dzień 31 grudnia 2003 roku, na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz na dzień 1 stycznia 2002 roku w podziale na poszczególne kategorie, z tytułu wydzielania instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe przedstawia się następująco:

	31.12.2003	31.12.2002	01.01.2002
Wpływ na wartość aktywów netto (zwiększenie aktywów netto),w tym:	**54 707**	**65 007**	**59 474**
AKTYWA	**63 751**	**70 111**	**63 086**
Rzeczowe aktywa trwałe – korekta [1]	**1 901**	**1 829**	**-**
Środki trwałe – wartość początkowa	2 239	2 107	-
Środki trwałe – umorzenie	(438)	(278)	-
Wartości niematerialne i prawne – korekta [1]	**464**	**2 154**	**-**
Wartości niematerialne i prawne – wartość początkowa	1 407	2 567	-
Wartości niematerialne i prawne – umorzenie	(943)	(413)	-
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe –wbudowane instrumenty pochodne [2]	**61 386**	**66 128**	**63 086**
PASYWA			
Inne zobowiązania finansowe z tytułu instrumentów finansowych – wbudowane instrumenty pochodne [2]	**(9 044)**	**(5 104)**	**(3 612)**

1 – korekta przedmiotu umów z wbudowanymi instrumentami pochodnymi stanowi różnicę pomiędzy wartością tych umów wycenionych według kursów forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średnich kursów NBP na datę płatności/wystawienia faktury. Umorzenie jest naliczane od korekty wartości początkowej środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej (według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania). Korekta umorzenia stanowi różnicę pomiędzy umorzeniem naliczanym od wartości początkowej wycenionej według kursu forward z daty powstania wiążącego zobowiązania a wartością według średniego kursu NBP z dnia płatności/wystawienia faktury,

2 – wartość godziwa wbudowanych instrumentów pochodnych stanowi wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych na datę wyceny.

Wartość nominalna wbudowanych instrumentów pochodnych wydzielonych z umów zwykłych prezentowana jest w zobowiązaniach pozabilansowych. Termin realizacji instrumentów pochodnych wydzielonych z umów zwykłych przypada od jednego miesiąca do dziesięciu lat od daty bilansowej.

w tys. zł

Poniższa tabela przedstawia poziom ekspozycji na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2003 roku oraz 31 grudnia 2002 roku oraz 1 stycznia 2002 roku z tytułu wartości godziwej instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy zwykłe:

	EUR	USD	Inne	Razem
Wartość godziwa wg stanu na 31.12.2003				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	8 998	52 020	368	**61 386**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	7 852	1 192	-	**9 044**
Wartość godziwa wg stanu na 31.12.2002				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	17 640	48 196	292	**66 128**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	282	4 822	-	**5 104**
Wartość godziwa wg stanu na 01.01.2002				
Aktywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	22 719	40 046	321	**63 086**
Pasywa				
Wbudowane instrumenty pochodne	-	3 612	-	**3 612**

c) Opis metod i istotnych założeń przyjętych do ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w takiej wartości

Metoda i istotne założenia przyjęte do ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych zostały opisane we Wprowadzeniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

d) Aktywa przeznaczone do obrotu lub dostępne do sprzedaży wyceniane w wysokości zamortyzowanego kosztu

- **Aktywa przeznaczone do obrotu**

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane są według wartości godziwej. Na dzień 31grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku i 1 stycznia 2002 roku nie wystąpiły żadne składniki aktywów przeznaczonych do obrotu, w stosunku do których zastosowano wycenę w wysokości zamortyzowanego kosztu.

- **Aktywa dostępne do sprzedaży**

Według stanu na dzień 31grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku i 1 stycznia 2002 roku z uwagi na brak możliwości dokonania wiarygodnej wyceny wartości godziwej aktywa kapitałowe dostępne do sprzedaży niezaliczone do udziałów mniejszościowych z portfela Grupy Kapitałowej PKO BP SA nienotowane na GPW, zostały wycenione w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości zostały dokonane w przypadku spółek w likwidacji oraz w stosunku do obligacji korporacyjnych, bonów wekslowych i obligacji komunalnych ze względu na brak publicznego obrotu tymi papierami.

e) Instrumenty finansowe, których nie wycenia się w wartości godziwej

Instrumenty finansowe nie wyceniane w wartości godziwej to:

- udzielone kredyty, pożyczki i wierzytelności własne oraz depozyty. Instrumenty te nie są notowane na aktywnym rynku, a zasady wyceny zostały przedstawione w punkcie 13 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wykazane według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

W portfelu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności znajdują się obligacje Skarbu Państwa, bony skarbowe oraz obligacje restrukturyzacyjne. Papiery te wykazywane są według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię.

w tys. zł

Wartość bilansowa obligacji Skarbu Państwa i bonów skarbowych na dzień 31 grudnia 2003 roku wykazywanych w portfelu instrumentów utrzymywanych do terminu zapadalności wynosi 3 830 980 tysięcy złotych. W przypadku wyceny tych instrumentów do wartości godziwej, ich wartość byłaby niższa o kwotę 7 601 tysięcy złotych i wynosiłaby 3 823 379 tysięcy złotych. Różnice wynikające z wyceny dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa nie stanowi trwałej utraty wartości z uwagi na brak ryzyka kredytowego emitenta.

Wartość bilansowa obligacji Skarbu Państwa, bonów skarbowych i bonów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2002 roku wykazywanych w portfelu instrumentów utrzymywanych do terminu zapadalności wynosi 7 919 266 tysięcy złotych. W przypadku wyceny tych instrumentów do wartości godziwej, ich wartość byłaby wyższa o kwotę 43 183 tysięcy złotych i wynosiłaby 7 962 449 tysięcy złotych.

Obligacje restrukturyzacyjne nie są przedmiotem obrotu na aktywnym rynku i w konsekwencji ich wartość rynkowa nie jest określona. Zasady ich wyceny bilansowej zostały opisane w punkcie 13 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy. Wartość bilansowa obligacji restrukturyzacyjnych na dzień 31 grudnia 2003 roku wynosi 936 360 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2002 roku 1 107 423 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2001 roku 1 216 329 tysięcy złotych).

Przychody i koszty na aktywach finansowych z tytułu trwałej utraty wartości

- **za 2003 rok**

	Aktualizacja wartości obniżająca wartość aktywów finansowych	Aktualizacja wartości zwiększająca wartość aktywów finansowych
Dłużne papiery wartościowe	(2 560)	3 748
Razem	(2 560)	3 748

- **za 2002 rok**

	Aktualizacja wartości obniżająca wartość aktywów finansowych	Aktualizacja wartości zwiększająca wartość aktywów finansowych
Udziały lub akcje	(1 051)	5 872
Dłużne papiery wartościowe	(12 262)	-
Razem	(13 313)	5 872

f) Opis zasad wprowadzania do ksiąg rachunkowych instrumentów nabytych na rynku regulowanym

Instrumenty finansowe ujmowane są w księgach rachunkowych na dzień zawarcia transakcji, według wartości nabycia stanowiącej wartość godziwą na ten dzień.

g) Zawarte umowy o przekształceniu aktywów finansowych w papiery wartościowe lub w umowy odkupu

W roku 2003, 2002 oraz w 2001 Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie zawarła tego rodzaju umów.

h) Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2003 roku podmiot dominujący Grupy odniósł na kapitał z aktualizacji wyceny kwotę 85 431 tysięcy złotych z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej pomniejszoną o kwotę 16 232 tysięcy złotych rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Na dzień 31 grudnia 2002 roku podmiot dominujący Grupy odniósł na kapitał z aktualizacji wyceny kwotę 527 571 tysięcy złotych z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej pomniejszoną o kwotę 142 444 tysięcy złotych rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

w tys. zł

Przychody i koszty na aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży uzyskane w wyniku ich sprzedaży

- **w 2003 roku**

	Przychody z tytułu sprzedaży	Koszty z tytułu sprzedaży	Wynik z tytułu sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
Udziały lub akcje	1 476	(15 608)	(14 132)
Dłużne papiery wartościowe	71 595	(37 358)	34 237
Razem	**73 071**	**(52 966)**	**20 105**

- **w 2002 roku**

	Przychody z tytułu sprzedaży	Koszty z tytułu sprzedaży	Wynik z tytułu sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży
Udziały lub akcje	3 083	(5 491)	(2 408)
Dłużne papiery wartościowe	82 263	(52)	82 211
Razem	**85 346**	**(5 543)**	**79 803**

i) Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu

	2003	**2002**
Przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, w tym:	**119 216**	**84 128**
przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, a których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wyceniona	3	650
Koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, w tym:	**(53 319)**	**2 890**
koszty z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały usunięte z bilansu, a których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wyceniona	-	-

j) Dokonane reklasyfikacje aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej do kategorii wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia

W roku 2003, 2002 i 2001 nie wystąpiły tego typu reklasyfikacje.

k) Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości aktywów finansowych

- **odpisy aktualizujące w ciężar kosztów**

	2003	**2002**	**2001**
Aktywa finansowe, w tym:	1 198 010	1 690 504	1 540 602
Dłużne papiery wartościowe	2 560	12 262	-

- **odwrócenie odpisów aktualizujących**

	2003	**2002**	**2001**
Aktywa finansowe, w tym:	1 036 159	1 134 301	933 058
Dłużne papiery wartościowe	3 748	-	-

w tys. zł

l) Przychody z tytułu dłużnych instrumentów finansowych oraz pożyczek udzielonych i należności własnych

Przychody z tytułu naliczonych zrealizowanych odsetek od:	2003	2002	2001
- dłużnych instrumentów finansowych	1 779 051	2 523 004	3 652 373
- należności	2 881 862	3 547 135	5 599 346
Razem	**4 660 913**	**6 070 139**	**9 251 719**

Przychody z tytułu naliczonych niezrealizowanych odsetek od:	2003	2002	2001
- dłużnych instrumentów finansowych	210 713	468 566	541 042
- należności	296 535	198 073	486 488
Razem	**507 248**	**666 639**	**1 027 530**

m) Naliczone, niezrealizowane odsetki z tytułu pożyczek udzielonych i należności własnych, dla których dokonano odpisów aktualizujących z tytułu trwałej utraty wartości

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
- odsetki naliczone niezrealizowane od należności zagrożonych	2 922 612	2 439 602	1 913 031

n) Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań finansowych

	2003	2002	2001
Koszty z tytułu naliczonych zrealizowanych odsetek	1 464 100	3 068 357	6 290 784
Koszty z tytułu naliczonych niezrealizowanych odsetek od:	208 079	205 397	203 122
Razem koszty z tytułu odsetek od zobowiązań finansowych	**1 672 179**	**3 273 754**	**6 493 906**

w tys. zł

o) Wartości nominalne instrumentów bazowych instrumentów pochodnych [1)]

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								22 609
- Zakup walut	1 356 892	1 504 008	1 800 584	1 205 340	-	-	**5 866 824**	
- Sprzedaż walut	1 223 417	1 610 587	1 791 034	1 211 240	-	-	**5 836 278**	
Swap stopy procentowej dwuwalutowy							**-**	-
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	
- Sprzedaż walut	-	-	-		-	-	**-**	
Forward walutowy								52 122
- Zakup walut	19 173	95 662	216 649	744 572	25 105	-	**1 101 161**	
- Sprzedaż walut	18 289	67 931	222 920	651 191	20 741	-	**981 072**	
Futures								-
- Zakup	472	236	-	-	-	-	**708**	
- Sprzedaż	2 763	-	-	-	-	-	**2 763**	
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)								26 314
- Zakup	200 000	450 000	4 145 000	5 280 000	-	-	**10 075 000**	
- Sprzedaż	200 000	300 000	1 380 000	900 000	-	-	**2 780 000**	
Forward Rate Agreement (FRA)								(15 560)
- Zakup	1 500 000	4 450 000	7 425 000	400 000	-	-	**13 775 000**	
- Sprzedaż	700 000	4 200 000	8 400 000	2 050 000	-	-	**15 350 000**	

w tys. zł

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2]
Transakcje związane z papierami wartościowymi								
Sell by back								693
- Zakup	324 318	14 718	1 019	-	-	-	**340 055**	
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	
Opcje pozagiełdowe								-
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	-	
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	-	
Opcja walutowa								- [3]
- Zakup	-	-	474 842	-	-	-	**474 842**	
- Sprzedaż	-	-	474 842	-	-	-	**474 842**	

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								239 239
- Zakup walut	6 444 238	3 613 571	2 629 592	-	-	-	**12 687 401**	-
- Sprzedaż walut	6 289 643	3 581 650	2 489 602	-	-	-	**12 360 895**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy								
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	**-**	
Forward walutowy								58 096
- Zakup walut	43 520	33 598	97 327	255 495	38 056	-	**467 996**	-
- Sprzedaż walut	42 409	30 588	86 194	198 433	24 884	-	**382 508**	-
Futures								
- Zakup	634	40	-	-	-	-	**674**	-
- Sprzedaż	241	-	-	-	-	-	**241**	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)								174
- Zakup	-	-	-	200 000	-	-	**200 000**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward Rate Agreement (FRA)								(1 092)
- Zakup	4 150 000	2 065 000	4 255 000	-	-	-	**10 470 000**	-
- Sprzedaż	2 850 000	3 750 000	4 275 000	-	-	-	**10 875 000**	-
Tansakcje związane z papierami wartościowymi								
Sell by back								6 252
- Zakup	156 121	29 695	585 727	-	-	-	**771 543**	
- Sprzedaż	728	-	538 822	-	-	-	**539 550**	-
Opcja walutowa								
- Zakup	-	-	-	-	-	-	-	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-	-

w tys. zł

- **na dzień 1 stycznia 2002 roku**

wg terminów zapadalności:	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	- powyżej 1 roku do 5 lat	- powyżej 5 lat	- dla których termin zapadalności upłynął	Razem	Wartość godziwa[2)]
Transakcje walutowe								
Swap walutowy								246 919
- Zakup walut	8 378 580	3 250 209	506 901	-	-	-	**12 135 690**	-
- Sprzedaż walut	8 158 485	3 198 474	501 982	-	-	-	**11 858 941**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy							**-**	-
- Zakup walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż walut	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward walutowy								55 493
- Zakup walut	37 672	44 994	116 648	306 234	92 181	-	**597 729**	
- Sprzedaż walut	35 199	40 408	103 322	243 319	61 239	-	**483 487**	
Futures								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)								-
- Zakup	-	-	-	-	-	-	**-**	-
- Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	**-**	-
Forward Rate Agreement (FRA)								(15)
- Zakup	200 000	100 000	50 000	-	-	-	**350 000**	-
- Sprzedaż	200 000	100 000	50 000	-	-	-	**350 000**	-

[1)] Nominalne kwoty pochodnych instrumentów finansowych są ujmowane w pozycjach pozabilansowych. Nominalne kwoty pewnych typów instrumentów finansowych stanowią podstawę do porównań z instrumentami ujmowanymi w bilansie, lecz niekoniecznie wskazują, jakie będą kwoty przyszłych przepływów środków pieniężnych lub jaka jest bieżąca wartość godziwa tych instrumentów, w związku z czym nie określają stopnia narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub cenowe. Instrumenty pochodne stają się korzystne (stają się aktywami) lub niekorzystne (zobowiązaniami) w wyniku fluktuacji rynkowej stóp procentowych, indeksów lub kursów wymiany walut w porównaniu z ich warunkami.

[2)] Wartości godziwe instrumentów pochodnych bazują na kwotowaniach rynkowych (giełdowych) lub kwotowaniach brokerów. Dla tych instrumentów, dla których wiarygodne kwotowania rynkowe są niedostępne wartości godziwe są estymowane przy zastosowaniu modeli wyceny uwzględniających aktualne kwotowania rynkowe instrumentów bazowych, rachunek wartości pieniądza w czasie, krzywe dochodowości oraz czynniki zmienności.

[3)] W przypadku kontraktów opcji walutowych Grupa Kapitałowa wykazała wartość godziwą w wysokości zero gdyż transakcje te zawierane są lustrzanie.

w tys. zł

c) Cele i zasady zarządzania ryzykiem stosowane przez jednostkę dominującą

- **ryzyko rynkowe**

  - *ryzyko stopy procentowej*

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów ryzyka stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych maksymalizującej wartość aktywów netto oraz wynik odsetkowy Banku, z uwzględnieniem ryzyka stopy procentowej.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej należą:

- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych transakcji na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej obejmujące wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity strat oraz limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Zostały one wyznaczone w podziale na poszczególne portfele Banku.

PKO BP SA aktywnie zarządza ryzykiem stopy procentowej w 4 głównych walutach: PLN, EUR, USD, CHF.

Podstawowe miary ryzyka stopy procentowej w Banku stanowią:

- luka stopy procentowej,
- wrażliwość dochodu odsetkowego,
- czas trwania i zmodyfikowany czas trwania (duration, modified duration),
- wrażliwość cenowa BPV,
- wartość zagrożona VaR,
- analizy szokowe,
- dochód zagrożony EaR.

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2003 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	7 250	8 642	1 719	10 948	4 243	1 359	1	34 162
Działalność detaliczna	(26 199)	2 102	(2 270)	(1 590)	99	5	-	(27 853)
Luka okresowa	(18 949)	10 744	(551)	9 358	4 342	1 364	1	6 309
Luka skumulowana	(18 949)	(8 205)	(8 756)	602	4 944	6 308	6 309	

w tys. zł

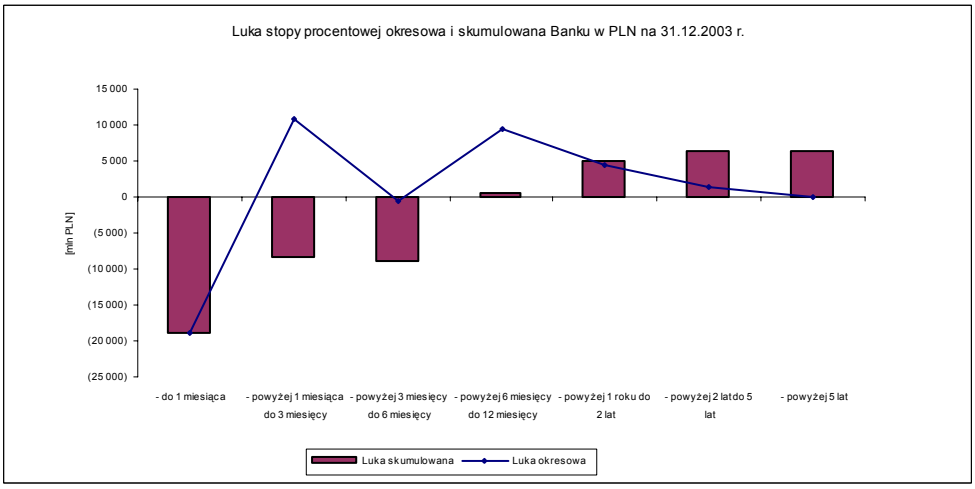

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	85	148	30	27	-	-	-	290
Działalność detaliczna	(90)	5	(101)	(114)	-	-	-	(300)
Luka okresowa	(5)	153	(71)	(87)	-	-	-	(10)
Luka skumulowana	(5)	148	77	(10)	(10)	(10)	(10)	

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(354)	(44)	(5)	5	-	-	-	(398)
Działalność detaliczna	403	62	(46)	(38)	-	-	-	381
Luka okresowa	49	18	(51)	(33)	-	-	-	(17)
Luka skumulowana	49	67	16	(17)	(17)	(17)	(17)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(288)	(340)	-	-	-	-	-	(628)
Działalność detaliczna	617	12	(2)	(1)	-	-	-	626
Luka okresowa	329	(328)	(2)	(1)	-	-	-	(2)
Luka skumulowana	329	1	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)	

w tys. zł

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej w 2003 roku kształtowała się na akceptowalnym poziomie - w analizowanym okresie nie zostały przekroczone limity na ryzyko stopy procentowej. Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, średnio generowało ono ponad 98 % ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).

Krzywa dochodowości zmieniła swoje nachylenie z negatywnego na pozytywny. Pod koniec roku wzrosła zmienność stóp procentowych.

Bank w 2003 roku wykorzystywał instrumenty pochodne w celach inwestycyjnych oraz zabezpieczania bilansu, a także utrzymywał pozycje spekulacyjne na stopie procentowej.

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2002 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	15 272	4 373	4 639	6 587	4 080	2 558	29	37 538
Działalność detaliczna	(29 133)	(2 779)	(2 153)	78	204	-	-	(33 783)
Luka okresowa	(13 861)	1 594	2 486	6 665	4 284	2 558	29	3 755
Luka skumulowana	(13 861)	(12 267)	(9 781)	(3 116)	1 168	3 726	3 755	

Na koniec grudnia 2002 roku Bank zajmował krótką pozycję na zmiennej stopie procentowej (w pozycjach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej nadwyżka pasywów nad aktywami) we wszystkich horyzontach do 1 roku oraz długą dla dłuższych horyzontów.

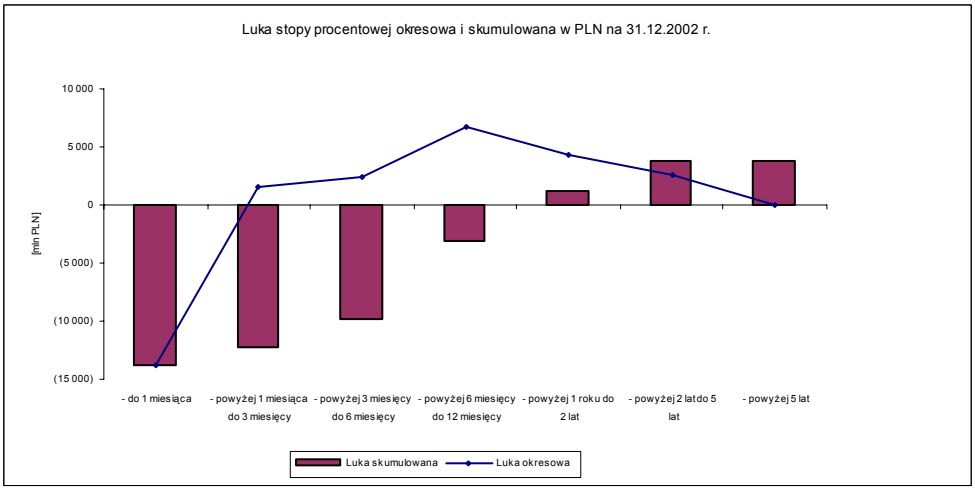

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	485	260	(356)	(91)	-	-	-	298
Działalność detaliczna	(88)	(42)	(105)	(116)	-	-	-	(351)
Luka okresowa	397	218	(461)	(207)	-	-	-	(53)
Luka skumulowana	397	615	154	(53)	(53)	(53)	(53)	

w tys. zł

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(426)	(197)	(2)	(24)	-	-	-	(649)
Działalność detaliczna	559	124	(39)	(31)	-	-	-	613
Luka okresowa	133	(73)	(41)	(55)	-	-	-	(36)
Luka skumulowana	133	60	19	(36)	(36)	(36)	(36)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(237)	(205)	(40)	-	-	-	-	(482)
Działalność detaliczna	464	20	(1)	(1)	-	-	-	482
Luka okresowa	227	(185)	(41)	(1)	-	-	-	-
Luka skumulowana	227	42	1	-	-	-	-	

Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które generowało ponad 94 % ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).

Bank w 2002 roku wykorzystywał instrumenty pochodne w celach inwestycyjnych oraz zabezpieczania bilansu, a także utrzymywał pozycje spekulacyjne na stopie procentowej.

Luki stopy procentowej w PLN, USD, EUR i CHF na 31.12.2001 roku:

Luka przeszacowań złotowa (w mln PLN)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	20 532	2 587	2 128	5 745	3 081	1 853	-	35 926
Działalność detaliczna	(32 596)	2 595	(2 392)	98	298	-	-	(31 997)
Luka okresowa	(12 064)	5 182	(264)	5 843	3 379	1 853	-	3 929
Luka skumulowana	(12 064)	(6 882)	(7 146)	(1 303)	2 076	3 929	3 929	

Na koniec grudnia 2001 roku Bank zajmował krótką pozycję na zmiennej stopie procentowej (w pozycjach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej nadwyżka pasywów nad aktywami) we wszystkich horyzontach do 1 roku oraz długą dla dłuższych horyzontów.

w tys. zł

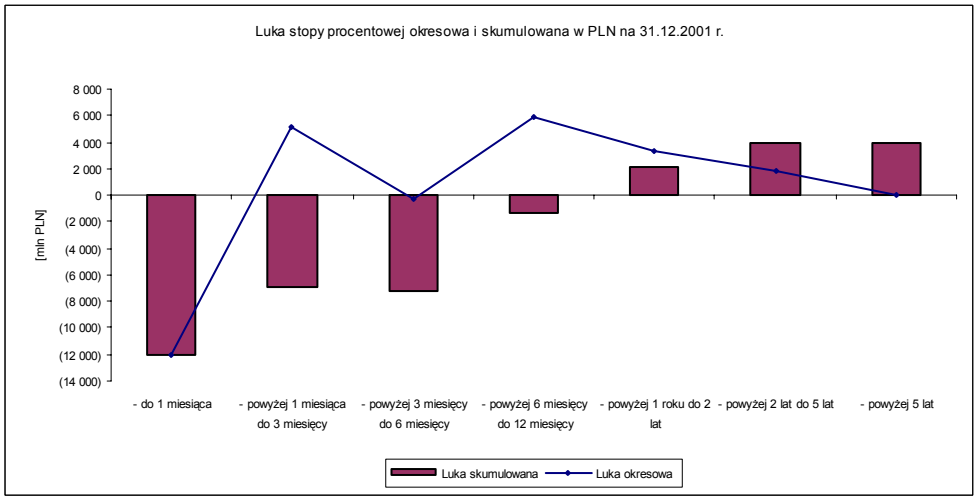

Luka przeszacowań USD (w mln USD)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	223	176	-	6	1	-	-	406
Działalność detaliczna	(194)	(17)	(103)	(113)	(1)	-	-	(428)
Luka okresowa	29	159	(103)	(107)	-	-	-	(22)
Luka skumulowana	29	188	85	(22)	(22)	(22)	(22)	

Luka przeszacowań EUR (w mln EUR)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(351)	(262)	-	-	-	-	-	(613)
Działalność detaliczna	430	121	(32)	(26)	-	-	-	493
Luka okresowa	79	(141)	(32)	(26)	-	-	-	(120)
Luka skumulowana	79	(62)	(94)	(120)	(120)	(120)	(120)	

Luka przeszacowań CHF (w mln CHF)	**- do 1 miesiąca**	**- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy**	**- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy**	**- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy**	**- powyżej 1 roku do 2 lat**	**- powyżej 2 lat do 5 lat**	**- powyżej 5 lat**	**Razem**
Działalność hurtowa	(228)	(42)	-	-	-	-	-	(270)
Działalność detaliczna	236	38	(1)	(1)	-	-	-	272
Luka okresowa	8	(4)	(1)	(1)	-	-	-	2
Luka skumulowana	8	4	3	2	2	2	2	

W 2001 roku Bank był narażony prawie wyłącznie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które generowało ponad 95% ryzyka w tym obszarze, mierzonego wartością zagrożoną (VaR).

- *ryzyko płynności*

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych zapewniającej stałą płynność Banku z uwzględnieniem charakteru prowadzonej przez Bank działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

Polityka w zakresie płynności w Banku opiera się na portfelu rynkowych papierów wartościowych oraz stabilnych depozytach. W polityce zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- metoda kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- metoda nadwyżki płynności,
- badanie stabilności portfela depozytów i kredytów,
- analizy szokowe.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności są:

- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe i lokacyjne, w tym walutowe transakcje strukturalne oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- zarządzanie gotówką.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności. Limity i wartości progowe zostały przyjęte zarówno na miary płynności bieżącej (do 1 miesiąca), jak i na miary płynności średnioterminowej.

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2003 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2003	3 439	(518)	3 496	3 017	13 152	17 541	5 709	(45 836)
30.09.2003	4 338	-	3 505	5 040	9 892	16 689	5 991	(45 456)
30.06.2003	3 460	3 829	6 154	2 937	8 186	15 137	5 642	(45 345)

Urealniona skumulowana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2003	3 439	2 921	6 417	9 434	22 586	40 127	45 836	-
30.09.2003	4 338	4 339	7 844	12 884	22 776	39 465	45 456	-
30.06.2003	3 460	7 289	13 443	16 380	24 566	39 703	45 345	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności wykazywała wartości dodatnie. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi pasywami.

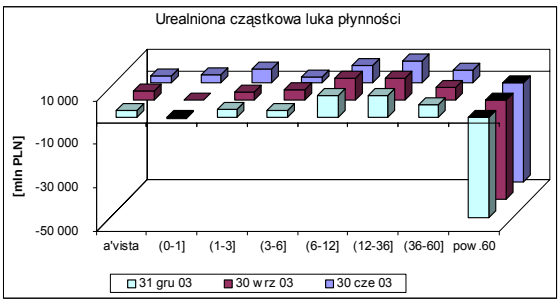

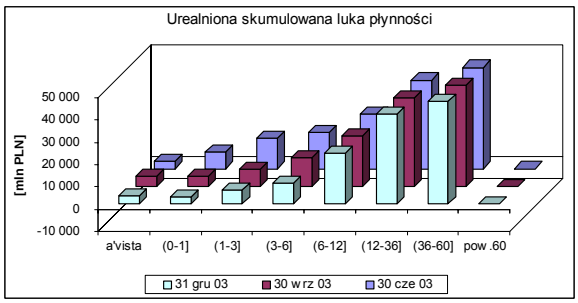

w tys. zł

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2002 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2002	4 674	9 005	3 226	3 121	9 216	10 201	4 701	(44 144)
30.09.2002	6 765	8 153	4 034	3 181	8 601	9 437	4 848	(45 019)
30.06.2002	5 645	9 956	2 870	6 209	6 584	9 965	4 894	(46 123)

Urealniona skumulowana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2002	4 674	13 679	16 905	20 026	29 242	39 443	44 144	-
30.09.2002	6 765	14 918	18 952	22 133	30 734	40 171	45 019	-
30.06.2002	5 645	15 601	18 471	24 680	31 264	41 229	46 123	-

W 2002 roku Bank posiadał wysoką płynność złotową. Nadwyżka płynności we wszystkich horyzontach czasowych znacznie przekraczała wartości progowe.

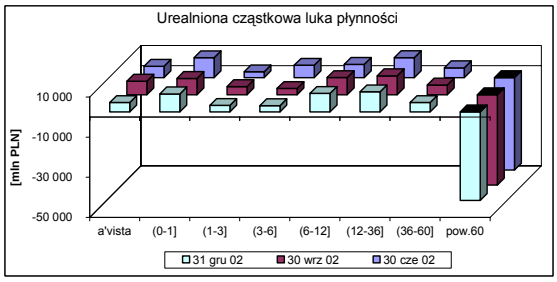

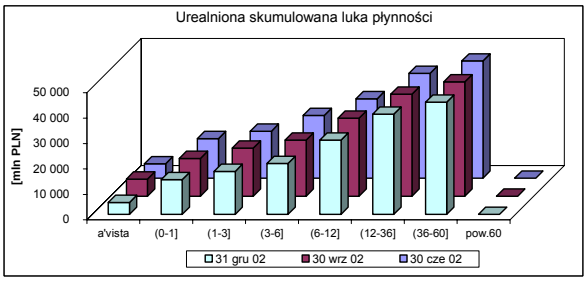

w tys. zł

Urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2001 roku:

Urealniona luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2001	9 123	14 278	2 647	2 910	6 105	7 218	5 077	(47 358)
30.09.2001	6 663	19 177	2 437	2 631	4 812	6 762	5 621	(48 103)
30.06.2001	7 044	10 033	9 377	860	6 208	6 614	4 796	(44 932)

Urealniona skumulowana luka okresowa (okresy kwartalne)	a'vista	- do 1 miesiąca	- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	- powyżej 1 roku do 3 lat	- powyżej 3 lat do 5 lat	- powyżej 5 lat
31.12.2001	9 123	23 401	26 048	28 958	35 063	42 281	47 358	-
30.09.2001	6 663	25 840	28 277	30 908	35 720	42 482	48 103	-
30.06.2001	7 044	17 077	26 454	27 314	33 522	40 136	44 932	-

Bank w 2001 roku posiadał wysoką płynność złotową. Nadwyżka płynności przez cały rok znacznie przekraczała wartości progowe we wszystkich horyzontach czasowych.

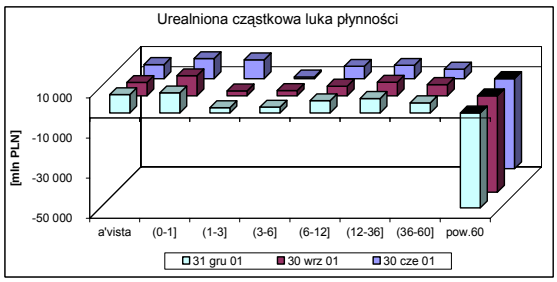

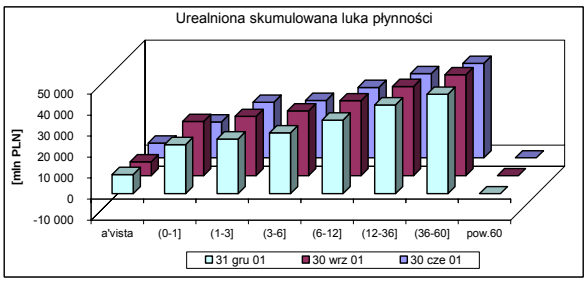

- *ryzyko walutowe*

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Zarząd Banku rozmiarów. W ramach zarządzania tym ryzykiem Zarząd Banku określa adekwatny profil ryzyka walutowego Banku zgodny z przyjętym planem finansowym Banku w zakresie dotyczącym wyniku z działalności walutowej.

Do mierzenia ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR). Dla określenia prawidłowości zastosowanych w modelu VaR założeń przeprowadzana jest codziennie weryfikacja rewaluacyjna i historyczna modelu (backtesting), przeprowadzana przede wszystkim w celu potwierdzenia „adekwatności" modelu.

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się poprzez nałożenie limitów i wartości progowych na to ryzyko. Wielkości, na które nałożone są limity to: pozycje walutowe, wartość zagrożona obliczana w horyzoncie 10- dniowym oraz strata z transakcji na rynku walutowym.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym są:

- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych,
- ścisłe określenie danych wykorzystywanych do pomiaru ryzyka walutowego.

- *ryzyko adekwatności kapitałowej*

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest spełnienie przez Grupę Kapitałową PKO BP SA regulacji ostrożnościowych w zakresie wymogów kapitałowych z tytułu ponoszonego ryzyka skwantyfikowanych w postaci współczynnika wypłacalności.

Głównymi narzędziami zarządzania adekwatnością kapitałową są:

- wybór optymalnych pod względem wysokości wymaganych kapitałów metod pomiaru wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego,
- wewnętrzne procedury określające: klasyfikację nowych operacji do portfela handlowego lub bankowego, ustalanie pozycji pierwotnych dla operacji zaliczonych do portfela handlowego, ustalanie wyniku rynkowego zrealizowanego na pozycjach pierwotnych, ustalanie straty zrealizowanej na pozycjach pierwotnych zaliczonych do portfela bankowego, stosowanie technik estymacyjnych cen wykorzystywanych do obliczania wyniku rynkowego zrealizowanego na pozycjach zaliczonych do portfela handlowego.

W Grupie obliczane są wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego:

- ryzyka walutowego w zakresie portfela bankowego i handlowego łącznie,
- ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych w zakresie portfela handlowego (ryzyko ogólne i ryzyko szczególne),
- ryzyka ogólnego stóp procentowych w zakresie portfela handlowego,
- ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych w zakresie portfela handlowego,
- ryzyka gwarantowania emisji papierów wartościowych w zakresie portfela handlowego.

Tabela przedstawia wymogi kapitałowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA z tytułu ryzyka rynkowego.

	31.12.2003	31.12.2002
Ryzyko rynkowe w tym:	**138 923**	**119 816**
Ryzyko walutowe	12 080	21 846
Ryzyko cen towarów	-	-
Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	473	1 178
Ryzyko szczególne instrumentów dłużnych	81 268	65 938
Ryzyko ogólne stóp procentowych	37 480	23 464
Ryzyko rozliczenia – dostawy oraz kontrahenta	4 507	1 287
Ryzyko gwarantowania emisji papierów wartościowych	3 115	6 103

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2002 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA zaprezentowała po raz pierwszy wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego zgodnie z Uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz. 43 z późniejszymi zmianami).

- *ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych portfela handlowego*

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowych papierów wartościowych jest kształtowanie struktury bilansu Banku zapewniającej adekwatny do prowadzonej działalności biznesowej profil ryzyka cenowego Banku, polegający na ograniczeniu wpływu niekorzystnych zmian kursów cen akcji na wynik finansowy Banku.

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych podlega limitowaniu w podziale na poszczególne podportfele portfela handlowego. Wielkościami limitowanymi są otwarte pozycje oraz strata dzienna.

- *ryzyko instrumentów pochodnych*

Celem zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest szczegółowe określenie sposobów zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku, instrumentów zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych oraz zadań komórek i jednostek organizacyjnych w procesie zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych. Zasady zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych definiują ryzyka związane z transakcjami pochodnymi.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest model wartości zagrożonej (VaR).

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe (ISDA, ZBP) określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez limity na otwarte pozycje w poszczególnych instrumentach pochodnych, limity na nominały transakcji w podziale na portfel bankowy i handlowy.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie umowy ramowej Związku Banków Polskich (banki krajowe) oraz umowy ISDA (banki zagraniczne). Ze względu na złożoność powyższych umów oraz ich znaczenia dla Banku wprowadzona została procedura wewnętrzna określająca zawieranie i administrowanie umowami ramowymi.

- **ryzyko kredytowe**

Najważniejszym procesem wewnętrznym wspierającym działalność kredytową Grupy Kapitałowej PKO BP SA jest proces zarządzania ryzykiem kredytowym, którego celem jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa działalności kredytowej.

Proces zarządzania ryzykiem odbywa się w otoczeniu, na które składają się:

- metody zarządzania oraz wykorzystywane metodologie ujęte w system regulacji wewnętrznych:
    - jednolita i obiektywna ocena ryzyka indywidualnych ekspozycji kredytowych,
    - minimalizacja ryzyka operacyjnego w procesie kredytowania,
    - wdrożenie metod pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego,
- środowisko informatyczne Grupy umożliwiające przepływ informacji niezbędnych do oceny ryzyka oraz jego kontroli:
    - ocena scoringowa jako metoda oceny poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym kredytobiorcą, która jest wyrażona za pomocą sumy punktów przypisanych poszczególnym cechom klienta,
    - centralna baza danych o kredytach korporacyjnych,
- organizacja wewnętrzna Grupy obejmująca komórki organizacyjne, ich zadania, zakres odpowiedzialności oraz wzajemne relacje:
    - zdefiniowanie zadań, roli i zakresu odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu,
    - identyfikacja zagrożeń związanych z dużymi zaangażowaniami.

Regulacje dotyczące procesu kredytowania wspomagają oszacowanie poziomu ryzyka kredytowego, umożliwiają podjęcie decyzji kredytowej, wspomagają periodyczne monitorowanie sytuacji klienta i ryzyka kredytowego Grupy oraz prawnych zabezpieczeń wierzytelności Grupy.

Działalność kredytowa Grupy Kapitałowej PKO BP SA ma na celu zwiększenie dochodowości portfela kredytowego, poprawy jego jakości i wzrostu wolumenu.

Celem polityki kredytowej w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest realizacja założeń przyjętych w:

- strategii Grupy,
- planie finansowym

poprzez optymalizację relacji pomiędzy wielkością zaangażowań Grupy, dochodowością z prowadzonej działalności portfela kredytowego a ryzykiem generowanym przez ten portfel.

Podstawowymi działaniami umożliwiającymi realizację celów są:

- zintensyfikowanie i utrwalenie współpracy z klientami lub grupami klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie, z którymi współpraca oceniana jest przez Grupę jako pozytywna i dochodowa,
- pozyskiwanie wiarygodnych klientów posiadających zdolność kredytową,
- uwzględnianie ryzyka kredytowego przy podnoszeniu atrakcyjności oferty Grupy,
- elastyczną politykę cenową zmierzającą do zróżnicowania w stopach procentowych i pobieranej prowizji w zależności od rodzaju transakcji, poziomu generowanego dla Grupy ryzyka oraz charakteru współpracy z klientem lub grupą klientów,
- dywersyfikację zaangażowań Grupy w ujęciu branżowym, produktowym, podmiotowym, celem redukowania ryzyka.

Istotne znaczenie z punktu widzenia ograniczania ryzyka kredytowego spełnia sprawne wdrażanie znowelizowanych przepisów dotyczących prawnego zabezpieczenia wierzytelności. Pozwoli ono wyeliminować znaczną część błędów i nieprawidłowości, popełnianych w działalności operacyjnej i zapewni stosowanie w całej Grupie aktualnych standardów postępowania przy zabezpieczeniu wierzytelności i sporządzania dokumentacji związanej z zabezpieczeniem wierzytelności.

Metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego służą do identyfikacji poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli obciążonych ryzykiem kredytowym.

Metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego bazują na kalkulacji następujących miar ryzyka:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- stopa odzysku,
- oczekiwana strata kredytowa,
- wartość zagrożona ryzykiem kredytowym.

Podstawowym czynnikiem wpływającym na ocenę ryzyka kredytowego Banku jest kompletność, autentyczność oraz zgodność z aktualnym stanem faktycznym i prawnym informacji i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia oceny.

Ocenę ryzyka kredytowego Grupy przeprowadza się:

- w trakcie oceny wniosku o dokonanie transakcji kredytowej,
- w trakcie monitorowania transakcji kredytowej w okresie jej realizacji.

Zgodnie z Uchwałą nr 5/2001 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz. U. z 2001 roku nr 22 poz.43 z późniejszymi zmianami), Grupa Kapitałowa PKO BP SA zaprezentowała po raz pierwszy w odniesieniu do roku kończącego się 31 grudnia 2002 roku:

- wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów bilansowych,
- kwoty zaangażowania pierwotnego,
- równoważnik kredytowy,
- wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów pozabilansowych.

w tys. zł

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów bilansowych.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 000 506	-
Należności	49 640 347	26 865 095
Papiery wartościowe, udziały	27 728 609	334 417
Rzeczowe aktywa trwałe	2 730 345	2 645 320
Pozostałe	876 393	688 239
Razem - portfel bankowy	81 976 200	30 533 071
Papiery wartościowe – portfel handlowy	2 538 981	1 014 752
Ogółem instrumenty bilansowe	84 515 181	31 547 823

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 082 048	-
Należności	44 350 012	19 907 822
Papiery wartościowe, udziały	27 080 920	257 596
Rzeczowe aktywa trwałe	2 563 755	2 563 755
Pozostałe	5 315 223	5 281 702
Razem – portfel bankowy	80 391 958	28 010 875
Papiery wartościowe – portfel handlowy	1 848 188	792 393
Ogółem instrumenty bilansowe	82 240 146	28 803 268

Poniżej przedstawiono kwoty zaangażowania pierwotnego, równoważnik kredytowy oraz wartość ważoną ryzykiem poszczególnych instrumentów pozabilansowych Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
Instrumenty stóp procentowych:	23 850 000	368 250	73 650
FRA	13 775 000	134 500	26 900
IRS	10 075 000	233 750	46 750
Instrumenty walutowe:	7 443 537	324 993	82 482
Forward walutowy	77 054	3 374	1 685
Forward – instrumenty wbudowane	1 024 109	54 911	27 456
SWAP	5 866 824	266 701	53 340
FX futures	708	7	1
Opcje	474 842	-	-
Pozostałe instrumenty:	340 054	23 089	4 618
SBB	340 054	23 089	4 618
Inne	-	-	-
Instrumenty pochodne razem	**31 633 591**	**716 332**	**160 750**
W tym:			
- portfel bankowy	13 740 775	499 612	116 396
- portfel handlowy	17 892 816	216 720	44 354

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
Instrumenty stóp procentowych:	10 670 000	49 100	9 820
FRA	10 470 000	47 100	9 420
IRS	200 000	2 000	400
Instrumenty walutowe:	13 156 071	480 996	102 894
Forward walutowy	35 287	372	74
Forward – instrumenty wbudowane	432 709	21 636	10 818
SWAP	12 687 401	458 981	92 001
FX futures	674	7	1
Opcje	-	-	-
Pozostałe instrumenty:	771 543	82 675	48 312
SBB	241 924	19 121	3 824
Inne	529 619	63 554	44 488
Instrumenty pochodne razem	**24 597 614**	**612 771**	**161 026**
W tym:			
- portfel bankowy	13 940 456	554 609	149 394
- portfel handlowy	10 657 158	58 162	11 632

Poniżej przedstawiono kwoty zaangażowania pierwotnego, równoważnik kredytowy oraz wartość ważoną ryzykiem pozostałych pozycji pozabilansowych.

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Zobowiązania kredytowe	14 126 312	685 180	451 526
Zobowiązania gwarancyjne	97 328	56 017	54 043
Akredytywy udzielone	6 489	3 125	3 125
Pozostałe zobowiązania	963 859	174 331	47 905
Razem portfel bankowy	**15 193 988**	**918 653**	**556 599**
Gwarancje emisji	167 791	167 791	90 031
Razem portfel handlowy	**167 791**	**167 791**	**90 031**

	Wartość ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Łącznie narażenie na ryzyko kredytowe	**31 206 066**	**2 496 485**
Ryzyko rynkowe (portfel handlowy)*		**138 923**
Całkowity wymóg kapitałowy (ryzyko bankowe i rynkowe)		**2 635 408**

* ryzyko walutowe (portfel handlowy i bankowy)

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Typ instrumentu	Kwota zaangażowania pierwotnego	Równoważnik kredytowy	Wartość ważona ryzykiem
Zobowiązania kredytowe	11 792 194	527 895	454 832
Zobowiązania gwarancyjne	94 251	55 374	53 584
Akredytywy udzielone	8 769	4 287	4 287
Pozostałe zobowiązania	5 147 127	1 052 200	226 984
Razem portfel bankowy	**17 042 341**	**1 639 756**	**739 687**
Gwarancje emisji	352 281	352 281	217 200
Razem portfel handlowy	**352 281**	**352 281**	**217 200**

	Wartość ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Łącznie narażenie na ryzyko kredytowe	**28 899 956**	**2 311 997**
Ryzyko rynkowe (portfel handlowy)*		**119 816**
Całkowity wymóg kapitałowy (ryzyko bankowe i rynkowe)		**2 431 813**

* ryzyko walutowe (portfel handlowy i bankowy)

- **ryzyko operacyjne**

Przez ryzyko operacyjne rozumie się w Banku ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie uwzględnia natomiast ryzyka utraty reputacji i strategicznego.

Bank zgodnie z najlepszymi praktykami w zakresie zarządzania ryzykiem oraz działając w nawiązaniu do projektowanej Nowej Umowy Kapitałowej rozpoczął działania związane z budową systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- wprowadzono obowiązek analizy wpływu nowo wprowadzanych przepisów wewnętrznych na poziom ryzyka operacyjnego Banku,
- przeprowadzane są uzgodnienia projektów regulacji wspomagających proces zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- w trakcie projektowania są procedury wewnętrzne, które będą przepisami wykonawczymi do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Przy pomocy „kwestionariusza dotyczącego ryzyka operacyjnego" Bank zidentyfikował profil ryzyka operacyjnego oraz rozpoznał obecny stan zarządzania ryzykiem operacyjnym. Badanie przeprowadzono w jednostkach organizacyjnych Banku w drugim kwartale 2003 roku.

Informacje o profilu ryzyka dostarcza także na bieżąco analiza gromadzonych danych pokontrolnych pochodzących z komórki audytu wewnętrznego, a także analiza danych zbieranych przez jednostki, odpowiedzialne systemowo za dany obszar działalności Banku.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odbywa się w sposób zintegrowany.

5. Rachunkowość zabezpieczeń

W latach 2001 – 2003 Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń.

6. Dane o zawartych kontraktach opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych

W 2003 roku, 2002 oraz 2001 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie zawarła żadnego kontraktu opcji sprzedaży lub subskrypcji akcji zwykłych jakiejkolwiek spółki akcyjnej.

w tys. zł

7. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Grupy oraz zobowiązań strony trzeciej

Grupa posiadała następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych oraz zobowiązań strony trzeciej:

Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych Grupa Kapitałowa PKO BP SA tworzy zgodnie z zapisem art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U z 2000 roku nr 9, poz. 131, z późniejszymi zmianami).

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Wartość funduszu	273 472	268 278	184 448
Wartość nominalna zabezpieczenia	290 000	270 000	190 000
Rodzaj zabezpieczenia	bony skarbowe	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	30.03.2004	22.04.2003	12.02.2004
Wartość bilansowa zabezpieczenia	286 960	290 856	199 653

Fundusz gwarancyjny giełdy

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez BDM PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW w ramach funduszu gwarancyjnego giełdy.

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Fundusz gwarancyjny giełdy	443	4 721	838

8. Informacje na temat nieujętych w bilansie transakcji z przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2003, 2002 oraz 2001 roku w Grupie Kapitałowej PKO BP SA nie wystąpiły nieujęte w bilansie transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

9. Udzielone zobowiązania finansowe

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
na rzecz podmiotów finansowych	887 368	4 539 617	604 940
- w tym nieodwołalne	96	59	6
na rzecz podmiotów niefinansowych	12 300 601	6 164 753	5 866 131
- w tym nieodwołalne	97 131	116 911	56 552
na rzecz budżetu	822 599	983 953	162 216
- w tym nieodwołalne	128	10 212	14 048
Udzielone zobowiązania, razem	**14 010 568**	**11 688 323**	**6 633 287**

w tys. zł

10. Podział pozabilansowych zobowiązań warunkowych

a) Zobowiązania warunkowe

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Zobowiązania warunkowe udzielone finansowe	**13 913 213**	**11 561 141**	**6 562 681**
- Linie kredytowe	13 025 443	7 022 864	5 962 681
- Pozostałe	887 770	4 538 277	600 000
Zobowiązania warunkowe udzielone gwarancyjne	**382 493**	**583 081**	**239 496**
- Poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	11 887	29 559	9 297
- Pozostałe	370 606	553 522	230 199
Zobowiązania warunkowe otrzymane finansowe	**84 906**	**711**	**230 265**
- Linie kredytowe	84 906	-	230 265
- Pozostałe	-	711	-
Zobowiązania warunkowe otrzymane gwarancyjne	**4 804 342**	**5 237 532**	**5 299 818**
- Gwarancje i poręczenia spłaty kredytów	4 799 036	5 059 136	4 989 859
- Pozostałe	5 306	178 396	309 959
Razem	**19 184 954**	**17 382 465**	**12 332 260**

b) Gwarancje i poręczenia emisji

- **w 2003 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowa-nych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka A	bony wekslowe	**696**	20,94% udział w kapitale, 34,56% udział w głosach na WZA	niezbywalne
Spółka B	bony wekslowe	**69 895**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**40 500**	jednostki samorządu terytorialnego	znajdujące się w publicznym obrocie, notowane na CETO
pozostałe	obligacje komunalne	**56 700**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	X	**167 791**	X	X

w tys. zł

- **w 2002 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowa-nych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka C	bony wekslowe	**3 772**	25% udziału w kapitale, 25% udział w głosach na WZA Skarb Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka B	bony wekslowe	**179 658**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**59 000**	jednostki samorządu terytorialnego	znajdujące się w publicznym obrocie, notowane na CETO
pozostałe	obligacje komunalne	**109 850**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	X	**352 280**	X	X

- **w 2001 roku**

Nazwa Emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowa-nych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Powiązania finansowe, organizacyjne, personalne pomiędzy Bankiem a podmiotem, któremu udzielono gwarancji	Informacje o zbywalności papieru wartościowego
Spółka C	bony wekslowe	**2 876**	25% udziału w kapitale, 25% udział w głosach na WZA Skarbu Państwa	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka D*	bony wekslowe	**19 212**	100% udziału w kapitale, 100% udział w głosach na WZA	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka E	obligacje korporacyjne	**36 959**	brak	zbywalne na rynku niepublicznym
Spółka F	obligacje korporacyjne	**88 000**	brak	zbywalne na rynku niepublicznym
pozostałe	obligacje komunalne	**114 900**	jednostki samorządu terytorialnego	zbywalne na rynku niepublicznym
Suma	X	**261 947**	X	X

* Spółka zależna od Banku, konsolidowana metodą pełną.

c) Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych wycenianych metodą praw własności:

	31.12.2003	**31.12.2002**	**31.12.2001**
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	1 250	7 632	2 515
PKO/Credit Suisse S.A.	193	-	207
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	77 405	98 969	-
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	1 600	-	-
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	-	-	771
Group 4 Polska Sp. z o.o.	-	-	1 000
Razem	**80 448**	**106 601**	**4 493**

w tys. zł

Dodatkowo podmiot dominujący Grupy udzielił zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostki zależnej konsolidowanej metodą pełną:

	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	26 066	22 260	29 184

11. Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych

Zarząd jednostki dominującej nie proponował wypłaty dywidendy za 2003 rok. Propozycja Zarządu jednostki dominującej została uwzględniona w podziale zysku zatwierdzonym przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku, które odbyło się w dniu 27 maja 2004 roku. Za lata 2002 i 2001 jednostka dominująca nie wypłacała dywidendy.

12. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie posiadała zobowiązań do wypłaty dywidendy.

13. Potencjalne zobowiązania

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko: VISA CEMEA – Visa International, Europay International S.A., Visa Forum Polska, Europay Forum Polska i bankom stowarzyszonym w stowarzyszeniach emitentów Visa Forum Polska oraz Europay Forum Polska, w tym przeciwko Bankowi w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, polegających na uczestniczeniu w porozumieniu i wspólnym ustalaniu wysokości stawek opłaty „interchange" pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa w Polsce (co może stanowić naruszenie art. 5 ust.1 pkt 1 Ustawy o Ochronie Konkurencji), uczestniczeniu w porozumieniu i wspólnym ustalaniu wysokości stawek opłaty „interchange" pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Europay/ Eurocard/masterCard w Polsce (co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 Ustawy o Ochronie Konkurencji) oraz koordynacji działań w celu ograniczenia dostępu do rynku przedsiębiorców nienależących do wymienionych porozumień emitentów (co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 i 6 Ustawy o Ochronie Konkurencji). Zgodnie z pismem UOKiK z dnia 28 czerwca 2004 roku postępowanie zostało przedłużone do dnia 30 sierpnia 2004 roku z powodu konieczności uzyskania niezbędnych danych i informacji oraz dokonania analizy zebranego materiału dowodowego.

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 5 Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów.

b) Roszczenia reprywatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez jednostkę dominującą

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się siedem postępowań administracyjnych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank lub, w jednym przypadku przez spółkę zależną od Banku, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprywatyzacyjnych. W grupie ww. postępowań tylko jedno dotyczy nieruchomości, którą Bank klasyfikuje jako istotną z punktu widzenia prowadzonej działalności, tj. nieruchomości położonej w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, na której znajduje się budynek Centrali Banku. Użytkownikiem wieczystym ww. nieruchomości jest CFP Sp. z o.o. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku i jego Grupy Kapitałowej.

Zarząd jednostki dominującej uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu postępowań opisanych w punktach 13.a) i 13.b) powyżej jest niewielkie.

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2003 roku nie zawiera korekt związanych z potencjalnymi zobowiązaniami opisanymi w punktach 13.a) i 13 .b) powyżej.

w tys. zł

14. Dane dotyczące zobowiązań wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie posiadała zobowiązań wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli.

15. Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w danym okresie lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie wraz z wyjaśnieniem przyczyn

W 2003 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA spisała w koszty m. in. kwotę 11 688 tysięcy złotych z tytułu inwestycji zaniechanej dotyczącej usług doradczych i konsultacyjnych poniesionych na Centralny System Informatyczny w latach 1999-2002. Powyższa kwota jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne". Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie planuje zaniechać jakiejkolwiek z prowadzonych rodzajów działalności w następnym okresie obrachunkowym.

W roku zakończonym 31 grudnia 2002 roku w Grupie nie wystąpiły przychody lub koszty z tytułu działalności zaniechanej, zaś w roku zakończonym 31 grudnia 2001 roku Grupa spisała w koszty kwotę 823 tysiące złotych.

16. Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych na własne potrzeby

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie poniosła kosztów na wytworzenie na własne potrzeby środków trwałych i środków trwałych w budowie.

17. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz planowane w okresie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego nakłady inwestycyjne (dane niezweryfikowane)

Wyszczególnienie	Planowane nakłady na 2004 rok	Poniesione nakłady w 2003 roku	Poniesione nakłady w 2002 roku	Poniesione nakłady w 2001 roku
Powszechna Kasa Oszczędności BP SA – podmiot dominujący	750 000	344 561	576 642	639 306
Podmioty objęte konsolidacją – –razem	16 755	2 504	7 741	13 514
Ogółem nakłady inwestycyjne	**766 755**	**347 065**	**584 383**	**652 820**

18. Informacje o transakcjach emitenta z podmiotami powiązanymi

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo i personalnie zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

w tys. zł

Poniżej przedstawiono transakcje Grupy Kapitałowej PKO BP SA z podmiotami powiązanymi kapitałowo.

a) Transakcje podmiotu dominującego z jednostkami podporządkowanymi konsolidowanymi metodą pełną

- **na dzień 31 grudnia 2003 roku**

Rodzaj transakcji	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	Inteligo Financial Services S.A.	Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o.
Należności podmiotu dominującego wobec spółki							
Kredyty, pożyczki udzielone	294 879	-	-	125 848	21 017	-	-
Inne należności	89 411	-	-	1 586	5 461	-	-
Zobowiązania podmiotu dominującego wobec spółki							
Rachunek bieżący	2 092	586	1 809	603	10 725	91	1 372
Depozyty	205	944	80	6 500	-	1 108	-
Inne zobowiązania	935	-	7	1 057	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe podmiotu dominującego wobec spółki							
Udzielone	26 066	-	-	-	-	-	-
Otrzymane	-	-	-	-	-	-	-
Koszty podmiotu dominującego wobec spółki							
Koszty z tytułu odsetek, prowizji	175	28	9	915	290	180	32
Pozostałe koszty	276	-	21	72 572	3	19 751	-
Przychody podmiotu dominującego wobec spółki							
Przychody z tytułu odsetek, prowizji	12 445	314	1	2 674	41 287	320	7
Pozostałe przychody	873	21	9	38	13	3	-

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2002 roku**

Rodzaj transakcji	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.	Inteligo Financial Services S.A.
Należności podmiotu dominującego wobec spółki						
Kredyty, pożyczki udzielone	167 929	2 670	-	155 629	21 017	11 700
Inne należności	43 418	4	-	2 491	-	10
Zobowiązania podmiotu dominującego wobec spółki						
Rachunek bieżący	2 081	428	2 016	129	16 260	3 587
Depozyty	-	3 514	-	16 308	-	-
Inne zobowiązania	-	-	-	243	-	-
Zobowiązania pozabilansowe podmiotu dominującego wobec spółki						
Udzielone	22 260	-	-	-	-	-
Otrzymane	-	-	-	-	-	-
Koszty podmiotu dominującego wobec spółki						
Koszty z tytułu odsetek, prowizji	618	130	-	1 285	78	-
Pozostałe koszty	1 284	2 670	-	63 086	16 498	556
Przychody podmiotu dominującego wobec spółki						
Przychody z tytułu odsetek, prowizji	14 668	200	1	4 216	1 798	65
Pozostałe przychody	272	455	-	66	-	-

w tys. zł

- **na dzień 31 grudnia 2001 roku**

Rodzaj transakcji	Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o.	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A.
Należności podmiotu dominującego wobec spółki					
Kredyty, pożyczki udzielone	120 578	4	-	186 786	11 000
Inne należności	48 845	3	-	-	20 000
Zobowiązania podmiotu dominującego wobec spółki					
Rachunek bieżący	2 229	539	2 102	10 151	16
Depozyty	-	2 600	-	-	4 400
Inne zobowiązania	-	11	-	-	2 387
Zobowiązania pozabilansowe podmiotu dominującego wobec spółki					
Udzielone	29 184	-	-	-	-
Otrzymane	-	-	-	-	-
Koszty podmiotu dominującego wobec spółki					
Koszty z tytułu odsetek, prowizji	64	201	-	289	112
Pozostałe koszty	-	-	-	68 059	-
Przychody podmiotu dominującego wobec spółki					
Przychody z tytułu odsetek, prowizji	16 419	190	-	11 188	6 097
Pozostałe przychody	630	271	-	69	-

b) Transakcje pomiędzy jednostkami podporządkowanymi konsolidowanymi metodą pełną

W 2003 roku wystąpiły wzajemne transakcje pomiędzy Bankowym Funduszem Leasingowym S.A. a Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService" S.A, z tytułu transakcji leasingowych. Wartość transakcji na dzień 31 grudnia 2003 roku wyniosła 13 405 tysięcy złotych (odpowiednio na 31 grudnia 2002 roku 7 936 tysięcy złotych oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku 10 372 tysięcy złotych). Przychody z tytułu transakcji wyniosły w 2003 roku 1 344 tysięcy złotych (odpowiednio w 2002 roku wyniosły 2 025 tysięcy złotych oraz w 2001 roku wyniosły 1 741 tysięcy złotych).

w tys. zł

c) Transakcje podmiotu dominującego z jednostkami podporządkowanymi wycenionymi metodą praw własności

- **na 31 grudnia 2003 roku**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	7 050	6 647	4 935	780	619	72	54	-	1 250
PKO Towarzystwo Finansowe Sp. z o.o (w likwidacji)	Jednostka zależna	-	-	296	421	389	180	226	2 700	1 600
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	1 200	-	1 673	32 238	25 026	-	-	-	193
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	69 686	68 115	64	83	83	52	52	-	77 405
Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Jednostka stowarzyszo-na	187	-	-	78	-	2 256	-	-	-
Ekogips S.A. (w upadłości)	Jednostka stowarzyszo-na	668	2 948	-	-	-	-	-	-	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszo-na	50 470	100 812	25 720	3 072	3 072	4 695	-	18 411	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszo-na	5 838	3 750	307	1	1	50	13	-	-

w tys. zł

- **na 31 grudnia 2002 roku**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	5 859	5 516	1 126	758	439	7	7	-	7 632
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Jednostka współzależna	165	-	3	119	119	43	43	-	-
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	128	-	220	30 723	30 723	-	-	-	-
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	11 586	11 586	3 758	-	-	260	216	-	98 969
Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Jednostka stowarzyszona	178	-	-	-	-	2 052	-	-	-
Ekogips S.A. (w upadłości)	Jednostka stowarzyszona	668	3 048	668	64	-	-	-	100	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	25 000	88 590	-	-	-	15 121	-	15 121	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszona	10 347	8 350	24	315	315	2 052	-	-	-

w tys. zł

- **na 31 grudnia 2001 roku**

Podmiot	Rodzaj powiązania	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty rezerw	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Jednostka zależna	1 485	1 485	-	466	466	21	21	-	2 515
PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	Jednostka współzależna	-	-	1	235	235	20	13	-	771
PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Jednostka współzależna	-	-	2	228	228	-	-	-	207
Wawel Hotel Development Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	-	-	51	-	-	1	-	-	-
Group 4 Polska Sp. z o.o.	Jednostka współzależna	6	-	5 878	987	864	82 013	11	-	1 000
Agencja Inwestycyjna „CORP" S.A.	Jednostka stowarzyszona	-	-	-	-	-	354	-	-	-
Ekogips S.A.	Jednostka stowarzyszona	-	3 012	-	-	-	-	-	-	-
Hotel Jan III Sobieski Sp. z o.o.	Jednostka stowarzyszona	59 968	82 731	-	9 600	9 600	4 062	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.	Jednostka stowarzyszona	9 931	8 350	66	944	-	3	-	-	-
Wrocławskie Zintegrowane Centrum Logistyczne Sp. z o.o.	Jednostka Stowarzyszona	-	-	433	180	180	11	-	-	-

w tys. zł

W skonsolidowanym bilansie, w pozycjach pozabilansowych oraz rachunku zysków i strat dokonano następujących korekt konsolidacyjnych dotyczących wzajemnych operacji pomiędzy jednostkami objętymi konsolidacją metodą pełną:

Aktywa bilansowe	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Należności od sektora finansowego	**323 099**	**212 252**	**142 619**
Należności od sektora niefinansowego	**160 396**	**196 292**	**208 158**
Dłużne papiery wartościowe	**89 294**	**43 416**	**48 845**
Inne aktywa	**5 345**	**2 740**	**22 401**
Razem korekty konsolidacyjne - aktywa	578 134	454 700	422 023
Pasywa bilansowe	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Zobowiązania wobec sektora finansowego	**466 456**	**372 260**	**336 210**
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	**21 455**	**36 284**	**14 567**
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	**89 294**	**43 416**	**48 845**
Fundusze specjalne i inne pasywa	**929**	**2 740**	**22 401**
Razem korekty konsolidacyjne – pasywa	578 134	454 700	422 023
Pozycje pozabilansowe	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001
Zobowiązania pozabilansowe udzielone/otrzymane	**26 066**	**22 260**	**29 221**
Koszty/Przychody	2003	2002	2001
Koszty/Przychody z tytułu odsetek i prowizji	**60 021**	**25 084**	**36 301**
Pozostałe koszty/przychody	**93 580**	**84 887**	**69 029**
Razem korekty konsolidacyjne – koszty/ /przychody	**153 601**	**109 971**	**105 330**

Ponadto wyłączeniu podlega bilansowa wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą Grupy Kapitałowej w jednostkach zależnych w korespondencji z kapitałami własnymi tych jednostek.

d) Transakcje z pozostałymi podmiotami powiązanymi

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku, na dzień 31 grudnia 2002 roku oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku w Grupie Kapitałowej PKO BP SA nie wystąpiły transakcje z pozostałymi podmiotami powiązanymi.

e) Transakcje z budżetem państwa

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1115, z późniejszymi zmianami), PKO BP SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych. W ramach realizacji przez budżet państwa ustawowych obowiązków, Grupa w 2003 roku zaliczyła do przychodów kwotę 255 600 tysięcy złotych (w 2002 roku 378 032 tysięcy złotych, w 2001 roku 686 365 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela. W tym okresie podmiot dominujący otrzymał kasowo kwotę 253 160 tysięcy złotych (w 2002 roku 372 676 tysięcy złotych, w 2001 roku 538 835 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego" portfela za 2003 rok oraz kwotę 5 366 tysięcy złotych z tytułu rozliczeń za czwarty kwartał 2002 roku (w 2002 roku 14 898 tysięcy złotych za 2001 rok, w 2001roku 364 548 tysięcy złotych za 2000 rok). Różnica w wysokości 2 440 tysięcy złotych (w 2002 roku 5 356 tysięcy złotych, w 2001 roku 147 530 tysięcy złotych) pomiędzy przychodami memoriałowymi przypadającymi a przychodami za dany okres otrzymanymi kasowo została wykazana w bilansie Grupy w pozycji „Należności sektora budżetowego".

PKO BP SA otrzymuje prowizję za prowadzenie rozliczeń związanych z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych. W 2003 roku PKO BP SA otrzymała prowizję za czwarty kwartał 2002 roku w kwocie 1 135 tysięcy złotych (odpowiednio w 2002 roku 1 374 tysięcy złotych, w 2001 roku 828 tysięcy złotych) oraz za pierwszy, drugi i trzeci kwartał 2003 roku w wysokości 2 263 tysięcy złotych (odpowiednio w 2002 roku 1 907 tysięcy złotych, w 2001 roku 2 282 tysięcy złotych), która została wykazana w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Prowizja z tytułu działalności bankowej".

w tys. zł

W bilansie Grupy wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Największe zaangażowania kredytowe zostały przedstawione w punkcie nr 1a) Dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych. Kwota przekazana przez budżet z tego tytułu w 2003 roku wyniosła 42 740 tysięcy złotych (w 2002 roku 37 538 tysięcy złotych, w 2001 roku 40 119 tysięcy złotych) i w całości zaewidencjonowana została w przychody Grupy i ujęta w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Prowizje z tytułu działalności bankowej".

W 2003 roku Grupa zaliczyła również do przychodów z tytułu prowizji kwotę 24 840 tysięcy złotych (w 2002 roku 17 249 tysięcy złotych, w 2001 roku 16 103 tysiące złotych) z tytułu wynagrodzenia za czynności związane z obsługą rekompensat dla emerytów i rencistów, którzy w 1991 roku utracili wzrosty lub dodatki do emerytur i rent, należnych z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz dla pracowników sfery budżetowej, którym w drugim półroczu 1991 i w pierwszym półroczu 1992 nie znowelizowano wynagrodzeń. Kwota została wykazana w pozycji „Przychody z tytułu prowizji" jako część kwoty „Przychody z tytułu działalności bankowej".

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego" portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w sytuacji niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

W dniu 11 lutego 2003 roku jednostka dominująca Grupy Kapitałowej PKO BP SA zawarła umowę z Ministrem Finansów na sprzedaż i obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa.

19. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji

Na dzień 31 grudnia 2003 roku, 31 grudnia 2002 roku oraz 31 grudnia 2001 roku w Grupie Kapitałowej PKO BP SA nie były realizowane wspólne przedsięwzięcia z podmiotami powiązanymi, które nie podlegają konsolidacji.

20. Informacje o przychodach i kosztach prowadzenia przez Grupę działalności maklerskiej

Grupa prowadzi działalność maklerską poprzez Bankowy Dom Maklerski, wewnętrzną jednostkę organizacyjną sporządzającą samodzielnie sprawozdanie finansowe.

Przychody i Koszty Bankowego Domu Maklerskiego PKO BP SA były następujące:

	2003	2002	2001
Przychody	83 425	45 278	74 266
Koszty	(60 280)	(48 117)	(60 628)
Wynik finansowy brutto wykazany w sprawozdaniu BDM	**23 145**	**(2 839)**	**13 638**

21. Odpisy należności nieściągalnych

W okresie od 1 stycznia 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku jednostka dominująca dokonała odpisu w ciężar utworzonych rezerw na należności nieściągalne od klientów sektora finansowego w wysokości 2 877 tysięcy złotych (w 2002 roku 4 663 tysięcy złotych, w 2001 roku 5 939 tysięcy złotych), oraz od klientów sektora niefinansowego w wysokości 81 349 tysięcy złotych (w 2002 roku 73 864 tysięcy złotych, w 2001 roku 133 382 tysięcy złotych).

w tys. zł

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2003 roku oraz 2001 roku jednostki podporządkowane nie dokonały odpisów w ciężar utworzonych rezerw na należności nieściągalne (w 2002 roku 20 892 tysięcy złotych) oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (w 2002 roku 160 tysięcy złotych).

22. Informacje o kosztach związanych z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów

	2003	2002	2001
Rezerwa na premie pracownicze	46 283	27 287	33 255
Rezerwa na koszty niewykorzystanych urlopów pracowniczych	1 014	8 911	2 887
Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	34 598	12 975	-
Pozostałe (bonus)	4 458	4 394	4 418
Razem	**86 353**	**53 567**	**40 560**

23. Informacje o kosztach poniesionych na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie uczestniczy w finansowaniu programów emerytalnych.

24. Informacje o prowadzonej działalności powierniczej

W 2003 roku jednostka dominująca poszerzyła uczestnictwo w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. o funkcję „Depozytariusz" oraz zawarła pierwszą umowę prowadzenia rachunku papierów wartościowych.

W latach 2002 oraz 2001 Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie prowadziła działalności powierniczej.

25. Informacje o sekurytyzacji aktywów

Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie objęła w latach: 2003, 2002 oraz 2001 papierów wartościowych w wyniku sekurytyzacji aktywów.

26. Informacje o przeciętnym zatrudnieniu, z podziałem na grupy zawodowe

Struktura zatrudnienia pracowników Grupy Kapitałowej PKO BP SA wg wieku

	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
Wiek	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**
Do 25 lat	2 463	6,43	3 291	8,44	4 304	10,86
26-35 lat	13 081	34,16	12 799	32,79	12 426	31,34
36-45 lat	11 340	29,61	11 675	29,91	12 148	30,64
46-55 lat	10 621	27,73	10 523	26,96	10 152	25,61
56 lat i więcej	791	2,07	743	1,90	615	1,55
Razem	**38 296**	**100,00%**	**39 031**	**100,00%**	**39 645**	**100,00%**

Struktura zatrudnienia pracowników Grupy Kapitałowej PKO BP SA wg wykształcenia

	31.12.2003		31.12.2002		31.12.2001	
Wykształcenie	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**	**Osoby**	**Udział w zatrudnieniu %**
Wyższe	14 442	37,71	10 223	26,19	9 042	22,81
Licencjat	79	0,21	2 845	7,29	2 593	6,54
Policealne	23 021	60,11	4 096	10,49	4 340	10,95
Średnie	215	0,56	21 248	54,44	22 969	57,93
Poniżej średniego	539	1,41	619	1,59	701	1,77
Razem	**38 296**	**100,00%**	**39 031**	**100,00%**	**39 645**	**100,00%**

w tys. zł

Na dzień 31 grudnia 2003 roku w ogólnej liczbie pracowników Grupy Kapitałowej PKO BP SA – w jednostce dominującej jest zatrudnionych 37 656 (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2002 roku 38 595 oraz na dzień 31 grudnia 2001roku 39 306), co stanowi 98,33% (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2002 roku 98,88% oraz na dzień 31 grudnia 2001roku 99,53%) zatrudnionych ogółem, natomiast w spółkach podporządkowanych konsolidowanych metodą pełną jest zatrudnionych 640 (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2002 roku 436 oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku 186), co stanowi 1,67% (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2002 roku 1,12% oraz na dzień 31 grudnia 2001 roku 0,47%) zatrudnionych ogółem.

27. Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych osobom zarządzającym i nadzorującym

a) jednostka dominująca

	2003	2002	2001
Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Banku	179	185	193
Wynagrodzenia członków Zarządu Banku	1 797	1 432	1 245
Razem	**1 976**	**1 617**	**1 438**

Łączne wynagrodzenie brutto (z uwzględnieniem wynagrodzeń z zysku) Członków Zarządu Banku otrzymane w 2003 roku z przedsiębiorstw podporządkowanych PKO BP SA wynosiło 101 tysięcy złotych.

W 2002 roku osoby nadzorujące i zarządzające nie otrzymały wynagrodzeń i nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych.

Łączne wynagrodzenie brutto (z uwzględnieniem wynagrodzeń z zysku) Członków Zarządu Banku otrzymane w 2001 roku z przedsiębiorstw podporządkowanych PKO BP SA wynosiło 154 tysiące złotych.

b) spółki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

	2003	2002	2001
Wynagrodzenia członków Rad Nadzorczych	836	672	516
Wynagrodzenia członków Zarządów	3 835	2 859	1 667
Razem	**4 671**	**3 531**	**2 183**

28. Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne umowy świadczone przez Grupę Kapitałową PKO BP SA na rzecz podmiotów powiązanych

Kredyty, pożyczki, gwarancje i poręczenia dla pracowników, członków zarządu i organów nadzorczych Grupy Kapitałowej PKO BP SA

	2003	2002	2001
Pracownicy	335 873	272 263	220 638
Członkowie Zarządu	-	16	-
Członkowie Rady Nadzorczej	-	-	85
Razem	**335 873**	**272 279**	**220 723**

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych.

Transakcje (w tym kredyty, pożyczki, gwarancje) z podmiotami powiązanymi zostały szczegółowo przedstawione w nocie 18 Dodatkowych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

29. Znaczące zdarzenia, dotyczące lat ubiegłych ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za bieżący okres

Nie wystąpiły znaczące zdarzenia dotyczące okresów ubiegłych, które miałyby wpływ na przedstawione dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

30. Znaczące zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym

Dotyczące jednostki dominującej

a) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszły w życie zmiany do ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. Nr 149, poz. 1672, z późniejszymi zmianami). Najważniejsze zmiany to:

- umożliwienie zaliczenia do wyniku finansowego z tytułu odsetek nieotrzymanych w okresie sprawozdawczym przychodów z tytułu należnych bankowi odsetek od należności zakwalifikowanych do kategorii pod obserwacją,
- przesunięcie na dzień 1 stycznia 2005 roku terminu obowiązkowego stosowania przez banki metody zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej do wyceny aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności własnych banku, a także zobowiązań finansowych nieprzeznaczonych do obrotu i niebędących instrumentami pochodnymi,
- uszczegółowienie warunków spisywania należności kredytowych w ciężar utworzonej na nią rezerwy celowej, bez konieczności umorzenia długu wobec kredytobiorcy.

b) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 218, poz. 2147). Najważniejsze zmiany wynikające ze znowelizowanego rozporządzenia obejmują:

- wydłużenie terminów opóźnienia w spłacie, stanowiącego przesłankę przekwalifikowania ekspozycji kredytowych do poszczególnych kategorii ryzyka,
- uproszczenie przepisów dotyczących klasyfikacji ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, w tym także wynikających z udzielonych kredytów mieszkaniowych,
- wprowadzenie ograniczenia czasowego w uwzględnianiu zabezpieczeń przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych,
- wprowadzenie możliwości uwzględniania najlepszych zabezpieczeń na etapie klasyfikacji ekspozycji,
- wprowadzenie jednolitej klasyfikacji ekspozycji wobec jednego dłużnika,
- zmniejszenie częstotliwości dokonywania oceny sytuacji ekonomiczno finansowej dłużnika w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw,
- uszczegółowienie wymogów budowy wewnętrznych modeli ryzyka kredytowego, stanowiących podstawę klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

c) W dniu 1 stycznia 2004 roku weszła w życie uchwała Nr 1/2003 Komisji Nadzoru Bankowego z 4 czerwca 2003 roku zmieniająca uchwałę 5/2001 KNB z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym z tytułu przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, z uwzględnieniem powiązań banków z innymi podmiotami zależnymi lub działającymi w tym samym holdingu oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu i sposobu ich wyznaczania (Dz.Urz.NBP Nr 11, poz. 16).

Uchwała wprowadza konieczność podziału kredytów, pożyczek i depozytów na portfel handlowy i bankowy. Pozostałe zmiany obejmują:

- zmianę definicji kapitału krótkoterminowego,
- wyłączenie aktywów niepłynnych jako pozycji ujmowanej w rachunku kapitału krótkoterminowego ze znakiem ujemnym,
- zmianę definicji wyniku rynkowego w zakresie portfela handlowego.

Wskutek wprowadzonych zmian kapitał krótkoterminowy będzie powiększał licznik współczynnika wypłacalności.

d) W dniu 8 marca 2004 roku weszło w życie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lutego 2004 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. nr 31, poz. 266). Przepisy powyższego Rozporządzenia wprowadzają m.in. zmiany dotyczące rozpoznawania i wyceny instrumentów wbudowanych, w tzw. umowy zwykłe.

e) W dniu 15 marca 2004 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie zakupu od Kredyt Bank S.A. większościowego pakietu akcji Kredyt Bank Ukraina.

f) W dniu 30 marca 2004 roku została podpisana umowa pomiędzy Ministrem Skarbu Państwa a konsorcjum Credit Suisse First Boston Sp. z o.o. z Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. Biurem Maklerskim w sprawie wyboru doradcy Ministra Skarbu Państwa w procesie prywatyzacji PKO BP SA.

g) W dniu 8 kwietnia 2004 roku została podpisana warunkowa umowa pomiędzy PKO BP SA a Kredyt Bankiem S.A. dotycząca sprzedaży akcji Kredyt Banku (Ukraina) S.A. W wyniku tej umowy PKO BP SA nabędzie od Kredyt Banku S.A. 9 567 713 000 akcji Kredyt Banku (Ukraina) S.A., co stanowi 66,65% w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu tego banku.

h) W dniu 13 maja 2004 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała z funkcji Członka Zarządu Jerzego Gapińskiego oraz powołała z dniem 14 maja 2004 roku Krystynę Szewczyk na stanowisko Członka Zarządu.

i) W dniu 27 maja 2004 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, na którym m.in.

- zatwierdzono sprawozdanie finansowe Banku za rok 2003,
- zatwierdzono sprawozdania z działalności Banku za rok 2003, zawierające również informację o działalności Zarządu Banku jako organu Spółki,
- podzielono zysk Banku osiągnięty w 2003 roku,
- potwierdzono zwiększenie kapitału zapasowego z tytułu przeksięgowań z kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny środków trwałych,
- zatwierdzono skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku za rok 2003,
- zatwierdzono sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Banku za rok 2003.

j) W dniu 8 czerwca 2004 roku Zarząd Banku wyraził zgodę na nabycie od HSBC BV z siedzibą w Londynie 212 439 akcji o wartości nominalnej 21 243,9 tysięcy złotych stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki Dom Maklerski Broker S.A.

k) W dniu 23 czerwca 2004 roku została podpisana warunkowa umowa pomiędzy PKO BP SA a Prokom Investments S.A., w wyniku której Bank nabędzie od Prokom Investments S.A. 243 227 akcji Banku Pocztowego S.A., co stanowi 25% + 1 akcja w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu tego banku.

Dotyczące jednostek podporządkowanych

PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Finansowe S.A.

W dniu 22 marca 2004 roku została zarejestrowana zmiana nazwy Spółki na Powszechne Towarzystwo Emerytalne Bankowe Spółka Akcyjna.

W dniu 8 kwietnia 2004 roku część środków zgromadzonych na rachunku rezerwowym w wysokości 16,9 milionów złotych została wycofana z rachunku rezerwowego i przekazana Towarzystwu (zgodnie z Ustawą o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych dnia 15 października 2003 roku).

Inteligo Financial Services S.A.

W dniu 29 stycznia 2004 roku została podpisana umowa z Telekomunikacją Polską S.A. w sprawie warunków współpracy oraz dzierżawy systemu Call Center na potrzeby obsługi klientów Banku.

Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.

W dniu 5 lutego 2004 roku Zgromadzenie Wspólników Poznańskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki. Wszystkie nowe udziały zostały objęte i opłacone. PKO BP SA nie uczestniczyło w objęciu nowych udziałów. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego udział Banku w kapitałach i głosach na WZA zmniejszy się do 33,33%.

Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka S.A.

W dniu 20 kwietnia 2004 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o kwotę 433 200 złotych. Akcje zostaną objęte w całości przez Urząd Gminy Krynica Zdrój.

w tys. zł

PKO Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 22 marca 2004 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana Spółka Wilanów Investments Sp. z o.o., w której spółka PKO Inwestycje posiada udziały o wartości 2 040 tysięcy złotych. PKO Inwestycje Sp. z o.o. posiada 51% udziału w kapitale zakładowym Spółki oraz 51% głosów na Walnym Zgromadzeniu Wspólników.

31. Znaczące zdarzenia dotyczące roku obrotowego oraz prezentowanych okresów porównywalnych, mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego

Na dzień 31 grudnia 2002 roku podmiot dominujący posiadał zaangażowanie kredytowe wobec Stoczni Szczecińskiej Porta Holding SA w wysokości 176 649 tysięcy złotych, zaklasyfikowane do kategorii ryzyka stracone. Podmiot dominujący utworzył rezerwy celowe na to zaangażowanie w ciężar kosztów roku 2002 w wysokości 176 649 tysięcy złotych. W pozostałych okresach nie wystąpiły zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji bilansowych oraz wyniku finansowego Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

32. Informacje o relacjach między Bankiem a jego prawnym poprzednikiem

W dniu 28 stycznia 2000 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz.U. z 2000 roku nr 5, poz. 55) oraz Obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2000 roku o sprostowaniu błędów, Powszechna Kasa Oszczędności - bank państwowy została przekształcona w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna. Na podstawie powyższego rozporządzenia, bilans zamknięcia PKO-bp stał się bilansem otwarcia PKO BP SA, fundusz statutowy stał się kapitałem akcyjnym oraz pozostały majątek PKO-bp został zbyty nieodpłatnie PKO BP SA.

33. Podstawowe pozycje bilansowe i rachunku zysków i strat skorygowane odpowiednim wskaźnikiem inflacji

Skumulowana średnioroczna stopa inflacji z okresu ostatnich trzech lat działalności Grupy Kapitałowej PKO BP SA nie przekroczyła wartości 100%. W związku z tym niniejsze sprawozdanie finansowe nie zostało skorygowane o efekt inflacji.

34. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Dane dotyczące lat obrotowych kończących się dnia 31 grudnia 2003 roku, dnia 31 grudnia 2002 roku oraz dnia 31 grudnia 2001 roku zostały przedstawione w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz. U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami). Dane za rok kończący się dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone w sposób zapewniający ich porównywalność przez zastosowanie jednolitych zasad rachunkowości zgodnych z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok kończący się dnia 31 grudnia 2003 roku z wyjątkiem wpływu zmiany zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, który został ujęty jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku. Obowiązujące przepisy nie nakazywały ujęcia retrospektywnego w odniesieniu do podziału oraz wyceny aktywów i zobowiązań finansowych.

a) Przekształcenie danych liczbowych zapewniające porównywalność sprawozdań

Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych liczbowych według stanu na dzień 31 grudnia 2003 roku oraz na dzień 31 grudnia 2002 roku.

- **2003 rok**

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia) (pozycje podlegające zmianom)	2003	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2003 rok
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	(273)	546	(1)	273
Inne korekty	1 011 782	(546)	(1)	1 011 236

(1) Zmiana prezentacyjna

w tys. zł

2002 rok

Bilans (pozycje podlegające zmianom)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
Wartości niematerialne i prawne	411 139	(108 297)	(1)	302 842
Rzeczowe aktywa trwałe	2 563 755	108 297	(1)	2 672 052

Rachunek zysków i strat (pozycje podlegające zmianom)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	15 052	(12 000)	(2)	3 052
Pozostałe przychody operacyjne	105 982	12 000	(2)	117 982

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia) (pozycje podlegające zmianom)	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	194	(388)	(7)	(194)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy otrzymane i zapłacone)	22 787	(4 910)	(3)	17 877
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	(2 165 727)	292 017	(4), (5)	(1 873 710)
Inne korekty	491 515	(469 247)	(5),(6), (7)	22 268

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda pośrednia) (pozycje podlegające zmianom) cd.	2002	Zmiany prezentacyjne		Dane porównywalne za 2002 rok
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych	194 127	177 916	(4), (5)	372 043
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Inne wpływy finansowe	2 459	(2 459)	(3), (6)	-
Inne wydatki finansowe	(10 217)	7 071	(3), (6)	(3 146)

(1) przeniesienie inwestycji w środki trwałe z pozycji „Wartości niematerialne i prawne" do pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe",

(2) przeniesienie otrzymanych dywidend od jednostek podporządkowanych, z pozycji rachunku zysków i strat „Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu" do pozycji „Pozostałe przychody operacyjne",

(3) przeniesienie odsetek zapłaconych i otrzymanych niebędących wydatkami /wpływami działalności finansowej,

(4) przeniesienie zmiany stanu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności,

(5) przeniesienie z grupy A z pozycji „Inne korekty" zmiany z tytułu wyceny dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży,

(6) przeniesienie wpływów / wydatków z grupy C niedotyczących działalności finansowej,

(7) zmiana prezentacyjna.

w tys. zł

35. Zmiany stosowanych zasad (polityki) rachunkowości i sposobu sporządzania sprawozdania finansowego

a) zmiany zasad rachunkowości i wyceny

Z dniem 1 stycznia 2002 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2001 roku o zmianie ustawy o rachunkowości wraz z przepisami wykonawczymi, które spowodowały konieczność wprowadzenia zmian do stosowanych przez Grupę Kapitałową PKO BP SA zasad rachunkowości.

Bilans

Dłużne papiery wartościowe

W roku 2001 Grupa Kapitałowa PKO BP SA wykazywała dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (handlowe) według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię jednak nie wyższej od ceny sprzedaży netto. W przypadku, gdy tak określona wartość była wyższa od ceny sprzedaży netto, różnicę tę Grupa zaliczała do kosztów operacji finansowych. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone na lokaty (lokacyjne) wykazywano w cenie nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Od dnia 1 stycznia 2002 roku zmianie uległy zasady wyceny dłużnych papierów wartościowych w związku ze zmianą klasyfikacji aktywów i pasywów finansowych. W zależności od kategorii, do której zostanie zaklasyfikowany dłużny papier wartościowy papiery te wyceniane są według wartości godziwej (dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, dostępne do sprzedaży) lub według ceny nabycia skorygowanej o naliczone odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości (dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności).

Papiery wartościowe z prawem do kapitału

W roku 2001 Grupa Kapitałowa PKO BP SA wykazywała papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane do papierów przeznaczonych do obrotu (handlowe) w cenie nabycia, jednak nie wyższej od ceny sprzedaży netto. W przypadku, gdy cena sprzedaży netto była niższa od ceny nabycia, różnica zaliczana była do kosztów operacji finansowych. Papiery wartościowe z prawem do kapitału zakwalifikowane jako lokaty (lokacyjne) Grupa wykazywała w cenie nabycia z uwzględnieniem odpowiednio odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Zgodnie z nowymi zasadami rachunkowości Grupa Kapitałowa PKO BP SA zmieniła metodę wyceny papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży na metodę opierającą się na wartości godziwej. Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów przeznaczonych do obrotu zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych. Skutki zmiany wartości godziwej papierów wartościowych z prawem do kapitału zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży odnoszone są na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

Aktywa przejęte do zbycia

Do dnia 1 stycznia 2002 r. aktywa przejęte za długi Grupa wykazywała według ceny stanowiącej kwotę długu, za który aktywa przejęto, pomniejszonej o rezerwy utworzone w wysokości różnicy pomiędzy kwotą długu a możliwą do uzyskania ceną sprzedaży netto przejętych aktywów.

Od dnia 1 stycznia 2002 roku aktywa przejęte za długi wykazuje się według wartości godziwej. Na różnicę pomiędzy kwotą długu a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów tworzona jest rezerwa celowa lub dokonuje się odpisu aktualizującego wartość tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

Efekt zmian zasad rachunkowości ujęty jako korekta bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 2002 roku

Na saldo 34 806 tysięcy złotych z tytułu korekty bilansu otwarcia zysku (straty) z lat ubiegłych na dzień 1 stycznia 2002 roku składa się wycena wbudowanych instrumentów finansowych w kwocie 43 416 tysięcy złotych oraz pozostałe korekty związane z wyceną pozostałych instrumentów finansowych, udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz pozostałe w kwocie (8 610) tysięcy złotych.

Na saldo 248 364 tysięcy złotych z tytułu korekty bilansu otwarcia kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku składa się wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej w wysokości 344 950 tysięcy złotych, pomniejszona o kwotę (96 586) tysięcy złotych rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

b) zmiany sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego

Porównywalne skonsolidowane dane finansowe za rok kończący się dnia 31 grudnia 2002 roku i dnia 31 grudnia 2001 roku zostały sporządzone przy zastosowaniu jednolitych zasad rachunkowości w odniesieniu do zasad stosowanych w roku kończącym się dnia 31 grudnia 2003 roku, z wyjątkiem ujęcia zmian zasad rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych w skonsolidowanych porównywalnych danych finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2001 roku, wykazanych jako korekta wyniku z lat ubiegłych lub korekta kapitału z aktualizacji wyceny na dzień 1 stycznia 2002 roku – jak opisano szerzej w punkcie 11 Wprowadzenia do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy, w formacie zgodnym z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 października 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków jakim powinien odpowiadać prospekt emisyjny oraz skrót prospektu (Dz.U. z 2001 roku nr 139, poz. 1568 z późniejszymi zmianami).

36. Dokonane korekty błędów podstawowych

W związku z niewystąpieniem błędów podstawowych skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy nie zawiera korekt z tego tytułu.

37. Ciągłość działalności Grupy Kapitałowej PKO BP SA

Poniesienie w roku 1998 straty netto zobligowało Bank, zgodnie z art. 142 ustawy Prawo bankowe, do przedstawienia Komisji Nadzoru Bankowego programu postępowania naprawczego. Program naprawczy na lata 1999-2003 został przyjęty warunkowo przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 1 grudnia 1999 r. Opracowany w drugiej połowie 2000 roku zaktualizowany program naprawczy przedstawiający zaaprobowane przez Zarząd PKO BP SA i Radę Nadzorczą założenia i kierunki postępowania naprawczego Banku został zaakceptowany przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 6 grudnia 2000 roku.

Główne elementy pomocy w ramach programu naprawczego obejmowały objęcie poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, czasowe zwolnienie Banku z utrzymywania części rezerwy obowiązkowej, wcześniejszy odkup części obligacji nabytych przez Bank w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej, dokapitalizowanie Banku przez Skarb Państwa oraz udzielenie zwrotnej pożyczki przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

W 2002 roku została pokryta w pełnej wysokości strata bilansowa poniesiona w 1998 roku. Ponadplanowy wzrost funduszy własnych Banku ograniczył ryzyko nieprzestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych. Mając na uwadze osiągnięcie przez Bank podstawowych celów ustalonych w programie naprawczym przed jego planowanym zakończeniem, projektowaną dalszą restrukturyzację i modernizację Banku, zamiar Ministra Skarbu Państwa rozpoczęcia w 2003 roku procesu prywatyzacji oraz osiągane wyniki finansowe, Zarząd PKO BP SA w dniu 19 listopada 2002 roku wystąpił do Komisji Nadzoru Bankowego o przedterminowe zamknięcie realizacji programu naprawczego.

W dniu 12 czerwca 2003 roku Bank otrzymał zgodę Przewodniczącego Komisji Nadzoru Bankowego na przedterminowe zakończenie realizacji programu naprawczego z dniem 31 maja 2003 roku. Powyższa decyzja została umotywowana zrealizowaniem przez PKO BP SA przed planowanym terminem szeregu najważniejszych założeń przyjętych w programie naprawczym jak również decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy o przeznaczeniu całego zysku za 2002 rok na powiększenie funduszy własnych Banku, co pozwoliło na wzmocnienie bazy kapitałowej i możliwość bezpiecznego rozwoju PKO BP SA.

Jak opisano w punkcie 5 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank oraz jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank oraz jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA za wyjątkiem nieistotnych z punktu widzenia działalności Grupy Kapitałowej jednostek postawionych w stan likwidacji.

38. Połączenie spółek handlowych

W latach objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie nastąpiło połączenie jednostki dominującej oraz jednostek podporządkowanych z innym podmiotem.

39. Informacje dotyczące dnia bilansowego, na który zostało sporządzone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Sprawozdania finansowe jednostek podporządkowanych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym są sporządzane na ten sam dzień bilansowy, na który jest sporządzone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

40. Informacje o korektach oraz wielkości poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego, dla których przyjęto odmienne metody i zasady wyceny

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone w oparciu o jednolite metody i zasady wyceny.

41. Wyłączenie jednostek ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego Banku

Jednostki wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz przyczyny wyłączenia zostały przedstawione w punkcie 8 Wprowadzenia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

42. Działania związane z przygotowaniem PKO BP SA do prywatyzacji

Przekształcenie w dniu 12 kwietnia 2000 roku Powszechnej Kasy Oszczędności – banku państwowego w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o nazwie Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna zapoczątkowało przygotowania do prywatyzacji Banku. Decyzja o komercjalizacji rozpoczęła publiczną dyskusję na temat formuły prywatyzacji PKO BP SA w kontekście wysokiego udziału kapitału zagranicznego w polskim sektorze bankowym. W dniu 10 maja 2000 roku Sejm RP podjął uchwałę, że prywatyzacja PKO BP SA powinna przebiegać w sposób zgodny z intencją społeczeństwa i Sejmu RP oraz w sposób zabezpieczający polską rację stanu.

W dniu 7 sierpnia 2001 roku Rada Ministrów wyraziła zgodę na prywatyzację PKO BP SA oraz zaakceptowała strategię prywatyzacji Banku polegającą na sprzedaży akcji w trybie oferty ogłoszonej publicznie. Zgodnie ze strategią miał zostać zachowany narodowy charakter Banku i utrzymana kontrola nad PKO BP SA przez Skarb Państwa.

Prywatyzacja PKO BP SA została uwzględniona w przygotowanej przez Zarząd Banku „Strategii PKO BP SA na lata 2003-2005". Zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w dniu 7 listopada 2002 roku dokument wskazuje, że realizacja wyznaczonych celów strategicznych Banku związana jest z koniecznością przeprowadzenia prywatyzacji PKO BP SA opartej na: zachowaniu polskiego charakteru Banku, zapewnieniu niezbędnego poziomu kapitału, oraz znalezieniu partnerów gotowych do podjęcia współpracy na nowych rynkach. Nowy system zarządzania Bankiem, wspomagany nowoczesnymi rozwiązaniami informatycznymi, zostanie ukierunkowany na maksymalizację wartości Banku, przy powiązaniu interesów klientów, akcjonariuszy i pracowników.

W listopadzie 2002 roku Ministerstwo Skarbu Państwa poinformowało, że zamierza rozpocząć postępowanie przetargowe, mające na celu dokonanie wyboru doradcy MSP przy prywatyzacji PKO BP SA. Bank uczestniczył w pracach związanych z przygotowaniem przetargu, składał oświadczenia niezbędne w celu wszczęcia procedury wyboru, przygotowywał i aktualizował informacje o Banku będące elementem specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla przystępujących do przetargu.

W ramach przygotowań wewnętrznych do sprawnego przeprowadzenia procesu przekształceń własnościowych, Bank dokonał przeglądu zasobów informacji i dokumentów będących w posiadaniu poszczególnych jednostek Centrali PKO BP SA, niezbędnych dla opracowania analizy przedprywatyzacyjnej i prospektu emisyjnego. Stworzony harmonogram wdrażania nowej strategii Banku uwzględnił konieczność aktualizacji danych i dopracowania procedur sprawozdawczych w zakresie ich przydatności w procesie prywatyzacji.

W dniu 6 marca 2003 roku Minister Skarbu Państwa ogłosił przetarg nieograniczony na wybór doradcy Ministra Skarbu Państwa w procesie prywatyzacji PKO BP SA. Zgodnie z opublikowanym zaproszeniem Minister Skarbu Państwa zamierzał rozpocząć proces prywatyzacji Banku oraz zamierzał udostępnić akcje Banku osobom trzecim. W celu przeprowadzenia powyższego zamierzenia MSP planował zatrudnić doradcę, który przygotowałby niezbędne analizy oraz przeprowadził sprzedaż do 30 % akcji Banku w trybie oferty ogłoszonej publicznie. W specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla przystępujących do przetargu na doradcę Ministra Skarbu Państwa określono, iż właściciel zamierza rozpocząć proces prywatyzacji Banku, w sposób przewidziany w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 4 czerwca 2002 r. „Zarysie strategii wobec banków z bezpośrednim i pośrednim udziałem Skarbu Państwa na tle sektora bankowego jednostek Polsce". Intencją MSP było, aby proces prywatyzacji Banku został przeprowadzony

w tys. zł

z uwzględnieniem założeń wyżej wymienionej strategii, z utrzymaniem kontroli Skarbu Państwa nad Bankiem.

W 2003 roku ogłaszano dwa przetargi na wybór doradcy Ministra Skarbu Państwa przy prywatyzacji PKO BP SA, które zostały unieważnione ze względów formalnych.

Minister Skarbu Państwa w 2004 roku ogłosił kolejny przetarg, w którym ostatecznie wyłoniono doradcę w procesie prywatyzacji Banku. Szczegóły opisano w zdarzeniach po dacie bilansu.

W ramach przygotowania Banku do przekształceń własnościowych opracowane zostały zestawienia informacji przekazywanych przez spółki publiczne do KPWiG, GPW i PAP w ramach tzw. informacji bieżących i okresowych oraz raport na temat przygotowania poszczególnych Pionów do udostępniania informacji niezbędnych w celu sporządzenia analizy przedprywatyzacyjnej i prospektu emisyjnego PKO BP SA. Obecnie w Banku trwają prace nad przygotowaniem prospektu emisyjnego Grupy Kapitałowej PKO BP SA i analizami przedprywatyzacyjnymi.

w tys. zł

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

5 lipca 2004	Andrzej Podsiadło	Prezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Kazimierz Małecki	Wiceprezes I Zastępca Prezesa Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Danuta Demianiuk	Wiceprezes Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Piotr Kamiński	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)
5 lipca 2004	Jacek Obłękowski	Członek Zarządu Banku	…….
(data)	(imię i nazwisko)	(stanowisko/funkcja)	(podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

5 lipca 2004
(data)

Krystyna Szewczyk
(imię i nazwisko)

Członek Zarządu Główny Księgowy
(podpis)